

C:\Users\Plazma\Desktop\Pausanias - Cesta po Řecku 1,2\Forsyth, Frederik\Zadne
stopy.pdb

PDB Name: Forsyth-Žádné stopy
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 6.5.2007
Modification Date: 6.5.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Frederick Forsyth
Žádné stopy

Euromedia Group, Praha 2004
Žádné stopy

Mark Sanderson si potrpěl na ženy. Potrpěl si vlastně i na stejky z nejkvalitnějšího hovězího, jen mírně propečené a podávané s lehce kořeněným salátovým srdíčkem, a oběho si dopřával se stejným, byť pomíjivým potěšením. Když se mu jenom trochu zachtělo, zavolal patřičnému dodavateli a poručil si, aby mu všechno, co si zrovna žádá, poslali do jeho ateliérového bytu na střeše luxusního domu.

Mohl si to dovolit, protože byl několikanásobný milionář, a navíc v librách šterlinků, které mají i v těchto neklidných dobách dvojnásobnou hodnotu než americký dolar.

Jako většina bohatých a úspěšných lidí vedl trojí život - veřejný a obchodní, v němž byl hvězdou a magnátem londýnské City, svůj soukromý život, který tomu označení zrovna neodpovídal, neboť jsou lidé, kteří i svůj soukromý život prožívají v ostrém světle publicit, a konečně život tajný.

O jeho prvním životě přinášely pravidelné zprávy finanční rubriky předních novin i televizní pořady. V polovině šedesátých let se uvedl jako realitní agent v londýnském West Endu, a ačkoliv měl jen nepatrné odborné vzdělání, vynikl ostrým postřehem pro výnosný obchod s nemovitostmi. Za dva roky si osvojil pravidla hry, a co bylo ještě důležitější, naučil se, jak je v mezích zákona přestupovat. Ve třidvaceti letech se mu podařil první velkorysý samostatný podnik, deset tisíc liber získaných za čtyřadvacet hodin na stavebních bytových pozemcích v St John's Wood, a založil společnost Hamilton, která zůstávala i po šestnácti letech pilířem jeho bohatství. Pojmenoval ji po svém prvním velkém obchodě, protože dům, o který tehdy šlo, stál v Hamilton Terrace. To byl také jeho poslední sentimentální počin. Začátkem sedmdesátých let měl Mark Sanderson první milión liber, přestal se zajímat o výstavbu bytů a domů a vrhl se na rozvoj kancelářských budov. Kolem pětasedmdesátého roku už měl skoro pět miliónů a začal se pouštět do nejrůznějšího podnikání. Své midasovské schopnosti uplatnil stejně pronikavě v peněžnictví, bankovníctví, chemickém průmyslu a prázdninových střediscích ve Středozemí jako kdysi v St John's Wood. O jeho obchodech se psalo ve zprávách ze City a lidé k nim měli důvěru, takže akcie konglomerátu, který pod jménem Hamiltonovy společnosti sdružoval deset podniků, pravidelně stoupaly.

Zprávy o Sandersonově soukromém životě se daly najít v týchž novinách, jenže na předních stranách. Člověk, kterému patří ateliérový byt v Regent's Park, alžbětinské sídlo ve Worcestershiru, zámek v údolí Loiry, vila na Cap d'Antibes, jachta a auta jako lamborghini a rollsroyce a v jehož společnosti se jakoby v nekonečném sledu fotografují mladé ztepilé krásky a každý si je stejně dobře dokáže představit i v jeho čtyřmetrové kulaté posteli, takový člověk nutně musí fascinovat pisálky skandálních sloupků. Narážky na jeho jméno v článcích o rozvodovém stání jistě pohádkově bohaté herečky či při paternitní procesu vedeném poněkud pochybnou uchazečkou o titul nejkrásnější dívky světa by ho před padesáti lety byly zničily, ale na přelomu těchto desetiletí jen dokazovaly, pokud bylo nějakého důkazu vůbec zapotřebí, a v dnešních dobách ho zřejmě často zapotřebí je, že je dobrý i v této sféře, což dokáže na významné osobnosti londýnského West Endu zvláště zapůsobit, ba přímo vzbudit jejich obdiv. Byl to prostě muž, o kterém se hodně psalo.

Jeho soukromý život byl však úplně jinou kapitolou a dal se shrnout slovem - nuda. Mark Sanderson už měl celé té společnosti po krk. Všechny ty poznámky, jako "Mark dostane, co si jen zamane", které mu kdysi dělaly tak dobře, mu dávno zhořkly. V devětatřiceti to byl docela vzhledný, i když dost zachmuřený muž, typu trochu jako Marlon Brando, tělesně zdatný a hlavně osamělý. Uvědomoval si, že někoho potřebuje, ale ne stovky žen, jen jednu, a s ní děti a dům na venkově, kterému by mohl říkat domov. Uvědomoval si také, jak je krajně nepravděpodobné, že by takovou ženu našel, protože přesně věděl, jaká by měla být, a celé desetiletí takovou nepotkal. V jednom byl stejný jako většina bohatých záletníků - dokázala by ho zaujmout jediná žena, na kterou by sám nedělal žádný dojem, anebo na kterou by aspoň nepůsobila tvář, již ukazoval veřejnosti, jeho peníze, moc a vážnost. Na rozdíl od většiny bohatých záletníků si však pořád ještě zachoval jistou schopnost trochu se sám nad sebou zamyslet, takže si to dokázal přiznat, alespoň

sobě. Kdyby měl něco takového přiznat veřejně, naprosto by se zesměšnil.

Byl pevně přesvědčen, že už ji nikdy nepotká, až se s ní jednou počátkem léta přece jen seznámil. Stalo se to na večírku pořádaném ve prospěch jakési dobročinné akce, něco na ten způsob sešlosti, kde se řada lidí nějakou dobu nudí, aby se za nepatrný výtěžek z prodeje vstupenek poslalo do Bangladéše trochu peněz, asi tak na hrneček mléka. Stála na druhé straně místnosti a poslouchala malého tlustého pána, který si svou postavičku kompenzoval obrovským doutníkem. Poslouchala ho s klidným mírným úsměvem, který nikterak neprozrazoval, jestli ji baví anekdota anebo počínání toho mužička, všemožně se snažícího nahlédnout jí do výstřihu.

Sanderson pomalu přešel místnost, a protože se s tím producentem krátkého filmu letmo znal, dal se představit.

Jmenovala se Angela Summersová a ruka, kterou mu podala, byla chladná a dlouhá, s dokonalými nehty. Na druhé ruce, v níž držela sklenku s jakýmsi nápojem, který vypadal jako džin a tonik, ale jak se ukázalo, byl to čistě jen tonik, měla na prsteníku uzounký zlatý proužek. Tím se Sanderson nenechal rušit; vdané ženy mu byly stejně dostupné jako všechny ostatní. Zapudil filmového producenta a odvedl si ji o kus dál, aby si mohli promluvit. Fyzicky mu imponovala, což u něj bylo neobvyklé, a také ho vzrušovala, což zas tak neobvyklé nebylo.

Paní Summersová byla vysoká a vznosná a obličej měla poklidný a hezký, i když podle módních měřítek nikterak krásný. A její postava s plnými nadry, útlým pasem, širokými boky a dlouhými nohama rozhodně neodpovídala požadavkům osmdesátých let, který chtěly po ženách, aby byly tenké jako laťky. Lesklé kaštanové vlasy, stočené vzadu do uzlu, vypadaly spíš zdravě než nákladně. Na sobě měla jednoduché bílé šaty, v kterých vynikalo její mírné zlatavé opálení, ale žádné šperky, a byla jen lehce nalíčená kolem očí, čímž se značně odlišovala od ostatních mondénních žen v místnosti. Sanderson jí hádal třicet let, ale později se dověděl, že je jí dvaatřicet.

Předpokládal, že se tak opálila na obvyklé zimní lyžařské dovolené, protažené až někdy do dubna, nebo na jarní plavbě po Karibském moři, čímž myslil, že paní Summersová či její manžel mají na podobný život dost peněz, stejně jako ostatní ženy v místnosti. V obou těch odhadech se zmýlil. Dověděl se, že Summersovi žijí ve vilce na španělském pobřeží z manželových nepatrných honorářů za knihy o ptactvu a z toho, co ona vydělá za hodiny angličtiny.

Na chvíli si pomyslel, že je možná Španělka, když má tak tmavé vlasy a oči, vzpřímené držení těla a zlatou pleť, ale pocházela stejně jako on z Anglie. Prozradila mu, že přijela navštívit rodiče na venkově a že jí bývalá spolužačka navrhla, aby před návratem ještě strávila týden v Londýně. Dobře se mu s ní povídalo. Nelichotila mu, což mu při jeho náladě vyhovovalo, ani se na celé kolo nerozesmála, kdykoliv řekl něco jen trochu zábavného.

"Co si myslíte o naší westendské společnosti?" zeptal se, jak stáli zády ke stěně a pozorovali večírek.

"Zřejmě nic z toho, co bych si měla myslet," odpověděla mu.

"Jsou jako spousta papoušků v sklenici od marmelády," zamumlal divoce.

Pozvedla trochu obočí. "Myslela jsem si, že Mark Sanderson je jedním z pilířů téhle společnosti." Dobírala si ho, docela jemně, ale pevně.

"Copak zprávy o našem počínání pronikají až do Španělska?" zeptal se jí.

"DAILY EXPRESS dochází i do Costa Blanky," odpověděla, aniž pohnula brvou.

"I s články o životě a osudech Marka Sandersona?"

"I s těmi," řekla mu klidně.

"Dělá to na vás dojem?"

"Mělo by snad?"

"Ne."

"Takže to na mne dojem nedělá."

Její odpověď ho uklidnila. "To jsem rád," řekl. "Ale směl bych se vás zeptat proč?"

Na chvíli se zamyslela. "Připadá mi to všechno dost pofidérní," řekla.

"Já vám taky tak připadám?"

Podívala se na něho a on si všiml, jak se jí pod jednoduchými bílými letními šaty nadzvedávají a zase klesají nadra.

"Nevím," řekla vážně. "Myslím, že kdybyste měl jen trochu možnost, byl by z vás asi docela dobrý člověk."

Úplně ho tou odpovědí vyvedla z míry.

"Třeba se pletete," osopil se na ni, ale ona se na něho jen smířlivě usmála jako na nějakého zlostného chlapečka.

Za chvíli si ji přišli vyzvednout přátelé. Spěšně zamířili k Sandersonovi a už se chystali k odchodu. Cestou do haly ji šeptem požádal, jestli by ji směl druhý den pozvat na večeři. Léta už tak nikoho o nic neprosil. Ani ji nenapadlo, aby škádlivě namítla, že by je třeba někdo viděl, protože předpokládala, že by ji zavedl někam, kde by je neobtěžovali fotografové. Na chvíli se nad jeho prosbou zamyslela a potom řekla: "Ano, šla bych docela ráda."

Myslel na ni tehdy celou noc, a ani si nevšiml vychrtlé manekýny, na kterou narazil k ránu u Annabel a která si zřejmě dělala kdovíjaké naděje. Ležel s otevřenými očima, díval se ke stropu, hlavu plnou fantastických vidin, a představoval si na polštáři vedle sebe lesklé kaštanové vlasy a pod svými rukama zlatavou pleť. Byl by se vsadil, že ona spí klidně a tiše, tak jako dělá zřejmě všechno. Natáhl ve tmě ruku, aby pohladil manekýnu po nadrech, ale nahnátl jenom cosi, co připomínalo ucho vyhladovělého štěněte, a v odpověď se mu dostalo přehnaného povzdychu, jak dívka předstírala roztoužení. Zašel do kuchyně, uvařil si kávu a pil ji v ztemnělém obývacím pokoji. Pořád tam ještě seděl a díval se ven přes stromy v parku, když nad vzdálenými wansteadskými bažinami vyšlo slunce.

Týden není zvlášť dlouhá doba na milostné dobrodružství, ale někdy dokáže změnit celý život nebo dva životy, případně i tři. Nazítří večer se pro ni zastavil a ona sešla k vozu. Vlasy měla vyčesané vysoko na temeni a na sobě bílou plisovanou blůzu s dlouhými, nahoře rozšířenými rukávy lemovanými u zápěstí nadýchnutou krajkou, široký, pevně stažený pás a černou sukni až na zem. Vypadala v tom oblečení staromódně, jako z dob krále Edwarda, a Sandersovi se moc líbila, protože celé její vzezření úplně odporovalo všemu, co si o ní večer předtím navymýšlel.

Mluvila prostě, ale inteligentně, a pozorně naslouchala, když jí vyprávěl o svém podnikání, což bylo něco, o čem se bavil s ženami opravdu málokdy. Jak večer pokračoval, uvědomoval si Sanderson, že nepocítí uje jenom nějaké pomíjivé vzrušení anebo prostě žádost. Obdivoval ji. Měla v sobě jakýsi vnitřní poklid, vyrovnanost a vážnost, takže mu bylo v její společnosti dobře.

Zjistil, že s ní mluví víc a mnohem otevřeněji o věcech, které si obvykle nechává pro sebe - o svých finančních záležitostech i o tom, jak ho nudí celá ta lhostejná společnost, již opovrhne a současně využívá jako kořisti. Zřejmě ho spíše chápala, než aby všemu rozuměla, ale u ženy je pochopení mnohem důležitější než pouhá obeznanost. Přišla půlnoc a v restauraci už chtěli zavírat, a oni si pořád ještě klidně povídali u rohového stolu. Co nejmileji ho odmítla, když jí nabídl, aby se k němu zašla napít na dobrou noc, což se mu už léta nestalo.

Uprostřed týdne si sám sobě přiznal, že se zamiloval jak sedmnáctiletý kluk. Zeptal se jí, který parfém má nejraději, a ona mu prozradila, že Miss Dior. Prý si ho občas dopřeje a bez daně si ho koupí čtvrt unce v letadle. Poslal jednoho svého zaměstnance na Bond Street a večer jí věnoval největší láhev v Londýně. Přijala parfém s nelíbenou radostí, ale hned se začala zlobit, že ho koupil tolik.

"Vždyť je to vyslovená rozmařilost," řekla.

Zropačitel. "Chtěl jsem vám dát něco mimořádného," vysvětloval.

"Muselo to stát celé jmění," vytkla mu vážně.

"Já si to ale opravdu můžu dovolit, víte."

"To je dost možné a je to od vás moc hezké, ale už mi nikdy nic takového nekupujte. Takové rozhazování!" řekla a tím celý rozhovor ukončila.

Před víkendem zavolaal do svého worcestershireského sídla, aby mu zapnuli vyhřívání v bazénu, a v sobotu si tam zajeli autem zaplavat, i když foukal studený květnový vítr a bazén se musel ze tří stran ohradit posuvnými skleněnými zástěnami na kolečkách. Paní Summersová vyšla z šaten v plavkách z bílého froté a pohled na ni Sandersona úplně uchvátil. Řekl si, že je to skvostná žena, skvostná v každém smyslu.

Naposled spolu strávili večer před jejím odjezdem do Španělska. Dlouho se líbali v temnotě rollsroyce, zaparkovaného v postranní uličce nedaleko domu, kde bydlela, ale když jí chtěl vsunout ruku pod šaty, jemně, ale pevně mu ji vyndala a položila zpátky do jeho klína.

Nabídl jí, aby odešla od manžela a rozvedla se, že se pak vezmou. Bylo jasné, že to myslí naprosto vážně, takže jeho návrh také vážně přijala, ale zavrtěla hlavou.

"To bych nemohla," řekla.

"Mám tě moc rád. Nejen na chvíli, ale naprosto a úplně. Udělám pro tebe všechno na světě."

Zadívala se předním sklem na ztemnělou ulici. "Ano, věřím ti, Marku. Neměli jsme zajít tak daleko. Měla jsem si toho dřív všimnout a přestat se s tebou vídat."

"A máš mě ráda? Aspoň trochu?"

"Na takové otázky je ještě moc brzy. Nemohu se nechat tak uspěchat."

"Ale mohla bys mě mít ráda? Teď, nebo někdy později?"

Znovu v sobě našla dost ženské moudrosti, aby vzala jeho otázku naprosto vážně.

"Snad bych tě mohla mít ráda. Anebo bych tě spíš dokázala milovat, kdysi dřív. Ty nejsi vůbec takový, jako se děláš, anebo co se z tebe snaží udělat všechny ty pověsti. Pod vším tím cynismem jsi vlastně docela zranitelný, a to je na tobě moc hezké."

"Tak od něj odejdi a vezmi si mě."

"Nejde to. Jednou jsem se za Archieho provdala a nemůžu od něho odejít."

Sanderson pocítil nával zuřivosti vůči tomu neznámému muži ve Španělsku, který mu stojí v cestě. "Co je na něm tak zvláštního, že bych ti to snad nemohl nabídnout?"

Trochu lítostivě se usmála. "Vlastně nic. Je spíš tak trochu slaboch a nijak zvlášť schopný člověk..."

"Tak proč od něho nechceš odejít?"

"Protože mě potřebuje," odpověděla mu prostě.

"Já tě taky potřebuju."

Zavrtěla hlavou. "Ani moc ne. Chceš mě, ale klidně se beze mě obejdeš. On by to nedokázal. Nemá na to prostě dost sil."

"Nejde jen o to, že tě chci, Angelo. Miluji tě, mnohem víc, než jsem kdy koho miloval. Zbožňuji tě a toužím po tobě."

"Vůbec to nechápeš," řekla mu po chvíli mlčení. "Ženy jsou rády, když je má někdo rád, a zbožňují, když jsou zbožňovány. Touží vzbuzovat touhu, ale mnohem víc než tohle všechno dohromady potřebují, aby je někdo potřeboval. A Archie mě potřebuje jako vzduch, co dýchá."

Sanderson zamáčkl cigaretu v popelníku.

"Takže s ním zůstaneš..., dokud vás smrt nerozdělí," řekl drsně.

Nepozastavila se nad tím posměšným tónem, jenom přikývla a otočila se, aby se mohla na Sandersona zpřímá podívat.

"Ano, tak to asi je. Dokud nás smrt nerozdělí. Mrzí mě to, Marku, ale už jsem prostě taková. Jindy a jinde, a kdybych nebyla provdána za Archieho, to mohlo všechno dopadnout docela jinak, a taky by to tak asi bylo dopadlo. Ale jsem vdaná za svého muže, a tím to končí."

Druhý den odjela. Poslal pro ni šoféra, aby ji zavezla na letiště k letadlu do Valencie.

Existuje jemné stupňování mezi láskou a žádostí a mezi touhou a vášní, a každý ten stupeň může u člověka přerůst v posedlost. U Marka Sandersona se v ni proměnily všechny čtyři, a posedlost. U Marka Sandersona se v ni proměnily všechny čtyři, a posedlost v něm narůstala s prohlubující se opuštěností, když květen přešel do června. Jakživ se ještě

nemusel ničeho zříkat a jako většina lidí s neomezenou mocí se stal během deseti let morálním mrzákem. Uznával přísně logické a přesné stupně od přání k odhodlanosti, k promyšlení celého postupu a k uskutečnění. A ty vedly nevyhnutelně k tomu, že vždycky získal, co chtěl. Začátkem června se rozhodl, že dostane Angelu Summersovou, a když si pečlivě promýšlel, jak to udělat, ustavičně mu zněla hlavou věta z modlitební knihy. Dokud nás smrt nerozdělí. Kdyby byla Angela Summersová jen trochu jiná, kdyby ji ohromovala bohatství, přepych, moc a společenské postavení, nestál by před žádným problémem. Oslnil by ji svým bohatstvím, a tím by si ji získal, a kromě toho by to nebyla ona a nebyl by ji tak posedlý. Takto se však pohyboval v kruhu, který by ho byl dokázal přivést k šílenství, a existoval jediný způsob, jak ten kruh prolomit.

Sanderson si najal pod jménem Michael Johnson malý byt. S agenturou se spojil telefonicky a zaplatil doporučeně měsíční nájem a zálohu. Vysvětlil, že přijede do Londýna až někdy k ránu, a požádal, aby mu nechali klíč pod rohožkou. Bytu začal užívat jako základny a také hned zatelefonoval jistě soukromé detektivní kanceláři v Londýně, kde si zvlášť nelámali hlavu, co je zákonné a co ne, a objasnil, co si přeje. Po sdělení, že klient chce zůstat anonymní, si kancelář vyžádala peníze předem. Mark Sanderson jim expres poslal pět set liber.

Za týden nato přišel panu Johnsonovi dopis se zprávou, že zakázka byla vyřízena a doplatek činí dalších dvě stě padesát liber. Poslal peníze poštou a za tři dny dostal žádaný materiál. Byl to narychlo sepsaný životopis, který si jenom letmo přečetl, portrét převzatý ze záložky jisté knihy o pťactvu Středomoří, již se kdysi prodalo pár desítek výtisků a od té doby na trhu není, a několik fotografií pořízených teleobjektivem. Zachycovaly drobného mužička s úzkými rameny, s knírkem jako kartáček na zuby a se slabošskou bradou. Major Archibald Clarence Summers - samozřejmě že si pořád ještě říká major, pomyslel si Sanderson rozzuřeně - britský důstojník, který žije mimo Anglii, ve vilce půl míle od mořského pobřeží, nedaleko primitivní španělské vesničky a v provincii Alicante, na poloviční cestě mezi Alicante a Valencií. Pak tam bylo několik záběrů vily. A konečně přehled, jak obyvatelé vily tráví své dny - jak ráno pijí kávu na malé terase, žena chodí odpoledne do Castilla dávat hodiny angličtiny třem hraběčským dětem, odpoledne se vždycky třetí a čtvrtou sluní na pláži anebo plave v moři, a major zatím pracuje na svých poznámkách o pťactvu Costa Blanky.

Další stadium zahájil Mark Sanderson, když oznámil pracovníkům své firmy, že až do dalšího sdělení bude setrvávat doma, ale zůstane s nimi denně v telefonickém spojení. A pak se začal starat, jak změnit svoje vzezření.

K tomu mu ochotně napomohlo malé kadeřnictví, které inzerovalo v HOMOSEX NEWS. Poměrně dlouhé vlasy mu ostříhali na téměř klukovský sestřih a z přirozeně tmavě kaštanové je obarvili na světle blond. Celá ta procedura trvala něco přes hodinu, účes měl vydržet čtrnáct dní a holič jen nadšeně švitořil.

Od toho dne si dával Sanderson pozor, aby v domě, kde bydlel, zajel vždycky autem do podzemního parkoviště, do svého ateliérového bytu vyjel výtahem a vyhnul se tak vrátnému. Ze svého bytu si telefonicky zjistil od jistého známého z Fleet Street jméno a adresu předního londýnského archivu specializovaného na soudobé záležitosti. Archiv měl dokonale vybavené oddělení různých katalogů a příruček a skvělou sbírku novinových a časopiseckých výstřížků. Za tři dny tu dostal Sanderson čtenářský průkaz na jméno Michael Johnson.

Začal heslem "Žoldnéři". V této kartotéce našel odkazové listky nadepsané například "Mike Hoare", "Robert Denard", "John Peters" a "Jacques Schramme". V dalších kartotékách pak byly informace o Katanze, Kongu, Jemenu, Nigérii-Biaffe, Rhodesii a Angole. Sanderson se všemi vytrvale probíral. Přečetl řadu novinových zpráv, časopiseckých článků, komentářů, knižních recenzí a interview. Kdykoli narazil na zmínku o některé knize, zašel do knihovnického oddělení, svazek si vyžádal a začel se do něho. Byly mezi nimi knihy jako Historie žoldnéřů od Anthonyho Mocklera, Žoldněř v Kongu od Mikea Hoarea a Ohnivá palba, věnovaná výhradně Angole.

Za týden se ze všech těch zrněk a střípků začalo vynořovat jedno jméno. Bylo to jméno člověka, který bojoval ve třech akcích, a i nejdůležitější autoři se o něm zmiňovali dost obezřetně. Zásadně se nenechal interviewovat a v materiálech nebyla jediná jeho fotografie. Ale byl Angličan. Sanderson musel vsadit všechno na to, že ten muž je pořád ještě v Londýně.

Před léty přebíral Sanderson jistou společnost, jejíž hlavní předností bylo, že vlastnila spoustu akcí, a spolu s ní dostal slušný výběr několika obchodních firem, mezi nimi i podnik dovážející tabák, laboratoř na vyvolávání filmů a literární agenturu. Neobtěžoval se těch malých firem zbavit. A literární agentura mu teď vypátrala soukromou adresu autora jedněch memoárů, které si přečetl v knihovně. Původní nakladatel neměl nejmenší důvod k podezřavosti a neví se se zjistilo, že autor žije pořád ještě na adrese, kam mu kdysi posílal skromné honorářové šeky.

Pozemkový magnát navštívil žoldněře a autora pod záminkou, že přichází z jeho nakladatelství, ale našel muže zchátralého a propadlého pití, který měl slavné doby už dávno za sebou a žil jen ze vzpomínek. Bývalý žoldněř zadoufal, že mu snad návštěvník přináší zprávy o dotisku a dalších honorářích, a byl očividně zklamán, když se dozvěděl, že nic takového čekat nemůže. Náladu mu zlepšila až zmínka o odměně za jistou informaci.

Sanderson se představil jako pan Johnson a vysvětlil mu, že jak se jeho nakladatelství dozvědělo, hodlá prý jeden z kolegů bývalého žoldněře uveřejnit své paměti. Samozřejmě že by neradi, aby práva dostala jiná firma. Jediným problémem je teď vypátrat, kde se ten člověk nalézá...

Když bývalý žoldněř uslyšel jméno, zarazil se.

"Tak on to na sebe nakonec všechno vyklopí?" zeptal se. "To mě teda překvapuje."

Neměl nejmenší chuť cokoliv hostovi svěřovat a přesvědčila ho až šestá velká whisky a balíček bankovek, které mu Sanderson strčil do ruky. Načmáral něco na kus papíru a podal ho Sandersonovi.

"Když je ten parchant v Londýně, tak pije vždycky v tomhle podniku," řekl.

Sanderson našel podnik hned večer; byl to tichý klub za Earl's Courtem. Druhý den se tu zastavil i muž, po kterém tolik pátral. Sanderson neviděl nikde jeho fotografii, ale přečetl si v jedněch žoldněřských pamětech jeho popis, i včetně té jizvy na tváři, a výčepní oslovil hosta křestním jménem, které také odpovídalo. Byl to urostlý chlap s širokými rameny a

vypadal víc než zdatně. V zrcadle za výčepem zahlédl Sanderson zamyšlené oči a podmračená ústa nad püllitrem piva. Sledoval muže až k jeho domu asi čtyři sta metrů od klubu.

Díval se z ulice, až se u něho v bytě rozsvítí, a asi za deset minut zaklepal na dveře. Žoldněř mu přišel otevřít v tričku a tmavých kalhotách. Sanderson si povšiml, že ještě než otevřel, zhasl v předsíni světlo a zůstal stát ve stínu. Světlo na chodbě ozařovalo jen návštěvníka.

"Pan Hughes?" zeptal se Sanderson.

Muž zvedl obočí. "A kdo to jako chce vědět?"

"Jmenuju se Johnson, Michael Johnson," řekl Sanderson.

"Průkaz," řekl Hughes ostře.

"Nejsem policajt," vysvětloval mu Sanderson. "Je to soukromá věc. Smím dovnitř?"

Hughes přešel jeho otázku bez povšimnutí. "Kdo vám prozradil, kde mě najdete?" zeptal se.

Sanderson mu řekl jméno autora, od kterého měl své informace.

"Ne snad že by si to za čtyřicet hodin ještě pamatoval," dodal. "Je už dneska tak v lihu, že ani neví, jak se jmenuje sám."

V koutku Hughesových úst se mihl náznak úsměvu, ale nebyl to úsměv nijak veselý.

"Jo, to by sedělo," řekl Hughes a trhnutím hlavy naznačil Sandersonovi, aby šel dále. Sanderson kolem něj vešel do obývacího pokoje. Byl to jen uboze zařízený pokoj s omšelým nábytkem, tak jako tisíce podnájmu v těchto končinách Londýna. Uprostřed místnosti stál stůl. Hughes vešel za Sandersonem a pokynul mu, aby se za stůl posadil. Sanderson si sedl a Hughes usedl na židli proti němu.

"Tak o co jde?"

"Potřeboval bych, aby mi někdo udělal jistou práci. Na smlouvu. Stručně řečeno, potřebuju někoho, jak se to myslím říká, sejmut."

Hughes se na něho pořád ještě díval s nehnutým výrazem v obličeji.

"Máte rád hudbu?" zeptal se po chvíli. Sanderson se zarazil. Přikývl.

"Tak si něco pustíme," řekl Hughes. Vstal a přešel k přenosnému rádiu, které stálo na stolku u postele v rohu místnosti. Jak zapínal rádio, hmátl i pod polštář. Obrátil se a Sanderson se vytřeštěně zadíval do hlavně samostatné pistole ráže .45. Polkl a zhluboka se nadechl. Hughes pootočil knoflíkem a hudba se rozezněla mnohem silněji. Sáh do zásuvky nočního stolku, ale pořád se přitom díval přes hlavu na Sandersona. Vytáhl blok a tužku a vrátil se ke stolu. Jak držel v jedné ruce zbraň, načmáral druhou jediné slovo a obrátil list k Sandersonovi. Stálo na něm: "Svliknout!"

Sandersonovi se stáhl žaludek. Slyšel už, že tihle muži dokáží být krutí. Hughes mu ukázal pistolí, aby odstoupil od stolu, a Sanderson ho poslechl. Hodil na podlahu sako, kravatu a košili. Tlko na sobě neměl. Pistole ukázala znovu, tentokrát níž. Sanderson si rozepnul zip na kalhotách, až se pomalu spustily dolů. Hughes na sobě nedával vůbec nic znát, jen ho pozoroval. Potom promluvil.

"Dobrá, můžete se oblíknout," řekl. Pořád ještě s pistolí v ruce, ale teď namířenou k zemi, přešel přes pokoj a ztlumil trochu hudbu v rádiu. Potom se vrátil ke stolu.

"Hodte mi to sako," nařídil. Sanderson, teď už zas v kalhotách a košili, položil sako na stůl.

Hughes ohmatal zplihlou látku.

"Oblíkněte si to," řekl. Sanderson si oblékl sako a zase se posadil. A měl to opravdu zapotřebí. Hughes si sedl proti němu, položil si pistolí na stůl po pravé ruce a zapálil si silnou cigaretu.

"Co to mělo všechno znamenat?" zeptal se Sanderson. "Myslel jste si snad, že jsem ozbrojený?"

Hughes pomalu zavrtěl hlavou.

"Hned jsem viděl, že nejste," řekl. "Ale kdybyste u sebe měl magneták, přivázal bych vám šňůru od mikrofonu kolem koule a poslal bych záznam vašemu zaměstnavateli."

"Už chápu," řekl Sanderson. "Jenže já nemám žádnou techniku, nahrávač ani zaměstnavatele. Zaměstnávám sám sebe a někdy i ostatní. A tohle myslím vážně. Potřebuju něco vyřídit a jsem ochoten dobře zaplatit. Navíc jsem velmi diskrétní. Nic jiného mi ani nezbývá."

"To mi nestačí," řekl Hughes. "V base v Parkurstu sedí plno tvrdých chlapů, jen protože se dali nachytat na nějaké otrapy, co měli plnou hubu řečí, ale moc málo rozumu."

"Já ale nechci vás," řekl mu klidně Sanderson. Hughes znovu pozvedl obočí. "Nechci nikoho, kdo žije v Anglii a má tu kořeny. Žiju tu sám, a to už bohatě stačí. Chci cizince na jistou práci v cizině. Potřebuju jméno. A za to jméno rád zaplatím."

Vytáhl z náprsní kapsy svazek padesáti zbrusu nových dvacetilibrových bankovek a položil je na stůl. Hughes ho pozoroval, aniž hnul brvou. Sanderson rozdělil hromádku na dvě, jednu přesunul k Hughesovi a druhou pečlivě přetřhl na polovinu. Jeden stoh těch pětadvaceti polovičních bankovek si zase zastrčil do kapsy.

"Prvních pět se je za to, že to zkusíte," řekl. "Druhá polovina za to, že se to povede. Tím myslím, že 'jméno' se se mnou musí setkat a svolit, že se té práce ujme. Nemusíte si dělat starosti, není na tom nic složitého. Terčem není nikdo slavný, ale hotová nula."

Hughes si prohlížel pět set liber před sebou, ale ani se nehnul, aby je sebral.

"Možná že bych o někom věděl," řekl. "Před lety se mnou dělal. Nevím, jestli v tom ještě jede. Musel bych si to zjistit."

"Co kdybyste mu zavolal," navrhl Sanderson. Hughes zavrtěl hlavou.

"Nepotrpím si na mezinárodní telefony," řekl. "Jsou často odposlouchávané. Zvlášť dneska v Evropě. Musel bych tam zajet a stavit se u něj. To by stálo další dvě stovky."

"Dobrá," souhlasil Sanderson. "Zaplatím, jen co mi předáte jméno."

"Jak vím, že mě nevypečete?" zeptal se Hughes.

"To vědět nemůžete," řekl Sanderson. "Ale myslím, že kdybych vás vypekl, tak si to se mnou vyřídíte. A nemám to zapotřebí. Rozhodně ne kvůli sedmi stovkám."

"A jak víte, že nevypeču já vás?"

"To taky nevím," řekl Sanderson. "Jenže si nakonec nějakého tvrdého chlapa stejně najdu. A jsem dost bohatý, abych zaplatil místo za jednu smlouvu za dvě. Nesnáším, aby mě někdo podtrhl. Už ze zásady, víte."

Deset vteřin se na sebe oba muži upřeně dívali. Sanderson měl pocit, že zašel možná příliš daleko. Pak se však Hughes znovu usmál, tentokrát zešíroka, s opravdovým uznáním. Sebral těch pět se liber v celých bankovkách i další svazek bankovek polovičních.

"Seženu vám to jméno," řekl, "a sjednám vám schůzku. Až se s tím jménem setkáte a domluvíte, pošlete mi poštou druhou polovinu balíčku plus dvě stě za výdaje. Poste restante, pošta Earl's Court, na jméno Hargreaves. Obvyčnou poštou v dobře zalepené obálce. Doporučeně ne. Když nedostanu prachy do týdne od vaší schůzky, dám vědět svému kámoši, že jste podrazář, a už ho nevidíte. Jasně?"

Sanderson přikývl. "A kdy dostanu to jméno?"

"Do týdne," řekl Hughes. "Jak se s vámi můžu spojit?"

"Nemůžete," řekl Sanderson. "Spojím se já s vámi."

Hughes se neurazil. "Zavolejte do výčepu, kde jsem byl dneska," řekl. "V deset večer."

Za týden, přesně ve smlouvenou dobu, Sanderson zavola. Telefon vzal výčepní a za chvíli se ozval Hughes.

"V Paříži na Rue Miollin je jedna kavárna a tam se scházejí lidi, jaké hledáte," řekl. "Buďte tam v pondělí v poledne. Ten člověk vás pozná. Čtete FIGARO z toho dne s první stranou obrácenou do místnosti. Ví o vás jako o panu Johnsonovi. Potom už všechno záleží na vás. Když nepřijdete v pondělí, bude vás čekat v úterý a ve středu v poledne. Pak už to všechno padá. A vemte si s sebou prachy."

"Kolik?" zeptal se Sanderson.

"Pro jistotu asi pět tisíc liber."

"Jak ale poznám, že mě nechce jen přepadnout?"

"To poznat nemůžete," řekl mu hlas, "ale on zas nemůže vědět, jestli s sebou nemáte někde v baru tělesnou stráž."

Vtom se ozvalo cvaknutí a Sandersonovi už vyzváněl v ruce jen prázdný tón.

Pět minut po dvanácté příští pondělí seděl Sanderson zády ke stěně v kavárně na Rue Miollin, a ještě ani nedočetl zadní stránku FIGARA, když přením najednou kdosi odsunul židli a ke stolku si přisedl jakýsi muž. Byl to jeden z těch lidí, co postávali už hodinu kolem baru.

"Monsieur Johnson?"

Sanderson spustil noviny, přehnul je a uložil si je vedle sebe. Muž byl vysoký a štíhlý, Korsičan s černými vlasy a očima a propadlými tvářemi. Domlouvali se asi půl hodiny. Korsičan se představil jako Calvi, což bylo vlastně jméno jeho rodného městečka. Po dvaceti minutách mu Sanderson podal dvě fotografie. Na jedné byla tvář muže a na zadní straně strojem napsáno: "Major Archie Summers, vila San Crispin, Playa Caldera, Ondara, Alicante". Na druhé byla bíle omítnutá vilka s kanárkově žlutými okenicemi. Korsičan pomalu přikývl.

"Musí to být mezi třetí a čtvrtou odpoledne," upozorňoval ho Sanderson.

Korsičan kývl. "To není žádný problém," řekl.

Ještě deset minut se dohadovali o finančních záležitostech a Sanderson předal Korsičanovi pět svazků bankovek. V každém z nich bylo pět set liber. Práce v cizině přijde drahá, vysvětloval mu Korsičan, a španělská policie dovede být náramně nepohostinná k jistému typu turistů. Konečně Sanderson vstal a chystal se k odchodu.

"Kdy to bude?" zeptal se.

Korsičan vzhlédl a pokrčil rameny. "Tak za týden, čtrnáct dní, možná i za tři neděle."

"Chci o tom vědět, hned jak se to stane, rozumíte?"

"Tak mi musíte říct, jak se s váma spojím," řekl mu zabiják. Angličan mu v odpověď napsal na kousek papíru jakési číslo.

"Přesně za týden a potom ještě tři neděle mi můžete volat mezi půl osmou a osmou ráno na tohle číslo v Londýně.

Neopovažte se zjišťovat, komu patří, a nezklamte mě v té práci."

Korsičan se studeně usmál. "To víte, že vás nezklamu, protože chci tu druhou polovinu prachů."

"A ještě něco," řekl mu klient, "nesmíte za sebou nechat jedinou stopu, nic, co by celou tu věc spojovalo se mnou.

Musí to vypadat jako loupežné přepadení, při kterém něco nevyšlo."

Korsičan se pořád ještě usmíval. "Jistě, vy musíte pamatovat na svoji pověst, pane Johnstone. A mně jde zase o život, anebo přinejmenším o třicet let v toledské věznici. Žádné stopy tam nezůstanou, nic nepraskne."

* * *

Když se Angličan rozloučil, vyšel Calvi z kavárny, přesvědčil se, jestli ho někdo nesleduje, a dvě hodiny pak proseděl na terase jiné kavárny ve středu města, pohroužen ve slunci počátečního července do svých myšlenek, hlavně do úvah, jak se vyrovnat s touhle zakázkou. Na dohodě nebylo nic zvlášť těžkého, šlo přece jenom o to, zastřelit nic netušícího troubu. Problém ale byl, jak dostat do Španělska zbraň. Mohl by si ji převést vlakem z Paříže do Barcelony a riskovat celní prohlídku, jenomže kdyby ho chytili, nezodpovídal by se francouzské policii, ale španělské, a ta má na profesionální zabijáky dost staromódní názory. Letadla taky nepřicházejí v úvahu - díky mezinárodnímu terorismu je každý let z Orly podroben důkladné prohlídce, jestli snad někde nejsou střelné zbraně. Ve Španělsku měl Calvi pořád ještě své kontakty za starých časů OAS, muže, kteří žili raději na pobřeží mezi Alicante a Valencií, než aby se odvážili vrátit do Francie, a věřil, že by mu některý i půjčil bouchačku. Rozhodl se však že se jim radši všem vyhne, protože nemají v exilu co dělat a určitě kdeco semelou.

Konečně Korsičan vstal, vyrovnal účet a šel nakupovat. Půl hodiny strávil u informací ve španělské cestovní kanceláři

a dalších deset minut v pobočce Iberia Airlines. Pak ještě něco koupil v knihkupectví a papírnictví na Rue de Rivoli a rozjel se domů, do svého bytu na předměstí.

Večer zavolal do Metropolu, nejlepšího hotelu ve Valencii, a rezervoval si čtrnáct dní předem na jednu noc dva dvoulůžkové pokoje - jeden pro pana Calviho a druhý na jméno, které měl v pase. V telefonu se představil jako Calvi a ochotně souhlasil, že rezervaci potvrdí ihned písemně. Objednal si také zpáteční letenku z Paříže do Valencie, s přiletem večer, na který měl zamluvený pokoj v hotelu, a s odletem do Paříže navečer druhého dne. Ještě než se dočkal telefonu s Valencií, měl už napsaný dopis, v kterém svou rezervaci potvrzoval. Byl to krátký a věcný dopis. Potvrzoval obě rezervace a navíc sděloval, že jelikož pan Calvi bude až do svého příjezdu do Valencie stále na cestách, nechal si poslat na adresu hotelu Metropol knihu o dějinách Španělska. Prosi, aby mu ji zatím v hotelu laskavě uschovali.

Calvi předpokládal, že i kdyby Španěle zásilku zadrželi a otevřeli, poznal by v okamžiku, kdy o ni vlastním jménem vrátného požádá, že něco je v nepořádku, a stačil by ještě utéct. A i kdyby ho chytili, může ze sebe dělat nevinného, blouda, který se jenom snažil vypomocet kamarádovi a neměl sebemenší podezření, co se za prosbou nepřítomného Calvina skrývá.

Dopis podepsal levou rukou jménem Calvi, zalepil a oznámkoval, aby ho mohl odeslat, a pak se pustil do práce nad knihou, kterou si koupil odpoledne. Byly to opravdu dějiny Španělska, nákladná těžká publikace tištěná na velmi dobrém papíru, se spoustou fotografií, které jí ještě dodávaly na váze.

Calvi ohnul z obou stran desky a stáhl je gumičkou. Všech těch čtyři sta stran, které v nich byly svázané, připevnil jako dřevěný špalek truhlářskými svěrkami ke kraji kuchyňského stolu.

A tenhle papírový špalek začal zpracovávat tenkým, jako břitva ostrým skalpelem, který si rovněž obstaral odpoledne. Řezal do něho skoro hodinu, až vykrojil čtverec umístěný na čtyři centimetry od krajů stránek, a vytvořil tak schránku osmáctkrát patnáct centimetrů velkou a téměř osm centimetrů hlubokou. Vnitřek toho dutého čtyřúhelníku hustě pomazal osvědčeným lepidlem a pak si vykoulil dvě cigarety a počkal, až lepidlo zaschne. Když ztvrdlo, bylo úplně jasné, že těchhle čtyři sta stran už nikdo neotevře.

Do dutiny zasadil polštářek z pěnové gumy, vyříznutý přesně podle jejích rozměrů, a nahradil tak skoro tři čtvrtě kilogramu papíru, který před chvílí vyřezal a zvážil na kuchyňských vahách. Potom rozebral plochý browning ráže 9 mm. Před dvěma měsíci si ho obstaral v Belgii, protože kolt osmatčícítku, z kterého tam střelil, zahodil do Albertova průplavu. Calvi byl totiž obezřetný a jakživ nepoužil jednu zbraň dvakrát. Jeho nový browning měl asi o centimetr vysunutou hlaveň, aby se na ni dal nasadit tlumič. Takový tlumič ovšem nebývá ve skutečnosti nikdy docela nehlučný, jak se nám snaží namluvit v detektivkách televizní zvukaři. Na rozdíl od revolverů nemají samočinné pistole uzavřenou nábojovou komoru. Když střela opouští hlaveň, je komora samočinné pistole vytlačena nazad, aby vyhodila použitou nábojnici a přisunula nový náboj. Proto se také těmto pistolím říká samočinné. Jenomže v tom zlomku vteřiny, kdy se komora otevírá, aby vypustila nábojnici, přece jen vychází poloviční rána provázející výstřel, takže tlumič na konci hlavně má jenom padesátiprocentní účinnost. Calvinu by byl mnohem milejší revolver, při kterém zůstává nábojová komora při střelbě uzavřená, ale potřeboval plochou zbraň, aby se mu vešla do dutiny v knize.

Tlumič, položený vedle rozebraného bowlingu, byl ze všech součástek největší, skoro šestnáct centimetrů dlouhý. Coby profesionál Calvi moc dobře věděl, že tlumiče velké jako zátka od šampaňského, jaké se ukazují v televizi, jsou asi tolik platné, jako kdyby se někdo pokoušel pokropit ručním hasicím přístrojem Vesuv.

Když si tak Calvi rozložil všech pět součástek včetně tlumiče a zásobníku na molitanový polštářek, viděl, že by se mu do dutiny v knize rozhodně nevešly. Aby ušetřil trochu místa, zasunul zásobník do pažby. Jemným perem si vyznačil tvary všech součástek a začal je vyřezávat ostrým skalpelem do pěny. O půlnoci už všechny součástky poklidně spočívaly ve svých pěnových lůžkách, dlouhý tlumič souběžně s hřbetem knihy, hlaveň, pažba a nábojová komora ve třech vodorovných řadách od horního až po dolní okraj stránek.

Celou tu sadu přikryl Calvi vrstvičkou tenké pěnové gumy, vnitřky předních i zadních desek potřel dalším lepidlem a potom knihu zavřel. Položil ji na podlahu, zatížil převráceným stolem. A když ji tak hodinu lisoval, změnila se v jednolitý kus hmoty, který by se byl dal otevřít leda nožem. Clavi ji znovu zvážil. Byla jen o necelý dekagram těžší než původní výtisk.

Nakonec zastrčil celé to historické dílo o Španělsku do polyetylenového sáčku, na jednom konci otevřeného, do jakého nakladatelé byli zvláště výpravné knihy, aby je ochránili před prachem a poškrábáním. Obal padl na knihu jako ulutý a Calvi jej na rozevřeném konci spojil čepelí svého vystřelovacího nože, nahrátou nad plynovým sporákem. Doufal a pevně věřil, že i kdyby ten balík někdo prohlížel, spokojil by se tím, že by se podíval polyetylenovým obalem, přesvědčil se, že uvnitř je skutečně neškodná kniha, a zase by balík zalepil.

Knihu zastrčil do velké zpevněné obálky, v jakých se posílají tiskoviny. Zavírala se jen kovovou sponkou, která se dá snadno otevřít tím, že se poddajné kovové jazýčky jednoduše protáhnou otvorem na chlopni zadní strany. S pomocí domácí tiskárničky si zhotovil nálepku s firmou známého knihkupectví a strojem napsal jméno a adresu příjemce - Monsieur Alfred Calvi, hotel Metropol, Calle de Jativa, Valencia, Espagne. Tutéž tiskárničku použil pro výrobu razítka, jímž označil balík slovy: "LIBROS - IMPRESOS - LIVRES".

Druhý den ráno odeslal dopis letecky a balíček normální poštou, čímž si zaručil, že kniha pocestuje vlakem a dojde s desetidenním zdražením.

* * *

Karavela společnosti Iberia Airlines se pomalu snesla nad Campo de Manises a při západu slunce přistála. Pořád ještě bylo sálavé vedro a žízňiví cestující, většinou pařížští majitelé letních vil, hubovali v improvizované celní hale na obvyklé průtahy při vykládání zavazadel.

Calvi si nesl coby ruční zavazadlo jen jeden středně velký kufr. Otevřeli mu ho a důkladně prohledali, a potom vyšel z letištní budovy na otevřené prostranství. Nejdřív si procházkovým krokem odkráčel obhlédnout letištní parkoviště a ke

svému potěšení zjistil, že velkou část jeho plochy skrývají před letištními budovami stromy. Pod stromy stála v řadách auta a čekala na své majitele. Calvi se rozhodl, že si sem druhý den ráno zajde nanovo a že odtud také vyrazí dál. Potom se svezl taxíkem do města.

Recepční v hotelu byl víc než ochotný. Sotva se mu Korsičan ohlásil a ukázal mu svůj pas, rozpomněl se na rezervaci i na dopis, jímž ji potvrdil pan Calvi, zmizel v zadní kanceláři a vrátil se s balíčkem, ve kterém byla kniha. Korsičan mu vysvětlil, že jeho přítel bohužel nemůže přijet, ale že samozřejmě zítra ráno před odjezdem vyrovná sám účet za oba pokoje. Vytasil se s dopisem od nepřítomného pana Calviho, který ho pověřoval, aby mu vyzvedl v hotelu uloženou knihu. Recepční pohlédl na dopis, poděkoval Korsičanovi za nabídku, že zaplatí za oba pokoje, a předal mu balíček. Ve svém pokoji prohlédl Calvi obálku. Někdo ji přece jen otvíral, stiskl kovové jazýčky sponky, protáhl je otvorem a pak je zas ohnul nazpátek. Kapička lepidla, již si Calvi označil jeden kovový jazýček, zmizela. Kniha však zůstala v polyetylenovém obalu nedotčená, protože nikdo by přece nemohl polyetylén otevřít a přitom jej neroztrhnout nebo nepomačkat.

Calvi rozřízl obal, odtrhl od sebe čepeli kapesního nože desky publikace a vyndal všechny součástky pistole. Znovu ji složil dohromady, našrouboval tlumič a přesvědčil se, že zásobník je plný. Byly tam všechny jeho střely, které si vždycky zvlášť připravoval, aby měly jen poloviční dávku prachové náplně, a tím se ztlumil hluk výstřelu. Jenomže i při té poloviční dávce dokáže střela o ráži devíti milimetrů ze vzdálenosti tří metrů klidně prorazit lidskou lebku, a Calvi při práci nikdy z větší vzdálenosti než ze tří metrů nestřílel.

Zamkl zbraň na dno skříně, klíč zastrčil do kapsy, vykouřil si na balkónu cigaretu a přitom se díval na býčí arénu před hotelem a přemítal, co asi ho zítra čeká. V devět sešel dolů, pořád ještě v temně šedém obleku (ze zvláště exkluzivního pařížského krejčovského salónu), který se dokonale hodil k střízlivé atmosféře drahého hotelu. Povečřel na Terasse del Rialto a o půlnoci si šel lehnout. Od recepčního si ještě zjistil, že letadlo do Madridu odlétá v osm ráno, a požádal, aby ho v šest probudili telefonem.

Druhý den ráno vyrovnal v sedm hodin účet a odjel taxíkem na letiště. Chvilí postál u vchodu a pozoroval asi deset aut, která právě dojezda k letištní budově. Všiml si, co je to za vozy, jakou mají poznávací značku a jak vypadají jejich řidiči. V sedmi autech přijeli jenom muži bez pasažérů, oblečení zřejmě k obchodnímu jednání. Calvi se šel podívat z vyhlídkové terasy u letištní budovy, jak cestující spěchají k madridskému letadlu, a zahlédl mezi nimi čtyři řidiče těch aut. Pohlédl na poznámky na rubu obálky ve své ruce a zjistil, že má na vybranou mezi simkou, mercedesem, jaguarem a malým španělským sedanem, který je místní obdobou fiatů šestistovky.

Když se letadlo vzneslo, zašel na pánskou toaletu a převlékl se z obleku do krémových džínů, světle modré sportovní košile a modré nylonové větrovky, vepředu zapínané na zip. Pistoli si zabalil do ručníku a uložil do měkké letecké tašky, kterou vytáhl z kufru. Kufr si uložil do úschovny zavazadel, nechal si potvrdit rezervaci na večerní pařížské letadlo a zamířil zpátky k parkovišti.

Sedan si vybral, protože je to ve Španělsku nejběžnější vůz a pro zloděje aut má nejvhodnější zavírání dveří. Zatímco čekal, přijeli na parkoviště dva muži, a když odešli, přistoupil k malému červenému autíčku. Hbitě si vyndal z rukávu zahnutou kovovou tyčku, zahákl ji za kliku od auta a trhl směrem dolů. Zámek s tichým prasknutím povolil. Calvi otevřel zevnitř kapotu a natáhl od kladné koncovky baterie k startéru drát. Usedl za volant a auto nastartovalo na první stisknutí knoflíku. Potom pomalu vyjel z parkoviště a zabočil na silnici k Valencii a z ní na novou dálnici N332, která vede směrem k moři, na jih od Alicante.

Z Valencie do Ondary je to 92 kilometrů a cesta prochází Gandií a Olivou, kde se pěstují pomeranče. Calvi nijak nespíchal a urazil tu vzdálenost za dvě hodiny. Pobřeží se třpytilo v ranním slunci jako dlouhá stuha zlatého písku tečkovaná hnědými těly a cákajícími plavci. Vedro bylo až hrozné, nikde se nehnul ani lístek a nad mořským obzorem ležel slabounký opar páry.

Když Calvi vjížděl do Ondary, projel kolem hotelu Palmera, kde, jak věděl, pořád ještě žil se svými vzpomínkami generál Raoul Salan, bývalý šéf OAS. Ve středu města se snadno doptal na cestu do osady Playa Caldera, která prý, jak mu vysvětlili ochotní místní obyvatelé, leží asi tři kilometry za městem. Těsně před polednem zamířil mezi vilky patřící většinou cizincům, a začal se projíždět sem a tam a rozhlížet po vile San Crispin, kterou si dobře pamatoval z dávno už zničené fotografie. Přepat se na cestu k moři mu nepřipadalo nijak riskantní, ale kdyby se teď začal vyptávat po té vile mohl by si ho někdo zapamatovat.

Těsně před jednou našel žluté okenice a bílé omítnuté hliněné zdi, podíval se pro jistotu na jméno vepsané do tabulky na sloupku přední brány a zaparkoval asi dvě stě metrů od domu. Zvolna si vykročil s kabelou pověšenou přes rameno jako turista, který má namířeno k pláži, a obhlédl si zadní vchod. Ten pro něj nepředstavoval nejmenší problém. Kus dál vedla od nedlážděné cesty, u níž stála vila, za řadou domků malá pěšinka k pomerančovníkové plantáži. Z úkrytu mezi stromy Calvi uviděl, že rezavou půdu pomerančovníkového sadu odděluje od zahrady a nezastřešené terasy za vilou se žlutými okenicemi jen nízká zídka, a zahlédl i muže, za kterým se sem vypravil, jak bloumá s kropicí konví po zahradě. Ze zadní zahrady vedla do hlavního pokoje v přízemí francouzská okna, teď dokořán otevřená, aby místností pronikal vánek, kdyby ovšem trošičku zafoukal vítr. Calvi se podíval na hodinky, zjistil, že je právě čas k obědu, a rozjel se zpátky do Ondary.

Až do tří seděl v baru Valencia na Calle Doctor Fleming nad velkou porcí obrovských grilovaných krabů a dvěma sklenicemi lehkého bílého vína. Potom zaplatil a odešel.

Když ujížděl zpátky k Playe, začaly se konečně od moře stahovat dešťové mraky a nad vodou, hladkou jako olej, dutě zahřmělo, což bylo v Costa Blance uprostřed července víc než neobvyklé. Calvi zaparkoval auto poblíž pěšinky k pomerančovníkovému háji, zastrčil si za opasek browning s tlumičem, zapnul si větrovku až ke krku a zamířil mezi stromy. Když vycházel z pomerančovníkového háje a překračoval nízkou zídku do zahrady, byl kolem úplný klid. Všichni místní obyvatelé si dopřávali v tom vedru siestu a do listů pomerančovníků začal tlučet déšť. Ve chvíli, kdy

přecházel po terase, udeřily ho do ramenou první velké kapky, a když došel k francouzským oknům, spustila se průtrž naplno a bubnovala do růžových tašek střechy. Calvi tomu byl docela rád - aspoň nikdo nic neuslyší. Z místnosti nalevo od obývacího pokoje zaslechl několikrát klapnutí psacího stroje. Zůstal nehnutě stát uprostřed obývacího pokoje a odjistikl zbraň. Pak přešel opatrně přes rohož k otevřeným dveřím pracovny. Major Archie Summers se nikdy nedověděl, co se stalo a proč. Zahlédl jakéhosi muže stojícího ve dveřích pracovny a napůl povstal, aby se ho zeptal, co tady chce. Pak uviděl, co má ten návštěvník v ruce a pootevřel ústa. Ozvalo se dvojí tiché plesknutí, které v tom šumění deště nebylo ani slyšet, a major byl zasažen dvěma střelami do hrudi. Třetí rána už směřovala ze vzdálenosti asi půl metru k postavě ležící na zemi a pronikla do spánku, ale tu už major necítil. Krosičan poklekl na chvíli u těla a zkusil nahmatat ukazováčkem, jestli ještě ucítí puls. Pořád ještě přikrčen se náhle prudce otočil ke dveřím obývacího pokoje . . .

* * *

Nazítří večer se v baru na Rue Miollin sešli dva muži, zabiják a jeho klient. Calvi se těsně před půlnocí vrátil z Valencie a hned ráno předal telefonicky zprávu, a Sanderson sedl rovnou na letadlo. S nervózním výrazem předával Calvimu zbytek těch pěti tisíc liber.

"Žádné problémy?" ptal se znovu. Korsičan se klidně usmál a zavrtěl hlavou.

"Všechno šlo jako na drátkách a ten váš major je mrtvý. Dostal dvě kulky do srdce a jedna mu prolétla hlavou."

"Nikdo vás neviděl?" ptal se Angličan. "Žádní svědkové?"

"Ne." Korsičan povstal a poklepal si na svazky bankovek v náprsní kapse. "I když mě nakonec bohužel přece jen někdo vyrušil. Najednou začalo prudce pršet a někdo vešel dovnitř a zahlédl mě u mrtvoly."

Angličan se na něho v hrůze zadíval. "Kdo?"

"Nějaká ženská."

"Vysoká, tmavovlasá?"

"Jo. Celkem pěkná kočka." Calvi pohlédl dolů do zděšené tváře svého klienta a poklepal mu na rameno.

"Nemějte strach, monsieur," uklidňoval ho. "Nezůstaly tam žádné stopy. Odbouchl jsem ji taky."

V Irsku přece nejsou hadi

McQueen se trochu skepticky zadíval přes psací stůl na mládence, který se k němu přišel ucházet o práci. Takového ještě jaktěživ nepřijímal. Sám byl ale docela hodný člověk a říkal si, proč vlastně by nedal příležitost mladíkovi, který potřebuje peníze a je ochotný máknout.

"Jestlipak víte, že je to zatraceně těžká dřina?" zeptal se ho s výrazným belfastským přízvukem.

"Ano, pane," odpověděl uchazeč.

"Jde o rychlou zakázku, s kterou se nesmíme dlouho párat. Bez nějakého vyptávání, bez společné průpravy. Zaplacení dostanete na dlaň. Víte, co to znamená?"

"Ne, pane McQueene."

"Prostě, zaplacení dostanete dobře, ale hotově. Žádné papírování, chápete?"

McQueen tím vlastně chtěl říct, že ze základní mzdy se nebude strhávat daň z příjmu ani poplatky na nemocenské pojištění. Zrovna tak ovšem mohl dodat, že nikdo nebude mít při úrazu nebo nemoci nárok na nějaké dávky a že zdravotní a bezpečnostní zásady budou naprosto ignorovány. Šlo především o rychlý výdělek, a on sám jako podnikatel z něho měl slušný díl. Uchazeč přikývl, že je mu to všechno jasné, i když vlastně vůbec nic nepochopil. McQueen se na něj pátravě díval.

"Říkáte, že jste student posledního ročníku medicíny na Royal Victoria?" Další přikývnutí. "A máte letní prázdniny?"

Uchazeč opět přikývl. Zřejmě to byl jeden z těch studentů, co si potřebují přivydělat ke stipendiu a dokončit lékařskou fakultu. McQueen, který řídil ze své ošuntělé kanceláře v Bangoru pokoutní demoliční firmu vybavenou jen otlučeným nákladačkem s tunou obstarožního nářadí, byl hrdý, že se vypracoval od píky, a z celé duše souhlasil s ulsterskou protestantskou pracovní etikou. Rozhodně by byl proto neodmítl člověka stejných názorů, ať už vypadá, jak chce.

"Ujednáno," řekl. "Ubytovat byste se měl radši tady v Bangoru. Z Belfastu byste to tam a zpátky každý den nestihl.

Děláme od sedmi ráno do soumraku. Mzda je hodinová a práce těžká, ale dobře placená. Ale kdybyste se o ní jen slovem zmínil úřadům, ztratíte míst, než se ohlídnete. Rozuměno?"

"Ano, pane. Kdy mám prosím začít a kde?"

"Celou partu odváží každé ráno v půl sedmé nákladač z parkoviště u hlavního nádraží. Přijďte tam v pondělí ráno.

Předákem je Dlouhán Billie Cameron. Povím mu, že u něj nastoupíte."

"Ano, pane McQueene." Uchazeč se už obrátil k odchodu.

"Nakonec ještě něco," řekl mu McQueen s připravenou tužkou v ruce. "Jak se jmenujete?"

"Harkišan Rámlál," odpověděl student. McQueen pohlédl na tužku, na seznam jmen před sebou a na studenta.

"Budem vám říkat Rám," prohlásil a pod tímto jménem ho také zapsal do seznamu.

Student vyšel do zářivého červencového počasí, jaké bylo právě v Bangoru na severním pobřeží downského kraje v Severním Irsku.

Ještě do soboty večera si našel levné bydlení v ušmudlaném penzionu asi v polovině Railway View Street, uprostřed bangorské čtvrti, kde se soustředí cenově přístupné hotýlky poskytující nocleh a snídani. Utěšoval se, že to aspoň je poblíž hlavního nádraží, odkud má každé ráno vyjždět hned za svítání firemní nákladač. Ze špinavého okna svého pokoje dohlédl až k jednomu svahu zpevněného železničního náspu, po němž vjížděly do nádraží vlaky od Belfastu. Pokoj sehnal až po několika pokusech. Jen se objevil na prahu, ukázalo se většinou, že domy, co mají za oknem cedulku Nocleh a snídane, jsou plně obsazené. Jistě, na samém vrcholu léta proudilo do města množství sezónních dělníků, to

musel uznat. Paní McGurková však byla katolička, a jak se ukázalo, pár volných pokojů přece jen ještě měla. V neděli dopoledne si Rámlál přestěhoval z Belfastu své věci, většinou skripta z medicíny. Odpoledne proležel na posteli a vzpomínal na jasné tvrdé světlo na hnědých kopcích rodného Paňdžábu. Ještě rok a bude lékařem a po dalším roce praxe v nemocnici se vrátí domů uzdravovat své lidi. Tak o tom alespoň snil. Počítal, že přes léto si vydělá dost, aby vydržel do závěrečných zkoušek, a pak už bude konečně dostávat plat.

V pondělí ráno vstal na zazvonění budíku ve tři čtvrti na šest, umyl se studenou vodou a těsně po šesté už byl před hlavním nádražím. Času měl až dost. Našel si kavárničku, kde otvírali brzy po ránu, a dal si dva šálky černé kávy. Byla to jeho jediná snídaně. Ve čtvrt na sedm přijelo omláčené nákladní auto řízené jedním dělníkem z demoliční čety a kolem se seskupilo na dvanáct mužů. Harkišán Rámlál nevěděl, jestli k nim má přistoupit a představit se, anebo čekat opodál. Raději proto čekal.

Za deset minut půl. sedmé přijel svým vozem předák, zaparkoval v postranní ulici a přirázoval si to k nákladáku. V ruce držel seznam od McQueen. Obhlédl svých dvanáct chlapů, všechny je poznal a přikývl. Ind k němu pomalu přistoupil. Předák se na něj nasupeně podíval.

"Tak ty jsi ten černej, co nám ho přijal McQueen?" zeptal se.

Rámlál se zarazil. "Harkišán Rámlál," představil se. "Ano".

Nebylo těžké uhodnout, jak přišel Dlouhán Billie Cameron k svému jménu. Neobutý měřil přes sto devadesát centimetrů, a to měl teď ještě na nohou obrovské ocvočkované boty s ocelovými špičkami. Z mohutných ramen mu visely paže silné jako kmeny a hlavu mu korunovala kštice zrzavých vlasů. Dvě drobná očka se světlými řasami zlobně shlížela na drobného štíhlého Indu. Bylo nábílední, že předák z něj žádnou radost nemá. Odplivl si na zem.

"Tak si nalezem do toho zatracených nákladáku," řekl.

Cestou na místo, kde měli pracovat, seděl Cameron v kabině řidiče, která nebyla oddělena žádnou přepážkou od korby nákladáku. Tam sedělo dvanáct dělníků na dvou dřevěných lavicích po obou stranách vozu. Rámlál se vmáčkl skoro až k zadní desce vedle malého, jako ořech tuhého chlapíka s jasnými modrými očima, který, jak se ukázalo, se jmenoval Tommy Burns. Vypadal docela přátelsky.

"A odkudpak jsi ty?" zeptal se s nelíbenou zvědavostí.

"Z Indie," odpověděl mu Rámlál. "Z Paňdžábu."

"Tak odkud vlastně?" zeptal se Tommy Burns.

Rámlál se usmál. "Paňdžáb je součástí Indie," řekl.

Burns se nad tím na chvíli zamyslel. "A jseš protestant nebo katolík?" zeptal se potom.

"Ani jedno ani druhé," odpověděl mu Rámlál trpělivě. "Jsem hinduista."

"Chceš snad říct, že nejseš křesťan?" ptal se ho užasle Burns.

"Ne. Jsem hinduistického náboženství."

"Slyšíte to?" obrátil se Burns k ostatním. "Tenhle mládenec ani není křesťan." Nebyl tím nijak pohoršený, spíš užaslý, jako malé dítě, když vidí novou zajímavou hračku.

Cameron se k nim otočil z řidičské kabiny. "Jasně," zavrčel, "je to pohan."

Rámlál se rázem přestal usmívat. Upřeně se díval do protější plachtovinové stěny nákladního vozu. To už byli daleko na jih od Bangoru a rachotili si to po dálnici směrem na Newtownards. Po chvíli začal Burns představovat mladíka ostatním. Byl mezi nimi jeden Craig, jeden Munroe, jeden Patterson, jeden Boyd a dva Brownové. Rámlál už byl v Belfastu dost dlouho, aby pochopil, že ta jména jsou původem skotská a patří zřejmě zarytým presbyteriánům, kteří tvoří páteř protestantské většiny šesti hrabství. Muži se však tvářili docela přátelsky a při představování mu také pokývali.

"To s sebou ani nemáš krabici s obědem, mládenče?" zeptal se ho starší chlapík, který se jmenoval Patterson.

"Ne," odpověděl mu Rámlál, "odcházel jsem moc brzy a nechtěl jsem si říkat bytné o oběd."

"Oběd ale potřebovat budeš," řekl mu Burns, "jo a taky něco k snídani. Čaj si uvaříme na ohni."

"Určitě si koupím krabici a zítra si něco k jídlu přinesu," řekl Rámlál.

Burns pohlédl na Indovy měkké boty s gumovou podrážkou.

"Tys ještě něco takového jakživ nedělal?" zeptal se ho.

Rámlál zavrtěl hlavou.

"Budeš potřebovat pořádné těžké boty. Aby sis ušetřil nohy, víš."

Rámlál mu slíbil, že si koupí pevné vysoké boty, ale jen jestli najde tak pozdě večer ještě nějaký otevřený obchodní dům. To už projeli Newtownardsem a stále ještě ujížděli k jihu po dálnici 21 k městečku Comber. Craig se zadíval na Indu.

"Co vlastně děláš doopravdy?" zeptal se ho.

"Studuji medicínu na Royal Victoria v Belfastu," odpověděl mu Rámlál. "Napřesrok bych měl být hotový."

Tommyho Burnse to nadchlo. "Tak to už jsi málem opravdickej doktor," řekl. "Vidíš, Dlouhane Bille, kdyby některýho z nás něco praštilo, tady mladej se už postará."

Dlouhán Billie zavrčel. "Na mě šahat nebude!" řekl.

Po tom už nikdo nepromluvil, dokud nepřijeli na místo, kde měli pracovat. Řidič zabočil za Comberem k severozápadu, a když ujel asi tři kilometry po dundonaldské silnici, zahrnul doprava a kodracoval se s nákladákem po prašné cestě, dokud nezastavili na konci lesa a neuvíděli před sebou starou budovu, kterou měli zbourat.

Byla to rozlehlá stará továrna na whisky, po stranách zborcená a dávno už opuštěná. Kdysi bývala jedním ze dvou podniků, kde se v tomhle kraji páčila výtečná irská whisky, ale už před léty v ní zastavili provoz. Stála na břehu řeky Comber, která teče od Dundonaldu ke Comberu a vlévá se do Strangford Lough. Ta řeka kdysi poháněla veliké vodní kolo. Slad sem dopravovali koňskými potahy po drkotavé cestě a tudy se odvážely i sudy whisky. Sladká voda, jež

tehdy poháněla strojní zařízení, se užívala i pro kádě. Ted' však stála továrna už léta osamělá, opuštěná a prázdná. Samozřejmě že do ní pronikly místní děti a zjistily, že se tu dá ideálně hrát. Až se však stalo, že jedno uklouzlo a zlomilo si nohu. To potom dala krajská rada objekt prohlédnout, prohlásila místo za krajně nebezpečné a poslala majiteli továrny příkaz k povinné demolicí.

Majitel, potomek staré šlechtické rodiny, která zažila lepší časy, chtěl práci odbýt co nejlevněji. A tehdy se obrátil na McQueen. Budova by se byla dala strhnout mnohem rychleji, byť nákladněji, pomocí těžké mechanizace, ale Dlouhán Billie byl ochoten ji se svou partou zbourat jen s pomocí palic a sochorů. McQueen už měl dokonce dohodnuto, že nejlepší dřevo a celé tuny dobře vyschlých cihel prodá jistému staviteli. Boháči dnes chtějí, aby jejich domy "měly styl", to jest aby vypadaly jakoby staré. Takže se dá moc dobře vydělat na věkovitých, sluncem vybělených cihlách a pravých starodávných trámec, které vhodně přizdobí moderní, leč starobyle vyhlížející sídla magnátů dnešního obchodu. McQueen si přitom jistě přijde na své.

"Prima, mládenci," řekl Dlouhán Billie, když se prázdný nákladák drkotal zpátky k Bangoru. "A jsme na místě. Začneme taškama na střeše. Víte přece, jak na to."

Skupina mužů stála nad hromadou nářadí. Na zemi ležely veliké železné čtyřkilové palice, dva metry dlouhé a přes tři centimetry silné sochory, metrová páčidla se zahnutými rozdvojenými špicemi na vytahování hřebíků, bytelná těžká kladiva a nejrůznější pily na dřevo. Že se tu alespoň trochu myslí na bezpečnost lidí, prozrazovalo jen pár propletených kožených pásů s přezkami a desítky metrů lana. Rámlál vzhledl k budově a polkl. Byla třípatrová a on nesnášel výšky. Jenomže lešení přijde draho.

Jeden z mužských zamířil sám od sebe k budově, vypáčil prkenné dveře, vytrhl je jako papírovou kartu a rozdělal oheň. Za chvíli se už na ohni vařila v kotlíku voda z řeky a mužští si udělali čaj. Všichni až na Rámlála s sebou měli smaltované hrnky. Rámlál si v duchu umínil, že si koupí také takový hrnek. Při téhle práci budou mít jistě žízeň, zvednou se tady spousty prachu. Tommy Burns dopil, znovu nalil čaj do hrnku a nabídl Rámlálovi.

"Mají v Indii taky čaj?" zeptal se.

Rámlál přijal nabízený hrnek. Jenomže čaj byl instantní, přeslazený a příliš zředěný mlékem. Vypil jej jen se sebezapřením.

První den pracovali celé dopoledne vysoko na střeše. Tašky se nesměly poškodit a odtrhávali je proto ručně a odhazovali na zem co nejdál od vody. Dostali jasně nařízeno, že nesmějí padajícím rumem ucpat řeku. A tak se všechen odpad musel naházet až za budovu, do vysoké trávy, plevele a janovcových a hlodašových keřů, které se rozrůstaly po celém pozemku kolem továrny. Muži byli přivázaní jeden k druhému, takže kdyby některý z nich uklouzl a začal se smekat dolů po střeše, vedlejší by ho udržel. Jak mizely tašky, šířily se mezi trámy velké otvory. Pod nimi ležela podlaha vrchního poschodí, kde bývalo skladiště sladu.

V deset slezli všichni po vratkých vnitřních schodech, vybalili si dole na trávě snídani a uvařili si další kotlík čaje. Rámlál neměl k snídani nic. Ve dvě si udělali přestávku na oběd. Každý se pustil do haldy tlustých obložených chlebů. Rámlál se zadíval na své ruce. Na několika místech je měl poškrábané a tekla mu krev. Svaly ho bolely a hlad měl jako vlk. V duchu si udělal další předsevzetí, že si musí obstarat pevné pracovní rukavice.

Tommy Burns vytáhl z krabice chleba s máslem a nějakým masem. "Nemáš hlad, Ráme?" zeptal se. "Já mám jídla až dost."

"Co tě to prosím tě napadlo?" obořil se na něj Dlouhán Billie, který seděl naproti v kruhu kolem ohně.

Burns se zatvářil zaraženě. "Jen jsem chtěl nabídnout tomuhle mládenci kus chleba," vysvětloval.

"Ať si ten černej parchant přinese svoje zatracené chleby sám," řekl Cameron. "A ty se koukej starat o sebe."

Mužští se zadívali dolů do svých krabic s obědy a jedli mlčky. S Dlouhánem Billiem se zřejmě nechtěl nikdo dostat do sporu.

"Děkuji, nemám hlad," řekl Rámlál Burnsovi. Poodešel od ohně, sedl si na břeh a máčel si ve vodě rozpálené ruce.

Než pro ně za západu slunce přijel nákladák, měli už polovinu tašek z velké střechy sundaných. Ještě den a pustí se do trámů, začnou je rozřezávat pilami a vytahovat z nich hřebíky.

Celý týden se pracovalo dál a z kdysi pyšné budovy byly strženy trámy, prkna a krovy, až stála holá a prázdná a její zející okna připomínala otevřené oči zírající vstříc nevyhnutelné smrti. Rámlál nebyl tak svízelné práci zvyklý. Svaly ho bez ustání bolely, ruce měl plné puchýřů, ale dál se dřel pro peníze, které tak nutně potřeboval.

Obstaral si plechovou krabici na obědy, smaltovaný hrnek, těžké vysoké boty a pevné rukavice, jaké tu nikdo neměl.

Ostatním už po letech těžké práce ruce úplně ztvrdly. Celý ten týden ho Dlouhán Billie Cameron v jednom kuse popichoval, přiděloval mu nejtěžší práce, a když zjistil, že Rámlál nesnáší výšky, posílal ho na nejstrmější místa. Student z Paňdžábu v sobě tlumil hněv, protože si ty peníze vydělat musel. V sobotu se však všechno zlomilo.

Dřevo už bylo odstraněno a pracovalo se na zdivu. Nejjednodušší, jak strhnout budovu, aby se nezřítla do řeky, by bylo vložit do bočních zdí obrácených k volné louce nálože třaskaviny. Jenomže dynamit nepřicházel v úvahu. Bylo by na něj třeba zvláštní povolení, v Severním Irsku spíš než kde jinde, a to by vzbudilo pozornost daňového úřadu.

McQueen a celá jeho parta by musela zaplatit nemalé částky na daně z příjmu a McQueen navíc i poplatky na národní pojištění. A tak se stěny strhávaly po metrových plátech, a jak ty nosné zdi praskaly a pukaly pod údery kladiv, dělníci nebezpečně balancovali na propadajících se podlahách.

Když obědvali, obešel Cameron několikrát celou budovu a vrátil se ke kruhu kolem ohně. Začal svým lidem popisovat, jak strhnout velký kus vnější zdi v úrovni druhého patra. A pak se otočil k Rámlálovi.

"A tebe chci vidět až tam nahore," řekl mu. "Jak začne ta zeď povolovat, odkopneš ji ven."

Rámlál se zadíval ke kusu zdi, o kterém byla řeč. Dole se po něm táhla široká puklina.

"Tohle zdivo se zřítí co nevidět," řekl klidně. "A kdo bude stát nahore, sletí s ním."

Cameron na něj vztekale pohlédl a krev mu stoupla do obličeje. Bělma očí mu zuřivost výrazně zružověla. "Nepoučuj mě

tady o mý práci, ty negře pitomej posranej," řekl a rázně odcházel.

Rámlál vstal. A když promluvil, zaznělo to ostře a hlasitě. "Pane Camerone . . ."

Cameron se užasle otočil. Mužští seděli s otevřenými ústy. Rámlál pomalu přistoupil k obrovitému předákovci.

"Jedno bychom si měli vyjasnit," řekl tak zřetelně, až to slyšeli všichni na louce. "Pocházím z Paňdžábu v severní Indii. Jsem rovněž kšatrija, příslušník válečnické kasty. Možná že nemám dost peněz, abych si uhradil studium medicíny, ale mí předkové bývali bojovníci a knížata, vládci a učenci, a to už před dvěma tisíci lety, kdy vy jste ještě lezli po čtyřech zabalení do kůží. Prosím, abyste mne již neurážel."

Dlouhán Billie vytréštil na indického studenta oči. Bělma mu zrudla. Ostatní dělníci seděli v ohromeném úžasu.

"Vážně?" řekl Cameron klidně. "Takhle to teda bylo? Jenomže od té doby se ledacos změnilo, ty černej parchante. Co řekneš třeba tomuhle?"

Při posledním slovu se rozmáchl a otevřenou dlaní tvrdě udeřil Rámlála do tváře. Mládencem to mrštilo o kus dál na zem. V hlavě mu hučelo. Zaslechl, jak na něj Tommy Burns volá: "Zůstaň ležet, chlapče, když vstaneš, tak tě Dlouhán Billie zabije!"

Rámlál vzhlédl do slunce. Obr stál nad ním se zaťatými pěstmi. Ind pochopil, že v boji s tímhle surovcem z Ulsteru nemá nejmenší naději. Zaplavil ho pocit hanby a ponížení. Před dávnými časy cválali jeho předkové s meči a kopími v rukou po pláních stokrát větších, než je těchto šest hrabství, a všechny, kdo se jim postavili, přemohli.

Rámlál zavřel oči a ležel bez hnutí. Po chvíli slyšel, jak hromotluk odchází. Ostatní se dali do tichého hovoru. Stiskl ještě pevněji oči, aby mu nevytryskly slzy zahanbení. V černé tmě uviděl vyprahlé pláně Paňdžábu a muže, kteří se přes ně řítili na koních - hrdé divoké muže s orlími nosy, dlouhými vlasy, s turbany a černými očima, válečníky ze země Pěti řek. Kdysi před dávnými časy, kdy svět teprve procítal, přejížděl s žhavým hladovým pohledem přes tyto pláně Iskandar Makedonský, mladý bůh Alexandr, zvaný Veliký, který v pětadvaceti letech plakal, protože už nebylo dalších světů, které by mohl dobývat. Ti jezdcí byli potomci jeho důstojníků a předkové Harkišana Rámlála.

Jak tu tak ležel v prachu a oni projížděli kolem něj a míjeli ho, všichni na něho pohlédli. A když se řítili kolem, každý pronesl jediné slovo. Pomsta.

Rámlál mlčky vstal. Něco se stalo, a to co se ještě musí stát, se stane také. Tak alespoň jednají jeho lidé. Po zbytek dne pracoval úplně mlčky. Na nikoho nepromluvil a nikdo nepromluvil na něj. Hned toho večera, když se začala snášet noc, začal ve svém pokoji s přípravami. Odesl z toaletního stolku kartáč a hřeben, sundal špinavou dečku a vytáhl ze stojánku zrcadlo. Vyndal si knihu o hinduistickém náboženství a vystříhl z ní celostránkový obraz Šakti, velké bohyně síly a spravedlnosti. Obraz připíchl na zeď nad toaletním stolem, a tak si udělal ze stolku oltářik.

Ještě odpoledne si koupil ve stánku před hlavním nádražím květiny a upletl z nich věnec. Po jedné straně obrazu bohyně postavil mělkou misku zpola zaplněnou pískem, do písku zarazil svíčku a svíčku rozsvítil. Z kufru vytáhl látkový svitek a vyndal z něj šest kadidlových tyčinek. Z knihovničky sundal lacinou vázu s úzkým hrdlem, tyčinky do ní vložil a zapálil na koncích. Pokojem se začala šířit sladká omamná vůně kadidla. Venku se valily od moře těžké bouřkové mraky.

Když měl Rámlál oltářik hotový, stanul před ním se sklopenou hlavou a s věncem v ruce a začal se modlit; prosil o radu, jak se má zachovat. Nad Bangorem se převalilo první zahřmění. Rámlál nepromluvil soudobou paňdžábštinou, hovořil starým sanskritem, řečí modliteb. "Devi Šakti . . . Maa . . . Bohyně Šakti . . . veliká matko . . ."

Znovu hlasitě zahřmělo a spadly první kapky deště. Rámlál utrl první květinu a položil ji před obraz Šakti.

"Utrpěl jsem těžkou křivdu. Žádám o pomstu na tom, kdo mi tak ukřivdil . . ." Utrhl druhý květ a položil jej vedle prvního.

Hodinu se modlil a venku mezitím prudce přšelo. Déšť bubnoval do tašek nad jeho hlavou a řinul se po oknech za ním. Přestával se modlit, právě když bouře slábla. Chtěl se dovědět, jakou má zvolit odvetu. Potřeboval, aby mu bohyně poslala znamení.

Než se domodlil, kadidlové tyčinky dohořely a pokoj byl prosycen jejich vůní. Svíčka pomalu dohasínala, zbýval z ní už jen malíčký kousek. Všechny květiny ležely na lakované desce toaletního stolku před obrazem Šakti na něho nehnutě pohlížela.

Otočil se a zamířil k oknu, podívat se ven. Pršet už přestalo, ale ze všeho za okenními tabulkami crčela voda. Jak se tak Rámlál díval, vyšplíchl z okapu nad oknem pramínek dešťové vody, stékal stružkou po zaprášeném skle a razil si cestu špinou. Protože okno bylo umazané, nestékala ta stružka rovně, ale klikatila se stanou, a jak Rámlál sledoval její cestu, vedla mu pohled dál a dál k rohu okna. A když se stružka zarazila, student se vytréštěně zadíval do kouta pokoje, kde měl na hřebíku pověšený župan. Uviděl, že za bouře sklouzla z županu šňůra a spadla na zem. Ležela tam stočená, s jedním na uzel zavázaným koncem ukrytým a druhým jasně viditelným na koberci. Z dvanácti pramenů střípce vyčnívaly jen dva, jako rozeklaný jazyk. Stočená šňůra vypadala v tom koutě úplně jako had. Rámlál porozuměl. Nazítlí se rozjel vlakem do Belfastu, za svým známým síkhem.

Randžit Singh studoval také medicínu, ale byl na tom mnohem lépe. Měl bohaté rodiče, a ti mu posílali slušnou apanáž. Přijal Rámlála v pěkně zařízeném pokoji ve studentské koleji.

"Dostal jsem zprávu z domova," začal Rámlál. "Umírá mi otec."

"To mě moc mrzí," řekl Randžit Singh. "Je mi tě opravdu líto."

"Chtěl by mě vidět. Jsem jeho prvorozený. Měl bych se rozjet domů."

"Samozřejmě," přisvědčil Singh. Prvorozený syn by vždycky měl být s otcem v jeho nejtěžší hodině.

"Jde ale o to, z čeho zaplatit letenku," řekl Rámlál. "Mám nějakou práci a slušně vydělávám. Ale na cestu mi to nestačí."

Kdybys mi ten rozdíl půjčil, pracoval bych, až se vrátím, znovu a všechno bych ti splatil."

Sikhové nikdy neodmítnou zapůjčit peníze, zvláště když je čeká slušný úrok a napevno vědí, že dostanou půjčku nazpátek. Randžit Singh přislíbil, že hned v pondělí ráno vyzvedne peníze v bance.

Ještě v neděli večer zašel Rámlál za panem McQueenem do jeho domu v Groomsportu. Podnikatel seděl před televizí, po ruce džbáněk piva. To byl jeho nejmilejší nedělní večer. Když však manželka uvedla Rámlála, ztlumil pan McQueen zvuk.

"Jdu kvůli otci," vysvětloval Rámlál. "Umírá."

"To mě moc mrzí, mládenče," politoval ho McQueen.

"Měl bych se za něj rozjet. Prvorozený by měl být v takové chvíli s otcem. U nás je to tak alespoň zvykem."

McQueen měl syna v Kanadě a sedm let už ho neviděl.

"Jistě," řekl. "Připadá mi to správně a docela na místě."

"Na letenku jsem si vypůjčil," pokračoval Rámlál. "Když zítra odjedu, měl bych být do konce týdne zpátky. Hlavně mi ale jde o to, pane McQueene, že teď to místo potřebuji ještě víc. Musím splatit dluh a vydělat si na další školní rok. Budete mi to místo rezervovat, když se do víkendu vrátím?"

"Ano," souhlasil podnikatel. "Za dobu, co budete pryč, vám platit ovšem nemůže. A další týden bych vám to místo taky nedržel. Ale jestli se vrátíte do víkendu, můžete zase nastoupit. Samozřejmě že za stejných podmínek."

"Děkuji vám, jste velmi laskav," řekl Rámlál.

Pokoj na Railway View Street si ponechal, ale tu noc přespal na své belfastské koleji. V pondělí ráno zašel s Randžitem Singhem do banky, kde sikh vyzvedl potřebný obnos a předal jej hindovi. Rámlál se rozjel taxíkem na aldegroveské letiště a pravidelnou linkou do Londýna, kde si koupil letenku druhé třídy na nejbližší let do Indie. Za čtyřicet hodin už přistával v sálavém bombajském vedru.

To, za čím přijel, vypátral ve středu na rušném tržišti na Grand Road Bridge. V Chatterdžiově Říši tropických ryb a plazů téměř nikdo nebyl, když do ní pomalu vstoupil mladý indický student s učebnicí o plazech pod paží. Starý obchodník seděl až skoro vzadu v krámě mezi nádržemi s rybami a zasklenými terárii, v nichž vyspávali za toho horkého dne hadi a ještěrky.

Pan Chatterdž se v akademickém světě vyznal. Léta už zásobil několik lékařských institucí exempláři určenými ke studiu i pitvě a občas splnil i výnosnou zakázku objednanou z ciziny. Když mu student vysvětlil, co shání, zasvěceně pokýval hlavou s bílým plnovousem.

"Ovšem," řekl ten starý gudžarátský obchodník, "vím, kterého hada myslíte. A máte štěstí. Právě tu jednoho mám, před několika dny jsme ho dostali z Rádžpútány."

Zavedl Rámlála do své soukromé svatyně a oba muži se mlčky zahleděli přes sklo do nového hadova domova.

Echis carinatus pravila učebnice, jenomže učebnici psal zřejmě Angličan, který užíval latinské názvosloví. Šlo o zmiji paví, nejmenšího a neovzrušnějšího hada celé té smrtelné jedovaté čeledi.

Její rozšíření je značné, uvádělo se v učebnici. Vyskytuje se od západní Afriky k východu až po Írán a dále až po Indii a Pakistan. Je velmi přizpůsobivá, schopná žít téměř v jakémkoli prostředí od vlhkého pralesa západní Afriky po chladné vrchy Íránu za zimního období až po rozpálené pukající kopce v Indii.

Pod listím v krabici se cosi pohnulo.

Triadvacet až jednatřicet centimetrů dlouhá, stálo v učebnici. Olivově hnědého zbarvení s několika bledšími skvrnami, někdy jen stěží rozeznatelnými, a s nenápadnou vlnitou tmavší linkou po straně těla. Za suchého horkého počasí se pohybuje v noci a za denního vedra zůstává ve skrytu.

Listí v krabici znovu zašustilo a objevila se malá hlavička.

Výjimečně nebezpečná pro člověka, který s ní zachází, pravila učebnice, působí více úmrtí než proslulá kobra, zejména proto, že je tak nepatrná, takže je snadné nepozorovaně se jí dotknout rukou či nohou. Autor knihy ještě připojil poznámku pod čarou, že drobný, smrtelně jedovatý had, o němž se zmiňuje Rudyard Kipling ve svém nádherném příběhu Rikki-Tikki-Tavi, nebyl téměř s určitostí bungar, který je dlouhý asi sedmdesát centimetrů, ale mnohem pravděpodobněji tato zmije paví. Autora očividně blažilo, že přistihl velkého Kiplinga při takové nepřesnosti. V krabici se kmitl ke dvěma Indům skloněným nad sklem černý rozebraný jazyček.

Je stále ve střehu a snadno se podráždí, zakončil svou kapitolu o hadovi Echis carinatus dávno již mrtvý anglický přírodovědec. Zaútočí rychle a bez varování. Zuby má tak nepatrné, že zanechají takřka neviditelná bodnutí, jakoby od dvou droboučkových trnů. Postižený necítí bolest, ale smrt je téměř nevyhnutelná a obvykle k ní dochází do dvou až čtyř hodin, podle tělesné váhy oběti a míry únavy při uštknutí a po něm. Příčinou smrti bývá nezřídka krvácení do mozku.

"Kolik za ni chcete?" zašeptal Rámlál.

Starý gudžarátský obchodník bezmocně roztáhl ruce. "Je to prvotřídní exemplář," řekl lítostivě, "a hned tak se nesežene. Pět set rupií."

Rámlál usmlouval cenu na tři sta padesát rupií a odnesl si hada ve skleničce.

Na zpáteční cestu do Londýna si koupil krabici doutníků. Doutníky vysypal a do víčka prorazil dvacet droboučkových dírek, aby do krabice pronikal vzduch. Věděl, že maličká zmije se obejde týden bez potravy a dva až tři dny bez vody. Dokáže dýchat i při minimálním přístupu vzduchu, a tak Rámlál krabici od doutníků znovu zapečetil a i s hadem a listím ji zabalil do několika ručníků, které kolem ní vytvořily tak silnou porézní vrstvu, že si udržela i v kufru dostatečně vzduchu.

Do Indie přijel jen s taškou, ale koupil si tu laciný vulkánový kufr a nacpal jej šatstvem nakoupeným porůznu na trhu. Krabici s doutníky uložil doprostřed. Kufr zavřel a uzamkl až pár minut před odjezdem na bombajské letiště. Na zpáteční cestu do Londýna jej podal jako spoluzavazadlo, takže kufr putoval v obrovském nákladním prostoru boeingu. Příruční kabelu mu prohlédli, ale nebylo v ní nic zajímavého.

Tryskové letadlo společnosti Air India přistálo na londýnském letišti v pátek ráno a Rámlál se zařadil do dlouhé fronty Indů, kteří se pokoušeli dostat do Británie. Podařilo se mu dokázat, že je student lékařské fakulty a ne přistěhovalec, a celkem rychle ho nechali projít. K otáčecímu pásu na zavazadla se dokonce dostal už ve chvíli, kdy tam začaly dopadat

první kufry, a mezi prvními dvaceti zahlédl i svůj. Zanesl ho na záchod, vyndal krabici od doutníků a zastrčil ji do příruční kabely.

U východu pro cestující, kteří neměli nic k proclení, ho přesto zastavili, ale tentokrát mu prohledali důkladně kufr; na tašku, kterou nesl přes rameno, mu celník jen letmo pohlédl a pustil ho dál. Letištním autobusem se Rámlál zdarma přepravil k budově číslo jedna a chytil ještě polední letadlo do Belfastu. Kolem páté byl už v Bangoru a konečně se mohl podívat, jak had přestál přepravu.

Z nočního stolku sundal skleněnou desku, a než otevřel krabici od doutníků, pečlivě zasunul sklo mezi víko a smrtelně nebezpečného tvora, kterého v krabici skrýval. Sklem uviděl zmiji, jak krouží uvnitř kolem dokola. Vtom se na okamžik zastavila a zlobnými černými očima pohlédla na Rámlála. Rámlál krabici zase zavřel; v poslední chvíli, kdy víčko už skoro zapadalo, rychle vytáhl skleněnou destičku.

"Spi, můj malý kamarádku," řekl. "Jestli ovšem tvorové jako ty někdy spí. Ráno vykonáš, co po tobě žádá Šakti." Ještě před setměním si koupil kávu ve skleničce se šroubovacím uzávěrem a ve svém pokoji kávu přesypal do porcelánové nádoby. Ráno si navlékl silné rukavice a přendal zmiji z krabice do skleničky. Rozzuřený had ho jednou kousl do rukavice, ale Rámlálovi to nevadilo. Věděl, že do poledne si zmije zásobu jedu obnoví. Chvilí si prohlížel hada, stočeného a stísněného ve skleničce od kávy, pak ještě jednou pevně otočil uzávěrem a skleničku si uložil do krabice s obědem. A už si musel pospíšet, aby chytil dělnický nákladňák.

Dlouhán Billie Cameron měl ve zvyku svléknout si ve chvíli, kdy přijel na pracoviště, sako a pověsit je na nějaký příhodný hřebík anebo větev. A Rámlál si dobře všiml, že o polední přestávce obrovitý předák vždycky zamíří ke svému saku a vytáhne z pravé kapsy dýmku a váček s tabákem. Pokaždé to dělal stejně. Když si pěkně zakouřil, vyklepal zbytek tabáku, vstal se slovy "Tak a jde se zas makat, mládenci" a vstřčil dýmku zpátky do kapsy. Než se obrátil, všichni už stáli.

Rámlálův plán byl sice prostý, ale spolehlivý. Během dopoledne spustí Rámlál hada do kapsy zavěšeného saka.

Surovec Cameron si sní chleby, vstane od ohně, přistoupí k saku a vstřčí ruku do kapsy. A had vykoná, co mu přikázala velická Šakti a pro co ho sem Rámlál přivezl přes půl zeměkoule. Popravčím hromotluka z Ulsteru bude zmije, a ne on, Rámlál.

Cameron vyškubne se zaklením ruku z kapsy a had mu bude viset z prstu, zuby zaťaté hluboko do svalstva. Rámlál vyskočí, strhne mu zmiji z ruky, hodí ji na zem a šlápně jí na hlavu. To už nebude had tak nebezpečný, protože většinu jedu vyčerpá. A nakonec odhodí Rámlál znechuceným pohybem mrtvou zmiji do řeky Comber, která zanese důkaz daleko do moře. Možná že ho budou podezírat, ale nic mu nedokážou.

Krátce po jedenácté poodešel Harkišán Rámlál pod záminkou, že si musí přinést jinou palici, od ostatních, otevřel krabici s obědem, vyndal z ní skleničku od kávy, odšrouboval uzávěr a obsah skleničky vyklepal do pravé kapsy pověšeného saka. Za půl minuty už zase pracoval a nikdo si ničeho nevšiml.

Při obědě mu vůbec nebylo do jídla. Mužští seděli jako obvykle v kruhu kolem ohně. Staré vyschlé trámové dřevo praskalo, vyšlehovaly z něho plamínky a bublala nad ním voda v kotlíku. Chlapi se dobírali a žertovali jako vždycky a Dlouhán Billie Cameron pořádal spousty vysokých obložených chlebů, které mu připravila manželka. Rámlál si dal záležet, aby si sedl v kruhu nedaleko saka. Nutil se do jídla. V hrudi mu bušilo srdce a byl čím dál napjatější.

Konečně zmačkal Dlouhán Billie papír od sněžených chlebů, hodil jej do ohně a říhl. Se spokojeným zamručením povstal a vykročil ke svému saku. Rámlál se k němu otočil a nespustil z něho oči. Ostatní mužští si ho nevšimli. Billie Cameron došel k saku a zastrčil ruku hluboko do pravé kapsy. Rámlál napětím ani nedýchal. Cameron chvíli šmátral v kapse a pak vytáhl dýmku i váček. Začal si nácipávat hlavičku dýmky čerstvým tabákem. A vtom postřehl, že Rámlál se na něj vytřeštěně dívá.

"Co na mě tak civíš?" zeptal se ho dopáleně.

"To nic," odpověděl Rámlál a obrátil se k ohni. Ale nedokázal v klidu posedět. Vstal a protáhl se a přitom se mu podařilo nenápadně se napůl pootočit. Koutkem oka zahlédl, jak si Cameron znovu ukládá do kapsy váček a vytahuje ruku s krabičkou sirek. Nato si předák zapálil dýmku a spokojeně zabafal. Pomalým krokem se vrátil k ohni.

Rámlál se znovu usadil v kruhu ostatních a nevědomky se zadíval do plamenů. Proč, ptal se sám sebe, proč ho velká Šakti tak zklamala? Had byl přece jejím nástrojem, přivezeným na její rozkaz. A přece jej zadržela, odmítla použít vlastního nástroje pomsty. Otočil se a pokradmu se znovu zadíval na sako. Dole v podšívce, na samém jejím kraji, úplně vlevo, se cosi pohnulo a opět znehybnělo. Rámlál zavřel v úděsu oči. Dírka, nepatrná dírka v podšívce, zmařila všechny jeho plány. Po celý zbytek odpoledne pracoval jako ve snu, bezradně a ustaraně.

Na zpáteční cestě do Bangoru se Dlouhán Billie usadil jako obvykle v nákladním autu vepředu, ale protože bylo vedro, složil sako a nechal si je na klíně. Před nádražím ho Rámlál viděl, jak hází pořád ještě složené sako na zadní sedadlo auta a odjíždí. O kus dál čekal Tommy Burns a Rámlál k němu přistoupil.

"Povězte mi," řekl, "má pan Cameron rodinu?"

"Samozřejmě," odpověděl mu bezelstně mužiček. "Ženu a dvě děti."

"A bydlí daleko odsud?" ptal se Rámlál. "Že jezdí autem."

"Ani moc daleko ne," řekl Burns. "Někde v kilcooleyském sídlišti. Myslím, že na Ganaway Gardens. Snad se tam nechystáš na návštěvu?"

"Ale kdepak," řekl Rámlál. "Tak v pondělí na shledanou."

Ve svém pokoji se Rámlál zadíval do nehnuté tváře bohyně spravedlnosti.

"Smrt jeho ženy a dětí jsem způsobit nechtěl," řekl jí. "Ti mi nic neudělali."

Bohyně z dálných krajů se na něj klidně dívala a neposkytla mu žádnou odpověď.

Po celý zbytek víkendu trýznily Harkišana Rámlála úzkost a obavy. Hned první večer zašel do sídliště Kilcooley postaveného kolem vnějšího okruhu a našel ulici Ganaway Gardens. Ležela hned za Owenroe Garden, naproti Woburn

Walk. Na rohu Woburn Walk stála telefonní budka a Rámlál v ní postával asi hodinu, přestíral, že telefonuje, a pozoroval protější uličku. Zdálo se mu, že v jednom okně zahlédl Dlouhána Billieho Camerona, a zapamatoval si, v kterém domě to bylo.

Po čase vyšlo z domu nějaké děvče a zamířilo kus dál ulicí za kamarády. Na chvíli by Rámlál v pokušení oslovit ji a prozradit, jaký ďábel dřímá v tatínkově saku, ale neodhodlal se k tomu.

Krátce před soumrakem vyšla z domu žena s nákupním košíkem. Rámlál ji sledoval až do clandeboyeského nákupního střediska otevřeného až do pozdních hodin pro zákazníky, kteří dostávají výplatu v sobotu. Žena, o níž se domníval, že je to paní Cameronová, zašla do Stewartsova supermarketu a indický student za ní přecházel od jedné police k druhé a snažil se sebrat odvalu, přistoupit k ní a vyjevit, jaké nebezpečí se skrývá v jejím domě. I tentokrát ho však odvaha opustila. Co když to nakonec ani není paní Cameronová, ale jiná žena, co když si spletl i dům. Pak by ho určitě odvezli někam do blázince.

V noci spal špatně, pronásledován představami, jak zmije paví vylézá ze svého úkrytu v podšívce saka a tiše, vražedně se plíží spícím skromným nájemním domkem.

V neděli znovu probádal kilcooleyské sídliště, a tentokrát zjistil s určitostí, kde Cameronovi bydlí. Dlouhána Billieho dokonce jasně zahlédl vzadu na zahrádce. Kolem poledního už začínal být v okolí nápadný a věděl, že buď musí odhodlaně přistoupit ke dveřím a doznat, co udělal, anebo odejít a zanechat všechno v rukách bohyně. Když si však představil, že by měl stanout před strašlivým Cameronem a prozradit mu, jak smrtelnému nebezpečí vystavil jeho děti, zjistil, že toho není schopen. Vrátil se pěšky na Railway View Street.

V pondělí ráno vstali Cameronovi ve tři čtvrtě na šest do jasného slunečného srpnového rána. V šest už seděli všichni čtyři u snídaně v malé kuchyňce vzadu v domě, syn, dcera a manželka v županech a Dlouhán Billie v pracovním. Sako měl ještě pořád ve skříni na chodbě, kde viselo celou sobotu a neděli.

Těsně po šestě vstala dcera Jenny a vstrčila si do pusy kousek topinky s džemem.

"Jdu se umýt," řekla.

Ještě než půjdeš, dones mi ze skříně sako, holka," nařídil jí otec, který se právě propracovával taliřem pražených vloček. Dívka se ve chvíli vrátila a nesla jen tak volně za límec sako. Podávala je otci, ale ten sotva vzhledl.

"Pověš ho za dveře," požádal ji. Dcera ho poslechla, jenomže sako nemělo poutko a za dveřmi nebyl žádný rezavý hřebík, ale hladký chromovaný háček. Sako na něm chvíli viselo a pak se svezlo na kuchyňskou podlahu. Cameron vzhledl k dceři, která už vycházela z kuchyně.

"Zvedni to zatracený sako, Jenny," zařval.

Hlavě rodiny se u Cameronů nikdo neodvážil odporovat. Jenny se vrátila, sebrala ze země sako a pověsila je pořádněji. A v tu chvíli vyklouzlo z jeho záhybů cosi tenkého a tmavého a přeplazilo se se suchým zachřestěním přes linoleum do kouta kuchyně. Jenny na to v úděsu vytřeštila oči.

"Cos to měl v tom saku, tati?"

Dlouhán Billie Cameron se zarazil, plnou lžící napůl pozvednutou k ústům. Paní Cameronová se otočila od sporáku.

Čtrnáctiletý Bobby si přestal mazat topinku máslem a nevěřícně se zadíval do kouta. Malý tvoreček tam ležel stočený za linkou, napjatý, jen zaútočit, a jak si připadal ohrožený, zlobně se díval před sebe a rychle kmital nepatrným jazyčkem.

"Pánbůh s námi a zlé pryč," zvolala paní Cameronová, "to je had!"

"Neblázní, ženská. V Irsku přece nejsou hadi, copak to nevíš? To ví snad každá," okřikl ji manžel. Odložil lžici. "Co je to vlastně, Bobe?"

Doma i mimo dům byl Dlouhán Billie hotový hrůzozvaládek, ale přece jenom se neubráníl jistému uznání pro syna, který se dobře učil ve škole a dověděl se tam plno podivných věcí. Hoch se zadíval tlustými brýlemi na hada.

"Nejspíš je to slepýš, tati," řekl. "Loni jsme jich pár měli ve škole při biologii. Dostali jsme je, když jsme se učili pitvat.

Žijí prý za řekou."

"Mně moc slepej nepřipadá," namítl jeho otec.

"Ve skutečnosti docela slepý není," vysvětloval mu Bobby.

"Tak proč mu říkají slepejš?" dotíral jeho tvrdohlavý otec.

"To nevím," přiznal Bobby.

"Tak k čemu u všech řasů do té školy chodíš?"

"Nekouše?" ptala se ustrašená paní Cameronová.

"Vůbec ne," uklidňoval ji Bobby. "Je úplně neškodný."

"Zab ho a hoď ho do popelnice," nařizoval Cameron starší.

Syn vstal od stolu, zul si bačkoru a držel ji v ruce jako plácačku na mouchy. S holými kotníky se už přibližoval k hadovi v koutě, ale vtom napadlo otce něco jiného. Dlouhán Billie vzhledl s nadšeným úsměvem od taliře.

"Počkej, Bobby," řekl. "Jen počkej. Zrovna jsem na něco přišel. Dej mi skleničku ženská."

"Jakou skleničku?" ptala se paní Cameronová.

"Co já vím, jakou skleničku? Prostě nějakou skleničku s víčkem."

Paní Cameronová s povzdechem vstala, přešla těsně kolem hada, otevřela skříňku a obhlédla svoji zásobu sklenic.

"Mám tu skleničku od marmelády a v ní sušený hrášek," řekla.

"Tak ho někam přesyp a sklenici naval," poručil jí Cameron.

Manželka mu podala skleničku.

"Co chceš udělat, tati?" ptal se Bobby.

"Ale máme v práci jednoho černocha. Takovýho pohana. Je odněkud, kde se to hadama jenom henží. A tak mě napadlo, že si z něj vystřelím. Udělám si z něho prima legraci. Podej mi chňapku, Jenny."

"Žádnou chňapku nepotřebuješ," řekl Bobby. "Slepýš tě nekousne."

"Přece na takový špinavý zvíře nešáhnu," prohlásil Cameron.

"Slepýši nejsou špinaví," řekl Bobby. "Jsou to velice čistí tvorové."

"Jsi trouba, chlapče, i když ti ve škole nalili do hlavy kdovíco. Copak nejlepší kniha netvrdí: „Po břicho svém se plaziti budeš a prach žráti budeš . . . ?? Tak vidíš, a tenhle určitě žere všechno možný, ne jenom prach. Toho se rukou nedotknu."

Jenny podala otci chňapku od sporáku. S otevřenou skleničkou od marmelády v levé ruce a pravičkou chráněnou chňapkou stál chvíli Dlouhán Billie Cameron nad zmijí. A pak pomalu ruku spouštěl. Když ji měl téměř nad podlahou, rychle uchopil, ale maličký had byl ještě rychlejší. Nepatrné zoubky mu nepozorovaně pronikly vycpávkou chňapky do středu dlaně. Cameron si ničeho nevšiml, protože hadí útok mu zakryly vlastní ruce. Ve vteřině měl hada ve skleničce a skleničku pevně uzavřenou víčkem. Celá rodina pozorovala sklem, jak se had zuřivě zmítá ve skleničce.

"Možná že není nebezpečný, ale je mi odporný," řekla paní Cameronová. "A budu jen ráda, až ho odneseš z domu."

"To taky hnedka udělám," prohlásil manžel. "Už tak jdu pozdě."

Spustil skleničku do kabely, kterou nosíval přes rameno a kde měl už krabici s obědem, zastrčil si do pravé kapsy saka dýmku a váček s tabákem a odnesl si tašku i sako do auta. Na prostranství před nádražím přijel s pětiminutovým zpožděním a překvapilo ho, jak si ho indický student upřeně prohlíží.

"Snad do mě nakonec nevidí," myslel si Dlouhán Billie, když projížděli k jihu Newtownardsu a Comberem.

Do desíti dopoledne už věděla celá parta, co chystá Dlouhán Billie za podařený vtip, ale pod pohrůzkou řádného výprasku museli všichni slíbit, že "tomu černému" nic neprozradí. A proč by mu nakonec něco říkali? Když je Dlouhán Billie ujistil, že slepýš je úplně neškodný, pokládali to také za dobrý žert. Jen Rámlál, který pracoval opodál, o ničem nevěděl, ponořen do vlastních myšlenek a obav.

O polední přestávce už měl něco vytušit. Napětí bylo téměř hmatatelné. Mužští seděli jako obvykle v kruhu kolem ohně, ale rozhovor vázl, a nebýt Rámlála tak zamyšlený, určitě by si byl povšiml špatně skrývaných úsměvů i kradmých pohledů jeho směrem. Nevšiml si však ničeho. Položil si na klín krabici s obědem a otevřel ji. Uvnitř číhala mezi obloženými chleby a jablkem stočená zmije, hlavičku zakloněnou, jen vyrazit.

Ind zařval, až se to rozlehlo po celé lousce, a vzápětí nato se rozburácel smích ostatních. Jak vykřikl, odhodil Rámlál vší silou krabici s obědem, a ta vylétla vysoko do vzduchu. Všechno se z ní vysypalo kolem dokola a dopadlo do vysoké trávy prorostlé trsy janovce a hlodaše.

Rámlál vyskočil a dal se do křiku. Ostatní se bezmocně váleli smíchy a nejvíce ze všech se bavil Dlouhán Billie. Už měsíce se takhle nezasmál.

"Vždyť je to had!" ječel Rámlál. "Jedovatý had! Utečte všichni. Tady jde o život."

Mužští se smáli ještě víc, ani přestat nemohli. Vůbec nečekali, že oběť jejich žertíku takhle senzačně naletí.

"Prosím vás, věřte mi. Je to had, smrtelně jedovatý had."

Dlouhán Billie tím smíchem úplně zbrunátněl v obličeji. Utřel si slzy a sedl si do trávy proti Rámlálovi, který se vyděšeně rozhlížel.

"Ty černochu ignorantskej," vypravil ze sebe Dlouhán Billie. "Copak to nevíš? V Irsku přece nejsou hadi. Rozumíš? Žádný tu nežijou."

Od všeho toho smíchu ho rozbolelo celé tělo, a tak se zaklonil v trávě a opřel se vzadu rukama. Vůbec si nevšiml dvou nepatrných dírek, podobných bodnutí trnu, které mu vedly do žíly na spodní straně pravého zápěstí.

Bylo po legraci a hladoví mužští se pustili do oběda. Harkišan Rámlál se jen s nechutí posadil, v jednom kuse se rozhlížel a držel připravený hrnek vřelého čaje. Jedl jen levou rukou a seděl co nejdál vysoké trávy. Po obědě se dali znovu do práce. Stará továrna na whisky už byla zbořená a pod srpnovým sluncem ležela prašná horstva cihel a kamení i dřeva, které se ještě dalo použít.

V půl čtvrté se Dlouhán Billie Cameron při práci narovnal, opřel se o krumpáč a otřel si čelo. Olízl si nateklé místečko dole na zápěstí a pustil se znovu do práce. Za pět minut se napřimil znovu.

"Není mi nějak dobře," řekl Pattersonovi, který pracoval vedle něj. "Půjdu si na minutku odpočinout do stínu."

Chvilu tam seděl pod stromem a potom se chytil za hlavu. Ve čtvrt na pět se pořád ještě držel za hlavu, která ho bolela, jako kdyby se mu chtěla rozskočit, a pak sebou jedinkrát škubl a skácel se do strany. Teprve po několika minutách si ho povšiml Tommy Burns. Přiběhl k němu a zavolal na Pattersona.

"Dlouhánu Billiemu je nějak zle," volal. "Vůbec mi neodpovídá."

Mužští přestali pracovat a zamířili ke stromu, v jehož stínu ležel jejich předák. Nevidoucí oči mu zíraly do trávy pár centimetrů před obličejem. Patterson se nad ním sehnul. Pracoval dlouho na podobných bouřkách, a tak už v životě pár mrtvých viděl.

"Ráme," řekl, "ty študuješ medicínu. Co tomu říkáš?"

Rámlál se ani nepotřeboval na Camerona podívat, ale přesto ho prohlédl. Beze slova se vztyčil, ale Patterson mu porozuměl.

"Všichni zůstaňte tady," řekl Rámlál a ujal se velení. "Zavolám pro sanitku a zatelefonuji McQueenovi." Zamířil po prašné cestě k hlavní silnici.

První přijela sanitka, za půl hodiny. Celý ten kus po úzké cestě musela couvat a dva sanitáři pak vyzvedli Camerona na nosítka. Odvezli ho do newtownardské všeobecné nemocnice, kde byla nejbližší jednotka intenzivní péče, a tady označili předáka za MPP - mrtvý při příjmu. Třicet minut nato přijel velmi ustaraný McQueen.

Smrt nastala za neznámých okolností a muselo se proto přistoupit k pitvě. Tu provedl patolog pro oblast severního Downu v newtownardské městské márnici, kam bylo tělo převezeno. To se stalo v úterý. Ještě ten večer byla do kanceláře koronera pro severní Down v Belfastu odeslána pitevní zpráva.

Zpráva nesdělovala nic mimořádného. Zemřelý byl jedenačtyřicet let stár, statný a výjimečně silný. Na těle se mu našlo

množství drobných ranek a odřenin, zejména na rukou a zápěstích, ty však zcela evidentně pocházely od kopáčské práce a žádná z nich nikterak nesouvisela s příčinou smrti. Příčinou smrti bylo nepochybně silné krvácení do mozku, způsobené nejspíše krajním vypětím v podmínkách velkého vedra.

Jakmile měl koroner v ruce takovouto pitevní zprávu, mohl za normálních okolností vystavit bangorskému matričnímu úřadu úmrtní list, uvést v něm, že Cameron zemřel přirozenou smrtí, a upustit od dalšího šetření. Jenomže jedno Hrkšan Rámlál přece jen nevěděl.

Dlouhán Billie Cameron byl za svého života předním členem bangorského výboru Ulsterské dobrovolné síly, mimo zákon postavené přísně protestantské polovojenské organizace. Tento fakt vyhmátl počítač v Lurganu, do kterého se vkládají všechny, i sebenevinnější případy úmrtí v ulsterské oblasti, a kdosi v Lurganu zvedl telefon a zavolal na královskou ulsterskou policii v Castlereaghu.

Odtud pak někdo zatelefonoval do koronerovy kanceláře v Belfastu, a tak bylo nařízeno úřední šetření. V Ulsteru nestačí, je-li smrt způsobena přirozenými okolnostmi, musí se jasně dokázat, že tomu tak skutečně bylo. Alespoň když jde o smrt jistých lidí. A tak se ve středu konalo šetření na bangorské radnici. McQueenovi to nadělovalo plno nepříjemností, protože do věci se vložila finanční správa. Jednání se rovněž zúčastnili dva nenápadní pánové z krajní unionistické nátlakové skupiny Ulsterské dobrovolné síly. Seděli až docela vzadu. Téměř vepředu, kousek od paní Cameronové, zasedla většina dělníků, kteří pracovali se zemřelým.

I svědectví byl požádán jedině Patterson. Na koronerovo vyzvání vypověděl, co se událo v pondělí a protože proti jeho svědectví nebylo námitek, nebyl zavolán jako svědek žádný z dalších dělníků, dokonce ani Rámlál ne. Koroner přečetl nahlas pitevní zprávu, a ta byla naprosto jasná. Když ji dočetl, stručně ji ještě shrnul a pak vynesl své rozhodnutí.

"Pitevní zpráva je zcela jednoznačná. Vyslechli jsme od pana Pattersona, co se událo za oné polení přestávky, i jaký snad poněkud bláhový žert si zemřelý ztropil z indického studenta. Jak se zdá, byl pan Cameron tak pobaven, že si samým smíchem téměř přivodil záchvat mrtvice. Zbytek už potom vykonala těžká práce s krumpáčem v žhavém slunci. Ta způsobila prasknutí velké tepny v mozku, neboli, jak by to patolog vyjádřil odborněji, krvácení do mozku. Soud vyjadřuje svou soustrast vdově a jejím dětem a prohlašuje, že pan William Cameron zemřel přirozenou smrtí."

Venku na trávníku, který se rozkládá před bangorskou městskou radnicí, promlouval McQueen ke svým kopáčům. "Zachovám se k vám férově, chlapci," říkal. "Tu práci spolu doděláme, ale když mi teď kouká do rukou finanční správa, musím vám srážet daně a ostatní poplatky. Pohřeb je zítra, tak si můžete vzít den volna. Kdo chce na ten pohřeb zajít, může přijít do práce až v pátek."

Harkšan Rámlál na pohřeb nešel. Zatímco na bangorském hřbitově pohřbívali Billieho Camerona, vzal si Rámlál taxi do Comberu a požádal řidiče, aby na něj počkal na silnici, než si zajde kus po té cestě. Řidič byl z Bangoru a doslechl se o Cameronově smrti.

"Chcete mu vzdát čest na místě, že?" zeptal se Rámlála.

"Svým způsobem ano," odpověděl Rámlál.

"Tak je to u vás ve zvyku?" ptal se ho řidič.

"Dalo by se to tak říct," přisvědčil Rámlál.

"I co, podle mě to není o nic lepší ani horší než to naše postávání kolem hrobu," řekl řidič a roztáhl si noviny, že si je při tom čekání přečte.

Harkšan Rámlál zamířil po vozové cestě k louce a zastavil se na místě, kde ještě nedávno pálili oheň. Zadíval se do vysoké trávy a trsů janovce a hlodaše v písečné půdě.

"Viša sarp," volal na skrytou zmi. "Ty jedovatý hade, slyšíš mě? Vykonal jsi, pro co jsem tě sem dovezl z takové dálky až z vrchů rádžpútánských. Jenomže jsi při tom měl zemřít. Kdyby všechno vyšlo tak, jak jsem zamýšlel, chtěl jsem tě sám zabít a hodit tvou mrzkou mrtvolu do řeky."

Posloucháš mě, ty jedovatý tvore? Tak si poslechni tohle. Možná že budeš ještě nějakou dobu žít, ale potom zhyneš, tak jako hyne všechno. A zajdeš sám, bez družky, s kterou by ses mohl pářit, protože v Irsku nejsou hadi."

Zmije paví ho neslyšela, a pokud ho přece zaslechla, nedala ani v nejmenším znát, že mu porozuměla. Hluboko ve své díře, v teplém písku pod místem, kde stál Rámlál, měla napilno, zcela soustředěně se zabývala něčím, co jí příroda nařídila, že musí vykonat.

Pod kořenem hadího ocasu, překryta dvěma šupinami, je uložena kloaka. Had měl teď ocas vztyčený a tělo se mu stahovalo v odvěkém rytmu. Šupiny byly odchlíplé a samička přiváděla z kloaky na svět dvanáct malých hadích děťátek, maličké hádky, pěkně jednoho po druhém v jejich průsvitném vaječném obalu, tři centimetry dlouhé a všechny smrtelně jedovaté jako matka.

Císař

"A ještě něco," pravila paní Murgatroydová.

Manžel vedle ní v taxíku si potají povzdech. Jeho žena pokaždé přišla na něco, co jí ještě vadilo. I když šlo všechno jako po másle. Edna Murgatroydová strávila celý život věčnými stížnostmi, nekonečnými litáními, s čím vším je nespokojená. Krátce řečeno, v jednom kuse sekýrovala.

Vedle řidiče mlčky seděl Higgins, mladý úředník z hlavního ředitelství, kterého banka vyslala na svůj účet na tuto týdenní dovolenou coby nejslibnějšího nového zaměstnance roku. Ctížádostivý mladík, pracovník devizového oddělení. Teprve před dvanácti hodinami se s ním manželé Murgatroydovi sešli na londýnském letišti, a jeho bezprostřední nadšení už pod nápoem paní Murgatroydové postupně opadlo.

Kreolský řidič byl ještě před pár minutami, když si vybrali jeho taxík na cestu do hotelu, samý úsměv a mile je vítal na

ostrově, ale i na něj už dolehla nálada pasažérky vzadu ve voze a pomalu zmlkl. Jeho mateřštinou sice byla kreolská franština, ale anglicky rozuměl výborně. Vždyť Mauritius byl kdysi na sto let britskou kolonií.

Edna Murgatroydová mlela dál, v nepřetržitém přívalu sebelítosti prostřídáné vztekem. Její manžel se díval z okna, jak za nimi pomalu mizí plisancké letiště a silnice vede k Mahebourgu, starému francouzskému hlavnímu městu ostrova, a k rozpadávajícím se pevnostem, s nimiž se Francouzi pokoušeli v roce 1810 uhájit ostrov proti britskému loďstvu.

Murgatroyd se rozhlížel z okna, uchvácen tím fantastickým pohledem. Byl odhodlán užít si naplno týdenní dovolenou na tropickém ostrově, první skutečné dobrodružství svého života. než se sem vydali, přečetl si dva obsáhlé průvodce Mauritiem a prostudoval si od severu k jihu podrobnou mapu ostrova.

Kam až oko dohlédlo se prostíraly lány cukrové třtiny. Vůz projížděl vesnicí. Na verandičkách chatrčí kolem silnice viděl Murgatroyd Indy, Čiňany a černochy a s nimi i kreoly métis, jak tu tak všichni žili pohromadě. Pár kroků od katolické kaple stály u silnice hinduistické chrámy a buddhistické svatyně. V průvodcích se Murgatroyd dočetl, že na Mauritiu žije rasová směsice šesti hlavních etnických skupin a čtyř největších náboženství, ale jaktěživ nic podobného neviděl, alespoň ne v takové harmonii.

Kolem se míhaly další vesnice, nikterak bohaté a rozhodně ne uspořádané, ale vesničané se usmívali a mávali za autem. Murgatroyd jim mával v odpověď. Těsně před taxíkem se vyděšeně rozprchla čtyři hubená kuřata, která jen o pár centimetrů unikla smrti, ale když se Murgatroyd ohlédl, kuřata už byla zase na cestě, klovala do prachu a hledala potravu, která snad ani nemohla být k nalezení. Auto se blížilo k zatáčce a zpomalilo. Z jedné chatrče vyšel tamilský chlapec v dlouhé košilce, postavil se u kraje chodníku a nazvedl si lem oblečku až k pasu. Pod košilí byl úplně nahý. A jak projíždělo taxi kolem, začal chlapec čurat na silnici. Jednou rukou si držel košili a druhou mával. Paní Murgatroydová ohrnula nos.

"To je ale odporné," pronesla. Naklonila se dopředu a zaťukala řidiči na rameno.

"Proč nejde ten hoch na záchod?" zeptala se.

Řidič pohodil hlavou a rozesmál se. Pak se otočil, aby paní Murgatroydové odpověděl. Autu se v té chvíli zvlášť nevěnoval, ale i tak projelo bez úhony dvěma zatáčkami.

"Pas de toilette, madame," řekl řidič.

"Co to povídal?" zeptala se paní Murgatroydová.

"Zřejmě tu za záchod slouží silnice," vysvětloval jí Higgins.

Paní Murgatroydová znechuceně začichala.

"Koukejte!" zvolal Higgins. "Moře!"

Chvilí už ujížděli po strmém srázu a náhle se napravo od nich prostíral až daleko k obzoru Indický oceán, průzračný a azurově modrý v ranním slunci. Asi osm set metrů od pobřeží se táhla bílá čára třístíciho se příboje, označující mohutný útes, který chrání Mauritius před prudšími vlnami. Před útesem spatřili lagunu, klidnou vodu bledou zeleň barvy a tak čirou, že i z hloubi asi sedmi metrů jí prosvítaly korálové útesy. A to už se taxi znovu vnořilo do lánů cukrové třtiny. Po padesáti minutách projeli rybářskou vesnicí Trou d'Eau Douce. Řidič ukázal před sebe.

"Hôtel," řekl, "dix minutes."

"Zaplat' pánbůh," oddechla si paní Murgatroydová. "V téhle hajtře bych už dlouho nevydržela."

Zabočili na příjezdovou cestu mezi pečlivě sestříhanými trávníky posázenými palmami. Higgins se s veselým úsměvem otočil.

"Kde nám teď zůstal Ponder's End, co?" řekl.

Murgatroyd se také usmál. "Hezky daleko," přisvědčil. Ne snad že by měl nejmenší důvod být nevděčný londýnskému předměstí Ponder's End, kde byl ředitelem místní pobočky. Před půl rokem zahájila nablízku provoz továrna lehkého průmyslu a Murgatroyd se z náhlého podnětu inspirace obrátil na její vedení i zaměstnance, aby se pokud možno vyhnuli nebezpečí, že budou ve výplatní den oloupeni, a dali si poukazovat týdenní mzdy v šecích, stejně jako si to zařídili se svými platy na jejich ředitelství. K jeho jistému překvapení téměř všichni na jeho návrh přistoupili, a tak bylo v pobočce založeno několik set nových běžných účtů. Tohoto tahu si povšimlo i ředitelství a kdosi tam přišel s návrhem, aby byla vypsaná soutěž podněcující iniciativu venkovských a mladých pracovníků. V zahajovacím roce Murgatroyd soutěž vyhrál a za odměnu dostal týden na Mauritiu.

Taxi konečně zastavilo před velkým klenutým vchodem Hôtelu St Geran a vzápětí se k němu rozběhli dva nosiči a začali vyndávat zavazadla z kufru i ze zahrádky na střeše. Paní Murgatroydová ihned vystoupila zezadu z vozu. Zatím se sice jen dvakrát odvážila na východ od temžského ústí - většinou jezdili na dovolenou k její sestře do Bognoru - , ale začala nosiče rázem prohánět, jako kdyby mívala kdysi osobně k dispozici polovinu maharádžova služebnictva.

Následování nosiči se zavazadly prošli všichni tři obloukovitým vchodem do vzdušně chladné klenuté hlavní haly, paní Murgatroydová v květovaných bavlněných šatech, po cestě letadlem a autem značně pomačkaných, Higgins v elegantním krémovém obleku z lehké indické látky a Murgatroyd v střízlivé šedi. Nalevo stál recepční pult a indický úředník, který měl službu, je uvítal zdvořilým úsměvem.

Higgins se ujal velení. "Manželé Murgatroydovi," řekl, "a já jsem Higgins."

Úředník nahlédl do seznamu rezervací. "Ano, v pořádku," řekl.

Murgatroyd se užasle rozhlížel. Hlavní hala postavená z hrubě otesaného kamene byla velmi vzcná. Vysoko nad jeho hlavou podpíraly střechu temné trámy. Hala se prostírala až ke sloupoví na zadním konci a z boků byla podepřena dalšími sloupy, takže jí províval chladivý větrík. Vzadu ji prosvětovalo zářivé tropické slunce a Murgatroyd uslyšel cákání a křik od bazénu, kde bylo nepochybně plno. V polovině haly, při levé straně, vedlo nahoru kamenné schodiště, zřejmě k dalšímu podlaží a do křídla s ložnicemi. V přízemí se otvíral obloukovitý vchod k níže položeným pokojům. Z místnosti za recepcí vyšel světlavý mladý Angličan v dokonale vyžehlené košili a pastelových kalhotách.

"Dobré rán," řekl s úsměvem. "Jsem Paul Jones, ředitel tohoto hotelu."

"Higgins," představil se Higgins. "A toto jsou manželé Murgatroydovi."

"Srdečně vás vítám," řekl Jones. "A teď se podíváme, co pro vás máme za pokoje."

V té chvíli k nim zamířil přes halu jakýsi čahoun. Hubené nohy mu trčely z keprových šortek a kolem těla mu povlávala květovaná plážová košile. Šel bosky, ale ve tváři měl blažený úsměv a v jedné veliké ruce svíral plechovku ležáku.

Zastavil se na pár kroků od Murgatroyda a zvědavě na něj s té své výšky shlížel.

"Helemese, že by nováčky?" zeptal se s patrným australským přízvukem.

Murgatroyd se zarazil. "Jistěže, ano," pravil.

"A jakpak se jmenujete?" zeptal se Australan bez velkých obřadností.

"Murgatroyd," odpověděl mu bankovní ředitel. "Roger Murgatroyd."

Australan přikývl a zřejmě se pokoušel vštípit si tuto informaci do paměti. "A odkud jedete?" zeptal se.

Murgatroyd ho dobře nepochopil. Myslel, že se ho ten člověk ptá: "Odkud jste?"

"Z Midlandské banky," odpověděl mu.

Australan si přiložil plechovku k ústům, vypil ji až do dna a škytl. "A kterej je tenhle?" zeptal se.

"To je Higgins," odpověděl mu Murgatroyd. "Z hlavního ředitelství."

Australan se šťastně usmál. Několikrát zamrkal, aby si trochu zaostřil pohled. "To se mi teda líbí," řekl. "Murgatroyd z Midlandský a Higgins z hlavního ředitelství."

To už si Australana povšiml Paul Jones, vyšel z recepce a přistoupil k němu. Vzal dlouhána za loket a odváděl ho halou. "No tak, pane Fostere, pěkně se vraťte do baru a já tady zatím pohodlně ubytuji naše nové hosty . . ."

Jemně, leč pevně odváděl Australana halou, a ten se nikterak nebránil. Jak odcházeli, Foster přátelsky zamával směrem k recepci.

"Jste pašák, Murgatroyde," zavolal.

Paul Jones se vrátil k recepci.

"Ten člověk byl opilý," pravila s ledovým nesouhlasem paní Murgatroydová.

"Vždyť je na dovolené, má drahá," řekl jí manžel.

"To ho neomlouvá," pravila paní Murgatroydová. "Co je to vlastně zač?"

"Harry Foster," řekl jí Jones, "z Perthu."

"Ale nemluví jako Skot," namítla paní Murgatroydová.

"Z Perthu v Austrálii," řekl Jones. "A teď dovolte, abych vám ukázal vaše pokoje."

Murgatroyd se uchváceně rozhlížel z balkónu dvoulůžkového pokoje v prvním poschodí. Dole pod ním se svažoval úzký trávník k pásu třpytivého bílého písku, po kterém pohazovaly palmy rozkolíbané větříkem mihotavě vějíře stínů.

Dvanáct okrouhlých altánů se střechou z palmového listí stálo už mnohem pevněji. Vlahá laguna, mléčně bílá v místech, kde rozvířila písek, šplíchala o okraj pláže. O kus dál měnila barvu do průzračně zeleně a ještě dál vypadala modře. V dálce asi pěti set metrů rozeznával Murgatroyd útes, nad kterým se pěnila voda.

Necelých sto metrů od břehu jezdil na surfu mladý muž, mahagonově hnědý pod kšticí slámově žlutých vlasů. Vztyčen na krátkém prkně zachytil závan větru, vyklonil se nad vodu proti tahu plachty a snadno a lehce klouzal po hladině. Na mělčině se s křikem cákaly dvě malé hnědé děti se smolně černými vlasy a černými očima. Z vody vylezl v potápěčských ploutvích postarší Evropan s kulatým bříškem a lesknoucími se kapkami mořské vody po těle a strhl si z obličejové masky a dýchací trubici.

"To bys koukala," zvolal s jihoafrickým přízvukem na ženu, která seděla ve stínu. "Tam dole je ryb, že je to k neuvěření."

Nahoře u hlavní budovy, po Murgatroydově pravici, chodili muži a ženy v pareu - lehkých květovaných přehozích, uvázaných podle tahitského způsobu kolem těla - k baru u bazénu a dávali si ještě před obědem chlazené nápoje.

"Pojďme si zaplavat," navrhl Murgatroyd.

"Když mi pomůžeš s vybalováním, dostaneme se k vodě o moc dřív," odpověděla mu manželka.

"Vybalování nech na později. Do odpoledne budeme stejně potřebovat jen plavky."

"Ani nápad," pravila paní Murgatroydová. "Rozhodně nepřipustím, abys přišel k obědu jako nějaký divoch. Tady máš šortky a košili."

Za dva dny se Murgatroyd vpravil do rytmu prázdninového života v tropech, nebo se do něho alespoň vpravil natolik, kolik mu bylo povoleno. Vstával časné ráno, tak jako ostatně vždycky, ale místo co by ho jako obvykle vítal pohled skrz záclony na chodníky bičované deštěm, seděl na balkóně a díval se, jak se v dálce za útesem vynořuje z Indického oceánu slunce a najednou rozjasňuje tmavou klidnou vodu, až se hladina třpytí jako rozčištěné sklo. V sedm si šel zaplavat a nechával v pokoji manželku, která seděla v natáčkách na posteli a stěžovala si, jak pomalu se tu podává snídaně, i když ve skutečnosti byla obsluha mimořádně rychlá.

Hodinu zůstal v teplé vodě a jednou uplaval skoro dvě stě metrů od břehu a samotného ho překvapilo, že se něčeho takového odvážil. Nebyl nijak zvlášť dobrý plavec, ale rychle se zlepšoval. Ještě štěstí, že ho manželka při tom výkonu neviděla, protože pevně věřila, že laguna se jen hemží žraloky a barakudami, a nic na světě ji nedokázalo přesvědčit, že by se tito dravci ani nedostali přes útes a že laguna je bezpečná jako plavecký bazén.

Murgatroyd začal snídat na terase u bazénu a podobně jako ostatní, kdo tu trávil dovolenou, si dával k praženým vločkám melouny, manga a papáju a vynechal vejce na slanině, i když se také podávala. Muži už byli tou dobou většinou v plavkách a plážových košilích a ženy měly přes bikini lehké bavlněné kabátky nebo zavinovací sukně. Murgatroyd pořád ještě chodil v keprových šortkách až po kolena a tenisových košilích, které si přivezl z Anglie. Manželka za ním přišla těsně před desátou pod "jejich" palmovou stříšku na pláži a hned spustila své nekonečné požadavky, tu aby jí donesl limonádu a tu zas, aby ji namazal olejem na opalování, i když se jen málokdy vystavila slunečním paprskům.

Občas ponořila své tlusté růžové tělo do hotelového bazénu, v jehož středu stál na stinném ostrůvku bazénový bar. Trvalou ondulaci si chránila řasenou koupací čepicí, pomalu uplavala několik metrů a zase vylezla z vody.

Higgins se osamostatnil, brzy se spřátelil se skupinou mnohem mladších Angličanů a skoro ho neviděli. Připadal si náramně svěťácky a koupil si v hotelovém boutique slamák s širokou krempou, v jakém kdysi viděl na fotografii Hemingwaye. Nosil také celé dny plavky a košili, a stejně jako ostatní chodil k večeři v pastelových kalhotách a safari košili s kapsami vpředu a s nárameníky. Po večeři zapadl do kasína nebo na disko. Murgatroyd by byl rád věděl, jak to tam asi vypadá.

Harry Foster si naneštěstí nenechal svůj vtip pro sebe. Mezi Jihoafričany, Australany a Brity, kteří tvořili většinu hotelových hostů, se stal Murgatroyd z Midlandské pojmem, zato Higgins se rychle přizpůsobil, a tak ztratil svou nálepku pracovníka hlavního ředitelství. Murgatroyd ani netušil, jak známou je tu postavou. Když ráno přišel k snídani na terasu v dlouhých šortkách a teniskách, leckdo se pousmál a od stolků na něj vesele volali: "Dobrýtro, Murgatroyde."

Občas se setkal s člověkem, který jeho označení vymyslel. Harra Foster kolem něj párkrát provrávorál v nejpovznesenější náladě, jak si tak trávil dovolenou podle svého. Pravou ruku zřejmě rozvířal, jenom když vracel plechovku od ležáku a sahal pro druhou. Pokaždé se na něj ten srdečný Australan přátelsky usmál, pozvedl volnou ruku k pozdravu a zavolal: "Jste pašák, Murgatroyde!"

Třetího dne ráno si Murgatroyd po snídani zase zaplavával, vylezl z moře, lehl si pod stříšku z palmového listí, opřel se zády o střední sloupek a začal se zkoumat. Bylo teprve půl desáté, ale slunce už stálo vysoko a prudce páliło.

Murgatroyd se zadíval na své tělo, které přes všechnu opatrnost a manželčina varování dostávalo nápadnou barvu vařeného lososa. Záviděl lidem, kteří se dokáží za pár dní pěkně do hněda opálit. Věděl, že se toho dá docílit jediné tehdy, když si člověk opálení udrží a nezbělí od jedné dovolené k druhé jako mramor. V Bognoru se tak dá něco takového čekat, pomyslel si. O posledních třech dovolených si užili střídavě jen déšť a šedé mraky.

Nohu mu trčely z kostkovaných plavek, hubené a scvrklé, jako protáhlé angrešty. Nad nimi se mu klenulo kulaté břicho a svaly na hrudi měl ochablé. Po letech za psacím stolem měl rozsezený zadek a vlasy mu řídly. Zuby měl ještě všechny svoje a brýle nosil jen na čtení, ale stejně četl většinou jen zprávy bankovní společnosti a účty.

Přes vodu k němu dolehl řev motoru, a když Murgatroyd vzhlédl, spatřil malý rychlý motorový člun, který právě nabíral rychlost. Za ním se táhlo lano a kdesi na jeho konci se pohupovala hlava. Jak se tak Murgatroyd díval, lano se náhle napjalo a z laguny vyjel lyžař, hnědý jako mořené dřevo, a rozřezával hladinu, až se kolem něj zvedala vodní tříšť. Byl to jeden z mladých hostů z hotelu. Stál na jediné lyži, jednu nohu vyrovnanou za druhou, a jak ujížděl čím dál rychleji za člunem, zvedala se za ním lehká pěna. Vtom stočil kormidelník loď a lyžař opsal velký polokruh a projel nedaleko břehu před Murgatroydem. Svaly napjaté, stehna napružená, jak se vyrovnával s brázdou zčeřené vody za sebou, vypadal jako vyřezaný z dubového dřeva. A když se zas řítíl od břehu, nesl se v ozvěně nad lagunou jeho hlasitý vítězoslavný smích. Murgatroyd se za mládencem díval a záviděl mu. Musel si přiznat, že sám má na krku padesátku, je malá postava, obtloustlý a v nevalné kondici, i když trávívá letní odpoledne v tenisovém klubu. Už za čtyři dny přijde neděle a on nasedne do letadla, odletí odsud a nikdy se sem už nepodívá. Pravděpodobně prožije ještě deset let v Ponder?š Endu, pak odejde do penze a nejspíš se odstěhuje do Bognoru.

Ohlédl se a vtom uviděl, že zleva přichází po pláži jakási mladá dívka. Zdvořilost mu měla přikázat, aby na ni tak necivěl, ale nedokázal se ubránit. Šla bosa, půvabně a vzpřímeně, jak dívky na tomto ostrově chodí. Jistě nepoužívala žádné oleje ani krémy, ale pleť měla sytě zlatou. Přes sebe měla obtočeno bílé bavlněné pareu s nachově rudým motivem, uvázané pod levým ramenem. Spadalo jí těsně pod boky. Murgatroyd předpokládal, že pod ním jistě něco má. Vtom zavál větřík, přitiskl jí látku na tělo a na chvíli bylo jasně vidět, jak se jí rysují pevná malá ňadra a útlý pas. Pak vánek opadl a látka jí zase volně visela kolem těla. Murgatroyd si povšiml, že dívka je světlá kreolka s tmavými očima posazenými široko od sebe, vysokými lícními kostmi a lesklými černými vlasy, které jí spadaly ve vlnách na záda. Když došla až k němu, otočila se a na kohosi se zešířila šťastně usmála Murgatroyda to velice překvapilo. Netušil, že je tu někdo nablízku. Rychle se otočil, aby se podíval, na koho se ta dívka tak usmívá. Nikdo jiný však kolem nebyl. Když se obrátil znovu k moři, dívka se znovu usmála a v ranním slunci se jí zaleskly bílé zuby. Byl si jist, že je nikdo nepředstavil. Jestliže se skutečně ještě nesetkali, jistě se na něj usmála docela spontánně. Na úplně cizího člověka!

Murgatroyd si sundal brýle a usmál se zase na ni.

"Dobré jitro!" zavolal.

"Bonjour m?sieu," řekla dívka a šla dál. Murgatroyd se díval, jak odchází po břehu. Tmavé vlasy jí splývaly až k bokům, které se jemně vlnily pod bílou bavlněnou látkou.

"Jen si dej pozor, na tanto at' nemáš ani pomyšlení," ozvalo se za ním. A to už si k němu přisedla manželka. Také se dívala za odcházející dívkou.

"Děvka," řekla a usadila se ve stínu.

Po deseti minutách se na ni Murgatroyd podíval. Byla začtená do dalšího milostně historického románu jedné známé autorky - přivezla si těch knih celou zásobu. Murgatroyd se znovu zahleděl na lagunu a jako už mnohokrát předtím zauvažoval, jak to že jeho choť má nenasytnou touhu po zamilovaných historických příbězích, když ve skutečnosti je jí intimní život tak proti mysli. Jejich manželství se rozhodně nevyznačovalo vášnivostí, dokonce ani zpočátku, ještě než mu Edna řekla, že je jí "tanto" protivné a že by byl na hlubokém omylu, kdyby si snad myslel, že v tom mají pokračovat. od té doby, teď už přes dvacet let, byl uvězněn v manželství bez lásky, jehož dusivou atmosféru občas oživilo jen období prudké antipatie.

Kdysi zaslechl v šatně tenisového klubu, jak o něm jeden člen říká druhému, "že měl už manželce dávno zdrhnout". Tehdy ho to pobouřilo, dokonce natolik, že chtěl vyjít ze skrytu za svou skřínkou a zaprotestovat. Nakonec to však neudělal, protože v duchu uznal, že ten chlapík má nejspíš pravdu. Potíž však byla v tom, že nepatřil k lidem, kteří by

někomu dokázali "zdrhnout", a také pochyboval, že jeho ženě by to při její povaze vůbec prospělo. Vždycky byl mírný, i za mlada, a i když dokázal řídit banku, doma se jeho mírnost zvrhla v pasivitu a pak už v naprosté odevzdání osudu. Pod břemenem těch tajných myšlenek si Murgatroyd zhluboka povzdechl.

Manželka se na něj podívala přes brýle. "Jestli tě to nadýmá, tak si jdi vzít prášek," řekla mu.

V pátek večer, když Murgatroyd čekal v hlavní hale na manželku, až přijde z toalety, se k němu přitočil Higgins.

"Musím s vámi mluvit . . . ale o samotě," zasyčel na něj koutkem úst tak tajuplně, že to vzbudilo zájem všech kolem.

"Prosím," řekl Murgatroyd. "A nemůžete mi to říct tady?"

"Ne," zamručel Higgins a zaujatě si prohlížel kapradinu v květináči. "Každou chvíli může přijít vaše paní. Pojdte za mnou."

Se strojenou nonšalancí odkráčel z haly, ušel několik kroků do zahrady a stoupl si za strom. Tam se opřel a čekal. Murgatroyd se tiše kradl za ním.

"O co jde?" zeptal se, když našel Higginse ve tmě za křovím. Higgins nahlédl klenutým vchodem do osvětlené haly, jestli k nim náhodou nemíří Murgatroydova polovička.

"O rybolov," řekl. "Už jste někdy chytal na moři?"

"Ne, samozřejmě že ne," odpověděl Murgatroyd.

"Já taky ne. Ale moc rád bych. Aspoň jednou. Prostě to zkusit. A teď poslouchejte, nějací tři obchodníci z Johannesburgu si zamluvili na zítra ráno rybářský člun. Jenomže jak to teď vypadá, nebudou mít čas. Takže člun je volný a polovina nákladů uhrazena, protože ti chlapíci už složili zálohu. Tak co vy na to? Vezmem to?"

Murgatroyda překvapilo, že Higgins zve zrovna jeho. "Proč nejedete s mládenci z té party, co s ní trávíte dny?" zeptal se.

Higgins pokrčil rameny. "Všichni chtějí strávit poslední den se svými dívkami a děvčatům se na ryby nechce. Tak Murgatroyde, zkusíme to, ne?"

"Kolik to stojí?" zeptal se Murgatroyd.

"Normálně sto amerických dolarů na jednoho," řekl Higgins.

"Ale když už je polovina zaplacená, přijde to každého jen na padesát dolarů."

"Za pár hodin? To je přece pětadvacet liber!"

"Dvacet šest liber a pětasedmdesát penny," řekl Higgins automaticky. Nadarmo nepracoval v devizovém oddělení.

Murgatroyd počítal. Když odečte částku za taxíka na zpáteční cestu na letiště a řadu dalších poplatků, které bude muset zaplatit, než se dostane až do Ponder's Endu, zbyde mu něco málo přes těch šestadvacet liber pětasedmdesát penny. Jenže ten zbytek bude chtít Edna utratit na všelijaké drobnosti, na které se nevztahuje clo, a na dárky pro sestru do Bognoru. Zavrtěl hlavou.

"Edna by s tím určitě nesouhlasila."

"Tak jí nic neříkejte."

"Že jí to nemám říct?" Takový nápad Murgatroyda úplně ohromil.

"Jasně že ne," naléhal na něj Higgins. Naklonil se blíž a Murgatroyd zachytil závan koktejlu. "Prostě to podnikněte.

Udělá vám pak virvál, ale ten vám udělá stejně. Uvažujte trochu. Nejspíš se sem už nikdy nepodíváme. Nejspíš už jakživ neuvidíme Indický oceán. Tak proč ho neužít?"

"Když já vážně nevím. . ."

"představte si, aspoň jedno dopoledne v malé lodičce na širém moři, člověče. Vítr ve vlasech, udice spuštěné do vody, připravené na bonita, tuňáky nebo královské makrely.* Třeba i něco chytíme. Aspoň zažijem nějaké dobrodružství a budeme mít v Londýně nač vzpomínat."

POZOR! POZNÁMKA POD ČAROU!:

* V překladu této povídky jsou ponechány původní názvy mořských ryb, jak je používají sportovní i profesionální rybáři bez rozdílu národností:

- barakuda (Sphyræna barracuda), soltýn barakuda - dravá ryba dosahující délky 2-3 m, nebezpečná člověku; játra, jikry a v některých obdobích i maso má jedovaté;
- bonito (Katsuwonus pelamis, syn. Euthynnus pelamis), malý druh tuňáka dosahující délky 1 m a váhy 23 kg; malé kusy se používají jako nástražní ryby při lovu velkých dravých ryb;
- dorado (Coryphaena hippurus), zlak nachový - oblíbená sportovní i konzumní ryba; dosahuje délky 1,8 m a váhy 30 kg;
- marlin (Makaira amplá), modrý marlin, (Makaira alba), bílý marlin - dosahuje délky přes 5 m a váhy přes 800 kg; spolu s příbuznými druhy plachetníkem (Istiophorus americanus) a mečounem (Xiphias gladius) patří k nejvýše ceněným úlovkům mořského sportovního rybolovu;
- královská makrela (Scomberomorus cavalla) nebo (Acanthocybium solandri) - velké, dravé makrelovité ryby, dosahující délky 1,5-2 m a váhy 45-60kg; jsou oblíbeným objektem mořského sportovního rybolovu.

Murgatroyd strnul. Vzpomněl si na mladíka, jak si to žene na vodní lyži přes lagunu.

"Pojedu," řekl. "Dám na vás. Kdy vyrazíme?"

Vytáhl náprsní tašku, utrl tři desetilibrové cestovní šeky, nechal si v knížečce jen dva, podepsal se na spodní lince a předal šeky Higginsovi.

"Vyráží se brzy ráno," šeptal Higgins, když přebíral šeky. "Ve čtyři vstáváme. V půl páté odsud odjíždíme autem. V pět jsme v přístavu. Ve tři čtvrtě na šest vyplouváme a měli bychom být na lovišti ryb těsně před sedmou. To prý je nejlepší doba, za svítání. Pojede s námi průvodce, a ten dobře ví, co a jak. Počkám na vás o půl páté v hlavní hale." Volným krokem zamířil zpátky do hlavní haly a přistoupil k baru. Murgatroyd za ním vykročil, zmaten svou nečekanou odvážností, a spatřil manželku, jak na něj už celá nervózní čeká. Doprovodil ji k večeři.

Té noci Murgatroyd téměř neusnul. Přivezl si sice s sebou malý cestovní budíček, ale neodvažoval se jej natáhnout, aby se manželka neprobudila, až budík zazvoní. Také si nemohl dovolit zaspát, protože Higgins by mu ťukal v půl páté na dveře. Několikrát si lehce zdříml, až konečně uviděl, jak se světélkující ručičky blíží ke čtvrté hodině. Za záclonami byla ještě černočerná tma.

Tiše vyklouzl z postele a pohlédl na manželku. Ležela jako obvykle na zádech, chraptivě oddechovala a síťka jí přidržovala celý arzenál natáček. Murgatroyd tiše odložil na postel pyžamo a oblékl si spodky. Vzal do ruky tenisky, šortky a košili, vyšel tiše ze dveří a zavřel za sebou. V ztemnělé chodbě si natáhl ostatní oblečení a v nezvyklém chladu se celý roztřásl.

V hale už čekal Higgins a jejich průvodce, vysoký kostnatý Jihoafričan Andre Kilian, který měl v hotelu na starosti veškerou sportovní činnost hostů. Kilian přelétl jediným pohledem Murgatroydovo oblečení.

"Před svítáním je na moři zima," řekl, "a potom zas strašné vedro. Na tom slunci se můžete usmažit. To s sebou nemáte dlouhé kalhoty a větrovku s dlouhými rukávy?"

"Nenapadlo mě to," přiznal Murgatroyd. "Vlastně ne, nic takového s sebou nemám." Neodvažoval se teď zpátky do pokoje.

"Mám s sebou něco navíc," řekl Kilian a podal mu pulovr. "Tak a jedeme."

Čtvrt hodiny projížděli temnou krajinou kolem chatrčí, kde jediné osamělé slabé světélko prozrazovalo, že je tu ještě někdo vzhůru. Konečně se stočili klikatou cestou od hlavní silnice k malému přístavu Trou d'Eau Douce, k Zátoce sladké vody, jak ji kdysi pojmenoval dávno už zemřelý francouzský kapitán, který tu zřejmě našel pramen pitné vody. Okna domků byla zabezděná a temná, ale v přístavišti rozeznal Murgatroyd obrys zakotvené lodi a jakési postavy pracující ve světle baterek na palubě. Dojeli skoro až k dřevěnému nástupnímu můstku a Kilian vyndal z přihrádky na přístrojové desce termosku s horkou kávou a všem nabídl. Káva jim přišla náramně k chuti.

Jihoafričan vystoupil z auta a přešel přes můstek na loď. K autu se nesly útržky tichého hovoru v kreolské franštině. Je zvláštní, jak tiše vždycky mluví lidé za tmy před svítáním.

Po deseti minutách se Kilian vrátil. Po východním obzoru se teď táhl bledý pás a slabě tam světélkovaly jasné ohraničené mraky. I voda už byla k rozeznání, jak se leskla, a nad ní se čím dál tím jasněji rýsovaly obrysy nástupního můstku, lodi a mužů kolem ní.

"Můžeme už naložit výstroj," řekl Kilian.

Ze zadu ze stejné vytáhl malou přenosnou chladničku, v které, jak se později ukázalo, přivezl studené pivo, a přenesl ji s Higginsem po můstku. Murgatroyd vzal baličky s obědem a další dvě termosky kávy.

Loď nepatřila k novým luxusním modelům z laminátu, byla to stará objemná dáma s dřevěným trupem a prkennou palubou. Nahoře na přídi měla malou kajutu, zřejmě přecpanou různou výstrojí. Napravo od kajuty stála na vysoké noze jediná vycpávaná židle obrácená ke kormidlu a přístrojové desce. Tato část paluby byla krytá. Prostor za kajutou byl volný a na něm po obou stranách tvrdé lavice. Na zádi stála jedna otáčecí židle, jaké vidáme v městských kancelářích, až na to, že z téhle volně visely poutací pásy a židle byla připevněna k palubě.

Po obou stranách zadní paluby vyčnívaly šikmo vzhůru jako vosí tykadla dvě dlouhé tyče. Murgatroyd se zprvu domníval, že jsou to rybářské pruty, ale později se dozvěděl, že to jsou výložníky, které mají udržovat vlasce dvou vnějších udic v dostatečné vzdálenosti od vnitřních, aby se nezamotaly.

V kapitánské židli seděl s jednou rukou položenou na kormidle starý muž a mlčky pozoroval poslední přípravy. Kilian zastrčil pod jednu lavici chladničku s pivem a pokynul ostatním, aby se posadili. Mladičký, sotva třináctiletý plavčík odvázel záďové poutací lano a hodil je na palubu. Venkovan, který stál na palubě vedle nich, odvázel zase lano na přídi a odstrčil loď od přístavní hráze. Stařec nastartoval motor a pod nohama se jim ozvalo tiché dunivé vrčení. Loď se pozvolna stáčela k laguně.

Slunce teď rychle vycházelo, stále už těsně pod obzorem a jeho světlo se rozlévalo po hladině k západu. Murgatroyd jasně viděl domky ve vesnici na břehu laguny a stoupající pramenky kouře, jak ženy vařily kávu k snídani. Za chvíli zbledly i poslední hvězdy, obloha zmodrala jako drozdí vajíčko a vodou pronikaly meče chvějivého světla. Najednou zčeřil hladinu laguny vánek, který se vzal jakoby odnikud a nikam nemířil, a světlo se roztříštilo do stříbrných střípků. A pak zase vánek utichl. Voda byla opět hladká a klidná, rozrušená jen dlouhou brázdou, která se táhla od lodní zádi k mizejícímu přístavnímu můstku. Murgatroyd se podíval přes lodní bok a už rozeznával v hloubce asi čtyř sáhů korálové trsy.

"Měl bych vás vlastně představit," řekl Kilian. Jak se teď rozjasnilo, mluvil o poznání hlasitěji. "Tahle loď se jmenuje AVANT, což ve franštině znamená Vpřed. Je stará, ale pevná jako skála, a co se tu plaví, ulovila už hodně ryb. Kapitán je pan Patient a tohle je jeho vnuk Jean-Paul."

Stařec se otočil a pokývl hostům na pozdrav. Neřekl ani slovo. Oblečen byl do modré košile z tuhé plachtoviny a kalhot, z nichž trčely dvě ošlehané bosé nohy. Obličej měl tmavý a svrštělý jako starý ořech a nad ním značně obnošený slamák. Shlížel na moře očima vroubenýma vráskami, které se mu nadělaly, jak se celý život díval do jasné vody.

"Pan Patient začínal na téhle lodi jako plavčík u jednoho kapitána a teď se zas plaví s plavčíkem, a to všechno už aspoň šedesát let," řekl Kilian. "Sám ani neví, jak dlouho, a nikdo jiný to taky nepamatuje. Zná tyhle vody a výborně zná ryby. V tom je taky tajemství, proč jich tolik uloví."

Higgins si vytáhl z kabely zavěšené přes rameno aparát. "Rád bych si udělal fotografii," řekl.

"S tím bych ještě pár minut počkal," poradil mu Kilian. "A teď se oba držte. Za chvíli proplujeme útesem."

Murgatroyd se díval kupředu na blížící se útes. Z hotelového balkónu mu připadal měkký jako peří a vodní tříšť připomínala rozstříknuté mléko. Když se však teď k útesu blížili, slyšel, jak se mořské vlny s duněním valí proti vrcholům korálového horstva a pak se o ně drásají těsně pod hladinou jako o ostré nože. V celém tom valu neviděl sebemenší mezeru.

Těsně před zpěněnou vodou strhl starý Patient kormidlo ostře doprava a AVANT se natočila souběžně s bílou pěnicí se čarou, vzdálenou teď asi na dvacet metrů. A vtom spatřil Murgatroyd průliv. Otvíral se na jediném místě, kde se blízko táhly dva korálové hřbety a mezi nimi zůstávala úzká průrva. Za pět vteřin už byli v průlivu, kolem něhož se z obou stran vzdouvaly vysoké vlny a který vedl rovnoběžně se břehem vzdáleným asi osm set metrů východním směrem. To už je uchvátil proud a AVANT se zmítala a poskakovala na vodě.

Murgatroyd pohlédl dolů. Po obou stranách se teď zvedaly příbojové vlny, ale když pěna trochu opadla, viděl ze svého místa asi na tři metry od lodi korálový útes, na pohled křehký a jemný jako peříčko, ale na dotek jistě ostrý jako břitva. Stačilo by jedinkrát o něj zavadit a dokázal by pohrdavě a snadno rozříznout loď i člověka. Kapitán jako by však na něj ani nepohlédl. Seděl s jednou rukou na kormidle a druhou na škrtkové klapce a díval se před sebe čelním sklem, jako by dostával z prázdného obzoru signály z majáku, který nikdo z ostatních neviděl. Chvillemi trošičku pohnul kormidlem anebo přidal plyn a AVANT se bezpečně vzdálila z dalšího nebezpečného místa. Murgatroyd viděl ta úskalí, jen když mu hrozivě proploouvala přímo před očima.

Po šedesáti vteřinách, které mu připadaly jako věčnost, bylo po všem. Na pravé straně se korálový útes ještě táhl dál, ale na levé končil a průliv už měli za sebou. Kapitán znovu otočil kormidlem a AVANT zamířila na otevřené moře. V tu chvíli se však dostala do vlnobití, jaké tak často vzdouvá Indický oceán, a z těch vln šel skutečně strach. Murgatroyd si uvědomil, že tohle není žádný výlet pro ustrašence, a jen doufal, že si neudělá ostudu.

"Poslyšte, Murgatroyde, viděl jste ten zatracený útes?" zeptal se Higgins.

Kilian se povzbudivě usmál. "To je pohled, co? Nedáte si kávu?"

"Po tomhle bych snesl něco silnějšího," řekl Higgins.

"Myslíme na všechno," ujistil ho Kilian. "V kávě je trochu brandy." Odšrouboval uzávěr druhé termosky.

Plavčík začal rychle připravovat udice. Vynesl z kajuty čtyři pevné laminátové pruty, asi dva a půl metru dlouhé, s rukojetmi do výšky sedmdesáti čísel obalenými korkem, aby se lépe držely. Každý ten prut byl vybaven velkým navijákem, v kterém se skrývalo skoro osm set metrů silného nylonového vlasce. Na konce všech rukojetí byly čepy z čisté mosazi se zářezy, které zapadaly do mosazných pouzder v palubě, aby se pruty nestáčely. Chlapec zasadil jeden prut po druhém do důlků pouzder a zajistil je krátkými lanky s karabinkou, aby nemohly být strženy do vody.

Z oceánu vystoupil horní oblouk slunečního kotouče a zaplavil krátkými paprsky rozvlněné moře. Temná hladina se v několika minutách zbarvila do indigové modři, a jak slunce stoupalo výš a výš, světlela a zelenala.

Murgatroyd se pokoušel vypít kávu a odolávat přitom prudkým pohybům lodi, která se co chvíli zhoupala z příde na záď. Uchváceně pozoroval plavčíkovy přípravy. Chlapec vylovil z velké krabice na rybářské náčiní různé dlouhá ocelová lanka, jakým se říká návazce, a celou sbírku rozmanitých nástrah. Některé vypadaly jako maličké zářivé růžové anebo zelené sépie z měkké plastické hmoty, a pak tu byla červená a bílá kohoutí pírká na háčcích a blýskavé lžice či třpytky, které mají svými záblesky ve vodě přivábít pozornost dravé ryby. Nakonec vyndal chlapec olovená olůvka doutníkového tvaru, vepředu s očkem a karabinkou, aby se dala připnout na udici.

Zeptal se v kreolštině na něco dědečka a stařec mu bručavě odpověděl. Chlapec dal stranou dvě malé plastické sépie, peříčko a třpytku. Všechny nástrahy byly navázány na pětadvacet centimetrů dlouhých ocelových lankách a vybaveny jednoduchým háčkem nebo trojháčkem. Chlapec pak připnul nástrahy k dalším ocelovým návazcům a jejich druhou stranu navázal na vlasce prutů. Na každý vlasce také připnul olovená olůvka, aby nástraha plavala ve vodě a zůstala pod hladinou. Kilian si povšiml, jaké nástrahy chlapec používá.

"Tahle třpytka se hodí na barakudu, když se sem občas některá zatoulá. A tahle sépie a peříčko naláká bonita, dorada anebo možná i velkého tuňáka."

Monsieur Patient náhle stočil loď a všichni si stoupli na špičky, aby se podívali, proč to udělal. Na obzoru před nimi nic vidět nebylo, ale za minutu už i oni postřehli, co stařec zahlédl. Daleko na obzoru se ponořovali pod hladinu a zase kroužili vzduchem nějací mořští ptáci, kteří na tu dálku vypadali jako pouhé tečky.

"Rybáci," řekl Kilian. "Ptáci zřejmě zahlédli nějaké hejno drobných rybek a potápějí se za nimi."

"Copak my stojíme o drobné rybky?" zeptal se Higgins.

"My ne, ale velké ryby ano," řekl Kilian. "Ptáci nám jenom dávají znamení, kde je rybí drobot. Jenomže bonito loví šproty a tuňáci je loví taky."

Kapitán se otočil, kývl na chlapce, a ten začal nahazovat připravené udice do brázdy za lodí. Všechny začaly divoce poskakovat ve zpěněné vodě. Hoch pokaždé uvolnil západku navijáku, ke kterému byla nástraha upevněna, a naviják se volně roztočil. Tah vody odnesl návazce se zátěží a nástrahou daleko za loď, až se jim úplně ztratily z očí. Hoch nechal vlasce vytáčet, dokud se nepřesvědčil, že už sahá na pětatřicet metrů za loď. Pak znovu naviják zajistil. Špička prutu se pod napětím vlasce lehce prohnula a táhla za sebou nástrahu. Kdesi daleko vzadu v zelené vodě pravidelně a vytrvale jako rychle se pohybující ryba plula pod hladinou nástraha s háčkem.

V důlkách pouzder na zadním okraji lodi už byly zasazeny dva pruty, jeden v levém rohu a druhý v pravém. Další dva vnější pruty byly v pouzdech o kousek dál, při levém a pravém zábradlí zadní paluby. Vlasce měly připnuté velkými kolíky na prádlo k provazům nataženým na dlouhých výložnicích. Chlapec nahodil nástrahy vnějších prutů do moře, zapnul vlasce do kolíků a pak vytáhl kolíky až ke špičkám výložníků. Rozpětí výložníků udržovala vlasce vnějších udic v ostatečné vzdálenosti od vnitřních tak, že vlasce všech čtyř udic vedly rovnoběžně. Když ryba zabere, vytrhne

vlasce nahoře z kolíku a napětí vlasce se přeneso z navijáku přímo přes špičku prutu na rybu.

"Už někdo z vás rybařil?" zeptal se Kilian. Murgatroyd a Higgins zavrtěli hlavou. "Pak bych vám měl raději ukázat, co se stane, když ryba zabere. Jak k tomu jednou dojde, je ovšem trochu pozdě. Pojdte se podívat."

Jihoafričan se posadil do židle na zádi a vzal do ruky jeden prut.

"Tak tedy když ryba zabere, začne se vlasce prudce odvíjet z bubny, a jak se přitom naviják rychle protáčí, vydává vysoký ječivý zvuk. Podle toho poznáte, kolik uhodilo. Jakmile se tohle stane, člověk, který je zrovna na řadě, se posadí tady a Jean-Paul nebo já mu podáme prut. Rozumíte mi?"

Angličané přikýkli.

"Vy se v té chvíli chopíte prutu a zasadíte čep rukojeti tady do toho důlku v sedátku mezi vašimi stehny. Pak připnete k prutu tuhle karabinku, připojenou lankem k rámu židle. Kdyby se náhodou stalo, že vám ryba vytrhne rukojeť z ruky, nepřijedeme aspoň o drahý prut s celým vybavením. A teď se podívejte sem . . ."

Kilian ukázal na mosazné kolečko s vyrytými paprsky označujícími stupnici na boku navijákového bubínku.

Murgatroyd s Higginsem přikýkli.

"To je třetí brzda," řekl Kilian. "Teď je nastavená na malé zatížení, řekněme dva a půl kilogramu. Když ryba zabere, vlasce se začne odvíjet, naviják se rychle roztočí a cvakání západky otáčejícího se navijáku přechází se stoupající rychlostí ve vysoké ječení. Až se usadíte - a radím vám, abyste si s tím pospíšili, protože čím déle se chystáte, tím větší kus vlasce budete muset navinou zase zpátky - utahujte brzdu pomalu dopředu, asi takhle. Tím zvýšíte odpor navijáku a vlasce se přestane vytáčet. Místo co by vám ryba vytahovala další a další vlasce, je teď sama tažena za lodí.

A potom začnete rybu zdolávat a přitahovat. Tady v tom místě uchopíte rukojeť a navíjejte. Když bude ryba těžká, musíte popadnout prut oběma rukama a táhnout nazpátek, až se úplně napřímí. Pak rychle popadněte pravou rukou naviják, navíjejte udici a sklánějte přitom prut směrem k zádi. Tím se navíjení usnadní. Pak to opakujte. Chytněte prut oběma rukama, táhněte zpátky, skloňte prut kupředu a přitom pořád navíjejte. Potom uvidíte, jak se vám úlovek vynořuje z vodní pěny za zádi. Plavčím vám pak podebere rybu vylovovacím hákem a vytáhne ji na palubu."

"K čemu jsou ty značky na brzdě navijáku a na mosazném pouzdru bubínku?" zeptal se Higgins.

"Označují nejvyšší přípustné zatížení," vysvětloval Kilian. "Podobné vlasce snesou zatížení asi sedmdesát kilo. Když je vlasce mokrá, musí se deset procent ubrat. Tenhle naviják je pro jistotu označený tak, že při plném utažení brzdy, kdy značky stojí proti sobě, popustí klouzavá třetí brzda vlasce, jen když ho na druhém konce táhne síla přes padesát kilogramů. Jenomže kdybyste měli takových padesát kilo držet nadlouho a třeba je ještě přitahovat, málem by vám to vytrhalo ruce z kloubů, takže o tom raději ani nebudeme uvažovat."

"Co se stane, když chytíme opravdu velký kus?" chtěl vědět Higgins.

"Pak zbývá jen jedno - unavit ho," řekl Kilian. "A tím začíná boj. Musíte mu dovolit, aby si bral vlasce, pokud překonává sílu brzdy, přitáhnout, znovu mu popustit vlasce přes brzdu navijáku, přitáhnout, a tak dále, až je tak vyčerpaný, že už nedokáže táhnout. Ale to si vysvětlíme, až jestli opravdu k něčemu takovému dojde."

Ještě to téměř ani nedořekl, a AVANT, která ty tři míle urazila za třicet minut, se octla mezi kroužícími rybáky. Monsieur Patient ubral rychlost a pomalu proplouvali nad neviditelnými hejny. Drobní ptáci kroužili s neúnavným půvabem šest metrů nad mořem se sklopenými hlavičkami a nehybně roztaženými křídly, až postřehli svým bystrým pohledem, že se v těch valících hřebenech vod něco zablesklo. To se pak bleskurychle spustili dolů, křídla přitížená dozadu k tělu a ostrý zobák namířený přímo do středu vlnobití. Vzápětí se pták vždycky vynořil z vody, v zobáku se zmlátující se stříbrnou tyčinkou, která mu rychle zmizela v štíhlém hrdle. Pátrali po potravě stejně neúnavně, jak neúnavná byla jejich energie.

"Poslyšte, Murgatroyde," řekl Higgins, "měli bychom se rozhodnout, kdo má první zásek. Pojdte, hodíme si o to."

Vytáhl z kapsy mauritiánskou rupii. Hodili si a Higgins vyhrál. Za pár vteřin se začal jeden vnitřní prut prudce škubat a vlasce se se zasvěštěním odvíjel. Protáčející se naviják vydával zvuk, který se stupňoval ze záupnění do divokého jekotu.

"Tahle ryba je má!" zvolal nadšeně Higgins a skočil do otáčecí židle. Jean-Paul mu podal prut, z něhož se pořád ještě odvíjel vlasce, i když teď trochu pomaleji, a Higgins honem zasadil čep rukojeti do pouzdra v sedadle. Připnul k prutu karabinku s lankem a začal utahovat prokluzující brzdu navijáku. Odvíjející se vlasce se téměř rázem zastavil. Prut se ve špičce ohnul. Higgins jej levou rukou přidržoval a pravou navíjel vlasce. Prut se prohnul ještě trošičku, ale Higgins navíjel dál.

"Už cítím, jak se mi škube na udici," vydechl. Pilně otáčel dál navijákem. Vlasce se poslušně navíjel a Jean-Paul se vyklonil přes záď. Uchopil návazec a vytáhl na palubu menší ztuhlou stříbrnou rybu.

"Bonito, asi dvoukilový," řekl Kilian.

Plavčík vzal rybářské kleště s dlouhými čelistmi a uvolnil rybě z tlamky háček. Murgatroyd si povšiml, že bonito má nad stříbrným břichem modročerné pruhy jako makrela. Higgins se tvářil zklamaně. Mračno rybáků jim zmizelo za zádi; propluli už hejnem šprotů. Bylo teď těsně po osmé a na rybářské palubě začínalo být teplo, ale takové mírné příjemné teploučko. Monsieur Patient obrátil AVANT v pomalém kruhu, takže loď znovu zamířila k rybímu hejnu a potápějícím se rybákům, kteří byli neomylným znamením, že v hlubinách jsou ryby. Jeho vnuk zatím nahodil do moře udici s nastraženou sepií, aby se znovu pokusili o štěstí.

"Nemohli bychom si vzít tu rybu k večeři?" zeptal se Higgins.

Kilian lítostivě zavrtěl hlavou.

"Bonito se hodí jedinečně jako nástraha na jiné ryby," řekl. "Místní lidé si z něj sice dělají polévku, ale moc chutná ryba to není."

Podruhé propluli mělčinou a znovu jim něco zabralo. Murgatroyd vzal vzrušeně do ruky prut. Poprvé rybařil a určitě také naposledy. Když uchopil prut, cítil, jak se šedesát metrů od něj zmlátí na udici ryba, a bylo mu, jako by ji měl téměř na dosah. Pomalu utahoval třetí brzdu navijáku, až se buben s odvíjecím se vlascem konečně ztišil a zastavil. Špička prutu se prohnula k moři. Murgatroyd napjal levou paži a táhl, a samotného ho překvapilo, kolik síly musí vynaložit,

aby dokázal táhnout nazad.

Napjal svaly levé paže a pravičkou začal soustavně točit kličkou navijáku. Buben s vlascem se otáčel, ale Murgatroyd potřeboval sílu celého předloktí, aby jím pohnul. Překvapovalo ho, s jakou silou táhne ryba tam na druhém konci.

Možná že je to velká ryba, pomyslel si, možná že dokonce hodně velká. Uvědomil si, že právě v tom je to vzrušení. Že člověk nikdy přesně neví, jaký velikán hlubin se s ním potýká dole pod lodní brázdou. A jestli to není nic moc velkého, jako ten chcipáček, co chytil Higgins, co na tom, třeba ta příští bude pořádná obluda. Dál pomalu navíjel a cítil, jak se mu hrud' prudce zvedá a klesá námahou. Konečně byla ryba asi na dvacet metrů od lodi, ale vtom jako by se najednou vzdala a vlasce se navíjel docela snadno. Murgatroyd si už myslel, že mu snad ryba spadla, ale byla tam. Když ji přitáhl k zádi, ještě jednou se pokusila o únik, a potom bylo po všem. Jean-Paul ji zachytil dlouhým vylovovacím hákem a obloukem ji vyhodil na loď. Byl to další bonito, ale větší, asi pět kilogramů těžký.

"To je senzace,co?" zvolal nadšeně Higgins. Murgatroyd s úsměvem přikývl. Rozhodně bude mít o čem vyprávět doma v Ponder's Endu. Nahoře u kormidla stočil starý pan Patient loď novým směrem a zamířil k pásu temně modré vody, který uviděl na dálku několika mil. Díval se, jak vnuk vyprošťuje z požeráku bonita háček, a cosi chlapci potichu řekl. Chlapec odepnul návazec s nástrahou a uložil je zpátky do krabice s náčiním. Zasadil prut do důlku v palubě a nechal malý ocelový obratlík s karabinkou volně viset na konci vlasce. Pak přešel na příď a převzal kormidlo. Dědeček mu něco řekl a ukázal čelním sklem kupředu. Chlapec přikývl.

"S tím prutem už chytat nebudeme?" zeptal se Higgins.

"Monsieur Patient má zřejmě v úmyslu něco jiného," řekl Kilian.

"Nechte to na něm. Dobře ví, co dělá."

Stařec lehce přešel po rozhoupané palubě až k místu, kde stáli jeho pasažéři, beze slova se usadil se zkříženýma nohama na rybářské palubě, vybral si menšího bonita a začal jej připravovat k nastražení. Malá mrtvá ryba před ním ležela ztuhlá jako prkénko, drobné ploutvičky na ocasní části jí trčely nahoru a dolů, tlamku měla pootevřenou a drobná očka zírala do prázdna.

Monsieur Patient vyndal z krabice na náčiní veliký jednoduchý háček, k jehož patce bylo pevně ovinutým drátkem a přeletováním připevněno asi padesát centimetrů dlouhé ocelové lanko, a pak třicet centimetrovou ostrou prošivací jehlu, silnou jako pletací drát. Zastrčil prošivací jehlu do řitního otvoru ryby a zasunoval ji tak dlouho, dokud se zakrvácený hrot neukázal v rybí tlamičce. Do ucha jehly vstrčil ocelový návazec a kleštěmi protáhl jehlu i s návazcem bonitovým tělem, až ocelové lanko viselo rybě z tlamky.

Potom zastrčil stařec ramínko háčku hluboko do rybího břicha, takže se háček úplně ztratil a viděl byl jen oblouček a jako jehla ostrý hrot s protihrotkem. Ty trčely ven z rybího ocasu a špička háčku mířila kupředu. Nato vytáhl stařec zbytek ocelového lanka z rybí tlamky a pevně jej napjal.

Pak vyndal mnohem menší jehlu, o nic větší, než jakou by se hospodyňka pustila do látání manželových ponožek, a necelý metr silné rezné nitě. Jedna bonitova hřbetní a dvě prsní ploutve ležely úplně ochable na těle ryby. Stařec zapíchl jehlu s nití za hlavní tvrdý paprsek hřbetní ploutve, několikrát ji obtočil kolem paprsku a pak projel jehlou sval za hlavou. Když nit utáhl, hřbetní ploutev se vztyčila i s celou tou řadou paprsků a blan, které zajišťují rybě ve vodě stabilitu. Stejně upravil prsní ploutve a nakonec sešil úhlednými drobnými stehy tlamku ryby.

Když byl s prací hotov, vypadala nastražená rybka skoro jako zaživa. Tři ploutve jí trčely od těla v dokonalé symetrii, která zabraňovala, aby se ryba ve vodě převrátila anebo otáčela. Vertikální ocasní ploutev jí měla i ve velké rychlosti udržovat přímý směr. Sešitá tlamka měla zaručit, aby se kolem ní netvořily žádné víry ani bubliny. Jedině ocelový návazec mezi sešitými pysky a zlověstný hák vyčnívající rybě z ocasu prozrazovaly, že je to vlastně nástraha. Nakonec připnul starý rybář pár centimetrů návazce vyčnívajícího z tlamky nastražené ryby k druhému ocelovému lanku visícímu i s malým obratlíkem a karabinkou od špičky prutu a nahodil novou nástrahu do oceánu. Pořád ještě s pohledem upřeným do prázdna poskočil bonito dvakrát v lodní brázdě, ale potom ho olověný doutník stáhl do hlubin a bonito nastoupil svou poslední cestu pod hladinu. Stařec ho pustil asi na sedmdesát metrů za ostatní nástrahy, a teprve potom zajistil prut a vrátil se do své kapitánské židle. Voda kolem nich se už zbarvila z modrošedé do zářivě modrozelené.

Deset minut nato Higgins znovu něco chytil, tentokrát na třpytku. Celých deset minut musel rybu zdolávat a navíjet vlasce. Ryba, která se mu chytla na třpytku, zoufale a zuřivě bojovala ve snaze uniknout. Táhl takovou silou, až mysleli, že je to možná veliký tuňák, ale když ji vyndali na loď, ukázalo se, že je to asi metr dlouhá ryba s plochým tělem, velkou zaoblenou hlavou a zlatavým nádechem nahoře na těle a na ploutvích.

"Dorado," řekl Kilian. "To se vám tedy povedlo, tyhle ryby dovedou bojovat. A k jídlu jsou výborné. Požádáme šéfkuchaře v St. Geranu, aby nám ho udělal k večeři."

Higgins byl celý šťastný a radostí až zčervenál ve tváři. "Měl jsem pocit, že táhnu zapadlý nákladák," vydechl vyčerpaně.

Plavčík znovu upravil nástrahu a hodil ji opět do lodní brázdy.

Moře se teď vzdouvalo ještě výš. Murgatroyd se přidržel jedné z tyčí, které podpíraly dřevěnou stříšku nad přídní palubou, aby se mohl lépe rozhlédnout. AVANT proplouvala mnohem rychleji mezi mohutnými vlnami, které se valily jedna za druhou. Angličané se uchváceně dívali, jak se kolem nich ze všech stran tyčí z prohlubní mezi vlnami obrovské vodní hradby, uhánějící srázy, lesknoucí se ve slunečním svitu, jako by se pod nimi ani neskrývala tak strašlivá síla. Na hřebenech vln viděli na míle a míle daleko bílé zpěněné vršíčky a na západě se na obzoru jasně rýsoval Mauritius.

Vlny se valily od východu, bok po boku, jako sevřené řady urostlých zelených vojáků pochodujících na ostrov, kde je pod palbou útesu čeká jistá smrt. Murgatroyda překvapovalo, že se mu ani nezvedá žaludek, protože jednou mu bylo cestou z Doveru do Boulogne pořádně zle. Tehdy se však plavil na mnohem větší lodi, která se rvala s vlnami a

prodírala se vodou a její pasažéři zatím lapali po dechu v zápachu nafty, tuků z kuchyně, narychlo připravovaných jídel a pachů z výcepu a ostatních cestujících. Menší AVANT se nepokoušela moři čelit, plula spolu s ním, klesala a zase se zvedala.

Murgatroyd se díval na vodu a pocíťoval obdivnou úctu, jaké sídlívá na pokraji strachu a tolikrát provází člověka na malé loďce. V klidných vodách módního přístavu, obdivován spoustou elegantních lidí, procházejících kolem, dokáže být čun hrdý, velkolepý, drahý a silný, výstavní kousek reprezentující svého bohatého majitele. Venku na oceáně je však bratrem zapáchající rybářské lodí, rezavého potulného plavidla, ubožácké kocábky se svařovanými spárami a sešroubovanými švy, je jenom slabou kuklou, napínající svou nepatrnou sílu proti nepředstavitelné moci, křehkou hračkou na obrově dlani. I když měl nablízku čtyři další lidi, cítil Murgatroyd, jak je bezvýznamný a jak opovážlivě maličká je jejich loď, a těžce na něho doléhala osamělost, jakou tak často vyvolává moře. Takový pocit znají jen lidé, kteří putovali po moři nebo oblohou, přes širé sněhové pláně anebo písečné pouště. Všechny ty prostory jsou nekonečné a nemilosrdné, ale snad největší hrůzu vzbuzuje moře, už tím, že se pohybuje.

Těsně po deváté Monsieur Patient cosi zamumlal, ale řekl to jen tak, nikomu určitému. "Ya quelque chose," poznamenal. "Nous suit."

"Co to povídal?" zeptal se Higgins.

"Říkal, že tam v moři něco je," vysvětloval Kilian. "A že nás to sleduje."

Higgins se rozhlížel po rozvlněné vodě. Nic než tu vodu neviděl.

"Jak to ksakru může vědět?" zeptal se.

Kilian pokrčil rameny. "Stejně jako vy poznáte, že v některém sloupci čísel je chyba. Instinktem."

Stařec ubral jediným dotekem rychlost a AVANT zpomalila, až se zdálo, že se snad ani nepohybuje. Motor zabíral jenom docela slabounce a loď jako by to najednou houpalo a zmítalo ještě víc. Higgins několikrát polkl, protože měl ústa plná slin. Ve čtvrt na deset sebou jeden prut prudce škubl a vlasce se začal odvíjet, nijak zvlášť rychle, ale důrazně, a cvakot navijáku připomínal zvuk řehtaček, jaké používají fanoušci při fotbalových zápasech.

"Tahle bude vaše," řekl Kilian Murgatroydovi, vytrhl prut z důlku pouzdra na loďní zádi a zasadil jej do sedadla rybářské židle. Murgatroyd vystoupil ze stínu a usadil se na židli. Připnul spodek prutu ke karabince a pevně uchopil levou rukou korkovou rukojeť. Naviják, velký Penn Senator podobný malému pivnímu soudku, se pořád ještě rychle protáčet. Murgatroyd začal přitahovat prokluzující brzdu navijáku.

Napětí na jeho ruku bylo čím dál tím větší a prut se prohýbal. Vlasce se však odvíjel pořád dál.

"Přitáhněte mu," řekl Kilian. "Nebo vám sebere celou zásobu vlasce."

Bankovní ředitel napjal svaly na předloktí a ještě více přitáhl brzd navijáku. Špička prutu se ohýbala níž a níž, až ji měl v rovině očí. Vytáčeji se vlasce zvolnil rychlost, ale ryba jako by se pak najednou vzchopila, a buben navijáku se točil pořád dál. Kilian se sehnul a pohlédl na brzd. Značky na vnitřním a vnějším kotouči teď stály téměř proti sobě.

"Ta potvora už táhne silou čtyřiceti kilo," řekl. "Budete jí muset ještě trochu přitáhnout brzd."

Murgatroyda začala bolet paže a prsty na dřevěném drždle mu dřevěněly. Dotáhl třetí brzd, až obě shodné značky stály přesně proti sobě.

"Víc ani chlup," řekl Kilian. "Je to už padesát kilo. Maximální napětí. Chytněte prut oběma rukama a držte ho vši silou."

Murgatroyd si oddechl, když mohl uchopit prut i druhou rukou; oběma ho pevně sevřel, opřel se podrážkami tenisů o zadní trám lodí, vypjal stehna a lýtky a zaklonil se v židli. Nic se však nedělo. Rukojeť prutu mu kolmo trčela mezi stehny a špička ukazovala přímo do loďní brázdy. A vlasce se stále ještě odvíjel, pomalu a pravidelně. Před očima mu ubývala zásoba nylonu na bubínku.

"Propána, to je ale nějaká obrovská ryba," řekl Kilian. "Vždyť už si klidně táhne přes padesát kilo. Pevně ji držte, Murgatroyde."

Ve svém vzrušení mluvil teď s ještě výraznějším jihoafrickým přízvukem. Murgatroyd znovu napjal nohy, zaťal prsty, zápěstí, předloktí a bicepsy, nahrbil záda, sklonil hlavu a pevně držel dál. Ještě nikdy se po něm nechtělo, aby udržel tah padesáti kilogramů. Po třech minutách se naviják konečně přestal protáčet. Ta ryba kdesi v hlubinách mu už vzala z navijáku šest set metrů vlasce.

"Měli bychom vás připoutat," řekl Kilian. Navlékl Murgatroydovi přes jednu a potom i přes druhou paži na záda popruhy. Další dva popruhy mu otočil kolem pasu a ještě jeden, širší, protáhl nahoru mezi stehny. Všechny pak sepnul do jedné hlavní spony Murgatroydovi na břicho. Potom mu celý ten postroj pevně utáhl. Nohám to trochu ulehčilo, ale popruhy se zařezávaly bavlněnou tenisovou košilí vpředu do ramen. Poprvé si Murgatroyd uvědomil, jak silně žhne slunce. Holá stehna ho nahoře začínala pálit.

Starý Patient teď kormidloval jen jednou rukou a najednou se otočil. Už od začátku pozoroval, jak se vlasce vytáčí. A teď řekl bez varování jediné slovo: "Marlin."

"Vy máte ale kliku," řekl Kilian. "Vypadá to, že se vám na udici chytil marlin."

"A to je pěkná ryba?" zeptal se Higgins, který mezitím nápadně zbledl.

"Je to král všech sportovně lovených ryb, za kterými se sem vydávají rybáři," řekl Kilian. "Rok co rok se sem vypravují boháči ze všech končin světa a utratí tisíce za rybolov, ale nikdy se jim nepodaří ulovit marlina. Jenže ten s vámi svede boj, že jste to nikdy nezažil."

Vlasce se sice přestal vytáčet a ryba plavala spolu s lodí, ale táhnout nepřestávala. Špička prutu se pořád ještě ohýbala k loďní brázdě. Ryba dosud táhla silou něco mezi pětácti a pětácti kilogramy.

Čtyři muži mlčky pozorovali Murgatroyda, jak pevně drží prut. Pět minut hosviral tak silně, až mu z čela i z tváří vytryskl pot a stékal mu v kapkách k bradě. Ryba teď plavala rychleji, aby ulevila tahu na svou tlamu, a špička prutu se pomalu zvedala. Kilian se přikrčil vedle Murgatroyda a začal ho dirigovat jako letecký instruktor žáka před prvním samostatným letem.

"Teď navíjejte," říkal mu, "pěkně pomalu a pravidelně. Snižte napětí brzdy na čtyřicet kilo, už kvůli sobě, ne kvůli té rybě. Když se pokusí o únik, a můžete si být jistý, že to zkusí, klidně ji nechte, ať si dělá, co chce, a přitáhněte brzdu zpátky na padesátku. Nikdy nezkoušejte přitahovat, když ryba ještě bojuje, přetrhla by vám naviják jako látačku. Kdyby náhodou vyrazila směrem k lodi, navíjejte jako divý. Nesmíte jí nechat povolený vlasce, to by pak zkusila vyplivnout háček."

Murgatroyd udělal všechno přesně tak, jak po něm Kilian chtěl. Podařilo se mu navinout téměř padesát metrů, ale vtom ryba vyrazila. Málem mu přitom vyrvala prut z ruky. Murgatroyd taktak že stačil chytit prut druhou rukou a přidržovat jej oběma pažemi. Ryba si vytáhla dalších téměř sto metrů nylonu, ale pak jim přestala unikat a začala znovu sledovat loď.

"Už vám vzala šest set padesát metrů," řekl Kilian. "A máte jich jenom osm set."

"Tak co mám tedy dělat?" procedil Murgatroyd mezi zuby. Tah na prut povolil a Murgatroyd začal znovu navíjet.

"Modlit se," řekl Kilian. "Větší tak než padesát kilo dlouho neudržíte. Takže když vám ta ryba vytáhne ze špulky celou zásobu a dosáhne konce vlasce, prostě ho přetrhne."

"Začíná být pěkně horko," poznamenal Murgatroyd.

Kilian pohlédl na jeho šortky a košili. "Vždyť byste se tu usmažil," řekl. "Počkejte chvíli."

Stáhl si tepláky a navlékl Murgatroydovi na nohy jednu nohavici po druhé. Pak mu tepláky vytáhl, jak nejvýš to jenom šlo. Až k pasu mu je obléknout nemohl, v tom mu bránily popruhy, ale aspoň měl Murgatroyd před sluncem chráněná stehna a lýtka. Úleva se dostavila okamžitě. Potom přinesl Kilian z kajuty rezervní svetr s dlouhými rukávy. Svetr páchl potem a rybinou.

"Přetáhnu vám ho přes hlavu," řekl Kilian Murgatroydovi, "ale celý vám ho můžu navléknout, jen když vám odepnu na pár vteřin popruhy. Pevně doufám, že se marlin v té chvíli nepokusí o únik."

Štěstí jim přálo. Kilian stáhl Murgatroydovi oba ramenní popruhy, navlékl mu svetr až k pasu a ramenní popruhy zase zapnu. Ryba plula s lodí, s vlascem napjatým, ale nijak zvlášť velkou silou. Když měl teď Murgatroyd na sobě svetr, nepálily ho tolik paže. Kilian se otočil. Starý pan Patient mu podával ze svého sedadla slamák s širokou křemou. Kilian ho nasadil Murgatroydovi na hlavu. Úzký pás stínu chránil Murgatroydovi oči a skýtal další úlevu, ale plet' na obličejích už byla zarudlá a spálená. Paprsky odrážející se od mořské hladiny dovedou spálit mnohem hůř než slunce samotné. Murgatroyd využil chvíle, kdy marlin nekladl odpor, a navinul další kus nylonu. Natočil ho na naviják téměř sto metrů a za každý ten metr musel platit bolestí v prstech, jak pevně svíral klikku navijáku, protože na udici byl ještě tah dvaceti kilogramů. A vtom ryba vyrazila znovu. Ve třiceti vteřinách mu zase těch sto metrů vzala - táhla na prokluzující brzdu silou plných padesáti kilogramů. Murgatroyd se jen přihrbil a držel. Popruhy se mu zařezávaly do kůže na všech místech, kde se dotýkaly těla. Bylo deset hodin.

V příští hodině Murgatroyd pochopil, co znamená bolest. Prsty měl ztuhlé a nateklé. Zápěstí ho bolela a z obou předloktí mu vystřelovaly křeče až k ramenům. Bicepsy měl ztuhlé a záda ho bolela k nevydržení. I přes teplákovou soupravu a svetr do něho začalo znovu pražit nemilosrdné slunce. Třikrát v té hodině získal nazpátek těch sto metrů vlasce a třikrát zas ryba vyrazila a vytáhla si opět svou délku nylonu.

"Už to asi dlouho nevydržím," procedil Murgatroyd mezi sevřenými zuby.

Kilian si stoupl vedle něj, v ruce otevřenou plechovku chlazeného piva. Sám měl nohy holé, ale po letech na slunci hnědé. Zřejmě mu už nehrozilo, že se spálí.

"Vydržte, kamaráde. V tom je právě vzrušení z toho boje. Ryba má sílu, a vy výstroj a inteligenci. A pak už jde jenom o to, kdo víc vydrží, jestli ona nebo vy."

Těsně po jedenácté se marlin poprvé vynořil z vody. Murgatroyd si ho přitáhl na pět set metrů. Člun se v té chvíli vyhoupl na vteřinu na hřeben vlny. Dole ve vodní brázdě vyrazila z úbočí zelené vodní hradby ryba a Murgatroyd úžasem otevřel ústa. K obloze mířila ostrá, jako zobák protáhlá vrchní čelist a pod ní visela otevřená kratší spodní čelist. Nahoře za okem rozvinutá a vztyčená jako kohoutí hřebínek stála hřbetní ploutev. Následoval lesknoucí se trup, a když vlna, z které se ryba vynořila, trochu opadla, zdálo se, jako by marlin stál na svém pŕlměsícovitém ocasu. Mohutné tělo se otřásalo, jako by po tom ocasu kráčel. Jednu vteřinu tam byl a díval se na ně přes bílé zpěněné vršíčky vln. Pak se zas vrhl zpátky do další uplývající vodní stěny a zmizel jim kdesi hluboko ve svém studeném temném světě. První přerušil ticho starý Patient.

"C'est l'Empereur," řekl.

Kilian se k němu prudce obrátil. "Vous etes sur?" zeptal se.

Stařec jen přikývl.

"Co to povídal?" ptal se Higgins.

Murgatroyd se vytřeštěně díval na místo, kde se jim ryba ztratila z očí. Pak začal zase pomalu a pravidelně navíjet.

"Tuhletu rybu tu dobře znají," řekl Kilian. "Jestli je to opravdu ona, a nikdy jsem nezažil, že by se tenhle staroch spletl, tak je to modrý marlin, podle odhadu větší než největší na světě chycená ryba tohoto druhu, která měla pět set padesát kilo. To znamená, že je už starý a prohnáný. Říkají mu Císař. Mezi rybáři je tu hotovou legendou."

"Ale copak ji vůbec rozeznají?" zeptal se Higgins. "Jedna ryba je přece jako druhá."

"Tuhle už dvakrát někdo chytil," vysvětloval mu Kilian. "A dvakrát přetrhla vlasce. Podruhé se to ale stalo blízko lodi, kousek od Riviere Noire. Rybáři tehdy zahlédli, jak jí visí z tlamy návazec prvního háčku. A pak jim v poslední chvíli přetrhla vlasce a odnesla s sebou další háček. Vždycky když byla chycena, vynořila se několikrát nad vodu, postavila se na ocas a všichni si ji dobře prohlédli. Kdosi ji dokonce vyfotografoval ve vzduchu, takže se ví, jak vypadá. Sám bych ji na pět set metrů nerozeznal, ale Patient má i přes svá léta oči jako mořský orel."

Kolem poledního už vypadal Murgatroyd staře a nemocně. Seděl nahrben nad prutem, ve vlastním světě, sám se svou bolestí a s jakousi vnitřní rozhodností, jakou ještě jaktěživ nepocítil. Z obou dlaní mu teklo, jak mu praskaly puchýře, a

propocené popruhy se mu nemilosrdně zařezávaly do ramen, z kterých už se mu loupala kůže. Sklonil však jenom hlavu a navíjel dál vlasce.

Někdy mu to šlo docela snadno, jako by i ryba odpočívala. Když se vlasec vracel lehce, pocítil spolu s úlevou tak čistou radost, že to později ani nedokázal vyličit. A když se prut prohnul a on musel znovu napnout všechny rozbolavělé svaly, jak se potýkal s rybou, trpěl takovou bolestí, jakou si nikdy nedokázal ani představit.

Těsně po poledni se vedle něj přikrčil Kilian a nabídl mu další pivo. "Poslyšte, kamaráde, vždyť jste úplně na dně. Táhnete to už tři hodiny a upřímně řečeno, nejste na to dost v kondici. Přece se tady nemusíte úplně zničit. Jestli potřebujete pomoc anebo si chvíli odpočinout, stačí jen říct."

Murgatroyd zavrtěl hlavou. Rty měl rozpraskané sluncem a solí z vodní tříště.

"Je to má ryba," vypravil ze sebe. "Nechte mě."

Slunce pražilo do paluby a boj pokračoval. Starý Patient seděl jako nějaký moudrý hnědý kormorán na vysoké stoličce s jednou rukou na kormidle, s motorem jen tak na nejmenší plyn a s hlavou natočenou, jak pátral v lodní brázdě po sebemenším náznaku, že je tam někde Císař. Jean-Paul se krčil ve stínu stříšky - dávno už svinul vlasce ostatních udic a pruty uklidil. Nikdo teď neměl zájem lovit bonity a další udice by se jen mohly zamotat do vlasce s chyceným marlinem. Higginse už vlnobití dočista udolalo a seděl ztrápeně nad kbelíkem, v kterém skončily obložené chleby, co měl k snídani, i obě láhve piva. Kilian seděl proti němu a klidně upíjel chlazený ležák. Chvillemi oba pohlédli na nahrbenou, strašáku do zeli podobnou postavu se slamákem na hlavě, připoutanou popruhy v otáčecí židli a naslouchali tichému tikotu, když se navíjel vlasec, anebo vzrušenému ječení navijáku, když si ryba znovu brala nylon nazpátek.

Marlin se k nim přiblížil téměř na tři sta metrů a znovu se vynořil z vody a postavil na ocas. Tentokrát plula loď úžlabinou mezi vlnami a císař prorazil hladinou otočen přímo k nim. Mohutným skokem se vymrštil z vody a setřásl si z hřbetu vodní tříšť. Oblouk toho skoku ho vedl z vrcholu vlny směrem k lodi a vlasec náhle úplně povolil. Kylian rychle vyskočil.

"Honem navíjejte!" vykřikl. "Nebo vyplivne háček."

Murgatroyd začal unavenými prsty bleskurychle otáčet klíčkou bubínku, aby vlasec opět napnul. Podařilo se mu to v poslední chvíli. Marlin se ponořil znovu do moře a Murgatroyd získal skoro padesát metrů vlasce. Jenomže pak mu ryba opět celou tu délku vytáhla. Kdesi v tichých temných hlubinách, celé sáhy pod vlnami a sluncem se velký mořský dravec s instinktem vycvičeným milióny let vývoje vzepřel tahu nepřitele, zabral koutkem kostnaté tlamy a ponořil se ještě hlouběji.

Malý bankovní ředitel se znovu nahrbil na židli, sevřel rozbolavělými prsty vlhké korkové držadlo, cítil, jak se mu popruhy zarývají do ramen jako tenké drátky, ale vši silou držel dál. Díval se, jak se pořád ještě mokřý nylonový vlasec před jeho očima sáh za sáhem ztrácí v hlubině. Už ho zmizelo téměř padesát metrů a ryba se nořila pořád hlouběji.

"Jednou se bude muset obrátit a znovu vyplavat nahoru," řekl Kilian, jak nahlížel Murgatroydovi přes rameno. "A to byste pak měl honem navíjet."

Sklonil se a zahleděl se do cihlově červeného obličejce, z kterého se odlupovala kůže. Z polozavřených očí vytryskly dvě slzy a stékaly Murgatroydovi po propadlých tvářích. Jihoafričan mu vlídně položil ruku na rameno.

"Poslyšte," řekl. "Vždyť vy to už nevydržíte. Co kdybych se k tomu prutu posadil já, aspoň na hodinku, co říkáte? Pak mě zas můžete vystřídat, úplně ke konci, až bude ryba blízko a začne se vzdávat."

Murgatroyd pozoroval zpomalující se vlasec. Otevřel ústa a snažil se něco říct. Na rtech se mu rozšířila prasklina a na bradu mu stékal pramének krve. Korkové držadlo už bylo celé kluzké od krve, která mu prýštila z dlaní.

"Ta ryba je má," řekl chraptivě. "Je to má ryba."

Kilian se vztyčil. "Dobrá, Angláne, je to vaše ryba," řekl.

Byly dvě hodiny odpoledne. Slunce bušilo do zadní paluby AVANTU, jako kdyby to byla jeho osobní kovadlina. císař se přestal potápět do hloubky a napětí vlasce kleslo na dvacet kilogramů. Murgatroyd začal znovu navíjet.

Hodinu nato vyskočil marlin naposled z moře. byl jen necelých sto metrů od lodi. Když se vymrštil, přistoupili Kilian s plavčíkem k zadnímu trámu, aby si rybu prohlédli. Dvě vteřiny zůstala viset nad zpěněnou vodou a trhala hlavou ze strany na stranu jako teriér, jak se pokoušela zbavit se háčku, který ji tak neodvratně přitahoval k nepříteli. Trochu jako by se zachvěla a na slunci se zaleskl kousek ocelového lanka, který jí volně visel z jednoho koutku tlamy. A pak dopadla s prudkým nárazem těla o vodu do moře a zmizela jim z očí.

"Je to on," řekl Kilian uchváceně. "Je to Císař. Váží přinejmenším šest set kilogramů, od špičky po ocas měří dobrých šest metrů, a když plave rychlostí čtyřiceti uzlů, dokáže tím svým zobcem, ostrým jako šídlo, prorazit pětadvacet čísel tlusté dřevo. Senzační zvíře."

Zavolal na Monsieura Patienta. "Vous avez vu?"

Stařec přikývl.

"Que pensez vous? Il va venir vite?"

"Deux heures encore," odpověděl stařec. "Mais il est fatigué,"

Kilian se přikrčil vedle Murgatroyda. "Děda tvrdí, že Císař je už unavený," řekl mu. "Ale asi dvě hodiny bude prý ještě bojovat. Chcete to táhnout dál?"

Murgatroyd se nehnutě díval do míst, kde mu zmizela ryba. Únavou se mu tmělo před očima a celé tělo ho palčivě bolelo. Šípy ještě prudší bolesti mu pronikaly pravým ramenem, kde si natrhl sval. Ještě nikdy v životě v sobě nemusel zburcovat docela poslední zásoby vůle a nevěděl dost dobře, jestli vydrží. Přikývl. Naviják zůstal v klidu, prut se však prohýbal. Císař táhl, ale už ne silou padesáti kilogramů. Ředitel bankovní filiálky seděl a pevně držel prut.

Ještě devadesát minut tak spolu bojovali, starší pán z londýnského předměstí a velký marlin. Čtyřikrát ryba vyrazila a odvíjela vlasec, ale její výpady byly čím dál tím kratší, jak ztrácela poslední síly, když musela překonávat odpor padesáti kilogramů proti tahu udice. Čtyřikrát ji Murgatroyd, kterého už všechno bolelo k nesnesení, přitáhl zpátky, a

pokaždé přitom získal pár metrů. Jeho vyčerpanost už hraničila s deliriem. Svaly na lýtkách a na stehnech se mu bláznivě chvěly jako vlákna žárovky těsně před okamžikem, než se spálí. Před očima se mu zatmívalo stále častěji. V půl páté měl už za sebou sedmapůlhodinový boj a něco takového se nedá žádat ani od velmi zdatného muže. Teď už to byla jen otázka času, a času nikterak dlouhého. Jeden z těch dvou se musel vzdát.

Za pět minut tři čtvrtě na pět napětí vlasce povolilo. Murgatroyda to překvapilo. A potom začal navíjet. Vlasce se teď navíjel snadněji. Pořád ještě na něm zůstávala ta váha, ale teď to byla váha pasivní. Ryba už sebou neházela. Kilian zaslechl rytmický tikot otáčejícího se navijáku a vystoupil ze stínu k zadnímu trámu. Pohlédl na loď.

"Už se blíží!" zvolal. "Císař se blíží."

S nastávajícím večerem se moře uklidnilo. Zmizely bílé hřebeny a místo nich bylo vidět jen mírné povlnné vlny. Jean-Paul a Higgins, kterému se pořád ještě dělalo zle od žaludku, ale aspoň už nezvracel, se také přišli podívat. Monsieur Patient vypnul stroj a zajistil kormidlo. Pak slezl ze svého vyvýšeného sedátka a přistoupil k ostatním. Celá ta skupinka v tichosti pozorovala vodu za lodní zádi.

Cosí prorazilo povrchem vln, cosí, co se převracelo a naklánělo, ale co se na příkaz nylonového vlasce pohybovalo směrem k lodi. Na okamžik se ukázala nad vodou vztyčená hřbetní ploutev, ale pak se zas převrátila stranou. Z vody se vztyčil dlouhý zobec a vzápětí klesl pod hladinu. Na vzdálenost asi dvacet metrů už dokázali muži na lodi rozeznat obrysy obrovského císařova těla. Pokud nemá ryba v kostech a šlachách ještě trochu poslední vzpurné síly, nedokáže se už osvobodit. Dočista se vzdala. Když byla blízko lodi, vystoupil ke špičce prutu konec ocelového lanka. Kilian si natáhl pevnou koženou rukavici a ocelový návazec uchopil. Rukou jej pak přitahoval. Nikdo si nevšímal Murgatroyda zhrouceného na židli.

Poprvé po osmi hodinách pustil Murgatroyd prut, a ten spadl dopředu na lodní trámec. Pomalu a s palčivou bolestí v rukách si rozeplnul popruhy a celý postroj z něj spadl. Přenesl váhu těla na nohy a pokusil se vstát. Lýtka a stehna však měl tak slabá, že se sesul na palubu vedle mrtvého dorada. Ostatní čtyři se dívali přes okraj lodi, co se to vynořuje dole pod zádi. Kilian pomalu přitahoval ocelové lanko návazce, které mu procházelo koženou rukavicí, a Jean-Paul zatím vyskočil na zadní trámec a postavil se tam s velkým vylovovacím hákem vysoko pozdvíženým nad hlavou. Murgatroyd vzhlédl a spatřil chlapce, vztyčeného se špičatým hákem v ruce.

A spíš chraptivě zaskřehotal, než zvolal:

"Ne!"

Chlapec znehybněl a pohlédl dolů. Murgatroyd klečel vzepřen na rukou a díval se do krabice s náčiním. Nahoře ležely štípací kleště na drát. Uchopil je do ukazováčku a palce levé ruky a vtiskl si je do rozbolavělého svalstva na pravé dlani. Prsty se pomalu svíraly na rukojetích. Murgatroyd se vztyčil na volné ruce a zadíval se přes lodní záď.

Císař ležel těsně pod ním, vyčerpaný téměř k smrti. Mohutné tělo spočívalo napříč vodní brázdy, na boku, s napůl otevřenou tlamou. Z jednoho koutku visel ocelový návazec, stopa někdejšího zápasu s jiným rybářem, pořád ještě zářící jako nový. Z dolní čelisti trčel další háček, dávno už zrezivělý. Z Kilianovy ruky vedlo ocelové lanko k třetímu háčku, k háčku patřícímu Murgatroydovi, hluboko teď zarytému do chrupavky horního pysku. Byla z něj vidět jenom část ramínka.

Přes modročerné marlinovo tělo se převalovala vlna za vlnou. Ryba se dívala jedním jakoby mramorovým okem velkým jako podšálek ze vzdálenosti půl metru na Murgatroyda. Byla živá, ale neměla už sílu bojovat. Lanko, vedoucí od její tlamy ke Kilianově ruce, bylo napjaté. Murgatroyd se pomalu sehnul a natáhl pravou ruku k rybí tlamě.

"Pohládit si ho můžete později, kamaráde," řekl Kilian. "Teď ho hlavně musíme dostat na loď."

Murgatroyd rozhodně přiložil čelisti štípacích kleští k ocelovému návazci, přesně v místě, kde byl návazec připojen k patce háčku. Zmáčkl. Z dlaně mu vytryskla krev a stékala do slané vody nad marlinovou hlavou. Zmáčkl znovu a přeštípl ocelové lanko.

"Co to děláte? Vždyť uplave!" zvolal Higgins.

Císař se zahleděl na Murgatroyda a vtom se přes něj převalila další vlna. Potřásl unavenou starou hlavou a ponořil špičatý zobec zpátky do chladné vody. Další vlna ho obrátila zase na břicho a potopil hlavu ještě hlouběji. Kousek nalevo se vztyčil a zase klesl jeho veliký pŕlměsícovitý ocas, který unaveně pátral po vodě. Když se ji dotkl, dvakrát sebou švihl a postrčil tělo kupředu a dolů. Ocas bylo také to poslední, co z celé ryby viděli. Lopotně se pohybuující ve své únavě, pohánějící marlina zpátky pod vlny do chladivé temnoty jeho domova.

"Do přiči," řekl Kilian.

Murgatroyd se pokusil vstát, ale do hlavy se mu nahrnula krev. Později si vzpomínal, že obloha se před ním jedinkrát ve velkém kruhu zatočila a neuvěřitelně rychle se setmělo. Paluba se vztyčila, aby jej nejprve udeřila do kolen a pak do obličeje. Omdlel. Na západě nehnuté viselo nad horami Mauritie slunce.

Zapadlo až za hodinu, když si to AVANT plula domů přes lagunou. Murgatroyd se mezitím probral. Kilian mu cestou stáhl dlouhé kalhoty i svetr, aby mu chladný večerní vzduch trochu osvěžil spálené ruce a nohy. Murgatroyd vypil jedno po druhém tři piva a seděl teď zhrouceně na jedné lavici, žáda nahrbená a ruce ponořené do kbelíku slané vody, která mu měla trochu vyčistit rány. Ani si nevšímal, že člun přistál u dřevěného můstku a Jean-Paul se rozběhl k vesnici. Starý Monsieur Patient vypnul stroj a přesvědčil se, jestli jsou lodní lana pevně připoutaná. Hodil velkého bonita i dorada na přístavní můstek a uložil rybářské náčiní a nástrahy. Kilian vynesl na molo chladničku a skočil nazpátek do otevřeného kormidelního prostoru.

"Je na čase, abychom šli," řekl.

Murgatroyd se s největším vypětím vůle postavil a Kilian mu pomohl na přístavní hráz. Okraje šortek klesly Murgatroydovi pod kolena a kolem těla mu plandala rozepnutá košile ztmavlá zaschlou krví. V teniskách mu čvachtalo. Podél úzkého mola stály řady vesničanů, takže rybáři mohli přecházet jen jeden po druhém. Higgins už šel napřed. První vykročil Monsieur Patient. Murgatroyd by si s ním byl rád potřásl rukou, ale ruce ho příliš bolely. A tak na

lodníka jen kývl a usmál se.

"Merci," řekl mu.

Stařec, který si už zase nasadil svůj slamáček, teď smekl. "Salut, Maître," odpověděl.

Murgatroyd pomalu kráčel přes molo. Všichni vesničané se mu klaněli a říkali "Salut, Maître". Murgatroyd s Kilianem přešli dřevěný můstek a vystoupili na šterk vesnické silnice. Kolem auta se už shlukl zástup venkovanů. "Salut, salut, salut, Maître," říkali tiše.

Higgins ukládal do vozu rezervní oblečení a prázdnou bedničku od snídaně. Kilian přehodil přes zadní čelo vozu chladničku a zabouchl dveře. Přistoupil dozadu ke dveřím vozu, kde čekal Murgatroyd.

"Co to říkají?" zašeptal mu Murgatroyd.

"Zdraví vás," vysvětloval mu Kilian. "A říkají, že prý jste nad všechny rybáře."

"Kvůli Císařovi?"

"On už je tady totiž legendární."

"To proto, že jsem Císaře chytil?"

Kilian se tiše zasmál. "Ne, Angláne. Protože jste mu daroval život."

Nastoupili si do vozu. Murgatroyd dozadu, kde vděčně klesl do polštářů a opatrně si držel v klíně ruce s pálicími dlaněmi. Kilian zasedl za volant a Higgins vedle něho.

"Poslyšte, Murgatroyde," řekl Higgins, "ti vesničané si zřejmě myslí, že jste hotový zázrak."

Murgatroyd se zadíval oknem na usmávající se hnědé obličeje a mávající děti.

"Než se vrátíme do hotelu, měli bychom se asi zastavit v nemocnici ve Flacqu, aby se na vás podíval doktor," řekl Kilian.

Mladý indický lékař požádal Murgatroyda, aby se svlékl, a ustaraně pomlaskával nad tím, co viděl. Hýždě byly plné krvavých puchýřů, jak se celé hodiny dotýkaly sedadla rybářské židle a pohybovaly se dozadu a dopředu. V místech, kde se do kůže zařezávaly popruhy, brázdily ramena a záda temné fialové podlitiny. Paže, stehna a holeně byly rudé a loupala se z nich spálená kůže a obličej vedrem napuchl. Obě dlaně vypadaly jako syrový biftek.

"Propána, tohle se ale bude dlouho hojit," řekl doktor.

"Měl bych se pro pana Murgatroyda zastavit, řekněme tak za dvě hodiny?" zeptal se Kilian.

"Není třeba," odpověděl lékař. "Mám to cestou domů k Hôtelu St Geran docela blízko. Až se budu vracet, tak pána přivezu."

Bylo už deset hodin, když Murgatroyd prošel hlavními dveřmi St Geranu a vstoupil do osvětlené haly. Lékař ho doprovázel. Jeden z hostů ho zahlédl, jak přichází, a rozběhl se do jídelny sdělit tu novinu všem, kdo tu ještě tak pozdě večeřeli. Zpráva se rychle rozšířila i venku po baru u bazénu. Zavrzaly židle, o stoly klaply odkládané přibory. K budově se hrnul zástup hotelových hostů, kteří se rozběhli do haly uvítat Murgatroyda. V polovině cesty se však zarazili.

Byl na něj opravdu zvláštní pohled. Paže a nohy měl silně pomazané mastí proti slunečním spáleninám, která mu uschla do křídově bílého nánosu. Obě ruce byly zabalené jako mumie v bílých obvazech. Cihlově červený obličej se mu leskl krémem, jímž mu ho lékař ošetřil. Vlasy mu stály ve fantastické gloriolce kolem obličeje a khaki šortky mu pořád ještě padaly na kolena. Vypadal jako fotografický negativ. Pomalu vykročil k davu, který se před ním rozestupoval.

"To se vám povedlo, starouši," řekl někdo.

"Vážně, byl to výkon," poznamenal druhý.

Ruku si s ním podat nemohli, to prostě nepřicházelo v úvahu. Některé napadlo, že by ho mohli poplácat po zádech, ale lékař jim pokynul, aby odstoupili. Pár hostů drželo v ruce sklenky a pozvedli je k přípitku. Murgatroyd došel ke kamennému schodišti k horním pokojům a začal po něm vystupovat.

V té chvíli se vynořila z hotelového kadeřnictví paní Murgatroydová, přilákána rozruchem, který způsobil manželův návrat. Dokázala se za ten den přivést do stavu až nepřičetné zuřivosti, protože už dopoledne se podívala, proč manžel nepřišel na jejich obvyklé místo na pláži, začala po něm pátrat a dověděla se, kam odjel. I ona byla rudá v obličeji, ne však opálením, ale vztekem. Trvalá, kterou si dala udělat na cestu do Anglie, nebyla ještě hotová a natáčky jí trčely z hlavy jako namířená děla.

"Murgatroyde," zaječela - vždycky ho oslovovala příjmením, když byla rozzuřená - "kam si myslíš, že jdeš?"

Murgatroyd se zastavil na odpočívadle uprostřed schodiště a pohlédl dolů na všechny ty lidi a na manželku. Kilian vyprávěl později svým kolegům, že Angličan měl v té chvíli v očích velice zvláštní výraz. Zástup ztichl.

"A jak si myslíš, že vypadáš?" volala nahoru na manžela rozezleně Edna Murgatroydová.

A v té chvíli udělal bankovní ředitel něco, co neudělal už mnoho let. Zařval.

"Ticho!"

Edna Murgatroydová úžasem otevřela pusou, stejně doširoka jako ta ryba, ale zdaleka ne tak důstojně.

"Už pětadvacet let mi vyhrožuješ, Edno," tiše řekl Murgatroyd, "že se odstěhuješ ke své sestře do Bognoru. Jistě teď ráda uslyšíš, že ti v tom už nemíním bránit. Zítra se s tebou domů nevrátím. Zůstanu tady, na tomhle ostrově."

Hoteloví hosté se na něj ohromeně dívali.

"Nenechám tě bez prostředků," pokračoval Murgatroyd. "Převedu na tebe náš dům a všechny své úspory. Sám si ponechám částku, kterou jsem si ukládal na penzi, a hotovost na životní pojistku."

Harry Foster se zhluboka napil z plechovky piva a říhl.

"Vždyť vy nemůžete odejít napořád z Londýna, starouši," namítl rozechvělým hlasem Higgins. "Nemáte přece z čeho žít."

"I mám," odpověděl Murgatroyd. "Rozhodl jsem se a nic mě už od mého rozhodnutí neodvrátí. Promýšlel jsem si to všechno v nemocnici a vtom za mnou přišel Monsieur Patient, podívat se, jak mi je. Uzavřeli jsme dohodu. Prodám mi

svou loď, a něco mi ještě zbyde na chatu na pobřeží. Monsieur Patient zůstane na lodi jako kapitán a svého vnuka dá vystudovat. Já budu jeho plavčíkem a on mě za dva roky naučí všemu o moři a rybaření. Pak už budu vozit turisty na ryby sám a vydělávat si tak na živobytí."

Zástup hotelových hostů na něj dál hleděl v ohromeném úžasu. Ticho přerušil opět Higgins. "Ale co banka, Murgatroyde? A co Ponder's End?"

"A co já?" zakvílela Edna Murgatroydová.

Murgatroyd se uvážlivě zamyslel nad všemi těmi otázkami.

"Banka může jít k čertu," odpověděl po chvíli. "Ponder's End může jít k čertu. A ty, Edno, můžeš jít k čertu taky."

Po těchto slovech se obrátil a vyšel nahoru. V tu chvíli se za ním rozlehl bujarý jásot. A jak Murgatroyd mířil chodbou ke svému pokoji, nesla se za ním alkoholem mírně zabarvená slova uznání: "Jste pašák, Murgatroyde."

Někdy přijdou dny . . .

Trajekt ST KILIAN z Le Havru zabořil před do další vlny, která se valila od břehu, a posunul svůj tuhý trup zase o pár metrů blíž k Irsku. Někde na palubě A se opíral o zábradlí řidič Liam Clarke a vyhlížel kupředu, jako by se snažil aspoň trochu přiblížit nízké vrchy wexfordského hrabství.

Za dalších dvacet minut přirazí trajekt Irské kontinentální plavby k molu v malém přístavu Rosslare a tím mu skončí další evropská cesta. Clarke pohlédl na hodinky; bylo za pět minut tři čtvrtě na dvě odpoledne a těšil se, že do večere už bude se svou rodinou v Dublinu.

Loď přistála jako obvykle přesně na čas. Clarke odstoupil od zábradlí, vrátil se do prostoru pro cestující a vyzvedl si brašnu. Neviděl nejmenší důvod, proč tady ještě postávat, a sešel o tři podlaží níž na automobilovou palubu, kde spolu s ostatními vozidly čekal i jeho mohutný kamión. Řidiče motorových vozidel a jejich spolupasažéry nebudou sice ještě deset minut volat, ale Clarke si řekl, že se raději usadí v kabině vozu. Dávno už ho nebavilo pozorovat, jak trajekt přistává, to už ho mnohem víc zajímala dostihová stránka irských novin, i když čtyřicet hodin starých, které si koupil na lodi.

Vylezl si do vyhrátého pohodlíčka své kabiny a rozhodl se, že si tam klidně počká, dokud se neotevrou veliká vrata na přidi a nebude moci vyjet na přístavní hráz Rosslare. Nad sklápěcí clonou proti slunci před sebou měl pečlivě uložené celní doklady, aby je mohl bez zdržování předložit v odbavovací hale.

Pět minut před druhou proplul ST KILIAN kolem špičky přístavního mola a přesně ve dvě se vrata otevřela. Na dolní palubě vyhrazené motorovým vozidlům se rozléhal úděsný hřmot, jak netrpěliví řidiči zbytečně brzy startovali. Nikdy nedokázali počkat na pravý čas. Ze stovek výfuků se valily plyny, ale těžké nákladní vozy stály vepředu a vyjížděly první. Čas jsou koneckonců peníze.

Clarke stiskl knoflík startéru a velké volvo rázem naskočilo. Byl třetí na řadě, když jim úředník pokynul, aby vyjeli. První dva nákladní vozy se v oblacích výfukových plynů převalily přes řinčící ocelovou rampu na přístavní hráz a Clarke vyjel za nimi. V tlumeném poklidu kabiny zaslechl zasyčení uvolněných hydraulických brzd a vzápětí už měl pod sebou ocelové pláty.

V rozléhající se hřmění ostatních motorů a v rachotu ocelových plátů pod vlastními koly přeslechl Clarke, jak na jeho voze, někde dole za ním cosi ostře prasklo. Vyjel z podpalubí ST KILIANA, pomalu přešel asi dvě stě metrů po dlážděné přístavní hrázi a octl se znovu v ponurém přítňi, tentokrát v prostorné klenuté celní hale. Předním sklem zpozoroval, jak na něj jeden z celníků mává, aby se zařadil vedle nákladních vozů, které dorazily před ním, a zařídil se podle jeho pokynů. Když správně zaparkoval, vypnul motor, vzal si stoh dokladů zastrčených za clonou proti slunci a sestoupil na betonovou podlahu. S většinou celníků se už znal, protože tudy jezdil pravidelně, ale s tímhle ne. Muž na něj kývl a natáhl ruku pro doklady. Začal se jimi probírat.

Celníkovi stačilo pouhých deset minut, aby se přesvědčil, že všechno je v pořádku - řidičský průkaz, pojistka, nákladní list, potvrzení o zaplacení cla, různá povolení, a tak dále - prostě celá ta škála ověření, nezbytných k tomu, aby se zboží převezlo z jedné země do druhé - byť i jen v rámci Společného trhu. Už podával Clarkovi doklady, když si něčeho povšíml.

"Propána, co je tohle?" zeptal se.

Clarke sledoval jeho pohled a zahlédl pod kabinou kamiónu olejovou kaluž, která se pořád zvětšovala. Olej ukapával odkudsi v blízkosti zadní nápravy.

"Ježíšikriste," zoufale si ulevil Clarke. "To vypadá na diferenciál."

Celník kývl na jednoho z nadřizených, kterého Clarke už znal, a oba muži se sklonili, aby se podívali, odkud ten pramínek oleje vytéká. Na podlaze už ho bylo přes litr a brzy ještě přibude dalšího půldruhého litru. Starší celník se vztyčil.

"S tímhle moc daleko nedorazíte," řekl a dodal ke svému mladšímu kolegovi: "Ostatní to budou muset objet."

Clarke si vlezl pod kabinu, aby se lépe podíval, co se stalo. Od motoru v přední části vozu vedla silná pevná kardanová hřídel k velké litinové skříni - diferenciálu. Ze skříně diferenciálu vycházely osy přenášející sílu na zadní kola vozu. Umožňovala to celá soustava ozubených kol, která se stále otáčejí v lázni mazacího oleje. Bez oleje by se ozubená kola brzy zadřela, a ten olej se teď řinul ven. Litinová skříň diferenciálu praskla.

Nad touto osou ležela deska kloubového spoje a na té spočíval vleč kamiónu, kde byl uložen náklad. Clarke těžce vylezl zpod vozu.

"Diferenciál je v háji," řekl. "Budu muset zavolat do kanceláře. Mohl bych si od vás zatelefonovat?"

Starší celník kývl ke kanceláři se zasklenými stěnami a šel prohlížet další vozy. Jak Clarke rázoval k telefonu, vyklonilo se z kabin několik řidičů a ze všech stran na něj přšely jízlivé poznámky.

V dublinské kanceláři v té chvíli nikdo nebyl. Všichni odešli na oběd. Clark mrzutě postával v celní hale a mezitím odjela všechna auta i s turisty a zamířila k pevnině. Ve tři se konečně dovolal vedoucího dopravní firmy Tara a vysvětlil mu, co ho potkalo. Chlapík zaklel.

"Tuhle součástku ve skladě mít nebudu," řekl Clarkovi. "Musím se obrátit na firemní servis Volva. Zavolejte mi za hodinu."

Ve čtyři nebylo pořád ještě nic nového a v pět už chtěl celník zavírat, když odbavil poslední převozní loď z Fishguardu. Clarke zatelefonoval ještě jednou, že přespí v Rosslare a že se znovu přihlásí za hodinu. Jeden celník byl tak hodný, že ho zavezl do města a ukázal mu laciný hotýlek. Clarke si zamluvil na noc pokoj.

V šest mu z kanceláře sdělili, že si druhý den v devět ráno vyzvednou novou skříň diferenciálu a pošlou mu ji v dodávce po firemním opraváři. Clarke zatelefonoval manželce, řekl jí, že se o čtyřicet hodin zdrží, povečeřel a zašel si do hospody. V celní hale o necelých pět kilometrů dál zatím tiše a osaměle vyčkával nad svou kalužinou oleje nápadný zelenobílý kamión.

Clarke si druhý den přispal a vstal až v devět. V deset zavolal do hlavní kanceláře, kde se dozvěděl, že náhradní díl je už v dodávce a opravář že s ním vyrazí za pět minut. V jedenáct se Clarke vrátil stopem do přístavu. Firma dodržela slovo a ve dvanáct si to přirachotila po přístavní hrázi a do odbavovací haly malá dodávka řízená podnikovým mechanikem. Clarke na ni už čekal.

Povídavý mechanik vlezl čile jako fretka pod nákladní vůz a Clarke ho slyšel, jak si tam ustaraně pomlaskává. Za chvíli vylezl celý umazaný od oleje.

"Skříň diferenciálu," oznámil zcela zbytečně. "Je úplně prasklá."

"Jak dlouho to bude trvat?" zeptal se Clarke.

"Když mi pomůžete, dostanu vás odsud za hodinu a půl."

Trvalo to přece jen o něco déle. Nejdříve museli utřít kaluž oleje, a takových dva a půl litru se rozteče pěkně daleko. Potom vzal mechanik velký klíč a pečlivě odšrouboval do kruhu uspořádané šrouby, které přidržují diferenciál. Když s tím byl hotov, vysunul obě poloosy a začal uvolňovat kardanovou hřídel. Clarke seděl na zemi, pozoroval ho a občas podal nějaké náradí, které po něm mechanik chtěl. Celníci se na ně oba se zájmem dívali. V odbavovací hale se toho mezi přistáním jedné a druhé lodi tak moc neděje.

Těsně před jednou hodinou se kusy prasklé skříně uvolnily. Clarke už dostával hlad a rád by si byl zašel na oběd naproti v ulici, ale mechanik chtěl být co nejdříve hotov. V dálce se na moři přehoupala přes obzor menší sesterská loď ST. KILIANA - ST. PATRICK - a zamířila si to k Rosslare.

Mechanik začal s celým postupem znovu, ale obráceně. Nasadil novou skříň, připevnil kardanovou hřídel a zasunul poloosy. V půl druhé se už každému, kdo měl jen trochu zájem se dívat, jasně objevil na moři ST. PATRICK.

Murphy ho pozoroval opravdu s velkým zájmem. Ležel na břiše v suché trávě na nízkém povlovném vršičku za přístavem, skryt tak, že ho na sto metrů kolem nikdo nemohl vidět, ale stejně tu nikdo nebyl. U očí si přidržoval polní dalekohled a sledoval připlouvající loď.

"Už je tu," řekl. "Přesně na čas."

Silák Brendan, který ležel ve vysoké trávě vedle něj, si trochu povzdychl.

"Myslíš, že to vyjde, Murphy?" zeptal se.

"Jasně že jo, naplánoval jsem to jako vojenskou operaci," odpověděl mu Murphy. "Nic se nemůže zvrtnout."

Zkušenější zločinec by byl možná upozornil Murphyho, který obchodoval železným odpadem a občas zařídil "bokem" koupi či prodej nějakého šlohnutého auta, že takový podnik je trochu nad jeho kvalifikaci, ale Murphy vynaložil na přípravu celé akce několik tisíc liber z vlastních peněz a nemínil se nechat odradit. Sledoval dál blížící se trajekt. V celní hale přitáhl mechanik poslední matku na nové skříně diferenciálu, vylezl zpod vozu, vstal a protáhl se.

"Tak to by bylo," řekl. "Teď tam ještě nalejem dva a půl litru oleje a můžete jet."

Odšrouboval malý nalévací šroub na straně diferenciálové skříně a Clarke zatím zašel do dodávky pro čtyřlitrový kanystr oleje a nálevku. Venku zamířil ST. PATRICK jemňoučce a opatrně do kotviště a námořníci jej začali připoutávat. Vrata na lodní přídi se rozevřela a rampa sklouzla dolů.

Murphy držel co nejpevněji dalekohled a napjatě se díval do temného otvoru v přídi ST. PATRICKA. První nákladňák byl šedavě hnědý s francouzským označením. Za ním se do odpoledního slunce vynořil kamión zářící bílou a smaragdově zelenou barvou. Z boku měl na vleku velkým zeleným písmem napsáno jediné slovo - TARA. Murphy pomalu vydechl.

"Tamhle je," řekl tiše. "To je ten náš miláček."

"Už půjdem?" zeptal se Brendan, který toho bez dalekohledu moc neviděl a začínal se nudit.

"Nemáme naspěch," řekl Murphy. "Nejdřív se podíváme, jak bude vyjíždět z haly."

Mechanik pevně utáhl nalévací šroub a obrátil se ke Clarkovi.

"Tak a vůz je zase váš," řekl. "Klidně může vyjet. A já se zajdu umýt. Pravděpodobně vás předjedu cestou do Dublinu."

Uklidil kanystr oleje a ostatní náradí zpátky do dodávky, vzal si lahvičku saponátu a zamířil k umývárně. Z přístavní hráze zatím hmotně projel vjezdovými vraty další kamión přepravní firmy Tara. Celník mu pokynul, aby se zařadil vedle svého kolegy, a řidič slezl z vozu.

"Co se ti ksakru stalo, Liame?" ptal se.

Clarke mu to dopodrobna vysvětlil. A to už k nim přicházel celník, aby si prohlédl doklady dalšího řidiče.

"Můžu už odjet?" zeptal se Clarke.

"Radši vypadněte," odpověděl mu celník. "Děláte nám tu zmatek už dost dlouho."

Podruhé ve čtyřicetihodinách si Clarke vylezl do kabiny, nastartoval motor a sešlápl spojku. Zamával kolegovi od

firmy, zařadil rychlost a kamión se vyvalil z odbavovací haly do slunečního světla.

Když se obrovský vůz octl na pevné půdě před halou, sevřel Murphy ještě pevněji dalekohled.

"Už projel," hlásil Brendanovi. "Bez komplikací. Vidiš to?"

Podal dalekohled Brendanovi a ten se doplížil na vrchol kopce a zadíval se dolů. Asi pět set metrů od nich zvládal kamión zatáčky vedoucí od přístavu na silnici k Rosslare.

"Vidím," přisvědčil Brendan.

"Veze sedm set padesát bedniček nejlepšího francouzského koňaku," řekl Murphy. "To je devět tisíc flašek. Maloobchodní cena přes deset liber za flašku a já dostanu čtyři. Co si o tom myslíš?"

"Že je to spousta chlastu," poznamenal Brendan toužebně.

"Hlavně je to spousta peněz, blbče," řekl mu Murphy. "Tak a jdem na to."

Oba muži se odplížili z vršku a přikrčení se rozběhli k místu, kde měli dole na písčité cestě zaparkovaný vůz.

Sjeli zpátky k místu, kde se cesta napojovala na silnici vedoucí z přístavu do města, a nemuseli ani čekat. Za pár vteřin už se kolem nich s duněním přehnal řidič Clarke. Murphy si vzal na tuhle akci černou limuzínu značky Ford Granada, kterou ukradl před dvěma dny a opatřil falešnými poznávacími značkami, a teď s ní vyjel na silnici rovnou za kamiónem a začal jej sledovat.

Vůz nikde nezastavoval, protože Clarke se snažil dostat co nejrychleji domů. Když přešel po mostě přes řeku Slaney a zamířil od Wexfordu na sever po dublinské silnici, rozhodl se Murphy, že by mohl zatelefonovat.

Všiml si už dřív vhodné telefonní budky a pro jistotu v ní rozmontoval sluchátko, aby tam, až pojedje kolem, nikdo zrovna netelefonoval. Netelefonoval tam opravdu nikdo. Jenomže kdosi vytrhl ze vzteku nad nefunkujícím aparátem u země šňůru. Murphy zaklel a jel dál. Kousek na sever od Enniscorthy objevil hned vedle pošty další budku. Sotva přibrzdl, kamión před ním mu zmizel z očí.

Murphy volal do jiné telefonní budky u silnice severně od Gorey, kde čekali další dva členové gangu.

"Kde sakra vězíš?" ptal se ho Brady. "Tvrdnem tady s Koeghem už přes hodinu."

"Nedělej si hlavu," řekl mu Murphy. "Už jede a má přesnej čas. Hlavně se schovejte na svém místě za křovím u odpočívadla a čekejte, až zastaví a seskočí z vozu."

Zavěsil a jel dál. Nabral to tak rychle, že dohnal kamión už před Fernsem a projel za ním vesnicí a pak dál na volnou silnici. Před Camolinem se obrátil k Brendanovi.

"Je načase, abychom ze sebe udělali strážce zákona a pořádku," řekl mu a znovu odbočil ze silnice, tentokrát na úzkou venkovskou silničku, kterou si při svých průzkumech dobře obhlédl. Nikdo tam nebyl.

Oba muži vyskočili z auta a vytáhli ze zadního sedadla cestovní tašku. Strhli ze sebe větrovky zapínané vepředu na zip a oblékli si saka, která si přivezli v kabele. Oba už na sobě měli černé boty, ponožky a kalhoty. A když si stáhli větrovky, stáli tu v předpisových modrých policejních košilích a černých kravatách. Saka pak klamný dojem ještě dovršila. Murphy měl tři pásky coby seržant a Brendan žádné. Oba měli na sakách odznaky Gardy, irské policie. Na hlavu si nasadili čepice se štítkem, vylovené z těžé tašky.

V kabele už zůstaly jen dvě role černé samolepicí fólie z plastu. Murphy je rozvinul, strhl z nich látkový rub, pečlivě je vypjal oběma rukama a každou nalepil na jedny přední dveře granady. Černá fólie nenápadně splýnula s černým lakem vozu. A na každé bylo bílým písmem napsáno slovo GARDA. Když se Murphy rozhodl ukrást auto, úmyslně si vybral černou granadu, protože to byl nejběžnější policejní hlídkový vůz.

Ze zamčeného kufru vylovil Brendan poslední rekvizitu, přes sedmdesát čísel dlouhou, v průřezu trojúhelníkovou značku. Základna trojhranu byla vybavena silnými magnety, které pevně přidržovaly značku ke střeše vozu. Další dvě strany, obrácené dopředu a dozadu, měly na skleněných deskách rovněž natištěno slovo GARDA. Uvnitř nebyla žádná žárovka, ale kdo by si něčeho takového ve dne všiml?

Oba muži nasedli znovu do auta, vycouvali ze silničky a od té chvíle by každému náhodnému pozorovateli určitě připadali jako dvojčlenná dálniční hlídka. Auto teď řídil Brendan a "seržant" Murphy seděl vedle něj. Kamión dohonili, když čekal u dopravních světel ve městě Gorey.

Severně od Gorey, mezi tímto starobylym městem, kde se pravidelně pořádají trhy, a Arklowem, je nový úsek dvouproudové vozovky. Asi v polovině, po straně v severním směru, je parkoviště, a to si při přípravách akce vybral Murphy jako místo přepadu. Sotva dorazila šňůra vozidel nahromaděných za kamiónem na dvouproudovou vozovku, začali ostatní řidiči těžký nákladní vůz vesele předjíždět a Murphy měl brzy kamión sám pro sebe. Stočil okno a řekl Brendanovi: "Teď!"

Granada hladce vklouzla ke kabině kamiónu a chvíli se vedle ní držela. Clarke pohlédl dolů, uviděl, že má vedle sebe policejní vůz, a všiml si, jak na něj z místa u řidiče mává seržant. Stočil okno.

"Uletí vám zadní pneumatika," křičel na něj Murphy co nejhlasitěji, aby ho bylo v tom větru slyšet. "Odbočte na parkoviště."

Clarke pohlédl před sebe, uviděl u silnice značku s velkým P značícím parkoviště, přikývl a začal zvolňovat. Policejní vůz ho předjel, zabočil na určeném místě na parkoviště a zastavil. Kamión jel pomalu za ním a zarazil vedle granady. Clarke slezl z vozu.

"Je to na zadním kole," řekl mu Murphy. "Pojďte za mnou."

Clarke za ním poslušně zamířil kolem kapoty vozu a podél jeho dlouhé zelenobílé korby k zadní ose. Žádnou prázdnou pneumatiku neviděl, ale vlastně se ani nestačil podívat. Křoví se rozhrnulo a na parkoviště se vyřítili Brady a Keogh, oba v kombinézách a vlněných kuklách stažených hluboko do obličejů. A to už Clarkovi zakryla ruka v rukavici ústa, silná paže ho popadla kolem hrudi a další dvě paže kolem nohou. Clarke se skácel jako pytel brambor a vzápětí zmizel v křoviskách.

V jediné minutě z něj oba muži stáhli firemní kombinézu s emblémem Tary na náprsní kapse a hodinky, zalepili mu

leukoplastí ústa a oči a skrytého před zraky ostatních motoristů za trupem vlastního vozu ho pak hodili jako nějaký balík do "policejního" auta. Tady mu jakýsi hrubý hlas nařídil, aby zůstal ležet na podlaze a koukal být zticha. Clarke uposlechl.

Za dvě minuty se z křoví vynořil Keogh v kombinéze Tary a přistoupil ke dveřím kabiny, kde si vůdce gangu právě prohlížel řidičský průkaz nešťastného Clarka.

"Všechno klape," řekl mu Murphy. "Odteďka se jmenuješ Liam Clarke a ty papíry jsou taky určitě v pořádku. Před dvěma hodinami ho přece klidně nechali projet celníci v Rosslare."

Keogh si nedávno poseděl v chládku v mountjoyské trestnici, ale předtím býval řidičem nákladáku. Cosi teď zamručel, vyhoupl se do kabiny a přehlédl si doklady.

"Všechno je v pohodě," řekl a znovu zastrčil stoh dokumentů za clonu proti slunci.

"Za hodinu se uvidíme na statku," řekl mu Murphy.

Díval se, jak ukradený kamión vyjíždí z parkoviště a zařazuje se do šňůry aut proudících na sever po dublinské silnici. Potom se vrátil k policejnímu vozu. Brady si tam seděl vzadu s nohama opřenýma o Clarka, který ležel se zavázanýma očima na podlaze. Při rvačce strhli Bradymu kombinézu i vlněnou kuklu a zůstal jen v tvídovém sáčku. Možná že Clarke zahlédl na chvíli Murphyho obličej, ale i když, tak jenom na pár vteřin a ještě s policejní čepicí. Ostatním třem do tváře neviděl vůbec. I kdyby tedy jednou Murphyho obvinil, mohou ostatní tři Murphymu poskytnout nezvratitelné alibi.

Murphy se rozhlédl sem a tam po silnici. Byla teď úplně volná. Pohlédl na Brendana a kývl. Oba strhli ze dveří značky Gardy, zmačkali je a hodili dozadu do vozu. Murphy se podíval znovu. Kolem se přehnalo auto, ale řidič si jich ani nevšiml. Murphy strhl ze střechy označení a hodil je Bradymu. Znovu se rozhlédl. Po silnici opět nic nejelo. Honem si oba svlékli saka od uniforem a Brady je uložil na vedlejším sedadle vzadu ve voze. Místo sak si znovu natáhli větrovky. Za chvíli vyjížděla granada z parkoviště a vypadala jako normální limuzína, v které je vidět tři civilisty.

Kamión předjel kousek na sever od Arklowu. Řídil už zase Murphy a nenápadně na kamión zahoukal. Jak ho granada mījela, pozvedl Keogh jednu ruku se vztyčeným palcem na znamení, že všechno je v pořádku.

Murphy ujížděl dál k severu až po Kilmacanogue a pak odbočil na úzkou silničku, které se říká Skalnaté údolí, ke Calary Bog. Není to právě místo, kde by se zrovna moc dělo, ale Murphy tu před časem objevil vysoko na vřesovištích opuštěný statek, který měl jednu výhodu - ve dvoře byla veliká stodola, dost prostorná, aby se v ní na pár hodin schoval i kamión. A právě takovou skrýš teď potřebovali. Ke statku vedla blátivá cesta a celou usedlost clonila skupina jehličnatých stromů.

Dorazili tam s granadou chvílku před setměním, padesát minut před kamiónem a dvě hodiny před smlouvenou schůzkou s chlapy ze severu, kteří měli přijet se čtyřmi dodávkami.

Murphy byl přesvědčen, že ten obchod dojednal skvěle a může na něj být poprávu hrdý. Na jihu by se všech těch devíti tisíc lahví koňaku tak snadno nezabavil. Byly zaneseny v celních záznamech, každá bedýnka i láhev měla své číslo, a dřív nebo později by se na ně určitě přišlo. Zato v Ulsteru, na válkou rozvráceném severu, vládly jiné poměry. Bylo tam plno putyk, nezákonných krčem, které ani neměly licenci a v každém smyslu stály mimo zákon.

Putyky byly přísně oddělené, protestantské a katolické, a pevně je ovládalo podsvětí, které už dávno měli v rukou různí ti slavní vlastenci tam nahoře ze severu. Murphy věděl jako každý jiný, že nemálo zabíjení pro slávu Irska má víc co dělat s ochranou obchodního podnikání než s vlastenectvím.

A tak uzavřel dohodu s jedním velice mocným mužem, hlavním dodavatelem celého řetězu putyk, kde se nikdo na nic nevyptával a kam se mohla taková dodávka koňaku nepozorovaně propašovat. Ten muž i se svými řidiči se s ním měl setkat na statku, přendat náklad do čtyř dodávek, zaplatit na místě v hotových penězích a ještě před svítáním převézt alkohol na sever bludištěm venkovských cest, které křižovaly hranici mezi jezery na trati Fermanagh - Monaghan.

Murphy nařídil Brendanovi a Bradymu, aby odnesli řidiče na statek. Tam hodili únosci Clarka na hromadu pytlů v koutě zpustlé kuchyně. Pak se všichni tři posadili a čekali. V sedm si to už téměř ve tmě přivřel se zhasnutými světly po vozové cestě zelenobílý kamión a všichni tři vyběhli ven. Se zastíněnými baterkami otevřeli vrata staré stodoly, Keogh vjel s kamiónem dovnitř a ostatní zase vrata zavřeli. Keogh slezl z kabiny vozu.

"Tak jsem si svůj díl myslím zasloužil," řekl, "a taky něco k napití."

"Zvládl's to dobře," pochválil ho Murphy. "A už s tím kamiónem nebudeš muset jet. Do půlnoci ho vyložíme a pak ho zavezu na jedno místo asi o šestnáct kilometrů odsud a nechám ho tam. Čeho by ses tak napil?"

"Co si dát kapku koňaku?" navrhl Brady a všichni se rozesmáli. Byl to povedený vtíp.

"Kvůli několika skleničkám nemám otvírat celou bednu," řekl Murphy. "Stejně mi je milejší whisky. Tahle by vám stačila?"

Vytáhl z kapsy cestovní láhev a všichni souhlasili, že si s ním rádi dají. Ve tři čtvrtě na osm byla už úplná tma a Murphy se vydal dolů, kde se cesta napojovala k silnici, posvítit těm lidem ze severu baterkou. Dal jim sice přesné instrukce, ale stejně by mohli odbočku přehlédnout. Deset minut po osmé se vrátil a vedl konvoj čtyř dodávkových vozů. Dodávky zastavily na dvoře a z první z nich vystoupil z místa vedle řidiče mohutný muž ve velbloudím převlečnicku. V ruce nesl kufříkovou aktovku a v jeho chování nebyla špetka dobromyslnosti.

"Murphy?" zeptal se. Murphy přikývl. "Máte to zboží?"

"Rovnou z lodi, co přijela z Francie," odpověděl Murphy. "Pořád ještě je ve stodole v kamiónu."

"Jestli jste ten kamión otevřeli, dám si zkontrolovat každou bednu," vyhrožoval muž. Murphy polkl. Byl rád, že odolal pokušení a ani se na svou kořist nepodíval.

"Francouzské celní pečeti jsou netknuté," řekl. "Můžete si je sám prohlídnout."

Muž ze severu něco zavrčel, kývl na svoje pomocníky, a ti hned začali otvírat vrata stodoly. Baterkami si posvítili na dvojité zámky na zadních dveřích vozu, za nimiž byl uzavřen náklad. Celní pečeti na zámcích byly neporušené. Muž z Ulsteru znovu cosi zavrčel a kývl na znamení, že je spokojen. Jeden z jeho lidí vzal páčidlo a pustil se do zámků. Muž z

Ulsteru ukázal k stavení.

"Pojďme radši dovnitř," řekl. Murphy ho s baterkou v ruce zavedl do místnosti, kde býval obývací pokoj starého statku. Muž ze severu rozepnul kufříkovou aktovku, položil ji na stůl a nazvedl víko. Před Murphyho očima se objevily balíčky librových bankovek, srovnané pěkně do řádek. Jaktěživ neviděl Murphy tolik peněz.

"Devět tisíc lahví po čtyřech librách," řekl. "To by mělo dělat třicet šest tisíc liber, ne?"

"Třicet pět," zavrčel muž ze severu. "Potrpím si na zakulacené cifry."

Murphy se s ním nepřel. Měl dojem, že hádat se s tímhle člověkem by nebylo moc moudré. I tak měl všechny důvody k spokojenosti. Když vyplatí každému ze svých lidí po třech tisících librách a uhradí všechny výdaje, pořád mu ještě zbyde čistých dvacet tisíc. "Dobrá," řekl.

U rozbitého okna se najednou objevil jeden ze seveřanů a obrátil se na svého šéfa.

"Měl byste se jít na něco podívat," řekl jen.

A nato hned zase zmizel. Mohutný šéf s cvaknutím zavřel aktovku, popadl ji do ruky a rázným krokem vyšel ven. Ve stodole stáli u otevřených dveří kamiónu všichni čtyři chlapi z Ulsteru spolu s Keoghem, Bradym a Brendanem. Vnitřek vozu ozařovalo šest baterek. Jenomže všichni ti muži se dívali na něco docela jiného než na pečlivě uložené bedýnky se světoznámým jménem proslulého výrobce koňaku.

Před očima se jim vršily celé řady igelitových pytlů, každý se jménem slavné firmy se zahradnickými pomůckami a pod ním s nápisem "Hnojivo na růže". Muž ze severu zíral na náklad, aniž hnul brvou.

"Co to sakra je?" zeptal se.

Murphy se sotva zmohl na odpověď. "Nevím," vypravil ze sebe. "Přisahám, že nemám tušení."

A mluvil pravdu. Měl naprosto přesné a také velmi drahé informace. Zjistil si správnou loď a správného přepravce.

Věděl, že až připluje toho odpoledne ST. PATRICK, bude na něm jediný kamión tohoto typu.

"Kde je řidič?" zavrčel velký šéf.

"Ve statku," odpověděl Murphy.

"Jdem za ním," řekl velký šéf. Murphy vykročil první a ostatní za ním. Nešťastný Liam Clarke pořád ještě ležel na starých pytlích jako odhozené kuře.

"Co jste to ksakru přivez za náklad?" zeptal se ho bez cavyků velký šéf.

Clarke něco zuřivě mumlal pod náplastí. Velký šéf kývl na jednoho ze svých kompliců, a ten vykročil kupředu a bez sebemenších skrupulí strhl Clarkovi z úst leukoplast. Oči však měl řidič pořád ještě zalepené.

"Ptal jsem se vás, co jste to ksakru přivez za náklad?" opakoval velký šéf. Clarke naprázdno polkl.

"Hnojivo na růže," odpověděl. "Mám to přece v nákladním listu."

Velký šéf sebral Murphymu stoh dokladů a posvít si na ně baterkou. Pak vzal do ruky nákladní list a strčil ho Murphymu pod nos.

"To ses na to ani nepodíval, blbče?" zeptal se ho.

Murphy byl čím dál zděšenější a ve svém zmatku se obořil na řidiče: "Proč jste mi nic neřekl?" zeptal se ho.

Clarke, teď už rozružený dobřela, vyjel na své pronásledovatele, které navíc ani neviděl. "Protože jsem měl přes hubu tu zatracenou náplast, proto!" zařval.

"To je pravda, Murphy," uznal Brendan, který často bral věci doslova.

"Zavři zobák," okřikl ho Murphy, čím dál už zoufalejší. Naklonil se blíž ke Clarkovi. "Není ten koňak schovaný vespod?" zeptal se ho.

Clarke se zatvářil tak nechápavě, až bylo naprosto jasné, že vůbec neví, o čem je řeč. "Koňak?" opakoval. "Kde by se tu vzal koňak? V Belgii se přece žádné koňak nevyrábí."

"V Belgii?" zaúpěl Murphy. "Přijel jste přece do Le Havru z Francie, z Cognacu."

"Jaktěživ jsem v žádném Cognacu nebyl," ječel Clarke na celé kolo. "Vezl jsem náklad hnojiva na růže. Dělá se z rašeliny a sekaného kravského hnoje. Vyvážíme ho z Irska do Belgie. Tenhle náklad jsem tam vezl minulý týden. V Antverpách ho otevřeli, přezkoušeli a řekli, že není dost kvalitní a že ho neberou. Mí šéfové v Dublinu mi přikázali, abych ho zase dovezl zpátky. Lítal jsem tři dny po Antverpách, než jsem si vyřídil papíry. Koukejte, tady to máte všechno v dokladech."

Velký šéf ze severu přejížděl baterkou nad dokumenty ve své ruce. Potvrzovaly Clarkův příběh. Se znechuceným zavrčením je odhodil na zem.

"Pojď se mnou," řekl Murphymu a zamířil ven. Murphy šel zkroušeně za ním a zapřísahal se, že za nic nemůže.

Na temném dvoře umlčel velký šéf Murphyho námitky. Odhodil aktovku, otočil se, popadl Murphyho zepředu za větrovku, vyzvedl ho do vzduchu a praštil jím o vrata stodoly.

"A teď poslouchej, ty katolické zmetku," řekl mu.

Murphy si od začátku celé akce lámal hlavu, na které straně asi stojí ti ulsterští pašeráci. Teď se to tedy dověděl.

"Ty jeden blbče," zasykl na něj velký šéf, až Murphymu stydla krev v žilách, "unesl jsi celej náklad hoven - doslova hoven. A promarnil jsi spoustu mého času, času mých lidí a taky mých peněz . . ."

"Přisahám . . ." vypravil ze sebe Murphy, který už skoro nemohl dýchat, "přisahám při hrobě své matky . . . že je to určitě na další lodi a přijede to zejtra ve dvě odpoledne. Můžu začít nanovo . . ."

"Ale ne pro mě," zašeptal velký šéf. "Protože my jsme spolu skončili. Ale na rozloučenou ti něco povím - jestli se ještě jednou pokusíš nahrát na mě takovej podraz, pošlu za tebou dva své mládence a ty ti trochu pocuchají kolenní česky. Rozumiš?"

Kristapána, jsou to ale zvířata tihle ze severu, pomyslel si Murphy. Ale věděl, že kdyby svůj názor vyslovil, může ho to stát i víc než život. A tak jen přikývl. Za pět minut byl už šéf ze severu i se svými čtyřmi prázdnými dodávkami pryč.

Murphy i se svým rozladěným gangem dopili ve světle baterky na statku lahvičku whisky.

"Co budeme teď dělat?" zeptal se Brady.

"Hlavně musíme odklidit důkazy," řekl Murphy. "Nic jsme na tom sice nevydělali, ale taky nás to nikoho nic nestálo, leda mě."

"A co ty naše tři tisíce liber?" zeptal se Keogh.

Murphy se zamyslel. Po všech výhrůžkách, které vyslechl od toho chlapa z Ulsteru, nestál ještě o další hrozby od vlastních lidí.

"Každý si přijdete na patnáct set liber, mládenci," řekl. "Ale musíte počkat, až je vydělám. Úplně jsem se při tomhle podniku vydal."

Zatvářili se trochu uklidněně, i když nijak zvlášť šťastně.

"A teď byste to tu měli uklidit, Brendane, Brady a Keoghu. Seběmenší maličkost, která by nás mohla prozradit, každou stopu bot, otisky pneumatik v blátě, všechno to smažte. Až s tím budete hotoví, vezměte tohle auto a řidiče nechte někde na jih odsud, ale svlíkněte mu boty. Se zalepenou pusou, očima a rukama hned tak poplach nevyvolá. A pak zahrňte na sever a jedte domů," ukládal jim.

"A já dodržím, co jsem ti slíbil, Keoghu. Odvezu kamión a nechám ho někde v kopcích poblíž Kippure. Zpátky to vezmu pěšky a třeba i seženu na hlavní silnici stop do Dublinu. Souhlasíte?"

Souhlasili. Také jim nic jiného nezbyvalo. Chlapci ze severu důkladně rozmlátili zámky vzadu na kamiónu, takže členové gangu teď museli hledat po statku dřevěné kolíky, kterými by petlice zajistili. Pak zavřeli za nešťastným nákladem dveře a upevnili je kolíky. Murphy zasedl za volant a kamión sjel s hlubokým vrčením zpátky po blátivé cestě od statku a zabočil doleva k djouceskému lesu a wicklowským kopcům.

Bylo těsně po půl desáté a Murphy už projel lesem na roundwoodské silnici, když tu se před ním najednou objevil traktor. Člověk by řekl, že farmáři by neměli tak pozdě večer vyjíždět s traktory, kterým jedno světlo nesvítí vůbec, druhé mají zabláčené a za sebou vezou vlek naložený deseti metrů balíků slámy. Jenomže tenhle si přesně na takovém traktoru vyjel.

Murphy si to s duněním hnal mezi dvěma kamennými hradbami, když tu najednou uviděl, jak se proti němu vynořuje obrovský traktor s vlekem. Až příliš rázně dupl na brzdu.

Spojená vozidla mají už tu vlastnost, že sice dokážou vybrat i rohy, jaké by stejně dlouhá vozidla s pevnou karosérií vytočit nemohla, ale přímo ďábelsky reagují na brzdu. Když se kabinová část, která vozidlo táhne, a část vleková, vezoucí náklad, vychýlí jenom o trochu z téhož směru, snadno se rozjedou každá jinam. Těžký vlek se pokouší předjet kabinu a přitom jí mrští stranou do smyku. A právě to se přihodilo Murphymu.

Nepřevrátil se jenom proto, že ho zarazily kamenné hradby, tak běžné v těchto wicklowských kopcích. Farmáři se podařilo uhnout s traktorem do brány, která se v hradbě našťestí právě otvírala, a na silnici zůstal jen vlek s balíky slámy, o něj by se snad při srážce náraz trochu ztlumil. Kabinová část Murphyho vozu začala pod náporom vlečné části klouzat. Brzdy se zděšeně zablokovaly a náklad hnojiva tlačil Murphyho k jednomu boku slaměných balíků, které se vesele rozletěly přes celou kabinu a skoro ji pohrbily. Konec kamiónu narazil vzadu do kamenné hradby a byl odhozen zpátky na silnici, kde ještě narazil do protější zdi.

Když ztichlo skřípění kovu o kámen, stál farmářův vlek pořád ještě na svých kolech, ale nárazem se o tři metry posunul a jeho spojovací tyč prudce vrazila do traktoru. Farmáře ta rána vymrštila ze sedadla do hromady siláže. Chvilí se tam jen hlasitě dovolával svého stvořitele. Murphy seděl v přišetí kabiny zavalené balíkem slámy.

Nárazem o kamennou hradbu se uvolnily kolíky, které zajišťovaly dveře kamiónu, a ty se oboje rozlétly. Část nákladu se rozházela po silnici za vlekem. Murphy otevřel dveře kabiny a prodíral se balíky slámy na silnici. Přál si jen jedno jediné - utéct odsud co nejdál a co nejrychleji. V té tmě ho ten farmář jistě neviděl dost jasně, aby si ho zapamatoval. Ještě však ani neslezl dolů a uvědomil si, že nestačil uvnitř pořádně setřít všechny své otisky prstů.

Statkář vyvachtal ze siláže a stál teď na silnici vedle Murphyho řidičské kabiny vydávaje puch, s jakým by stěží mohl soupeřit veškerý průmysl pánské kosmetiky. Bylo zřejmé, že si chce s Murphym od srdce pohovořit. Murphy rychle uvažoval. Uklidní trochu farmáře a nabídne mu, že mu pomůže znovu naložit vlek. Při první příležitosti setře své otisky v kabině a při druhé zmizí co nejrychleji ve tmě.

A právě v té chvíli přijelo policejní auto. U policejních aut je opravdu zvláštní, že když je člověk nutně potřebuje, jsou k nalezení jako brusinky v popráškovém lese. Ale stačí někomu jenom maličko odřít lak na karosérii a objeví se jako blesk z čistého nebe. Tohle auto provázelo jakéhosi ministra z Dublinu na jeho venkovské sídlo poblíž Annamoe a vracelo se teď do hlavního města. Když Murphy uviděl reflektory, domníval se, že je to jenom nějaký další motorista, a teprve když auto ztlumilo světla, poznal, že jde do tuhé. Mělo na střeše označení Gardy, ale tentokrát osvětlené. Seržant a konstábl pomalu zamířili kolem znehybnělého traktorového vleku a rozhlíželi se po rozházených balících slámy. Murphy si uvědomil, že mu v téhle situaci nezbyvá nic jiného, než blufovat. Ve tmě by mu to pořád ještě mohlo projít.

"Váš vůz?" zeptal se seržant a kývl směrem ke kamiónu.

"Ano," odpověděl Murphy.

"Hodně daleko od hlavních silnic," poznamenal seržant.

"Jo, a ještě je rádně pozdě," přisvědčil Murphy. "Přijeli jsme dneska odpoledne do rosslarského přístavu se zpožděním, a tak jsem chtěl honem předat tenhle ten náklad a dostat se brzy do postele."

"Vaše doklady," řekl seržant.

Murphy sáhl do kabiny a podal mu stoh Clarkových dokumentů.

"Liam Clarke?" ptal se seržant.

Murphy přikývl. Věděl, že doklady jsou naprosto v pořádku. Konstábl zatím prohlížel traktor a vrátil se k seržantovi.

"Jedno přední světlo vám vůbec nesvítí," řekl a kývl na farmáře.

"A druhé je celé zablácené. Neviděl byste tenhle ten vůz ani na deset metrů."

Seržant vrátil Murphymu doklady a obrátil se k farmářovi. Ten se ještě před chvílí tvářil kdovíjak ukrivděně, ale teď se zarazil. Murphymu trochu stoupla nálada.

"Nerad bych se do toho míchal," řekl "ale pánové z gardy mají pravdu. Traktor ani vlek nebylo vůbec vidět."

"Máte průkaz?" zeptal se seržant farmáře.

"Mám, ale doma," odpověděl farmář.

"A pojistku jistě taky," řekl seržant. "Doufám, že je obojí v pořádku. Za chvíli se přesvědčíme. Ale se špatnými světlými nemůžete jet dá. Zavezte si traktor na pole a odklíďte ty balíky ze silnice. Až se rozední, můžete si je odvézt. Zavezeme vás domů a podíváme se současně na vaše doklady."

Murphy si ještě víc oddechl. Za pár minut odsud policie zmizí. Konstábl si začal prohlížet světla kamiónu. Byla v dokonalém pořádku. Šel se podívat ještě na zadní světla.

"Co to vezete?" zeptal se seržant.

"Hnojivo," odpověděl Murphy. "Dílem rašelinu a dílem kravský hnůj. Dělá to dobře různě."

Seržant se rozesmál. Otočil se k farmáři, který odtáhl ze silnice vlek a házel na něj balíky slámy. Na vozovce už skoro nic nezůstalo.

"Tak vidíte, tenhle chlapík veze náklad hnoje, a vy jste v tom až po krk," zasmál se, náramně pobaven svým ostrovtipem.

Konstábl se vrátil od zadního konce nákladního prostoru velkého kamiónu. "Dveře se otevřely," hlásil. "Pár pytlů vypadlo na silnici a prasklo. Měl byste se na to jít nejspíš podívat, seržante."

Všichni tři vykročili podél kamiónu k zadním dveřím.

Ze zadu z otevřených dveří vypadlo asi deset pytlů a čtyři přitom praskly. Měsíc tiše svítil na hromady hnědého hnojiva v roztržených igelitových obalech. Konstábl držel v ruce baterku a přejížděl jí nad vši tou spouští. A jak řekl Murphy později svému spoluvězni, někdy příjdou dny, kdy se nic, vůbec nic nepovede.

Ve světle měsíce a baterky se zcela zřetelně rýsovala trčící mohutná hlaveň bazuky a obrysy kulometů vyčuhujících z roztržených pytlů. Murphymu se sevřel žaludek.

Irská policie u sebe obvykle nenosí zbraně, ale když provází ministra, ozbrojena je. Teď mířila seržantova automatická pistole Murphymu na břicho.

Murphy si povzdechl. Prostě zas přišel jeden takový den. Nejenom že se mu nepovedlo unést náklad s devíti tisíci lahvemi koňaku, ale překazil přitom někomu tajnou dovážku zbraní, a dobře tušil, komu asi. Vzpomněl si na dost míst, kde by rád pobýval v příštích dvou letech, ale dublinské ulice k nejbezpečnějším na tom seznamu rozhodně nepatřily. Pomalu pozvedl ruce.

"Musím se k něčemu přiznat," řekl.

Peníze pod pohružkou

Nebýt toho, že Samuelu Nutkinovi zapadlo toho rána cestou do práce ve vlaku z Edenbridge do Londýna mezi čalounění sedadla pouzdro na brýle, nic z dalšího by se nebylo stalo. Jenomže mu tam spadlo, Samuel Nutkin zasunul ruku mezi čalounění, aby si pouzdro vyndal, a kostky byly vrženy.

Jak tam tak hledal, nenahmatal jen svoje pouzdro na brýle, ale i jakýsi tenký časopis, který tam zřejmě zastrčil někdo, kdo tady seděl před ním. Samuel Nutkin se domníval, že to bude nejspíš jízdní řád, a pomalu jej vytáhl. Ne snad že by jízdní řád potřeboval. Po pětadvaceti letech, kdy denně dojížděl stejným vlakem a ve stejnou dobu z malého ctnostného městečka Edenbridge na nádraží Charing Cross a každý večer se zase vracel stejným vlakem ve stejnou dobu z nádraží Cannon Street do Kentu, žádné jízdní řády nepotřeboval. Tenhle zvedl jen tak ze zvědavosti.

Když se však podíval na jeho obálku, zrudl pan Nutkin jako pivoňka a honem jej zase zastrčil mezi čalounění. Rozhlédl se po kupé, jestli si snad někdo nevšíml, co to našel. Proti němu se však v rytmu vlaku klidně pokyvovaly dvojce FINANCIAL TIMES, jedny TIMESY a jeden GUARDIAN a jejich čtenáře nebylo za stránkami s burzovními zprávami ani vidět. Nalevo seděl zahlobbávaný do křížovky starý Fogarty a napravo se za oknem vlaku zableskla světla hithergreenského nádraží. Pan Nutkin si oddechl. Časopis, který vylovil z čalounění, měl malý formát a lesklou obálku. Nahoře byla přes celou stránku vytištěna slova NEW CIRCLE - nejspíš název té tiskoviny - a po celém dolním okraji další nápis "Pro jednotlivce, dvojice i skupiny - seznamovací časopis sexuálně zainteresovaných". Mezi těmito dvěma tištěnými řádky se uprostřed obálky vyjímala fotografie mohutné dámy s bujným poprsím a s obličejem zakrytým bílým čtvercem, který hlásal, že jde o "inzerentku H 331". Pan Nutkin ještě v životě podobný časopis neviděl, ale celou cestu až po Charing Cross se mu rojily hlavou nejrůznější nápady, jaké v něm ten nález vyvolal.

Když se po celém vlaku otevřely dveře a vyplivly náklad cestujících do víru šestého nástupiště, Samuel Nutkin otálel s vystupováním, pečlivě si chystal aktovku, stáčil deštník a rovnal si buřinku, až nakonec zůstal v kupé sám. Potom ohromen vlastní odvahou znovu vylovil z hloubi čalounění časopis, zastrčil si jej do aktovky a zařadil se k moři všech ostatních buřinek, jež postupovaly se vztyčenými legitimacemi na dráhu ke zřízení u východu.

Celý nervózní šel od vlaku k podzemní dráze, dojel na stanici Mansion House, vyjel po eskalátoru na Great Trinity Lane a zamířil po Cannon Street k budově pojišťovací společnosti, kde pracoval jako úředník. Slyšel kdysi o člověku, kterého porazilo auto, a když mu v nemocnici prohledali kapsy, našli u něho balíček pornografických fotografií.

Samuelu Nutkinovi nešlo to pomyšlení z hlavy. Jak by se proboha dalo něco takového vysvětlit? Taková ostuda, něco tak trapného, to snad bylo až k nepřežití. Ležet tam s nohou v dlahách a vědět, že každý ví o vašich tajných choutkách. Toho rána přecházel Samuel Nutkin ulici ke své pojišťovně obzvlášť opatrně.

Z toho všeho se dá usoudit, že pan Nutkin nebyl na podobné věci zvyklý. Jistý muž kdysi prohlásil, že lidé mají sklon

chovat se podle přezdívek, které dostali třeba i náhodou. Pojmenujte někoho Drsan a začne se naparovat, říkejte mu Zabiják a bude chodit s přimhouřenýma očima a snažit se mluvit jako otrlý zlosyn. Známým vtipálkům nezbývá, než věčně vyprávět anekdoty a bavit všechny kolem, až se z té námahy sami nakonec zhroutí. Když bylo Samuelu Nutkinovi deset, pojmenoval ho jeden jeho spolužák, který četl bajky Beatrix Potterové, Veverka, a od té doby byl jeho osud zpečetěn.

Od třidvaceti let, kdy se koncem války vrátil s hodností desátníka z armády, pracoval v londýnské City. Měl tehdy velké štěstí, že vůbec takové místo dostal, dobré úřednické místo pod penzí v obrovské pojišťovací společnosti, která měla pobočky po celém světě a byla pevná jako Anglická banka stojící o necelých pět set metrů dál. Tím, že místo získal, pronikl Samuel Nutkin i do City, do půldruha čtverečního kilometru velkého centra mohutné hospodářské, obchodní a bankovní chobotnice, jejíž chapadla sahají do všech koutů zeměkoule.

Samuel Nutkin tehdy ke konci čtyřicátých let City miloval. Toulával se jí o poledních přestávkách a prohlížel si prastaré ulice - Bread Street, Cornhill, Poultry a London Wall - které tu stávaly již za středověku, jenomže tehdy se v nich skutečně prodával chléb, obilí a drůbež, nebo označovaly, kudy vedou londýnské hradby. Pyšně si říkal, že právě z těchto střízlivých kamenných budov byli financováni námořníci a dobrodruzi, když vyplouvali do zemí hnědých, černých a žlutých lidí, obchodovali tam, hloubili doly, těžili a tavili kovy, a svou kořist pak posílali zase do City a nechávali si ji tam pojistit, uložit a investovat, aby pak z rozhodnutí učiněných na tomto půldruha kilometru budov, v nichž sídlily správní rady a banky, dostalo milión mnohem už méně podnikavých lidí práci, anebo bylo odsouzeno k hladovění. Nikdy ho ovšem nenapadlo, že lidé, kteří o tomhle všem rozhodovali, byli vlastně nejúspěšnějšími lupiči na světě. Samuel Nutkin byl velmi loajální.

Čas plynul a za čtvrt století kouzlo vyprchalo. Samuel Nutkin se stal pouhou kapkou ve spěchajícím příboji šedivých úřednických obleků, stočených deštníků, buřinek a aktovek, který se denně přivánil do City, aby tu osm hodin ůřadoval, a pak se zas na noc vracel do městeček v okolních hrabstvích.

V lese těch úřadů byl Samuel Nutkin, jak už ho předurčovala jeho přezdívka příjemným neškodným tvorem, který se za léta přizpůsobil i postavou svému psacímu stolu, sympatický pán, kulatoučký jako hrouda másla, kterému bylo právě šedesát, nosil v jednom kuse na nose brýle, aby si mohl něco přečíst anebo pořádně prohlédnout, a byl vždýcky mírný a zdvořilý k sekretářkám. Ty všechny ho měly ve velké oblibě a přímo ho hýčkaly. Rozhodně nebyl zvyklý číst anebo dokonce u sebe nosit pornografické časopisy. Dnes ráno však tuto zásadu porušil. Nenápadně se vytratil na záchod, zavřel se tam a přečetl všechny inzeráty v NEW CIRCLE.

Žasl nad nimi. U některých těch inzerátů byly fotografie, většinou značně amatérské, a pózovaly na nich ženy, které vypadaly jako předměstské hospodyňky ve spodním prádle. Jiné zas byly bez obrázků, ale s mnohem výmluvnějším textem, a nabízely služby, jejichž smysl byl, alespoň pro Samuela Nutkina, naprosto nepochopitelný. Skoro všem ostatním však porozuměl, a většinou v nich inzerovaly dámy vyjadřující naději, že se seznámí se štědrými pány v dobrém postavení. Samuel Nutkin všechny ty inzeráty přečetl, nacpal si časopis do nehlubších záhybů aktovky a rychle se zase vrátil ke svému psacímu stolu. Večer se mu podařilo provést časopis domů do Edenbridge, aniž ho zastavila a prohledávala policie, a schovat jej pod koberec u krbu. nemohl přece připustit, aby něco takového našla Lettice.

Lettice byla Nutkinova manželka. Většinou polehávala v posteli, upoutána tam podle vlastního tvrzení artrózou a slabým srdcem, i když její lékař dr. Bulstrode byl spíše názoru, že paní Nutkinová trpí jen těžkou hypochondrií. Byla to křehká vyzáblá žena s hádavým hlasem a léta už neposkytla Samuelu Nutkinovi trochu tělesného potěšení, mimo postel, ani v posteli. Samuel však byl věrný a spolehlivý manžel a byl by udělal všechno, úplně všechno na světě, aby ženu uchránil před sebemenším trápením. Naštěstí kvůli páteři nikdy neuklízela, a tak se nemusel obávat, že by snad sáhla pod koberec u krbu.

Tři dny strávil pan Nutkin zahloubán do svých tajných myšlenek, které se většinou týkaly jedné inzerentky, podle těch několika málo podrobností uvedených v inzerátu dámy dost nadprůměrné výšky a plné postavy. Třetího dne sebral všechnu svou odvahu, usedl a na její inzerát odpověděl. Psal na obyčejném papíru z kanceláře a jeho odpověď byla stručná a věcná. "Milá slečno," začal a potom vysvětlil, že viděl její inzerát a že by se s ní velmi rád seznámil.

Na středových stranách časopisu bylo vysvětlení, jak na inzeráty odpovídat. Napište odpověď, přiložte obálku se svou adresou a nalepenou poštovní známkou a obojí vložte do nenadepsané obálky a zapečete. Na zadní stranu obálky uveďte tužkou číslo inzerátu, na který odpovídáte. Tuto obálku spolu s poplatkem za zprostředkování vložte do třetí obálky a tu zašlete do redakce časopisu v Londýně. Pan Nutkin to všechno udělal, až na to, že místo svého jména uvedl jméno Henry Jones, toho času v Acacia Avenue 27, což byla jeho skutečná adresa.

Dalších šest dní přiběhl každé ráno, sotva došla pošta, ke dveřím domu, a šestý den skutečně našel na rohožce v hale dopis adresovaný Henrymu Jonesovi. Nacpal si ho do kapsy a šel zas nahoru do ložnice odnést manželce podnos od snídaně.

Cestou ve vlaku vyklouzl na záchod a chvějícími se prsty roztrhl obálku. Byl v ní jeho dopis a na rubu ručně psaná odpověď. "Milý Henry," stálo v ní, "děkuji Vám za odpověď na svůj inzerát. Určitě si spolu můžeme dobře povyrazit. Co kdybyste mi zavolal na -? Vaše Sally." Telefonní číslo bylo z Bayswateru, v londýnském West Endu.

Nic jiného Samuel Nutkin v obálce nenašel. Načmáral číslo na kousek papíru, zastrčil si papírek do zadní kapsy a dopis i obálku spláchl do záchodové mísy. Když se vrátil na svoje místo v kupé, třásl se pod ním nohy a čekal, že všichni si ho budou prohlížet, ale starý Fogarty právě vyluštil patnáctý řádek vodorovně a nikdo k Nutkinovi ani nevzhlédl.

Na to telefonní číslo zavolal o polední přestávce z budky v nejbližší stanici podzemní dráhy. "Haló?" ozval se chraptivý ženský hlas.

Pan Nutkin vsunul do otvoru pětipenci, odkašlal si a řekl: "Ehmmmm. . . haló, je to prosím slečna Sally?"

"Ano," odpověděl kdosi, "a kdo volá?"

"Víte, jmenuji se Jones. Henry Jones. Dostal jsem od vás dnes ráno dopis kvůli té odpovědi, co jsem vám poslal na inzerát. . ."

Na druhém konci se ozvalo šustění papíru a pak je přerušil ženský hlas. "Ano, jistě, vzpomínám si, Henry. Tak co, miláčku, chtěl bys mě přijít navštívit?"

Samuel Nutkin měl pocit, že mu snad zdřevěněl jazyk. "Ano prosím," vypravil ze sebe.

"Výborně," řekla mazlivě žena na druhém konci drátu. "Ale na jedno tě musím upozornit, drahoušku Henry. Očekávám o svých pánů malý dárek, víš, čistě jako výpomoc na činži. Dělá to dvacet liber, ale není s tím žádný spěch, třeba i počkám. Vyhovuje ti to?"

Nutkin přikývl a potom hlesl do telefonu: "Ano."

"Výborně," řekla žena, "a teď mi pověz, kdy bys chtěl přijít?"

"Muselo by to být někdy o polední přestávce. Pracuji v City a večer se vracím domů."

"Dobrá. Zítra by se ti to hodilo? V půl jedné? Dám ti adresu. . ."

Nohy se pod ním pořád ještě třáslly, by přímo podlamovaly, když stanul druhého dne před suterénním bytem kousek od Westbourne Grove v Bayswateru. Nervózně zaťukal a uslyšel v předsíni za dveřmi klapot podpatků.

Kroky utichly a kdosi se zadíval skleněným kukátkem ve střední desce dveří, jímž bylo vidět přesně na místo, kde teď stál Samuel Nutkin. Potom se dveře otevřely a ženský hlas řekl: "Pojď dál."

Žena stála za dveřmi, a když Samuel Nutkin vešel a obrátil se přímo proti ní, dveře zavřela. "Ty jsi určitě Henry," řekla tiše. Jenom přikývl. "Tak pojď pěkně do obývacího pokoje, ať si promluvíme," řekla.

Šel za ní předsíni k prvním dveřím vlevo a srdce mu bušilo jako na poplach. Byla starší, než čekal, aspoň pětatřicet, hodně opotřebovaná a silně nalíčená. Převyšovala ho o dobrých patnáct čísel, ale to se dalo vysvětlit i tím, že měla na nohou lodičky s vysokými podpatky, a podle širokého pozadí, které se jí rýsovalo pod dlouhým županem, jak před ním kráčela chodbou, se dalo soudit, že je i hodně tlustá. Když se otočila, aby ho uvedla do obývacího pokoje, župan se jí na chvíli rozhalil a bylo vidět černé nylonky a červeně lemovaný korzet. Dveře nechala otevřené.

Pokoj byl lacině zařízený a zřejmě v něm měla jen pramálo osobních věcí. Povzbudivě se na Samuela Nutkina usmála.

"Máš pro mě ten dáreček, Henry?" zeptala se.

Samuel Nutkin přikývl a podal jí dvacet liber, které svíral připravené v kapse od kalhot. Žena peníze popadla a nacpala si je do kabelky na toaletce.

"A teď se posad' a udělej si pohodlí," řekla. "Přece nebudeš nervózní. Co bys chtěl, abych pro tebe udělala?"

Pan Nutkin usedl na krajíček křesla. Měl pocit, jako by mu v ústech rychle zasychal cement. "Těžko se to vysvětluje," zamumlal. Znovu se usmála. "Přede mnou se nemusíš stydět. Tak co bys chtěl dělat?"

Zdráhavě jí to pověděl. Nedala na sobě znát sebemenší překvapení.

"To je docela v pořádku," řekla. "Spousta pánů chce zrovna něco takového. Tak si pěkně svlékni sako, kalhoty a boty a pojď se mnou do ložnice."

Udělal, co po něm chtěla, a šel za ní znovu do předsíni a pak do ložnice, která byla až překvapivě jasně osvětlená.

Jakmile vešli, zavřela žena dveře, zamkla, uložila si klíč do kapsy županu a potom v županu vyklouzla a pověsila jej za dveře.

* * *

Když tři dny nato došla do Acacia Avenu 27 obyčejná žlutá obálka, sebral ji Samuel Nutkin spolu s ostatní ranní poštou z rohožky u hlavních dveří a odnesl si ji ke stolu, kde měl prostřeno k snídani. Toho dne došly celkem tři dopisy, jeden pro Lettice od její sestry, jeden s účtem ze zahradnictví za jakési rostliny v květináčích a pak ta obálka s londýnským razítkem adresovaná Samuelu Nutkinovi. Nic netuše ji otevřel a myslel si, že v ní nespíš najde nějaký obchodní katalog. Žádný katalog tam však nebyl.

Z obálky vypadlo šest fotografií, a jak zůstaly ležet na stole obráceny lícovou stranou vzhůru, Samuel Nutkin na ně nechápavě zíral. Když konečně pochopil, co se stalo, zmocnila se ho čirá hrůza. Fotografie by rozhodně nezískaly cenu za jasné ostření, ale zdařilé byly až dost. Na všech byla jasně vidět ženina tvář a na posledních dvou se dal rozeznat i jeho obličej. Samuel Nutkin zoufale šmátral po vnitřku obálky, jestli snad nenajde ještě něco, ale obálka byla prázdná. Obrátil všechny fotografie, ale na rubu žádné z nich nestál sebekratší vzkaz. Poselství bylo na jejich lícové straně, v černé a bílé, a jasně i beze slov.

V naprostém zmatku nacpal Samuel Nutkin fotografie pod koberec u krbu, a přitom objevil časopis, který tam pořád ještě měl schovaný. Pak ho zas napadlo něco jiného a odnesl časopis i fotografie na zahradu, za garáží to všechno spálil a popel zadupal do vlhké půdy. Když znovu vcházel do domu, pomyslel si na chvíli, že by snad bylo nejlepší, kdyby dnes nikam nechodil a předstíral, že je nemocný, ale potom si uvědomil, že by tím jenom vzbudil u Lettice podezření, protože mu vůbec nic není. Taktak že jí stačil donést nahoru psaní od sestry, odnést podnos od snídaně a rozběhnout se na nádraží, aby chytil vlak do City.

V hlavě mu pořád ještě vířilo, když se ze svého místa v rohu díval oknem ven a pokoušel se domyslet, co všechno ta ranní událost obnáší. Teprve když vyjžděli z New Cross, pochopil najednou, jak k tomu došlo.

"Mé sako," vydechl, "sako a náprsní taška."

Starý Fogarty právě hloubal nad sedmým řádkem svisle a zamítavě zavrtěl hlavou. "Kdepak," řekl, "to má moc písmen." Samuel Nutkin sklíčeně pozoroval oknem jihovýchodní londýnská předměstí, která se míhala kolem vlaku. Na něco takového nebyl prostě zvyklý. Žaludek mu svírala chladná hrůza a to ráno se za nic na světě nedokázal soustředit na svoji práci.

O polední přestávce se pokoušel dovolat na číslo, které mu dala Sally, ale telefon byl odpojený.

Rozjel se taxíkem přímo k suterénnímu bytu v Bayswateru, ale byt byl zamčený a okna zavřená na mříže a u zábradlí na

chodníku visela cedule "K pronajmutí". Jak míjelo odpoledne, pan Nutkin pochopil, že by mu nebylo nic platné, ani kdyby se obrátil na policii. Časopis téměř určitě poslal odpovědi na inzerát do bytu, o kterém by se ukázalo, že je už dávno a beze stopy uprázdňený. Zřejmě si ten bayswaterský suterén najal někdo na krátkou dobu pod falešným jménem a už se vystěhoval. Telefonní číslo by nejspíš patřilo člověku, který by prohlásil, že na celý měsíc odjel, a když se vrátil, zjistil, že do bytu se mu mezitím někdo vloupal. Co přijel, volá pořád někdo jakousi Sally, a z toho vůbec není moudrý. Druhého dne by zmizel i on.

Když se Samuel Nutkin vrátil domů, byla Lettice ještě mrzutější než obvykle. Stěžovala si, že někdo třikrát volal a pokaždé chtěl jeho, a že se nemohla odpoledne pořádně prospat. To je opravdu k nevydržení.

Počtvrté zazvonil telefon těsně po osmé hodině. Samuel Nutkin vyskočil ze židle, nechal Lettice u televize a šel si vztít telefon do haly. Nervózně nechal telefon několikrát zazvonit, než zvedl sluchátko. Ozval se mužský hlas, přitlumený, jako by někdo mluvil přes kapesník.

"Pan Nutkin?"

"Ano."

"Pan Samuel Nutkin?"

"Ano."

"Anebo bych vám měl říkat Henry Jones?"

Samuel Nutkin cítil, jak se mu svírá žaludek.

"Kdo volá?" zeptal se.

"Na jménu nesejde, kamaráde. Dostal jsi ranní poštou můj dáreček?"

"Co si přejete?"

"Na něco jsem se tě ptal, kamaráde. Dostals ty fotky?"

"Ano."

"A prohlíd sis je pořádně?"

Samuel Nutkin se při té strašlivé vzpomínce div nezakl. "Ano," řekl.

"Že jsi se ale choval ošklivě, vid'? Vážně nevím, jestli bych přece jen neměl poslat stejný obrázky tvému šéfovi v kanceláři. Jasně že vím, kde jsi zaměstnaný a jak se jmenuje tvůj ředitel. A potom bych mohl poslat stejnou obálčičku tvý manželce. Anebo tajemníkovi tvýho tenisovýho klubu. Nosiš u sebe v náprsní tašce hodně papírů, Nutkine. . ."

"Prosím vás, tohle nedělejte," vyhrkl pan Nutkin, ale hlas v telefonu jeho námitky přerušil.

"Dlouho se s tebou teď bavit nebudu. A ne abys chodil na policii. Poldové by mě stejně nenašli. Zachovej prostě klid, kamaráde, a dostaneš všechny ty fotky zpátky, negativy i obrázky. Hezky si to rozmysli. V kolik odcházíš ráno do práce?"

"Ve čtvrt na devět a pět minut."

"Zavolám tě znovu zítra ráno přesně v osm. Zatím se pěkně vyspi."

V telefonu to cvaklo a pan Nutkin slyšel už jenom volný tón.

Pěkně se nevyspal. Strávil příšernou noc. Když si šla Lettice lehnout, vymluvil se, že musí uhasit oheň v krbu, a prošel kousek za kouskem veškerý obsah své náprsní tašky. Měl tam legitimaci na dráhu, šekovou knížku, průkazku tenisového klubu, dva dopisy se svou adresou, dvě fotografie sebe a Lettice, řidičský průkaz, legitimaci

společenského klubu své pojišťovny, prostě víc než dost, podle čeho ho mohli identifikovat a zjistit si, kde pracuje.

Ve slabém světle pouliční lampy, která prozařovala záclonami z Acacia Avenue, pohlédl Samuel Nutkin přes pokoj k Letticinu nesouhlasnému obličejí na druhé manželské posteli - Lettice vždycky trvala na tom, aby spali v manželských postelích - a snažil se představit si ji, jak otvírá žlutou obálku se svým jménem, která přijde druhou donáškou, až on sám bude v kanceláři. Pokoušel se vybavit si pana Bensona nahoře v ředitelském poschodí, až dostane do ruky tytéž snímky. Anebo výbor svého tenisového klubu, jak nechává ty fotografie kolovat na zvláštní schůzi, svolané, aby se "znovu uvážilo" Nutkinovo členství. Nedokázal si to představit, přesahovalo to jeho obrazotvornost. Ale jedním si byl naprosto jist - že chudinku Lettice by takový otřes zabil . . . určitě by ji to stálo život, a on nesmí připustit, aby k tomu došlo.

Než upadl těsně před úsvitem do nepokojného spánku, řekl si již posté, že na něco takového prostě není zvyklý.

Telefon zazvonil přesně o osmé. Samuel Nutkin čekal v hale, jako vždy v tmavě šedém obleku, bílé košili a límečku, v buřince a se stočeným deštníkem a s aktovkou v ruce, jen se jako každé ráno včas rozběhnout na nádraží.

"Tak co, rozmyslel sis to?" řekl hlas.

"Ano," odpověděl Samuel Nutkin roztřeseně.

"Chceš ty negativy nazpátek, vid'?"

"Ano prosím."

"Jenomže si je bohužel budeš muset odkoupit, kamaráde. Už proto, abys nám hradil výdaje, a taky dostal trochu za vyučenou."

Pan Nutkin několikrát polkl. "Nejsem nijak bohatý," zaprosil.

"Kolik chcete?"

"Tisíc babek," odpověděl muž na druhém konci drátu bez zaváhání.

Samuel Nutkin se zděsil. "Ale já tisíc liber nemám," namítl.

"Tak si je budeš muset sehnat," řekl mu výsměšně hlas v telefonu. "Můžeš si přece vypůjčit na ten svůj barák, na auto, nebo nač chceš. Ale radím ti, abys ty prachy obstaral rychle, opravdu rychle. Koukej je mít do dneška do večera. V osm večer tě zavolám."

A znovu se muž odmlčel a Samuel Nutkin už jenom slyšel, jak mu do ucha bzučí volný tón. Vyšel nahoru, spěšně políbil Lettice na tvář a odešel do práce. Tentokrát však nenastoupil do vlaku odjíždějícího v 8.31 na Charing Cross. Namísto

toho si zašel do parku a tam vysedával, sám na lavičce, zvláštní osamělá postava v obleku, jaký se hodil do úřadu a do City, a přitom dřepící jako nějaký trpaslík uprostřed stromů a květin v buřince a šedočerných šatech. Chtěl si ledacos promyslet a věděl, že vedle starého Fogartyho a jeho nekonečných křížovek by se pořádně zamyslet nemohl.

Možná že by si mohl vypůjčit tisíc liber, kdyby to zkusil, ale leckoho v bance by to zarazilo. A to by ještě nebylo nic proti tomu, jak by se asi zatvářil ředitel pobočky, kdyby po něm Nutkin chtěl, aby mu celou tu sumu vyplatil v použitých bankovkách. Mohl by tvrdit, že peníze potřebuje, aby zaplatil dluhy za sázení, ale nikdo by mu to nevěřil. Všichni věděli, že nikdy nesází. Také moc nepil, až na nějakou tu občasnou sklenku vína, a nekouřil, leda doutník o vánocích. Mysleli by si třeba, že je v tom ženská, zauvažoval, ale potom zavrhl i tento nápad. Věděli by přece, že by si nevydržoval milenkou. Co si jen počít, co si jen počít, ptal se znovu a znovu sám sebe, když se v té nejistotě a zmatku pohupoval dopředu a dozadu.

Mohl by se obrátit na policii. Policisté by jistě dokázali ty lidi vypátrat, i přes jejich falešná jména a nakrátko najaté byty. Jenomže pak by to přišlo k soudu a on by musel svědčit. O člověku, který byl vydírán, se vždycky mluví jako o panu X, aspoň to tak četl v novinách, ale okruh jeho známých se obvykle doví, o koho jde. Nikdo by přece nemohl den co den chodit k soudu a čekat, že si toho nikdo nevšimne, aspoň nikdo, kdo po pětatřicet let vedl naprosto neměnný zaběhaný život.

V půl desáté se Samuel Nutkin zvedl z lavičky a zamířil k telefonní budce. Zavolal do kanceláře vedoucímu svého oddělení, že se necítí dobře, ale odpoledne že již bude za svým stolem. Odtud se vydal pěšky do své banky. Cestou si lámal hlavu, jak jenom najít nějaké řešení, a vzpomínal na všechny soudní případy, o nichž kdy četl a v kterých se jednalo o vydírání. Jak se tomu právníckým jazykem říká? Vymáhání peněz pod pohrůzkou, tak zní ten obrat. Pěkný právnícký obrat, říkal si trpce, jenomže oběti málo platný.

Být svobodný a mladší, říkal si, dobře ví, kam by je poslal. Ale byl už moc starý, než aby měnil místo, a potom musí myslet na Lettice, na chudinku churavou Lettice. Ta rána by ji zabila, o tom nepochyboval. Musí především chránit Lettice, k tomu byl odhodlán.

U dveří banky ho odvaha opustila. Nikdy by se nedokázal postavit před ředitele banky s tak zvláštní a nevysvětlitelnou žádostí. Vždyť by mu stejně tak dobře mohl říct: "Někdo mě vydírá a potřebuji půjčit tisíc liber." Jenomže i kdyby jim těch prvních tisíc liber dal, nechtěli by po něm pak další? Co kdyby ho nejdřív úplně ožebračili, a pak by ty snímky stejně poslali? I to by se mohlo stát. Ale ať se děje, co se děje, rozhodně si nemůže peníze půjčovat ve zdejší bance. Řešení pro poctivého člověka, uvědomil si byt' nerad, je jenom v Londýně. Tam se také Samuel Nutkin rozjel vlakem v 10.31.

Do City přijel moc brzy, takže nemohl jít rovnou do kanceláře, a aby měl zatím co dělat, zašel si na nákupy. Protože byl vždycky přepočlivý, nedokázal si představit, že by u sebe nosil čistě jen v kapse tak velkou částku, jako je tisíc liber. Nebylo by to ani přirozené. Zašel si tedy do nákupního střediska s kancelářským vybavením a koupil si malou ocelovou pokladničku s klíčkem. V různých jiných obchodech nakoupil půl kila moučkového cukru (na dort k manželčiným narozeninám, jak vysvětlil prodavačce), plechovku hnojiva na růže, past na myši do kuchyně, kousek tavného drátu do elektrických pojistek pod schody, dvě baterie do kapesní svítilny, páječku na opravu konvice a několik dalších neškodných drobností, jaké má mít po ruce každý ukázněný majitel domu.

Ve dvě odpoledne již seděl za svým stolem, ujistil vedoucího oddělení, že se cítí mnohem lépe, a pustil se do práce na účtech pojišťovny. Naštěstí by nikoho ani ve snu nenapadlo, že pan Samuel Nutkin by si sám o své vůli vybral cokoli z peněz pojišťovny.

V osm večer seděl opět s Lettice u televize, a vtom zazvonil v hale telefon. Když zvedl pan Nutkin sluchátko, ozval se mu opět ten zastřený hlas.

"Tak co, máš ty prachy, Nutkine?" řekl bez úvodu.

"Ano . . . jistě," odpověděl pan Nutkin, a než stačil ten muž ještě něco říct, rychle dodal: "Poslyšte, nemohl byste mi prosím vás poslat ty negativy a pak bychom na celou tu záležitost zapomněli?"

Na druhém konci se na chvíli rozhostilo užaslé ticho.

"Nepřeskočilo ti?" zeptal se konečně zastřený hlas.

"Ne," odpověděl pan Nutkin vážně. "Ne, ale jen bych si přál, abyste si uvědomil, kolik to všechno způsobí neštěstí, když v tom mermomoci budete chtít pokračovat."

"Tak teď mě poslouvej, ty blbečku," řekl hlas, zdrsňelý vztekem. "Koukej udělat, co ti povídám, nebo klidně pošlu ty fotky tvý manželce a šéfovi, jen tak pro randu."

Pan Nutkin si zhluboka povzdechl. "Toho jsem se obával," řekl. "Pokračujte."

"Zítra si v polední přestávce vezmeš taxíka a pojeděš na Albert Bridge Road. Pak zahneš do Battersea Parku a dáš se po západní cestě, co vede pořád dál od řeky. V polovině se stočíš doleva na střední cestu. Po tý půjdeš, dokud se nedostaneš doprostřed. Jsou tam dvě lavičky. Nikdo tam kolem nebude, aspoň ne v týhle zimě. Prachy zabalený v hnědém papíru strčíš pod první lavičku. Pak půjdeš dál, až vyjdeš na druhý straně parku. Chápeš to?"

"Ano, chápu," odpověděl pan Nutkin.

"Dobrá," řekl hlas. "A ještě jedno. Od chvíle, co vejdeš do parku, že budem pozorovat. Budem tě sledovat, i jak ukládáš ten balíček. Nemysli si, že by ti snad policajti pomohli. Víme, jak vypadáš, zato ty mě neznáš. Jak se jen něco šustne nebo tam bude slídit tajnej, jsme v čudu. A víš, co se potom stane, vid', Nutkine?"

"Ano," odpověděl chabě pan Nutkin.

"Dobrá. Tak udělej, co ti povídám, a ne abys něco zvorál."

Nato muž zavěsil.

Samuel Nutkin se za pár minut omluvil manželce a zašel si do garáže u domu. Potřeboval být chvíli sám.

Druhý den udělal přesně, co u bylo nařízeno. Šel právě po západní cestě na západní straně parku a došel až k místu,

kde měl zahnout doleva na střední cestu, když na něj zavolal jakýsi motocyklista, který seděl obkročmo na svém stroji a díval se do silniční mapy. Měl veliké ochranné brýle a kolem obličeje uvázaný šátek. "Hej, nepomohl byste mi, příteli?" zakřičel skrz šátek.

Pan Nutkin se zastavil, a protože byl zdvořilý, přešel ty dva metry až k místu, kde stál u obrubníku motocykl, a naklonil se nad mapou. A vtom mu motocyklista zasyčel do ucha: "Vemu si ten balíček, Nutkine."

Pan Nutkin cítil, jak mu muž vyrval balíček z ruky, uslyšel řev motoru nastartovaného jediným kopnutím, zahlédl, jak balíček dopadl do otevřeného košíku na řídítkách, a vzápětí už byl motocykl pryč a řítil se zpátky do hustého provozu, jaký bývá na Albert Bridge Road kolem poledne. Všechno se to událo v několika vteřinách, a i kdyby tu nákrásně hlídala policie, sotva by muže chytila, tak byl rychlý. Pan Nutkin smutně zavrtěl hlavou a vrátil se do své kanceláře v City.

* * *

Pokud se pan Nutkin chtěl vyhnout policii, nebylo mu to příliš platné, neboť již příští týden se u něj objevil detektiv seržant Smiley z vyšetřovacího oddělení Scotland Yardu. V protáhlém koňském obličejí a smutných hnědých očích měl velice střízlivý výraz a v dlouhém černém plášti stanul za zimní tmy na prahu jako funebrák.

"Pan Nutkin?"

"Ano."

"Pan Samuel Nutkin?"

"Ano, jistě, to jsem já."

"Detektiv seržant Smiley, pane. Mohl bych s vámi chvíli mluvit?" Detektiv vytáhl z kapsy průkaz, ale pan Nutkin jenom souhlasně přikývl a pozval ho: "Prosim, jen pojdte dál."

Detektiv seržant Smiley byl ve značných rozpacích.

"Ehmm . . . co s vámi mám projednat, je dost soukromého rázu, pane Nutkine, a snad i poněkud trapné," začal.

"Ale proboha, přece se nebudete ostýchat, seržante," řekl pan Nutkin.

Smiley se na něj užasle podíval. "Já že se nemusím ostýchat . . . ?"

"Propáníčka, samozřejmě že ne. Jistě jde o nějaké lístky na policejní bál. Vždycky tam vyšleme z našeho tenisového klubu pár lidí. A protože jsem letos tajemníkem, docela jsem čekal . . ."

Smiley se zhluboka nedechl. "Bohužel nejde o policejní bál, pane. Jsem tady v rámci vyšetřování."

"Ale to ještě neznamená, že by vám to mělo být kdovíjak trapné," řekl pan Nutkin.

Svaly v seržantově tváři se křečovitě pohybovaly. "Myslel jsem spíše, že by to mohlo být trapné vám, pane, a ne mně," řekl detektiv netrpělivě. "Je vaše paní doma?"

"Ano je, ale leží. Víte, chodí brzy spát. Trochu churaví . . ."

Jako v odpověď na tato slova se z horního poschodí ozvalo nedůtklivě: "Koho to tam máš, Samueli?"

"Jednoho pána od policie, miláčku."

"Od policie?"

"Jen se prosím tě nerozčiluj, má drahá," volal Samuel Nutkin.

"Je to jen kvůli tenisovému turnaji s policejním sportovním klubem."

Seržant Smiley schválil ponurým přikývnutím tuto výmluvu a zamířil za panem Nutkinem do obývacího pokoje.

"A teď byste mi snad měl říct, o čem vůbec jde a proč by mi to mělo být trapné," řekl pan Nutkin, když za sebou zavřel.

"Před několika dny," začal seržant Smiley, "měli mi kolegové ze Scotland Yardu příležitost navštívit jistý byt v londýnském West Endu. Při prohlídce bytu objevili v zamčené zásuvce řadu obálek."

Samuel Nutkin na něj pohlížel s vlnitým zaujetím.

"Obálek bylo asi třicet, a v každé se našel korespondenční lístek, na kterém bylo napsáno jméno nějakého muže, pokaždé jiného, spolu s domácí adresou a v některých případech i s adresou zaměstnavatele. Dále byly v obálkách negativy, někdy až dvanáct negativů, a jak se ukázalo, šlo vždycky o snímky mužů, obvykle mužů zralého věku, v jisté, možno říci krajně kompromitující situaci s ženou."

Samuel Nutkin zbledl a nervózně si olízl rty. Seržant Smiley se tvářil dost pohoršeně.

"V každém případě," pokračoval, "byla na fotografii jedna a táž žena, známá policii jako dříve již souzená prostitutka."

Musím vám bohužel sdělit, pane, že v jedné z těchto obálek se našlo vaše jméno a adresa a soubor šesti negativů, na nichž jste zachycen v určité činnosti s touto ženou. Ověřili jsme si, že tato žena spolu s jistým mužem obývala po nějaký čas byt navštívený Scotland Yardem. Muž, který je do případu zapleten, byl dalším nájemníkem. Chápete mne už trochu?"

Samuel Nutkin si zahanbeně držel hlavu v dlaních a zdrceně se díval na koberec. Po chvíli si zhluboka vzdychl.

"Ach bože," řekl. "Fotografie. Někdo tam nejspíš fotografoval. Taková ostuda, až se to všechno prozradí! Přisahám vám, pane seržante, neměl jsem ani ponětí, že je to protizákonné."

Seržant Smiley rychle zamrkal. "Dovolte, pane Nutkine, abych vám něco vysvětlil. Ať už jste dělal, co chtěl, nebylo to protizákonné. Z policejního hlediska si v soukromí můžete dělat, co chcete, pokud neporušujete zákony. A zajít za prostitutkou není porušením zákona."

"Ale já vám nerozumím," podívil se pan Nutkin. "Říkal jste přece, že něco vyšetřujete."

"Ale ne váš soukromý život," odpověděl seržant Smiley pevně.

"Smím pokračovat? Děkuji vám. Podle názoru Scotland Yardu byli všichni ti muži vlákáni do bytu té ženy buď po osobním setkání anebo po seznámení na inzerát, a pak je tam někdo potají vyfotografoval a zjistil si jejich totožnost, aby je mohl později vydírat."

Samuel Nutkin se vyděšeně díval na detektiva. Nebyl prostě na něco takového zvyklý.

"Vydírání," zašeptal. "Propánaboha, to je ale ještě strašnější."

"Přesně tak, pane Nutkine. A teď . . ." Detektiv vytáhl z kapsy fotografie. "Poznááte tu ženu?"

Samuel Nutkin se díval na celkem výstižný obrázek ženy, kterou znal pod jménem Sally. Němě přikývl.

"Dobrá," řekl detektiv a fotografii odložil. "A teď mi prosím vás povězte vlastními slovy, jak jste se s touto dámou seznámil. V tomto stadiu si ještě nebudu nic zapisovat a všechno, co mi řeknete, bude pokládáno za důvěrné, pokud se ovšem teď nebo později neukáže, že to má co společného s vyšetřovaným případem."

Váhavě, zahanbeně a pokořeně mu Samuel Nutkin vypověděl, jak se všechno od samého počátku událo, jak našel náhodou ten časopis, přečetl si jej v práci na toaletě, tři dny zápasil sám se sebou, jestli má na jeden ten inzerát odepsat, a jak potom podlehl pokušení a poslal dopis podepsaný jménem Henry Jones. Vyprávěl, jak dostal svůj dopis zpátky s jistým telefonním číslem, jak si to číslo poznamenal a dopis zničil, jak hned o polední přestávce na číslo zavolaal a dostalo se mu pozvání na druhý den v půl jedné.

Vypověděl, jak se v suterénním bytě setkal s tou ženou a jak ho přiměla, aby nechal v obývacím pokoji sako, a odvedla si ho do ložnice, jak něco takového udělal prvně v životě, a když se pak večer vrátil domů, spálil časopis, ve kterém inzerát našel, a zapísal se, že už nikdy se takhle chovat nebude.

"A teď se vás musím zeptat na něco velmi důležitého, pane," řekl seržant Smiley, když Samuel Nutkin domluvil. "Volal vás někdo od toho odpoledne, nebo víte snad o nějakém hovoru za vaší nepřítomnosti, který by mohl souviset s vymáháním peněz a s vydíráním v souvislosti s těmi fotografiemi?"

Samuel Nutkin zavrtěl hlavou. "Ne," odpověděl. "Nic takového se nestalo. Asi se ke mně ještě nedostali."

Seržant Smiley se konečně usmál, ale dost trpce. "Ještě se k vám nedostali, pane, a také nedostanou. Ty fotografie má přece policie."

Samuel Nutkin k němu s nadějí vzhlédl. "Samozřejmě," řekl. "Vždyť vy celou tu věc vyšetřujete. Nejspíš jste na ně přišli, ještě než se do mě pustili. Povězte mi, pane seržante, co se teď stane s těmi . . . s těmi strašnými fotografiemi?"

"Jakmile sdělím Scotland Yardu, že fotografie související s vaší osobou nemají nic společného s vyšetřováním, budou spáleny."

"To jsem moc rád, opravdu jsem si oddechl. Ale povězte mi, když ta dvojice měla na tolik lidí důkazy a mohla je vydírat, jistě to už zkusila."

"Samozřejmě že ano," přisvědčil seržant, vstal a chystal se k odchodu. "A řada policejních důstojníků teď nepochybně vyslýchá na žádost Scotland Yardu dvacet a možná že i víc pánů, kteří na těch fotografiích figurují. Nepochybně se tak zjistí jména všech mužů, na kterých vyděrači vyžadovali peníze, ještě než jsme celou záležitost začali prošetřovat."

"Ale jak vůbec poznáte, na koho se obrátili a na koho ne?" zeptal se pan Nutkin. "Co když někoho vydírali a on zaplatil, ale bál se pak něco prozradit, a ani policii nic neřekl?"

"Stačí nahlédnout do jejich bankovního konta, pane," poučil seržant Smiley úředníka pojišťovny. "Většina nepříliš zámožných lidí má jenom jedno nebo dvě konta. Kdyby si takový člověk potřeboval opatřit větší částku, musel by zajít do své banky anebo něco cenného prodat. A po takových transakcích vždycky zůstanou stopy."

To už došli ke dveřím domu.

"Musím se přiznat, že obdivuji člověka, který se obrátil na policii a ty lotry odhalil," řekl pan Nutkin. "Doufám jen, že bych byl měl dost odvahy udělat totéž, kdyby chtěli peníze po mně, a to by byli určitě dřív nebo později chtěli. Mimochodem, teď už nebudu muset svědčit, vidíte? Víím, že takové soudní jednání má být anonymní, ale někdo se o něm vždycky doví, však to sám znáte."

"Nebudete muset svědčit, pane Nutkine."

"Pak je mi skutečně líto toho ubožáka, který vyděrače odhalil, a teď bude muset jít k soudu."

"Nikdo z toho seznamu kompromitovaných pánů nebude muset jít k soudu, pane Nutkine."

"Ale já vám nerozumím. Vždyť jste tu dvojici odhalili a máte důkazy. Jistě je oba zatknete. Vaše vyšetřování . . ."

"Nám nejde o vydírání, pane Nutkine," řekl seržant Smiley už ve venkovních dveřích. "Vyšetřujeme vraždu."

Samuel Nutkin na něj vytržetěně pohlédl. "Vraždu?" vyjekl. "Oni taky někoho zavraždili?"

"Kdo?"

"Ti vyděrači přece."

"Ne, pane, nezavraždili nikoho. Zato zabil nějaký žertěř je. A teď jde o to - kdo? S vyděrači je vždycky potíž. Možná že vydírali na stovky lidí a někdo z jejich obětí je vypátral až v jejich skrýši. Pravděpodobně vyjednávali všechno telefonicky, z veřejných budek. Až na ty inkriminující snímky nedávných obětí po nich nezůstaly žádné doklady. A teď je problém, kde začít?"

"Skutečně, kde?" zamumlal Samuel Nutkin. "Někdo je . . . zastřelil?"

"Ne, pane. Ten, kdo to udělal, čistě jen nechal před jejich dveřmi balíček. Takže pachatel zřejmě znal jejich adresu. V balíčku byla pokladnička s klíčkem, patrně přichyceným lepicí páskou k víku. Po otočení klíčku se víko vymrštilo tlakem jakési pružiny, jak později zjistili chlapi z laboratoře, perka z pastí na myši, a tím se uvedla do chodu skvěle zkonstruovaná rozbuška a oba vyděrači byli rozmetáni náloží."

Pan Nutkin na něj pohlížel s takovým úžasem, jako by seržant právě sestoupil z Olympu. "To je neuvěřitelné," vydechl, "ale kde proboha mohl zít řádný občan nálož?"

Seržant Smiley si povzddechl.

"Dneska tu máme tolik Irů, Arabů a vůbec všelijakých cizinců, pane, že není vůbec nic těžkého si někde bombu obstarat. A pak se o tom vydávají i knihy. To není jako za mého mládí. Dneska by si takovou nálož dokázal vyrobit každý kluk z šesté třídy, který už trochu studoval chemii, jenom kdyby měl správný materiál. Tak dobrou noc, pane

Nutkine. Nejspíš vás už nebudu obtěžovat."

* * *

Druhý den se zastavil pan Nutkin v Gussetově rámařství v City a vyzvedl si fotografii, kterou tam měl už celých čtrnáct dní. Domluvil se s vedoucím, že si fotografii nechají, dokud ji osobně nevyzvedne, a že mu ji nově zarámuji. Večer ji opět postavil na její čestné místo na stolku vedle krbu.

Byla to stará fotografie znázorňující dva mladíky v uniformě pyrotechnické jednotky ženijního vojska britské armády. Hoši seděli obkročmo na pouzdru německé pětitonové pumy zvané "Velký Fritz". Na dece před nimi ležela spousta součástí, z nichž bylo ještě před nedávnem sestaveno na šest pojistných zařízení připojených k pumě. V pozadí stál venkovský kostel. Jeden z těch mladíků byl štíhlý, měl protáhlý obličej a na ramenou insignie majora. Druhý byl obtloustlý a kulatý, s brýlemi na nose. Pod fotografií bylo napsáno: "Hochům, co dovedou kouzlit s bombami, majoru Mikeu Halloranovi a desátníku Samu Nutkinovi, vděčně a s díky obyvatelé vesnice Steeple Norton v červenci 1943." Pan Nutkin se na fotografii hrdě zadíval. "Kluci z šesté třídy, to určitě!" řekl si.

Jako důkazu proti vám

"Nejste povinen vypovídat, ale cokoli řeknete, bude zaznamenáno a může být použito jako důkazu proti vám." Část oficiální formulace, již britská a irská policie varuje podezřelého prostřednictvím tím pověřeného policisty.

Velké policejní auto hladce dojezo k chodníku a zastavilo na patnáct metrů od místa, kde ulici přetínal řetěz a udržoval diváky v patřičné vzdálenosti. Řidič nechal běžet motor a po předním skle se rytmicky míhaly stěrače a potýkaly se s nepřetržitým deštěm. Vrchní superintendant William J. Hanley se zadíval ze zadního sedadla sklem na skupinky zvědavců za řetězem a na hloučky nerozhodných úředníků před ním.

"Počkejte tady," řekl řidiči a chystal se vystupovat. Řidič to jenom uvítal - v autě bylo útulno a teplo a toho rána ho počasí rozhodně nelákalo, aby se procházel sem a tam v šikmém dešti po nějaké ubožácké ulici. Přikývl a vypnul motor. Náčelník policejního obvodu Hanley za ním zabouchl dvířka vozu, zabořil se ještě hlouběji do temně modrého pláště a cílevědomě záměřil k mezeře mezi dvěma řetězy, kde promáčený policista dohlížel na všechny, kdo vcházeli do ohraničeného úseku anebo z něho vycházeli. Když spatřil Hanleyho, zaslutoval, ustoupil a nechal ho projít.

Vazoun Bill Hanley sloužil u policie už sedmadvacet let. Začínal tím, že šlapal po dlážděných uličkách svého obvodu, a postupně stoupal od hodnosti k hodnosti až ke své dnešní šarži. Měl na to také postavu, měřil stopětaosmdesát centimetrů a stavěný byl jako býk. Před třiceti lety byl pokládán za nejlepšího křídelního rojníka, který kdy vyšel z athlonského hrabství; v zeleném irském dresu patřil k nejlepšímu mužstvu v historii irského rugby, k mužstvu, které pod vedením Karla Mullena získalo Trojkorunu a hravě rozdrtilo Angličany, Walesany, Skoty a Francouze. Samozřejmě že taková pověst Hanleyemu nikterak neuškodila v postupu, když nastoupil u policie.

Svou práci měl rád a přinášela mu uspokojení, i když byla nevalně placená a vyžadovala spoustu času. Každá práce však s sebou přináší úkoly, které nemohou nikoho těšit, a právě takový úkol ho čekal dneska ráno. Násilné vystěhování.

Po dva roky už městská rada systematicky bourala úděsné malinké domky, stěsnané k sobě zadními stěnami, s jedním pokojíkem dole a druhým v poschodí, které tvořily kolonii známou coby Gloucesterský diamant.

Jak tahle kolonie přišla ke svému jménu, bylo úplnou záhadou. Neměla ani stopy po bohatství a výsadním postavení královského paláce v Gloucesteru, ani sebemenší odlesk drahého zářivého diamantu. Byla to jenom ubohá dělnická kolonie kus za přístavními doky na severním břehu Liffey. Teď byla zvětšiny zplanýrovaná a její obyvatelé přestěhováni do krychlových škatulí bezútěšných činžáků zbudovaných městskou radou, jejichž skličující tvary se rýsovaly asi o kilometr dál v hustém dešti.

Ležela však uprostřed Hanleyho obvodu, takže ten dnešní ranní podnik patřil k jeho povinnostem, i když se mu z duše protivil.

Prostor mezi oběma řetězy, které ohraničovaly středový úsek někdejší Mayo Road, působil toho rána stejně ponuře jako to listopadové počasí. Jedna strana ulice se už změnila v pouhou haldu trosek, do níž se měly brzy pustit exkavátory a vyhloubit tu základy nového nákupního střediska. A k té druhé se teď soustředila všechna pozornost. Na desítky metrů v obou směrech tu už nestála jediná budova. Celé prostranství bylo ploché jako placka a déšť se leskle odrážel na hladkém černém betonu nového dvouakrového parkoviště, určeného pro vozy budoucích pracovníků v kancelářských budovách, které se měly nablízku stavět. Celé ty dva akry byly ohraničeny dva metry vysokým plotem - nebo spíš skoro celé dva akry.

Přímou uprostřed, obrácen k Mayo Road, ještě pořád stál jeden domek jako vykotlaný pahýl zubu v pěkně hladké dásni. Oba vedlejší domy byly zbořené a tenhle podpíraly z obou stran silné dřevěné trámy. Zmizely i všechny domky, obrácené kdysi zadními zdmi k tomu poslednímu mohykánovi, a příboj betonu narážel do domku ze tří stran jako moře do jediného písčného hradu na pláži. A právě kvůli tomu domku a vyděšenému staříkovi, který se v něm skrýval, se měla pořádat dnešní ranní akce, a proto se sem také přišli povyrazit všichni ti nájemníci z nových činžáků, kteří se chtěli podívat, jak bude proti své vůli vystěhován poslední z jejich sousedů.

Bill Hanley záměřil k místu, kde stála přímo proti dveřím domku hlavní skupina oficiálních činitelů. Všichni se dívali na chatrč, jako by najednou, když konečně nastala ta chvíle, dost dobře nevěděli, co dělat. Ne že by na domek byl kdovíjaký pohled. U chodníku měl nízkou cihlovou zídku, která oddělovala chodník od proužku země, pokládaného za předzahrádku; vlastně to ani žádná zahrádka nebyla, jen hustě zaplevelený plácek. Dveře měl domek po jedné straně

oprýskané a proděravené od všech těch kamenů, co po nich lidé naházeli. Hanley věděl, že za dveřmi je necelý čtvereční metr velká předsíňka a z té vedou nahoru uzounké schody. Po pravé straně předsínky jsou jistě dveře jediného obývacího pokojíku a vedle dveří rozbitá, lepenkovým papírem vycpaná okna. Mezi dveřmi od pokoje a schůdky vede chodbička do malé špinavé kuchyňky a ke dveřím na dvorek a venkovnímu záchodu. V obývacím pokojíku je zřejmě maličký krb, protože po straně domu pořád ještě trčí k plačící obloze komín. Za domem, jak viděl Hanley z bočního pohledu, byl dvorek, stejně široký jako dům a sedm a půl metru dlouhý. Vroubil ho asi dva metry vysoký plaňkový plot. Hanley už slyšel od těch, kdo přes plot nahlédli, že holá zem na dvorku je celá kluzká, jak je pokrytá trusem čtyř kroupenatých slípek, které stařík chová v kurníku u zadního plotu. A to bylo všechno. Městská rada udělala pro staříka, co jenom mohla. Nabídla mu, že ho přestěhuje do jasného, čistého nového bytu nebo dokonce do vlastního malého domku někde jinde. Chodili za ním sociální pracovníci, lidé z různých dobročinných spolků, církevní činitelé. Domlouvali mu, chlácholili ho a dávali mu jednu lhůtu za druhou. Pořád se však odmítal stěhovat. Kolem dokola mu zbořili celou ulici, za ním i před ním. A on se nechtěl hnout. Práce pokračovaly, parkoviště už bylo vyrovnané, položené betonem a ze tří stran oplocené. A staříka pořád nemohl z domku nikdo dostat. Místní noviny udělaly z "poustevníka z Mayo Road" vítanou senzaci. A plno legrace si užily i zdejší děti; zasypávaly domek kamením a hroudami bláta, rozbily skoro všechna okna a navíc měly ještě povyražení z toho, jak na ně stařík sprostě pořvává roztržštěnými tabulkami. Nakonec vydala městská rada příkaz k vystěhování, soud udělil souhlas a onoho mokrého listopadového rána se před dveřmi domku shromáždili městští potentáti. Vedoucí bytového odboru pozdravil Hanleyho. "Nepříjemná věc," řekl. "Vždycky to bývá nepříjemné. Já mám tahle ta vystěhování moc nerad." "Jistě," přisvědčil Hanley a rozhlédl se po skupince. Stáli tam dva zřízenci, kteří se budou muset o vystěhování postarat, statní, teď dost rozpačití mužští. Pak další dva lidé z městské rady, dva Hanleyho policisté, kdosi od sociální péče, místní lékař a pár nižších úředníků. Za tisk se dostavil letitý fotograf místních novin Barney Kelleher v závěsu s jakýmsi holobrádkem, mladým zaučujícím se reportérem. Hanley udržoval s místními novináři dobré vztahy a s těmi staršími a zkušenějšími byl zvláště zadobře, i když se před nimi měl na pozoru. U policie i v novinách musejí přece dělat svou práci a není proto zapotřebí rozpoutat partyzánskou válku. Barney na Hanleyho mrkl a ten mu zas kývl na pozdrav. Mladický novinář to pokládal za příznak kdovíjaké důvěrnosti. "Dostanete ho ven násilím?" zeptal se dychtivě. Barney Kelleher ho zpražil jedovatým pohledem. Hanley se na drzého pisálka ostře a dlouze zahleděl šedýma očima, až mladík zalitoval, že vůbec co řekl. "Míníme jednat co nejmírněji," odpověděl mu Hanley vážně. Mladý novinář tak krátkou větou už dávno neslyšel, ale zuřivě si ji zapisoval, aby měl honem co dělat. Soudní příkaz výslovně určoval devátou hodinu. Bylo už pět minut po deváté. Hanley kývl na vedoucího bytového odboru. "Dejte se do toho," řekl mu. Úředník městské rady přistoupil ke dveřím domku a hlasitě zaklepal. Nikdo se však neozýval. "Jste tam, pane Larkine?" volal úředník. Žádná odpověď. Úředník pohlédl na Hanleyho a ten přikývl. Úředník si odkásl a patřičně hlasitě, aby to bylo slyšet i v domě, přečetl vystěhovací příkaz. A opět žádná odpověď. "Nedáme mu pět minut?" zeptal se. "Dobrá," souhlasil Hanley. Za řetězem přetínajícím ulici se mezi vzrůstajícím zástupem bývalých nájemníků z Gloucesterského diamantu ozvalo nespokojené mumlání. Po chvíli si kdosi až někde vzadu dodal odvahy. "Dejte mu pokoj," zavolal. "Chudák stará." Hanley pomalu pokročil k řetězu. Beze spěchu zamířil k hradbě tváří a zadíval se těm lidem do očí. Většina se odvrátila a všichni zmlkli. "Snad vám ho nakonec není líto?" zeptal se Hanley tiše. "To jste mu loni v zimě ze samé lítosti rozbili všechna okna a nechali ho mrznout? A vaši kluci po něm ze soucitu házeli kamením a blátem?" Nastalo dlouhé ticho. "Koukejte toho nechat," řekl Hanley a vrátil se k ostatním u dveří domku. Za řetězem teď všichni mlčeli. Hanley pokynul oběma zřízencům, kteří se po něm nehnutě dívali. "Tak se do toho pusťte," řekl jim. Oba muži měli sochory. Jeden obešel ze strany dům mezi řetězovým plotem a rohem zdiva. Snadno a odborně uvolnil tři plotové plaňky a prolezl na dvorek. Přistoupil k zadním dveřím a zabušil na ně sochořem. Zřízenec vpředu u domu ho zaslechl a hlasitě zatloukl na přední dveře. Ani jednomu se však nedostalo odpovědi. Zřízenec před domem zastrčil špičku sochoru mezi dveře a postranní veřej, a než bys řekl švec, dveře otevřel. Povolily však jen asi o osm čísel a pak se zarazily. Byl za nimi navršen nábytek. Zřízenec smutně zavrtěl hlavou, obrátil se k druhému okraji dveří a hravě utrl oba panty. Pak dveře klidně zvedl a položil do přední zahrádky. Kousek po kousku odklidil hromadu židlí a stolů v chodbičce, až celý vchod uvolnil. Vešel do předsínky a zavolal: "Pane Larkine?" Zezadu se ozval praskot, jak jeho kamarád vlezl do kuchyně. Oba muži začali prohledávat přízemí a venku na ulici se rozhostilo ticho. Náhle se u okna nahoře v ložnici objevil bledý obličej. Dav jej zahlédl. "Tamhle je!" zvolali asi tři zvědavci jako diváci při honu, když zahlédnou lišku dříve než lovci. Samozřejmě že se jen snažili ochotně pomoci. Jeden ze zřízenců vystrčil hlavu z předního vchodu. Hanley ukázal nahoru k oknu ložnice a oba muži už dusali po úzkých schodech. Obličej rázem zmizel. Žádnou rvačku slyšet nebylo. V minutě se už zřízenci vraceli a první nesl v náručí drobného staříka. Vyšel s ním do deště a nerozhodně se zastavil. Pracovník jakési dobročinné organizace se k nim rozběhl se suchou příkrývkou. Zřízenec staříka postavil a společně ho zabalili do příkrývky. Stařík

vypadal podvyživeně a trochu popleteně, ale především velmi vyděšeně. Hanley se rozhodl. Obrátil se k svému vozu a pokynul řidiči, aby kousek popojel. Ať si městská rada později umístí dědu v starobinci, ale nejdřív by asi potřeboval pořádnou vydatnou snídani a trochu horkého čaje.

"Posadte ho dozadu," řekl zřízenci. Když stařík seděl na teplém zadním sedadle auta, přistoupil Hanley do vozu k němu.

"Vypadnem odsud," řekl řidiči. "Asi o kilometr dál je na druhé odbočce doleva docela slušná zájezdní restaurace. Zajedeme tam."

Auto projelo mezi řetězy a kolem civějícího zástupu zvědavců a Hanley pohlédl na svého neobvyklého hosta. Stařík byl v špinavých kalhotách a tenkém sáčku navlečeném přes nezapnutou košili. Říkalo se o něm, že už o sebe léta pořádně nepečuje, a měl propadlý bledý obličej. Mlčky seděl na zadním sedadle auta, díval se před sebe a na Hanleyho ani nepohlédl.

"Dřív nebo později k tomu dojít muselo," řekl mu Hanley mírně.

"Dávno jste to už přece věděl."

Přestože byl Vazoun Bill Hanley tak obrovité postavy a když chtěl, dokázal nahnat nejzatvrzelejším zločincům z přístavu takovou hrůzu, až se pomočili do kalhot, byl ve skutečnosti mnohem hodnější, než napovídal jeho masitý obličej a dvakrát zlomený nos. Stařík se pomalu obrátil a zadíval se na něj, ale neřikal nic.

"Myslím, že k tomu stěhování muselo dojít," pokračoval Hanley.

"Však uvidíte, pěkně vás ubytují někde, kde se v zimě zahřejete a dostanete pořádně najíst."

Auto zastavilo u restaurace. Hanley vystoupil a otočil se k řidiči.

"Dovedte ho dovnitř," řekl.

V teplé restauraci, kde stoupala ke stropu pára, kývl Hanley k volnému stolu v rohu. Policejní řidič dovedl staříka do rohu a usadil ho zády ke zdi. Stařík naříkal nic, nepoděkoval, ani nic nenamítal. Hanley pohlédl na nástěnnou tabuli nad pultem. Majitel restaurace si oťel ruce do vlhké utěrky a tázavě se na něj zadíval.

"Dvojitou porci vajec, slaniny, rajčat, párků a smažených brambor," řekl Hanley. "Tamhle do rohu. Tomu dědovi. A pro začátek mu dejte hrnek čaje." Položil na pult dvě librové bankovky.

"Pro drobné se vrátím," řekl.

Řidič přišel od rohového stolu k pultu.

"Zůstaňte tam a dohlédněte na něj," řekl mu Hanley. "Pojeďu autem sám."

Řidič si pomyslel, že má dneska opravdu šťastný den - nejdřív si poseděl v teplém voze a teď zase ve vyhřáté restauraci. A ještě si může vypít v klidu čaj a trochu si zakouřit.

"To s ním mám sedět, pane?" zeptal se. "Víte, on trochu smrdí."

"Dohlédněte na něj," opakoval Hanley. Zasedl k volantů a rozjel se zpátky k demolici na Mayo Road.

Pracovní četa už byla na místě, připravená k práci, a nemarnila čas. Do domu vcházeli a zase vycházeli zaměstnanci místního stavitele, vynášeli nejrůznější špinavé krámy a věci, které tu zůstaly po vystěhovaném nájemníkovi, a ukládali je venku na ulici do deště, který se teď už přímo řinul. Úředník z bytového odboru městské rady tam stál s otevřeným deštníkem a dohlížel. V oploceném prostoru budoucího parkoviště čekaly dva bagry, které se měly pustit do zadní zdi domku, dvorku a malého záchodu. Za nimi bylo přistaveno deset sklopných vozů, aby odvezly všechno to zdivo a suť. Přívod vody, elektrického proudu a plynu už byl před několika měsíci zastaven a domek byl provlhlý a neuvěřitelně špinavý. Kanalizace tu nebyla zavedena, a tak měl domek jen venkovní záchod s vyhloubeným septikem, který měl být brzy zasypán a navždycky zakryt betonem. Když Hanley znovu vystoupil z auta přikročil k němu úředník z bytového odboru. Ukázal k otevřené korbě nákladního auta, které patřilo městské radě.

"Snažil jsem se zachovat všechno, co pro něj mohlo mít nějakou osobní cenu, řekl. "Staré fotografie, mince, pár vyznamenání, trochu šatstva a několik osobních dokladů v krabici od doutníků, ale ty jsou většinou polorozpadlé plísni. A pokud jde o nábytek . . ." ukázal k hromadě veteše v dešti, "ten se jen hýbe hmyzem. Hygienik radí, abychom to všechno spálili. Stejně by za to nedostal ani vindru".

"Jasně," řekl Hanley. Úředník měl pravdu, navíc to byl tak jako tak jeho problém. Zřejmě však potřeboval morální oporu.

"Dostane nějakou náhradu?" zeptal se Hanley.

"Samozřejmě," odpověděl úředník horlivě. Všechno se snažil vysvětlit, že nejsou na odboru tak docela bez citu.

"Něco dostane za dům, který byl zapsán jako jeho soukromé vlastnictví, a potom celkem slušnou odhadní cenu za veškerý nábytek, příslušenství, instalace a za všechno soukromý majetek, o který přijde, nebo který mu bude poškozen nebo zničen. A také ho čeká odškodné za náklady se stěhování . . . i když musím poctivě přiznat, že tím jak dlouho se odmítal hnout, přišel městskou radu na mnohem víc, než mu bude vcelku vyplaceno."

Vtom přišel ze zadu ze dvora jeden z dělníků a nesl v každé ruce jednu slepici, obě hlavou dolů.

"Co mám sakra dělat s tou drůbeží?" zeptal se, ale jen tak do prázdna, nikoho určitého.

Jeho kamarád mu to jadrně objasnil. Barney Kelleher si udělal fotku. To bude obrázek, řekl si. Poslední přátelě poustevníka z Mayo Road. Dobrý titul. Jeden chlapík ze stavitelské firmy se ozval, že má doma taky drůbež a klidně může ke svému malému hejnu ty dvě slepice přibrat. Našli lepenkovou krabici, vstříčili do ní mokré ptáky a pak je uložili do nákladáčku městské rady, ať si tam počkají, dokud je dělník neodnese domů.

Za hodinu bylo po přípravách. Domek byl úplně vyprázdněný. K úředníkovi městské rady přistoupil statný předák v lesknoucí se žluté pláštěnce.

"Můžeme začít?" zeptal se. "Šéf už chce mít to parkoviště konečně hotový a oplocený. Když to tu dneska vybetonujeme, začneme hned ráno asfaltovat."

Úředník si povzddechl. "Tak to spust'ě," řekl. Předák se otočil a kývl k pojízdnému jeřábu, na jehož rameni se

pohupovala půltunová železná koule. Jeřáb pomalu popojel k boku stavení, zarazil se a s jemným zasyčením se vztyčil na hydraulických nohách. Koule se rozhoupala, nejprve mírně a potom ve větších obloucích. Zástup uchváceně přihlížel. Všichni už viděli, jak byly stejným způsobem zbořeny jejich domky, ale nikdy je ten pohled neomrzela. A to už koule udeřila do boku stavení, nepříliš daleko od komína, rozdrtila několik cihel a udělala ve zdi dvě dlouhé svislé pukliny. "Aaaach!" dlouze se ozvalo ze zástupu diváků. Nic nepotěší zrudlé davy víc, než když se někde začne pěkně bourat. Při čtvrtém křupnutí vypadly z rámu dvě horní okna a spadly na parkoviště. Od zdíva se pomalu odpojil roh domu, mírně se pootočil a sesul se na dvůr. Vzápětí pukl asi v polovině komín, pevný sloup cihel, a jeho horní část prorazila střechou a potom podlahou pokoje a zřítíla se do přízemí. Starý domek se rozpadal. Diváci to sledovali s nadšením. Vrchní superintendant Hanley nasedl znovu do auta a rozjel se zpátky do restaurace.

Bylo tam ještě větší teplo a vlhko než předtím. Jeho řidič seděl u barového pultu, před sebou šálek čaje, z kterého se ještě kouřilo. Když Hanley vešel, zamáchl řidič cigaretu a sklouzl z barové stoličky. Stařík se zřejmě v rohu činil.

"To ještě nedojedl?" zeptal se Hanley.

"Dává si opravdu na čas, pane," odpověděl řidič. "A polyká jeden mazaný chleba za druhým, jako kdyby kolik let neviděl jídlo."

Hanley se díval, jak si stařík nabírá další sousto mastného smaženého jídla na měkký bílý chléb a začíná žvýkat.

"Ten chleba musíte zaplatit zvlášť," řekl restaurátor. "Snědl ho už tři porce."

Hanley pohlédl na hodinky. Bylo po jedenácté. Povzdechl si a sedl si na stoličku.

"Šálek čaje," požádal. Domluvil se s jedním úředníkem sociální péče, že za nimi do půl hodiny přijede a odveze dědu někam do péče městské rady. Sám se aspoň ještě stačí vrátit do kanceláře a vyřídit tam nějaké spisy. Opravdu si oddechne, až bude mít tuhle záležitost z krku.

Vtom vešel do restaurace Barney Kelleher s mladým reportérem.

"Snad jste mu nekoupil snídani?" zeptal se Barney.

"Nebojte se, nechám si to proplatit," řekl mu Hanley. Kelleher dobře věděl, že Hanley ty peníze vyžadovat nebude.

"Udělal jste si nějaké obrázky?" zeptal se Hanley.

Barney pokrčil rameny. "Celkem obstojné záběry," řekl. "Ten s těmi slepicemi bude docela slušný. A pak jsem si vyfotil komín, zrovna ve chvíli, kdy se kácel. A dědu, jak ho vynášejí zabaleného v dece. Konec jedné epochy.

Pamatuju ještě na dny, kdy v Diamantu bydlelo deset tisíc lidí. A všichni měli práci. Špatně placenou, to jistě, ale pracovali. Tehdy to trvalo padesát let, než se taková čtvrť změnila v slumy. Dneska to lidi dokážou v pěti letech."

"To už je pokrok," zamručel Hanley.

U dveří zastavilo další policejní auto. Vskočil z něho mladý policista, který dohlížel na Mayo Road, zpozoroval oknem, že jeho šéf sedí s dvěma novináři, a nerozhodně se zastavil. Mladíčky novinář si toho nevšiml. Barney Kelleher jenom předstíral, že nic nevidí. Hanley sklouznul ze stoličky a zamířil ke dveřím. Venku na dešti mu policista řekl: "Měl byste se tam vrátit, pane. Něco tam . . . něco tam našli."

Hanley kývl na řidiče, který za ním vyšel na chodník. "Za chvíli jsem zpátky," řekl. "Dejte mi pozor na toho dědu."

Pohlédl do jídelny.

Stařík vzadu v koutě přestal jíst. V jedné ruce držel vidličku, v druhé kousek stočeného chleba s polovinou párku a úplně znehybněl, jen se tiše díval na tři uniformy na chodníku.

Na místě demolice ustaly všechny práce. Dělníci v pláštěnkách a helmách stáli v kruhu na rumišti. S nimi tam zůstal i jeden policista. Hanley vykročil od auta a překračoval hromady rozbitých cihel až ke kroužku mužů zahleděných kamsi dolů. Vzadu zamručel hlouček posledních zvědavců.

"Ten dědek tam má určitě poklad," zašeptal někdo hlasitě. Ostatní souhlasně zamručeli. "Má tam zahrabané hotové jmění, proto se nechťel stěhovat."

Hanley prošel doprostřed skupinky a zahleděl se k místu, které vzbudilo všechen ten rozruch. Pořád tam ještě stál krátký pahýl zbořeného komína, maličko přes půldruha metru vysoký, s haldami sutí kolem. Na jeho dolním konci byl pořád ještě vidět starý černý krb. Po jedné straně zůstalo přes půl metru vnějšího zdíva. A dole pod ním, uvnitř domu, ležela hromada spadlých cihel a z nich trčela scvrklá a vyschlá, ale dosud rozeznatelná lidská noha. Na jejím kolení pořád ještě pevně drželo vlákno, které vypadalo jako pozůstatek punčochy.

"Kdo to našel?" zeptal se Hanley.

Ze skupiny vystoupil předák. "Tadyhle Tommy pracoval s krumpáčem na vnitřní straně komína. Odkopl si pár cihel, aby se mohl líp rozmáchnout. A pak to uviděl. Tak mě zavolať."

Hanley hned poznal, že má před sebou dobrého svědka.

"Takže to bylo pod podlahou?" zeptal se.

"Ne. Celá tahleta kolonie byla postavená na bažině. Podlahy se musely betonovat."

"Tak kde to tedy bylo?"

Předák se sklonil a ukázal k pahýlu komína. "Z obývacího pokoje vypadal krb, jako kdyby byl v jedné rovině se zdí. Jenomže nebyl. Původně z domovní zdi vyčníval. Někdo si postavil od přední zdi komína až po konec pokoje lehkou cihlovou stěnu a udělal asi třicet čísel hlubokou dutinu, která sahala až nahoru ke stropu místnosti. A aby to vypadalo symetricky, postavil stejnou stěnu i z druhé strany krbu. Jenomže ta druhá byla prázdná. Mrtvola byla zazděná v dutině mezi falešnou pokojovou stěnou a venkovní zdí. Pokoj byl dokonce nově vytapetovaný, aby si přístavby nikdo nevšiml. Podívejte, na komíně ve předu je stejná tapeta jako na té falešné zdi."

Hanley sledoval pohledem předákových prst, a skutečně, na přední zdi komína nad krbovou římsou i na cihlách vztyčených kolem dutiny, kde byla ukryta mrtvola, se dosud zachovaly útržky stejné, vlhkem dost poničené tapety.

Byla to stará tapeta se vzorkem z růžových poupat. Na vnitřní straně původní zdi vedle krbu se však dala rozeznat zašlá a ještě starší pruhovaná tapeta.

Hanley se vztyčil. "Takže tím tady dneska končíte," řekl předákovi. "Můžete rovnou své lidi zavolat a poslat je domů. Teď to tu přebíráme my." Muži v pracovních helmách se začali pomalu rozcházet od té hromádky cihel. Hanley se obrátil ke svým dvěma policistům.

"Řetězy nechte natažené," nařídil jim. "A celé prostranství kolem domku uzavřené. Zavoláme si další posilu a natáhneme ještě víc řetězů. Musí to tu být ohraničeno ze všech čtyř stran, aby se sem zaručeně nikdo nedostal. Požádám o posily a také o experty ze soudního. Dokud nám to nedovolí, nesmí se tady nikdo ničeho dotknout, rozumíte?"

Oba policisté zasalutovali, Hanley opět nasedl do auta a zavolal na obvodní velitelství. Vydal celý sled rozkazů a potom požádal, aby ho přepojili na techniky z kriminálky, umístěné v ponurých starých viktoriánských kasárnách až za heustonským nádražím. Měl štěstí. Ozval se detektiv superintendant O'Keefe, jeho starý známý.

Hanley mu vypověděl, co v domku našli a co by od něho potřeboval.

"Všechny vám je tam pošlu," zapraskal v telefonu O'Keefův hlas. "Chcete tam taky hochy z centrály?"

Hanley se usklíbl. "Ne, děkuju. Myslím, že tenhle případ si dokážeme vyřešit na obvodu."

"Už máte tedy na někoho podezření?" zeptal se O'Keefe.

"Ano, jednoho podezřelého bychom už měli," odpověděl Hanley.

Rozjel se zpátky do restaurace a cestou zahlédl Barneyho Kellehera, který se bezúspěšně snažil proniknout za ochranný řetěz. Policista na hlídce nebyl tentokrát už zdaleka tolik ochotný.

Svého řidiče našel Hanley pořád ještě u barového pultu restaurace. Vzadu v jídelně seděl stařík. Byl už najedený a usrkoval čaj. Vyděšeně se díval na obrovského policistu, jak k němu kráčí přes místnost.

"Našli jsme ji," řekl Hanley. Naklonil se nad stůl a promluvil tak tiše, že ho nikdo jiný v místnosti neslyšel.

"Měli bychom raději jít, ne, pane Larkine? Co si tak zajet na policejní stanici? Máme si o čem promluvit, co?"

Stařík na něj pohlížel bez jediného slova. Hanley si náhle uvědomil, že děda až dosud ani neotevřel ústa. Cosi se však v těch starých očích kmitlo. Strach? Úleva? Nejspíše strach. Není divu, že se celá léta tak bál.

Teď tiše vyšel s Hanleym, který ho pevně držel za loket, k policejnímu vozu. Řidič zamířil za nimi a zasedl k volant. Přestalo pršet a chladný vítr poháněl ulici, kde nerostl jediný strom, jako podzimní listí papírky od cukrátek. Auto vyjelo od obrubníku. Stařík přihrbene seděl, díval se před sebe a mlčel.

"Jedeme zpátky na stanici," řekl Hanley.

V žádné zemi světa se vražda nevyšetřuje podle inspirace a dohadů, jak by to nejspíše znázornila televize. Z devadesáti procent je to rutinní dřina, formality, které je třeba dodržet, a spousta nezbytných procedur. A samé papírování, záplava papíru.

Vazoun Bill Hanley se postaral, aby staříka zatím zavřeli do cely za vyšetřovací místností. Děda nic nenamítal, ani nežádal o advokáta. Hanley proti němu nemínil vznést obvinění - alespoň zatím ne. Mohl ho držet na základě podezření ve vazbě i čtyřicet hodin a potřeboval nejprve více fakt. Potom zasedl za stůl a pustil se do telefonování.

"Vždycky postupuj podle předpisů, chlapče, jedine podle předpisů" nabádal ho před lety jeho starý seržant. "Nejsme přece žádní Sherloci Holmesové." A byla to dobrá rada. U soudu se už prohrálo mnohem víc případů kvůli procedurálním prohřeškům, než se jich kdy vyhrálo díky intelektuální genialitě.

Hanley oficiálně informoval městského koronera o příčině smrti - podařilo se mu zastihnout tohoto vysokého státního úředníka, právě když odcházel na oběd. Potom upozornil městskou márníci na Store Street, hned za konečnou stanicí autobusů, že odpoledne se bude konat komplexní pitva. Vypátral státního patologa profesora Tima McCarthyho, a ten ho klidně vyslechl u telefonu v chodbě kildarského klubu, povzdechl si při pomýšlení, že přijde o výtečná bažantí prsíčka, která jsou právě na jídelním lístku, a přivodil, že ihned přijede.

Pak musel Hanley opatřit plenty a určit tři policisty, kteří si měli vyzvednout krumpáče a lopaty a hlásit se na Mayo Road. Tři detektivy, kteří patřili do jeho obvodu, odvolal od oběda v kantýně do své kanceláře a sám si dal při práci jen dva obložené chleby a půl litru mléka.

"Vím, že máte dost co dělat," řekl detektivům. "To máme všichni. Proto bych byl rád, kdyby se tahle záležitost co nejdřív vyříkla. Moc času by nám zabrat neměla."

Svého hlavního detektivního inspektora pověřil vyšetřováním na místě činu a bez meškání ho poslal na Mayo Road. Dva mladí seržanti dostali každý svůj úkol. Jeden měl prozkoumat, jak se to mělo s domkem. Úředník městské rady tvrdil, že dům byl v Larkinově vlastnictví, ale v pozemkových knihách na městské radnici by se měly najít všechny podrobnosti, co se s domem v minulosti dělo a kdo byli jeho majitelé. A poslední detaily by měli dodat přehledy převodních práv.

Druhý detektivní seržant dostal za úkol všechno oběhat, vyhledat každého, kdo kdy bydlel na Mayo Road, nájemníky, teď většinou přestěhované do obecních činžáků. Najít sousedy, vyslechnout klepy, vypátrat majitele krámků, zjistit si policisty, kteří měli v posledních patnácti letech před demolici ve svém rájónu Mayo Road, promluvit s místním knězem - prostě vyslechnout každého, kdo znal co nejdéle ulici i toho dědu. A taky každého, zdůraznil Hanley, kdo vůbec někdy viděl paní Larkinovou, nebo spíš nebožku paní Larkinovou.

Vyslal uniformovaného seržanta s dodávkou, aby zabavil všechny osobní památky ze zbouraného domu, které viděl dnes ráno na nákladním voze městské rady, a přivezl vyhozený nábytek i s blechami a vši ostatní havěť na dvůr policejní stanice.

Bylo víc než dvě odpoledne, když konečně vstal a protáhl se. Dal si přivést starého Larkina k výslechu, dopil mléko a ještě pět minut čekal. Když vešel do místnosti, kde se měl výslech konat, seděl stařík s rukama sevřenýma před sebou a nehnutě zíral do zdi. Kus od dveří stál policista.

"Řekl něco?" zeptal se ho Hanley tiše.

"Ne, pane. Ani slovo."

Hanley mu pokynul, aby odešel.

Když osaměli, usedl Hanley za stůl proti starci. Herbert James Larkin, tak to aspoň bylo uvedeno v městských záznamech.

"Tak co, pane Larkine," oslovil Hanley tiše staříka. "Nemyslíte, že by bylo nejrozzumnější, kdybyste mi všechno pověděl?"

Ze zkušenosti už dávno věděl, že by nemělo nejmenší smysl pouštět na starce hrůzu. Není to přece žádný zločinec z podsvětí. Za léta svého působení vyšetřoval už Hanley tři muže, kteří zavraždili své ženy, a vždycky to byli mírní pokorní chlapíci, kteří si zřejmě brzy jen oddechli, že se mohou konečně vymluvit a vyličit tomu chápavému mohutnému policistovi za stolem všechny strašlivé podrobnosti. Stařík k němu pomalu vzhlédl, chvíli se díval a pak zase sklopil oči. Hanley vytáhl balíček cigaret a otevřel jej.

"Nezakouříte si?" zeptal se. Stařík se ani nepohnul. "Sám si na tuhle značku taky nepotrpím," řekl Hanley, ale nechal balíček lákavě otevřený na stole a vedle něho krabičku zápalek.

"Vlastně to stálo za pokus," uznal. "Držet se celé měsíce v tom domku. Jenomže městská rada musela dřív nebo později vyhrát. To jste přece věděl, ne? Jistě to pro vás bylo hrozné vědět celou tu dobu, že pro vás jednoho dne pošlou ty svoje zřízence."

Chvilí čekal, jestli děda něco neřekne, jestli aspoň náznakem nezareaguje. Ale nedělo se nic. Hanley se však nenechal odradit; když chtěl někoho přimět, aby promluvil, dovedl být trpělivý. Nakonec všichni promluví. Vlastně se jim tím uleví. Zbaví se břemene. Však církev dobře ví, jakou úlevu přináší zpověď.

"Jak dlouho to vlastně trvalo, pane Larkine? Kolik let úzkosti a čekání? Kolik měsíců od chvíle, kdy do vaší čtvrti přijel první buldozer? Musel jste si vytrpět svoje, člověče."

Stařík pohlédl vzhůru a podíval se mu do očí, snad jako by něco hledal, lidskou bytost po všech těch letech osamělosti, kterou na sebe sám uvalil, a možná i trochu soucitu. Hanley měl pocit, že už se konečně dostává k jádru věci. Stařík však pohled zase odvrátil a zahleděl se přes Hanleyho rameno na zadní stěnu místnosti.

"Teď už to máte za sebou, pane Larkine. Všechno. Jednou to najevo vyjít muselo. A my se teď probereme těmi léty, hezky pomalu a trpělivě, a dáme celou tu historii dohromady. Byla to vaše manželka, vidíte? Ale proč? Kvůli jinému muži? Nebo jste se jen pohádali? Možná že to byla jenom nešťastná náhoda, co? A tak jste ztratil hlavu a odsoudil sám sebe, že budete žít až do smrti jako poustevník."

Stařec nepatrně pohnul dolním rtem a přejel si jej jazykem.

Pomalu se k němu dostávám, řekl si Hanley. Teď už to nebude dlouho trvat.

"Musely to být moc těžké roky," pokračoval. "Vysedával jste tam sám, bez přátel, co jste míval, než se to všechno stalo, samotný, jenom s vědomím, že ona tam pořád ještě je kousíček od vás, zazděná vedle v krbu."

Cosí se staříkovi kmitlo v očích. Oťes z té vzpomínky? Možná že metoda šoků by zabrala účinněji. Děda dvakrát zamrkal. Teď už ho skoro mám. Když mu však stařík znovu pohlédl do očí, díval se úplně bezvýrazně. A neřekl vůbec nic.

Hanley na něj naléhal ještě hodinu, ale stařík mlčel jako dub.

"Jak si přejete," řekl Hanley a povstal. "Ještě se vrátím a pak si promluvíme."

Když přišel zpátky na Mayo Road, bylo tam čílo jako v úle a kolem se shromáždilo ještě víc lidí, ačkoli už nemohli skoro nic vidět. Kolem zbořeníště byly ze všech čtyř stran vztyčeny plachty, které divoce bičoval vítr, ale přece jen skrývali před zvědavci, co se uvnitř děje. V prázdném čtvercovém prostoru, zahrnujícím i kus ulice, pracovalo na dvacet statných policistů v těžkých vysokých botách a pracovních kombinézách. Policisté pečlivě přebírali rukama trosky stavebního materiálu. Každou cihlu a břidlicovou tašku, každý úlomek dřeva ze schodiště nebo zábradlí, každou dlaždičku a kousek stropního trámu opatrně vylovili, prozkoumali, co prozrazuje, ač ty trosky neprozrazovali vůbec nic, a potom odhodili na ulici, kde se vršila čím dál tím větší hromada sutí. Prohlédli obsah skříní a skříně samotné rozštípali, jestli se snad ve zdi za nimi něco neskrývá. Proťukali všechny zdi, jestli za nimi nejsou dutiny, a pak je cihlu po cihle rozebrali a cihly vyházeli na ulici.

Zvlášť pečlivě pracovali dva muži u krbu. Opatrně odstranili všechny úlomky cihel nad mrtvolou, až tělo pokrývala jen silná vrstva prachu. Bylo ohnuté do embryonální polohy a leželo na boku, ačkoli původně ve své dutině pravděpodobně sedělo, tvář obráceno do strany. Profesor McCarthy nejprve prohlédl zbytky domovní zdi a potom přesně instruoval oba policisty, jak mají postupovat. Když bylo všechno k jeho spokojenosti připraveno, vstoupil mezi zbývajícími cihlami do dutiny a začal jako pečlivá hospodyňka oprašovat jemným kartáčem žlutavý prach, který tu zbyl ze staré malty.

Odstranil většinu prachu, podrobněji si prohlédl mrtvolu, poklepal na část stehna, která vyčnívala ven, a na nadloktí, a opět vylezl z dutiny.

"Je to mumie," řekl Hanleymu.

"Mumie?"

"Přesně tak. Tělo spočívalo na cihlové či betonové podlaze, v prostředí ze všech šesti stran hermeticky uzavřeném a v teple krbu vzdáleného jen na půl metru, takže došlo k mumifikaci. Nastala dehydrace, i když se tělo dobře zachovalo. Orgány zřejmě zůstaly nedotčené, ale tvrdé jako dřevo. Dneska by nemělo nejmenší smysl, abych se pokoušel o pitvu. Budu potřebovat teplou glycerinovou lázeň. A to chvíli potrvá."

"Jak dlouho?"

"Nejméně dvanáct hodin. Možná že i víc. Pamatuji případy, kdy to trvalo celé dny." Profesor pohlédl na hodinky. "Jsou skoro čtyři. Nejpozději v pět dám tělo ponořit. Zítřka ráno kolem deváté se zastavím na pitevně a podívám se, jestli by se už dalo začít."

"Sakra," zahuboval Hanley. "A já to chtěl mít co nejdřív upečené."

"Nešťastně volený výraz," poznamenal McCarthy. "Ale udělám, co budu moci. Mimochodem, ani si nemyslím, že nám orgány moc napovědí. Z toho co vidím, bych soudil, že kolem krku je strangulační rýha."

"Tak tedy byla uškrcená?"

"Možná," odpověděl McCarthy. Majitel pohřebního ústavu, který vždycky dostával zakázky městské rady, parkoval se svým vozem za plentami. Pod dohledem státního patologa vyzvedli dva zaměstnanci tuhou, pořád ještě na bok obrácenou mrtvolu na máry, zakryli ji velkou příkrývkou a vynesli svůj náklad k čekajícímu pohřebnímu vozu. Plnou rychlostí se rozjeli k Store Street a k městské márnici a profesor ve svém voze za nimi. Hanley přistoupil k daktyloskopovi z technické sekce.

"Je tady něco pro vás?" zeptal se ho.

Muž pokrčil rameny. "Jsou tu jen cihly a trosky, pane. V celém tom baráku není jediné čisté místo."

"A pro vás?" zeptal se Hanley fotografa z téhož oddělení.

"Potřeboval bych trochu víc místa, pane. Počkám, až to tu hoši odklidí až po podlahu, a pak se uvidí, jestli se ještě něco najde. Když ne, jsem tady pro dnešek hotov."

V té chvíli zamířil k Hanleyovi předák stavitelovy pracovní party. Na Hanleyho návrh čekal celou tu dobu opodál, jako technický odborník pro případ, kdyby se někde začalo hroutit zdívo. Teď se spokojeně usmíval.

"Odklidili jste to tu senzačně," řekl s širokým dublinským přízvukem. "Mým klukům tu moc práce nezbylo."

Hanley ukázal na ulici, kde ležel skoro celý dům na jediné velké hromadě cihlových úlomků a dřevěných třísek.

"Jestli chcete, můžeme začít odklízet tuhle haldu," řekl, "Tu už nepotřebujem."

Stmívalo se a předák pohlédl na hodinky. "Máme ještě hodinu," řekl. "Většinu toho naložíme. Můžem se zítra pustit do zbytku domu? Šéf by už měl rád celé to parkoviště dodělané a oplocené."

"Zeptejte se mě zítra ráno v devět. To vám to už povím," řekl Hanley.

Před odchodem se ještě zastavil u svého vrchního detektivního inspektora, který měl na starosti organizační práce.

"Dal jsem poslat pro přenosné reflektory," řekl mu. "Ať si je chlapi zanesou do přízemí a podívají se, jestli tam někde nejsou nějaké stopy, že by podlaha byla po položení narušená."

Detektiv přikývl. "Zatím jsme našli jenom tu jednu skrýš," řekl. "Ale budu hledat dál, dokud se nepřesvědčím, že tu nic jiného není."

Když se Hanley vrátil na stanici, poprvé se mu dostalo do ruky něco, z čeho se mohl trochu dovědět o staříkovi v cele. Na stole ho čekaly různé papíry, které vynesli zřízenci ráno z domku a naházeli do nákladáku městské rady. Hanley si vyndal lupu, aby přečetl staré a zašlé písmo, a pozorně si prohlédl jeden po druhém všechny doklady.

Byl mezi nimi rodný list, který prozrazoval starcovo jméno, Dublin coby místo narození a věk. Stařík se narodil v roce 1911. Dochovalo se i pár starých dopisů od lidí, jejichž jména Hanleymu nic neříkala, většinou z velmi dávných let a s obsahem, který neměl s případem zřejmě nic společného. Dvě věci však Hanleyho zaujaly. Především vybledlá fotografie, umouřená a zkroutená, v levném rámečku, ale nezasklená. Byl na ní voják, nejspíše v uniformě britské armády, a nejistě se usmíval do aparátu. Hanley rozpoznal mnohem mladší verzi staříka v cele. Podpaží se ho držela buclatá mladá žena s kyticí v ruce. Nebyla ve svatebních šatech, ale v neurčitě zabarveném kostýmku s vysokými hranatými rameny, jaké se nosili v polovině a koncem čtyřicátých let.

Dalším pozoruhodným předmětem byla krabice od doutníků. V té našel Hanley další dopisy, opět nesouvisející s případem, tři významnější na stužce připíchnuté vzadu špendlíkem ke sponě a vojenskou knížku britské armády.

Hanley sáhl po telefonu. Bylo už přes čtvrt na šest, ale třeba bude mít štěstí. A měl. Vojenský atašé britského velvyslanectví v Sandyfordu seděl dosud ve své kanceláři. Hanley mu vysvětlil, co by potřeboval. Major Dawkins ho ujistil, že mu velmi rád bude nápomocen, pokud to bude v jeho silách, ale samozřejmě jen neoficiálně. Samozřejmě. Při vyřizování úředních dotazů se zachovává předepsaný služební postup. To platí i pro veškeré styky mezi irskou policií a Británií. Neoficiálně jsou ovšem ty styky mnohem užší a obě strany bývají ochotné nezávadné žádosti vyhovět. Major Dawkins přivolil, že se cestou domů zastaví na policejní stanici, i když si tím trochu zajede.

Dávno se už setmělo, než se dostavil první z mladých detektivů, kteří byli vysláni do terénu, policista pověřený nahlédnutím do evidence nemovitostí. Posadil se před Hanleyho stůl, otevřel zápisník a začal číst ze svých záznamů, co zjistil.

Podle záznamu převodních práv v knihovní vložce koupil dům číslo 38 na Mayo Road Herbert James Larkin od dědiců předchozího majitele. Celou kupní cenu zaplatil hotově. Na listině závad nebylo zapsáno, že by nemovitost byla zatížena zástavním právem, takže je zřejmé, že peníze na domek měl. Nový vlastník Herbert James Larkin i paní Violet Larkinová měli od onoho data na této adrese bydliště. V listinách nenašel detektiv záznam, že by paní Larkinová zemřela nebo se odstěhovala, jenže v záznamech převodních práv do knihovních vložek se změna bydliště vlastníka nebo některého ze spolubydlících nezanaší, ledaže by ji vlastník, který v domě zůstal, písemně oznámil, což se v tomto případě nestalo. Detektiv také prohledal všechny úmrtní zápisy od roku 1954, ale nenašel žádný záznam o úmrtí paní Larkinové na této ani jiné adrese.

Z evidence ministerstva zdravotnictví a sociální péče vyplynulo, že Larkin pobíral poslední dva roky starobní důchod, nikdy nepožádal o jeho zvýšení a před odchodem do penze pracoval zřejmě jako skladník a noční hlídač. A ještě něco, řekl seržant. Na jeho výplatních listinách, které začínají rokem 1954, je uvedena dřívější adresa v Anglii, v severním Londýně.

Hanley mu hodil přes stůl Larkinovu vojenskou knížku.

"Tak on byl v britské armádě," podívil se seržant.

"Na tom není nic tak zvláštního," řekl Hanley. "Za druhé světové války sloužilo v britských ozbrojených silách padesát tisíc Irů. Larkin byl zřejmě jeden z nich."

"Třeba ta jeho žena byla Angličanka. Přestěhoval se s ní přece v roce 1954 do Dublinu ze severního Londýna."

"Nejspíš to byla Angličanka," přisvědčil Hanley a přisunul k seržantovi fotografii. "Bral si ji v uniformě." Vnitřní linkou mu sdělili, že v přijímací kanceláři ho čeká vojenský atašé britského velvyslanectví. Hanley kývl na seržanta a ten ihned odešel. "Uvedte ho prosím," řekl Hanley.

Major Dawkins byl nejšťastnějším Hanleyho objevem toho dne. Elegantně zkřížil nohy v proužkovaných kalhotách, namířil na Hanleyho přes stůl naleštěnou špičku střevíce a tiše naslouchal. Potom si chvilku pozorně prohlížel svatební fotografii.

Nakonec obešel stůl a postavil se za Hanleyho s lupou v jedné ruce a se zlatou šroubovací tužkou v druhé. Špičkou tužky ťukl do odznaku na čepici nad Larkinovým obličejem na fotografii.

"Jízdní gardový pluk," řekl s určitostí.

"Jak jste to poznal?" zeptal se Hanley.

Major Dawkins podal Hanleymu lupu.

"Dvojhlavý orel," řekl. Takový odznak nosili na čepici příslušníci Jízdního gardového pluku. Je velmi výrazný. Nelze si ho s ničím splést."

"Nic jiného?" zeptal se Hanley.

Dawkins mu ukázal tři vyznamenání na novomanželově hrudi.

"První je Hvězda 1939-1945," řekl, "a to třetí na konci je Řád vítězství. Ale to uprostřed je Africká hvězda a přes ni něco, co vypadá jako spona osmé armády. A to je také logické. Jízdní gardový pluk bojoval proti Rommelovi v severní Africe. Na obrněných vozech."

Hanley vyndal z krabice tři vyznamenání na stužce. Na fotografii byly úplné slavnostní medaile a na stole tytéž v menším provedení - miniatury na sponě, aby se daly nosit na všední uniformě.

"Ano," řekl major Dawkins, když na ně pohlédl. "Vidíte, jsou úplně stejné. A mají sponu osmé armády."

Lupou rozeznal Hanley, že provedení je skutečně stejné. Podal majoru Dawkinsovi Larkinovu vojenskou knížku. Dawkinsovi zaskvětilo v očích. Začal listovat stránkami.

"Vstoupil dobrovolně do armády v Liverpoolu v říjnu 1940," řekl. "Pravděpodobně se přihlásil u Burtona."

"U Burtona?" nechápal Hanley.

"V Burtonově krejčovství. Tam byla za války v Liverpoolu odvodní kancelář. Spousta irských dobrovolníků tehdy přijížděla do liverpoolského přístavu a odtud je tam pak posílali seržanti odvodní služby. Demobilizován byl v lednu 1946, bez výhrad. Ale jedno je mi dost divné."

"Co?" zeptal se Hanley.

"Vstoupil dobrovolně do armády v roce 1940. Bojoval v bitvách v obrněných vozech v severní Africe. Zůstal až do roku 1946. Ale pořád byl jenom vojínem. Nikdy nezískal jediný prýmek na rukáv. Nestal se ani desátníkem."

Dawkins ťukl do uniformované paže na svatební fotografii.

"Možná, že byl špatný voják," naznačil Hanley.

"Dost možná."

"Nemohl byste mi zjistit víc podrobností o tom, co dělal za války?" zeptal se Hanley.

"Hned ráno to zařídím," sliboval Dawkins. Poznamenal si většinu podrobností z vojenské knížky a odešel.

Hanley povečeřel v kantýně a čekal, až se mu ohlásí druhý detektivní seržant. Ten přišel až po půl jedenácté, unavený, ale nadšený tím, co dokázal.

"Mluvil jsem s patnácti lidmi, co znali Larkina a jeho ženu na Mayo Road," hlásil. "A tři vynesli opravdické trumfy. Paní Moranová, sousedka od vedle. Bydlela tam třicet let a pamatuje, jak se Larkinovi nastěhovali. Pošťák, který je teď už na penzi, ale až do loňska roznášel poštu na Mayo Road, a otec Byrne, taky v důchodu, který teď bydlí v domově penzionovaných kněží v Inchiore. Odtamtud jsem se právě vrátil, a proto jsem se tak zdržel."

Hanley se opřel v židli a detektiv nalistoval první stránky notesu a začal s hlášením.

"Paní Moranová si vzpomíná, že v roce 1954 zemřel vdovec, který tehdy bydlel v čísle 38, a na dům byla brzy nato vyvěšena cedulka s nápisem Na prodej. Visela tam jen čtrnáct dní a zase zmizela. Dva týdny nato se přistěhovali Larkinovi. Jemu bylo tehdy asi pětáctýřicet a manželku měl mnohem mladší. Byla to Angličanka, a vyprávěla paní Moranové, že se s manželem přistěhovali z Londýna a manžel tam prý pracoval jako skladník. Jednou v létě paní Larkinová zmizela - paní Moranová tvrdí, že to bylo v roce 1963."

"Jak to ví tak jistě?" ptal se ho Hanley.

"Toho listopadu byl zavražděn Kennedy," řekl detektivní seržant. "Zpráva se roznesla z hospody nahoře v ulici, kde měli televizi. Do dvaceti minut vyběhli všichni z Mayo Road z domků a probírali to. Paní Moranová se tak rozrušila, že vpadla k Larkinům do domu, aby sousedům honem pověděla, co se stalo. Nezaklepala, prostě vešla do obývacího pokoje. Larkin podřimoval v křesle. Vyděšeně vyskočil a nemohl se dočkat, až paní Moranová zas odejde. Manželku už doma neměl. Ale na jaře a v létě tam paní Larkinová ještě byla doma a občas pohlídala v sobotu večer paní Moranové děcko. A druhé dítě se paní Moranové narodilo v lednu 1963. Takže paní Larkinová zmizela koncem léta 1963."

"Jak to Larkin vysvětloval?" ptal se Hanley.

"Že prý mu utekla," odpověděl detektiv bez váhání. "A všichni mu věřili. Pilně pracoval, ale nechtěl nikam chodit, ani v sobotu, a proto mohla paní Larkinová někdy ohlídat sousedce dítě. Často se kvůli tomu hádali. A ještě něco, byla dost rozmarná a ráda si zaflirtovala. A tak když si sbalila kufry a odešla od něj, nikdo se tomu nedivil. Pár ženských si dokonce myslelo, že Larkin si to za svoje chování k manželce zaslouží. Nikdo neměl nejmenší podezření. Od té doby se Larkin stranil ještě víc ostatních. Málem ani nevyšel z domu a přestal o sebe pořádně dbát a starat se o domácnost. Sousedé mu občas nabídli pomoc, jak už to bývá v takových menších společenstvích, ale on všechny nabídky odmítal. A tak ho nakonec nechali být. Za pár let přišel i o místo skladníka a začal pracovat jako noční hlídač. Odcházel po setmění a vracel se za úsvitu. Dveře zamykal na dva zámky, na noc proto, že odcházel, a ve dne že se chtěl

prospat. Tak to aspoň vysvětloval. Začal si taky chovat zvířata. Nejdříve fretky v kůlničce vzadu na dvorku. Ale ty mu utekly. Potom holuby, ale ti mu uletěli nebo je někdo zastřelil. A nakonec, posledních deset let drůbež."

Kněz ze zdejší farnosti do značné míry potvrdil, nač se rozpomenula paní Moranová. Paní Larkinová prý byla Angličanka, ale katolička, a dokonce chodila do kostela. Pravidelně se zpovídala. Pak se v srpnu roku 1963 odstěhovala. Většina lidí prý tvrdila, že utekla s nějakým přítelem, a otec Byrne sám o žádném jiném důvodu nevěděl. Nebyl ochoten porušit zpovědní tajemství, ale přece jenom prozradil, že tehdy o tom ani nepochyboval. Několikrát se prý v tom domku zastavil, ale Larkin do kostela nechodil a odmítal každou duchovní útěchu. O manželce, co ho tak opustila mluvil jako o děvce.

"Všechno to sedí," zahlubal se Hanley. "Možná že se od něj chystala odejít a on jí na to přišel a praštil ji trochu víc, než chtěl. Pánbůh ví, že se to stalo už kolikrát."

Listonoš k tomu měl také co dodat. Bydlel nedaleko a chodil do zdejší hospody. Paní Larkinová si tam v sobotu večer ráda vypila nějaký ten korbílek a jedno léto dokonce pomáhala u výčepu, ale manžel jí to brzy zarazil. Listonoš si vzpomněl, že paní Larkinová byla mnohem mladší než její muž, veselá a povídavá, a občas si trochu zaflirtovala.

"Popis máte?" zeptal se Hanley.

"Byla malá, asi sto šedesát centimetrů. Dost při těle, pěkně zakulacená. Kudrnaté tmavé vlasy. Ráda se smála. Bujné poprsí. Pošťák si vzpomněl, že když natáčela půllitr takovou tou starou pivní pipou, co tam tehdy měli, byl na ni pěkný pohled. Jenomže Larkin se o tom dověděl a zuřil. Přišel si pro ni a odvedl ji domů. Brzy na to mu utekla anebo zmizela."

Hanley vstal a protáhl se. Byla už skoro půlnoc. Poklepal mladému detektivovi na rameno.

"Je pozdě. Běžte domů. Sepíšete mi to všechno až ráno."

Posledním Hanleyho nočním návštěvníkem byl jeho vrchní inspektor, pověřený vyšetřováním na místě činu.

"Už je to tam vyčištěné," hlásil. "Až do poslední cihly, a nenašli jsme jedinou stopu, která by nám mohla být co platná."

"Pak nám ostatní musí vypovědět mrtvola té nebohé ženy," řekl Hanley. "Anebo sám Larkin."

"Řekl už něco?" ptal se vrchní inspektor.

"Ještě ne," odpověděl mu Hanley. "Ale promluví. Všichni nakonec mluví."

Vrchní inspektor odešel domů. Hanley zavolal manželce a řekl jí, že zůstane přes noc na stanici. Těsně po půlnoci sešel dolů k celám. Stařík byl vzhůru, seděl na kraji pryčny a upřeně se díval do protější zdi. Hanley kývl na policejního důstojníka, který ho provázel, a všichni zamířili do místnosti, kde se konaly výslechy. Policista si sedl do rohu s připraveným zápisníkem. Hanley se obrátil k starci a přečetl mu upozornění:

"Herberte Jamesi Larkine, nejste povinen vypovídat, ale cokoli řeknete, bude zaznamenáno a může být použito jako důkazu proti vám."

Pak proti němu usedl.

"Patnáct let, pane Larkine. To už je hodně dlouhá doba, když má člověk žít s takovým pomyšlením. Srpen 1963, vidíte? Sousedé si to pamatují, kněz si to pamatuje, a dokonce i pošťák. Pročpak mi o tom nepovíte?"

Stařec pozvedl oči, na chvíli snesl Hanleyho pohled a pak zas sklopil oči ke stolu. Neřekl ani slovo. Hanley ho vyslýchal skoro do svítání. Larkina jako by to ani neunavilo, zato policista v rohu co chvíli zívá. A potom si Hanley vzpomněl, že Larkin byl přece léta nočním hlídačem. Nejspíš je čilejší v noci než za bílého dne.

Když Hanley konečně vstal, okenními tabulkami z mléčného skla už pronikalo šedé světlo.

"Tak ať je tedy po vašem," řekl. "Vy třeba nepromluvíte, ale zato promluví vaše Violet. Divné, co? Takhle promluvit z hrobu za zdi, patnáct let po smrti. Jenže tentokrát promluví k státnímu patologovi, a už za pár hodin. Všechno mu řekne. Poví mu v jeho laboratoři, co se jí stalo, kdy se to stalo a možná že i proč se jí to stalo. Pak se sem vrátíme a já proti vám vznesu obvinění."

Hanley se hned tak nerozzlobil, ale starcovo mlčení ho dráždilo. Ne že by toho děda řekl málo, on neřekl vůbec nic. Jen se díval na Hanleyho s takovým tím divným výrazem v očích. Co to bylo za výraz, ptal se Hanley sám sebe. Byla v něm úzkost? Strach z něho, z Hanleyho? Výčitka? Výsměch? Ne, výsměch ne. Děda přece musí vědět, že na něj došlo.

Nakonec Hanley vstal, přešel si velkou rukou strniště na bradě a vrátil se do kanceláře. Larkina odvedli zpátky do cely. Hanley si urval tři hodiny spánku, usnul na židli s hlavou zvrácenou nazad a nohama nataženými a hlasitě chrápal. V osm vstal a šel se do odpočívárny umýt a oholit. V půl deváté ho tam zastihli dva vylekaní mladí policisté, kteří právě přišli do služby, a chodili kolem něj jako myšky. V devět byl už po snídani a probíral se horou nejrůznějších papírů, které se mu nahromadily na stole. V půl desáté se ozval telefonem stavitelův předák z Mayo Road. Hanley chvíli uvažoval o jeho žádosti.

"Dobrá," řekl potom, "Můžete to tam oplotit a zabetonovat."

Za dvacet minut se ozval profesor McCarthy.

"Podařilo se mi vyrovnat končetiny," hlásil vesele. "A kůže je dost jemná, takže se dá na ní použít skalpel. Tělo teď sušíme a otvíráme. Za hodinu začnu."

"Kdy mi můžete dát zprávu?" zeptal se Hanley.

"Podle toho, jak to myslíte," řekl profesor do telefonu. "Oficiální zpráva potrvá tak dva nebo tři dny. Neoficiálně bych vám mohl něco říct hned po obědě. Aspoň co způsobilo smrt. Ověřili jsme si, že kolem krku byla skutečně strangulační rýha. Od punčochy, jak jsem si myslel včera."

Patolog souhlasil, že přijde v půl třetí do Hanleyho kanceláře, měl to z márnice na Store Street jen něco přes kilometr. Dopoledne proběhlo nerušeně, až na to že v poledne zavolal major Dawkins.

"Tak přede máme štěstí," řekl. "Našel jsem jednoho starého známého ve vojenském archivu. Vyhověl mi přednostně."

"Mnohokrát děkuji, majore," řekl Hanley. "Budu si dělat poznámky, můžete začít."

"Není toho moc, ale vcelku to potvrzuje naše včerejší domněnky."

Tvoje včerejší domněnky, řekl si v duchu Hanley. Ach ta složitá anglická zdvořilost!

"Vojín Herbert James Larkin přijel do Liverpoolu v říjnu 1940 lodí z Dublinu a vstoupil dobrovolně do armády. Prodělal základní výcvik v táboře v Cattericku v Yorkshiru a byl přearán k Jízdnímu pluku. V březnu 1941 byl dopraven vojenskou transportní lodí k vojsku do Egypta. A pak dospíváme k důvodu, proč se nikdy nestal desátníkem."

"A proč?"

"Padl do zajetí. Němci ho zajali za Rommelovy podzimní ofenzívy téhož roku. Zbytek války strávil jako zemědělský dělník ve vojenském zajateckém táboře ve Slezsku, na východním konci třetí říše. Osvobodili ho Rusové. V říjnu 1944. Repatriován byl v dubnu 1945, právě včas, aby v květnu zastihl doma konec války v Evropě."

"Je tam něco o jeho manželství?" zeptal se Hanley.

"Ovšemže," odpověděl major Dawkins. "Oženil se ještě ve vojenské službě, takže armáda má v archivu i záznam o jeho sňatku. Ženíl se 14. listopadu 1945 v Edmontonu v severním Londýně, v katolickém kostele Svaté Marie Spasitelné. Nevěsta Violet Mary Smithová, hotelová pokojská. Bylo jí tehdy sedmáct. Jak víte, Larkin byl propuštěn z armády bez výhrad v lednu 1946 a až do roku 1954 žil dál v Edmontonu a pracoval jako skladník. A to je také jeho poslední adresa, kterou armáda má."

Hanley vřele Dawkinsovi poděkoval a zavěsil. Larkinovi bylo tedy čtyřiatřicet, a vlastně mu už táhlo na pětatřicetku, když se oženil s mladičkou sedmnáctiletou dívkou. V době, kdy se stěhovali na Mayo Road, byla jeho manželka čilá šestadvacetiletá ženská, a on zřejmě už zdaleka ne tak čilý triačtyřicátník. V srpnu 1963, než paní Larkinová zemřela, byla nejspíš pořád ještě pěkná a sexuálně přitažlivá pětatřicátnice, a on patrně nezajímavý dvaapadesátník, bez zájmu o své okolí i o ni. Ano, z toho mohly být problémy. Hanley netrpělivě čekal, až se objeví profesor McCarthy. Státní patolog dodržel slovo a v půl třetí seděl na židli proti Hanleyemu. Vytáhl lulku a začal ji pečovat.

"V laboratoři kouřit nemůžu," omlouval se. "Jenže kouř překryje zápach formaldehydu, takže byste proti němu neměl nic mít."

Spokojeně zabafal.

"Tak už mám, co jste chtěl," začal lehkým tónem. "Je to nade vši pochybnost vražda. Ta žena byla uškrcena, a jako škrtidlo byla použita punčocha, která způsobila udušení dovršené ještě šokem. Tady jazylka -" profesor si ukázal mezi bradu a ohryzek - "je na třech místech zlomená. Před smrtí byla oběť udeřena do hlavy, což způsobilo poranění kůže na lebce, ale ne smrt. Uder však oběť omráčil, takže se nemohla bránit a došlo k uškrcení."

Hanley se opřel v židli. "Skvělé," řekl. "Rok smrti byste určit nedokázal?"

"Počkejte, mám malý dárek," řekl profesor a sáhl po kufříkové aktovce. Zalovil v ní a vytáhl polyetylénový sáček s čínsi, co vypadalo jako patnáctkrát deset čísel velký útržek starých zažloutlých novin.

"Rána na hlavě zřejmě trochu krvácela. Když vrah nechtěl zamazat koberec, nejspíš obalil poraněné místo novinami, aspoň na dobu, než zbudoval to vězení za cihlovou zdí. Naštěstí je ten kus novin ještě k rozeznání a dá se na něm i přečíst datum."

Hanley vzal do ruky polyetylénový sáček a s pomocí bodového reflektoru a lupy si pečlivě prohlédl novinový útržek. Potom se prudce narovnal.

"Určitě to ale byly staré noviny, řekl.

"Samozřejmě že byly staré," souhlasil s ním McCarthy.

"Byly už kdovíjak staré, když jimi vrah obalil tu ránu na hlavě," tvrdil Hanley.

McCarthy pokrčil rameny.

"Možná že máte pravdu," uznal. "U takovéhle mumie se dá rok smrti jen stěží přesně odhadnout. Ale přibližně se určit dá."

Hanley se uklidnil.

"Tak jsem to také myslel," řekl a bylo vidět, jak si oddechl. "Larkin nejspíš popadl kus novin, kterými bylo vyložené nějaké šuple nebo skříň a léta tam tak ležely. Proto mají datum 13. března 1943."

"Jenže mrtvola taky," řekl McCarthy. "Podle mého soudu nastala smrt někdy mezi rokem 1941 až 1945. Pravděpodobně pár dní po tom, co vyšly tyhle noviny."

Hanley se na něj dlouze a tvrdě podíval. "Paní Violet Mary Larkinová zemřela někdy v srpnu 1963," řekl.

McCarthy se zahleděl zase na něj a neuhnul pohledem, dokud si nenapěchoval lulku. "Mám dojem, že mluvíme každý o něčem jiném," řekl mírně.

"Já mluvím o té mrtvole v pitevně," řekl Hanley.

"Ale já také," opáčil McCarthy.

"Manželé Larkinovi se sem přistěhovali z Londýna v roce 1954," řekl Hanley pomalu. "Koupili si dům číslo 38 na Mayo Road, uvolněný po smrti majitele, který v něm do té doby bydlel. O paní Larkinové máme hlášeno, že v srpnu 1963 od manžela utekla a někde se odstěhovala. Včera jsme při demolici domu objevili její mrtvolu ukrytou za falešnou zdí."

"Neřekl jste mi přece, jak dlouho Larkinovi v tom domě bydleli," namítl rozumně McCarthy. "Chtěl jste po mně jen, abych si prohlédl na patologii naprosto mumifikované tělo. A to jsem také udělal."

"Ale to tělo bylo úplně mumifikované," trval na svém Hanley. "A za takových podmínek se přece dá pravděpodobná doba smrti odhadnout jen v delším časovém rozmezí, ne?"

"Jistě, ale ne v rozmezí dvaceti let," odpověděl mu McCarthy klidně. "Nepřichází v úvahu, že by tahle žena byla naživu po roce 1945. Zkoušky vnitřních orgánů to dosvědčují naprosto nepochybně. Samozřejmě že by se dal udělat rozbor těch punčoch. A také novin. Ale jak říkáte, mohly být ty punčochy i noviny dvacet let staré už v době vraždy. Jenomže vlasy, nehty a orgány rozhodně ne."

Hanley měl pocit, že ač bdí, prožívá jediný hrůzný sen, který ho tolikrát děsil ve spánku. Proráží si v roce 1951 za posledního rozhodujícího zápasu, v němž jde o Trojkorunu, jako buldozer cestu k brankovišti a s nasazením všech sil

proniká anglickou obranou. Užijte se u svého cíle, ale vtom mu šiška začne vykluzovat z rukou. Ať se sebevíc snaží ji udržet, nedokáže to . . .

Honem se vzbopil.

"Když si odmyslíme tu dobu, co ještě víme?" zeptal se. "Byla ta žena malé postavy, asi tak sto šedesát centimetrů?" McCarthy zavrtěl hlavou. "Lituji, ale kosti délku nemění, ani po pětatřiceti letech za cihlovou zdí. Byla skoro sto osmdesát centimetrů vysoká, kostnatá a hromotlucké postavy."

"Měla černé kudrnaté vlasy?" ptal se Hanley.

"Úplně rovné a rezavě hnědé. Ještě se jí udržely na hlavě."

"Zemřela asi v pětatřiceti letech?"

"Ne" řekl McCarthy. "Bylo jí hodně přes padesát a měla za sebou porody, řekl bych, že dva, a po druhém z nich plastiku."

"Chcete mi tvrdit, že od roku 1954 až do dne, kdy Violet Larkinová odešla od svého muže, seděli Larkinovi v obývacím pokoji na dva metry od zazděné mrtvoly, a pak u ní sedával posledních patnáct let Larkin sám?" zeptal se Hanley.

"Tak to nepochybně bylo," přisvědčil McCarthy. "Tělo ve stavu mumifikace, a k té v tak teplém prostředí došlo velice brzy, nevydávalo žádný pach. Za předpokladu, že jak se domnívám, byla ta žena zavražděna v roce 1943, bylo v roce 1954 tělo už dávno v takovém stavu, v jakém jsme je našli včera. Mimochodem, kde byl ten váš Larkin ve třiačtyřicátém roce?"

"Ve vojenském zajateckém táboře ve Slezsku."

"Pak nemohl tu ženu zabít a zadržet u krbu," prohlásil profesor a vstal od stolu. "Kdo to tedy udělal?"

Hanley zvedl vnitřní telefon a zavolal do kanceláře detektivů. Ozval se mladý seržant.

"Kdo vlastnil a obýval ten domek na Mayo Road do roku 1954 a toho roku zemřel?" zeptal se ho důrazně Hanley. "To nevím pane," odpověděl mladík.

"Jak dlouho tam ten člověk bydlel?"

"To jsem si nepoznamenal, pane. Ale vzpomínám si, že předešlý majitel tam žil třicet let. Byl vdovec."

"To teda určitě byl," zavrčel Hanley. "Jak se jmenoval?"

Chvilí bylo ticho. "Vůbec mě nenapadlo, abych se na to zeptal, pane."

Za dvě hodiny staříka pustili, ale raději zadními dveřmi, kdyby se náhodou vpředu na chodbě motal někdo od novin. Tentokrát ho nečekalo policejní auto ani doprovod. Zato měl v kapse adresu městské noclehárny. Beze slova se odšoural na chodník a do chudičkových ulic Diamantu.

Na Mayo Road už stál na místě někdejšího domku zbývající kus řetězového plotu, takže teď bylo ohraničeno celé parkoviště. Uvnitř, v místech, kde stával domek se zahradou, téměř dosychala vrstva rovného betonu.

V houstnoucím šeru přecházel po betonu předák se dvěma dělníky.

Co chvíli rýpl do povrchu okovaným podpatkem těžkých bot.

"Jasně že už to uschlo," říkal. "Šéf povídal, že to máme mít do večera hotové a poasfaltované."

Na druhé straně ulice hořely uprostřed rumišť na vysokém ohni poslední hromady zábradlí, schodů, střešních nosníků, stropních trámů, skříní, okenních rámců a dveří a zbytky plačkového plotu i záchoda. Ani ve světle plamenů si nikdo z dělníků nevšiml starého muže, který je pozoroval za řetězem.

Předák bedlivě obhlédl celý obdélník nového betonu a došel až k zadnímu okraji pozemku, kde stával starý plot ohraničující dvorek. Najednou se podíval dolů ke svým nohám.

"Co je tohle?" zeptal se. "To přece není nové. Určitě už to tu bylo." Ukazoval přitom na plát betonu, asi sto osmdesát centimetrů dlouhý a sedmdesát široký.

"Byla to podlaha starého kurníka," vysvětloval dělník, který tu ráno ručně míchal předem připravenou betonovou směs. "Položil jsi přes to čerstvou vrstvu?" ptal se ho předák.

"Ne. Moc by to vystouplo. Kdybych to tady polil, udělal by se na tom betonu pořádný hrbol."

"Jestli se to propadne, tak nás šéf donutí, ať to uděláme znovu a na vlastní náklady," řekl předák výhrůžně. Poodešel a vrátil se s těžkým zahroceným ocelovým sochozem. Pozvedl jej vysoko nad hlavu a prudce udeřil špičkou do staré betonové desky. Sochor se od ní odrazil. Předák spokojeně zamručel. "Dobrá, pevně je to až dost," uznal. Obrátil se k čekajícímu buldozeru. "Zalej to tady, Michaela."

Buldozer spustil lopatu přímo za hromadu vřelého čerstvého asfaltu a začal posunovat tu horkou horu, která se poddávala jako měkký vlahý cukr, k betonovému obdélníku. Za několik minut celé to šedé místo zčernalo, dehet byl krásně naplocho zarovnan, a práci pak dovršil válec, který čekal, až bude plocha zalitá. Z oblohy zmizelo poslední světlo, když řidič buldozeru odešel domů a parkoviště bylo konečně hotové.

Stařík za plotem se otočil a šoural se pryč. Neřekl nic, vůbec nic. Ale poprvé se usmál, dlouhým šťastným úsměvem, v kterém se zračila čirá úleva.

Výsada

Telefon zazvonil těsně po půl deváté, a protože byla neděle ráno, ležel Bill Chadwick ještě v posteli. Snažil se telefon ignorovat, ale ten vyzváněl pořád dál. Když zazvonil už podesáté, vylezl Chadwick z postele a sešel po schodech do haly.

"Haló?"

"Ahoj, je tam Bill? Tady Henry."

Byl to Henry Carpenter z jejich ulice, člověk, kterého znal Chadwick ze společnosti, ale nijak zvlášť dobře.

"Dobrýtro, Henry," řekl Chadwick. "Ty si nepřiležíš ani v neděli?"

"Kdepak," ozvalo se v telefonu. "Chodím si zaběhat do parku."

Chadwick zamručel. Něco takového je Carpenterovi podobné, pomyslel si. Vždycky to byl takový neúnavný horlivec. Zív.

"Co pro tebe můžu udělat takhle po ránu za pošmourného zimního dne?" zeptal se. A najednou mu připadlo, že Carpenter na druhém konci drátu neví dost dobře, jak do toho.

"Četl jsi už dneska ranní noviny?" zeptal se. Chadwick pohlédl na rohožku v hale, kde ležely ještě neotevřené oba deníky, které měl předplacené.

"Ne," odpověděl. "A proč?"

"Bereš SUNDAY COURIER?" zeptal se Carpenter.

"Ne," opáčil Chadwick. A potom bylo dlouho ticho.

"Dneska by ses na něj asi podívat měl," řekl pak Carpenter. "Je tam něco o tobě."

"Prosím tě," řekl Chadwick už mnohem zaujatěji. "A co se tam píše?"

Carpenter byl ještě rozpačitější. I na hlasu mu bylo znát, že neví kudy kam. Zřejmě si myslel, že Chadwick článek už viděl a že si o něm poklábosí.

"Měl by ses na to radši mrknout sám, kamaráde," řekl Carpenter a zavěsil. Chadwick se udiveně díval na bzující telefon a pak položil sluchátko. Jako všichni lidé, kteří se dovědí, že se o nich píše v nějakém článku, a ještě ho neviděli, byl samozřejmě zvědavý.

Vrátil se do ložnice s EXPRESSEM a TELEGRAPHEM, podal je manželce a začal si navlékat přes pyžamo kalhoty a svetr s rolákem.

"Kam jdeš?" zeptala se ho manželka.

"Zajdu si jenom na roh pro noviny," odpověděl jí. "Volal mi Henry Carpenter, že je tam něco o mně."

"Tak vidíš, konečně sláva," řekla manželka. "Udělám zatím snídani."

V rohovém obchůdku s novinami měli ještě dva výtisky SUNDAY COURIERU, tlustých novin s několika přílohami, které podle Chadwickova názoru psali snobové pro snoby. Na ulici byla zima, a tak se Chadwick hned nepustil do všech těch rubrik a příloh a rozhodl se, že udrží ještě pár minut zvědavost na uzdě a na noviny se podívá až doma, v pohodlí. Než se vrátil, měla už manželka na kuchyňském stole pomerančovou šťávu a kávu.

Otevřel noviny, a tu si uvědomil, že Carpenter mu vlastně neřekl, na které straně ten článek je, a tak se nejdříve pustil do rubriky denních zpráv. Než dopil druhý šálek kávy, měl už všechny zprávy přečtené, odložil kulturní rubriku a po ní i sportovní stránku. Tím mu zbyla už jenom barevná příloha a obchodní přehled. Protože byl samostatný obchodník s malou firmou na předměstí Londýna, začal hledat v obchodním přehledu.

Na třetí straně ho upoutalo jméno, sice ne jeho vlastní, ale společnosti, která se nedávno položila a s níž byl krátce v obchodním spojení. Bohužel ho to tehdy přišlo velmi drahé. Článek byl otištěn v rubrice, která se pyšnila záměrem vyhledávat nové a zajímavé problémy.

Chadwick se do něj pustil, ale najednou odložil šálek kávy a úžasem otevřel ústa.

"Takhle o mně přece nemůže mluvit," zašeptal. "To prostě není pravda."

"Co se stalo, miláčku?" zeptala se ho manželka. Zřejmě ji polekal zděšený výraz na manželově tváři. Chadwick jí beze slova podal noviny, složené tak, aby článek nepřehlédla. Pozorně jej četla, a když dospěla do poloviny, jedinkrát hlasitě vydechla.

"To je ale hrozné," řekla, když zase noviny odložila. "Ten člověk přece naznačuje, že ses podílel na nějakém podvodu." Bill Chadwick vstal a začal rázovat po kuchyni.

"On to nenaznačuje," řekl, teď už spíš rozzlobeně než otřeseně.

"Říká to zatraceně jasně. Z toho článku to každému musí vyplynout. Sakra, vždyť já jsem čachry těch lidí taky odnesl, vůbec jsem do těch jejich kšeftů nebyl zasvěcený, za žádného spojence mě neměli. Prodával jsem jejich výrobky v pevné víře, že všechno je v pořádku. Když se položili, stálo mě to zrovna tolik co ostatní."

"Mohlo by ti to uškodit, Bille?" zeptala se ho manželka se starostlivě sraštělým obličejem.

"Uškodit? Mohlo by mě to úplně zničit. A vůbec to není pravda. Toho chlapa, co to napsal, jsem jakživ neviděl. Jak se jmenuje?"

"Gaylord Brent," řekla manželka, když si přečetla podpis pod článkem.

"Ale vždyť jsem s ním jakživ nemluvil. Ani se neobtěžoval mě zavolat a ta svá tvrzení si ověřit. Něco takového o mně přece nemůže šířit."

Stejného obratu použil, když seděl v pondělí odpoledne v kanceláři svého právního zástupce. Advokát si článek přečetl, samozřejmě že se o něm znechuceně vyjádřil a s pochopením vyslechl Chadwickovo vysvětlení, v jakém vlastně byl vztahu s nedávno zrušenou obchodní společností.

"Z toho, co říkáte, se jeví nepochybně, že v článku proti vám bylo užito jasně nactiutračného tvrzení," řekl.

"Pak by to sakra měli odvolat a omluvit se mi," rozohněně tvrdil Chadwick.

"V zásadě ano," přisvědčil advokát. "Nejrozumnější by mým bylo, kdybych z vašeho pověření napsal šéfredaktorovi listu, vysvětlil mu, že podle našeho názoru jste byl zneuctěn jedním ze zaměstnanců redakce, a žádal zadostiučinění ve formě odvolání a omluvy, umístěné samozřejmě na dostatečně nápadném místě."

To také advokát udělal. Čtrnáct dní nepřišla z redakce SUNDAY COURIERU žádná odpověď. Čtrnáct dní musel Chadwick snášet zvědavé pohledy svých několika málo zaměstnanců a pokud to jenom šlo, vyhýbat se obchodním známým. Dvě smlouvy, o kterých doufal, že je uzavře, mu nakonec unikly.

Z redakce SUNDAY COURIERU konečně došla Chadwickovu právnímu zástupci odpověď. Namísto šéfredaktorem byla podepsána sekretářkou a měla zdvořile přezíravý tón.

Šéfredaktor, pravilo se v ní, pečlivě přečetl advokátův dopis psaný z pověření klienta a je ochoten uvažovat o

případném otištění námitky pana Chadwicka v rubrice dopisů, ovšem za předpokladu, že redakci zůstane výhradní právo dopis upravit.

"Jinými slovy, roztrhat ho na cucky," řekl Chadwick, když znovu seděl proti svému právnímu zástupci. "Vlastně je to odmítnutí, že?"

Advokát se nad tím zamyslel. Rozhodl se jednat přímo. Znal už tohoto klienta řadu let.

"Ano, je," přisvědčil. "Zatím jsem v podobné záležitosti jednal s tak vlivnými novinami jen jednou, ale je mi jasné, že takový dopis je pro ně zcela rutinní odpovědí. Neradi uveřejní odvolání, natož omluvu."

"Co tedy můžu dělat?" zeptal se Chadwick.

Advokát se pootočil. "Je tady ovšem tiskové sdružení," řekl. "Mohli byste si stěžovat tam."

"A co by podnikli?"

"Nic moc. Tiskové sdružení je ochotné zabývat se stížnostmi na některý list jen v případě, když se ukáže, že noviny někomu způsobily zbytečné příkoří, a to buď nedbalostí při zveřejnění zprávy nebo naprostou nepřesností reportéra. Případům jasné urážky na cti se většinou vyhýbá, raději ji přenechává soudům. A stejně může udělit jenom výtku, nic víc."

"To nemůže tiskové sdružení vyžadovat odvolání a omluvu?"

"Ne."

"Tak co mi tedy zbývá?"

Advokát si povzdychl. "Obávám se, že už zbývá jen obrátit se na soud. Žalovat u městského soudu pro urážku na cti a žádat odškodnění. Je ovšem docela možné, že kdyby měly být noviny předvolány před soud, raději by nakonec ustoupily a uveřejnily omluvu, kterou požadujete."

"Myslíte, že by to udělaly?"

"Možná. Ale třeba také ne."

"Ale jistě by to musely udělat. Je to přece úplně jasný případ."

"Dovolte, abych k vám byl naprosto upřímný," řekl advokát.

"Když jde o urážku na cti, není žádný případ úplně jasný. Především nemáme vlastně na urážku na cti žádný zákon. Lépe řečeno urážka na cti spadá pod precedentní právo, onu soustavu právních precedentů, jak je nahromadily za celá staletí. Tyto precedenty mohou být různě interpretovány a je nepochybné, že váš případ nebo kterýkoli jiný případ se bude od těchto precedentů nějakým jasným odstínem nebo podrobností lišit.

Za druhé budeme muset dotvrdit, nakolik jste si byl situace vědom, v jakém jste byl duševním stavu, co jste měl v danou dobu na mysli, a prokázat tak vaši nevědomost a tedy i nevinnu oproti vědomosti a tím i záměru. Chápete mě?"

"Ano, myslím, že chápu," řekl Chadwick. "Ale nemusíte přece prokazovat mou nevinu, ne?"

"Vlastně musím," odpověděl advokát. "Rozumějte, vy byste byl žalobce, a noviny, šéfredaktor a pan Gaylord Brent obžalovaní. Musel byste prokázat svou nevinu v tom smyslu, že jste v době, kdy jste byl s nedávno zrušenou společností ve styku, nevěděl naprosto nic o její nespolehlivosti. Pak by se teprve ukázalo, že náznakem o vašem spolčení s touto firmou jste byl křivě nařčen."

"Takže mi radíte, abych je nežaloval?" zeptal se Chadwick. "Opravdu mi navrhuje, abych si nechal líbit celou tu kupu hnusných lží od člověka, který se ani neobtěžoval ověřit si fakta, než napsal ten svůj článek? Abych se třeba nechal zničit i obchodně, a vůbec se neozval?"

"Rád bych k vám byl upřímný, pane Chadwicku. O nás advokátech se často tvrdí, že povzbuzujeme své klienty, aby kdekoho žalovali, protože si pak samozřejmě přijdeme na vyšší palmáře. Jenomže obvykle bývá pravdou opak. K tomu, aby se obrátil k soudu, obvykle přemluví našeho klienta přátelé, manželka, kolegové, a tak dále. Ti ovšem náklady nést nemusí. Vzrušující soudní případ je pro pouhého diváka vítaným povyražením. My v justici však dobře víme, na kolik takový spor přijde."

Chadwick se zamyslel, na kolik asi přijde spravedlnost, což bylo něco, co ho zatím ještě nikdy nenapadlo.

"Kolik by po mně mohli chtít?" zeptal se.

"Mohli by vás zničit," odpověděl mu advokát.

"Myslel jsem, že v Anglii mají všichni před zákonem stejné zastání," poznamenal Chadwick.

"Teoreticky ano. V praxi je tomu často úplně jinak," řekl advokát. "Jste hodně bohatý, pane Chadwicku?"

"Ne. Mám malou firmu. V dnešních dobách ji udržuji jen taktak nad vodou. Celý život jsem pilně pracoval a vede se mi celkem slušně. Mám vlastní dům, auto, oblečení. Zaplatil jsem si důchodové zabezpečení pro soukromé podnikatele a životní pojistku a našetřil jsem si pár tisíc liber. Jsem prostě obyčejný, nevýznamný člověk."

"Přesně tak jsem to myslel," řekl advokát. "Dneska může žalovat jen boháč boháče, ale když jde o urážku na cti, nemůže si takový spor dovolit ani hodně bohatý člověk, protože se mu může stát, že třeba svůj spor vyhraje, ale musí platit vlastní náklady. A jestliže se případ dlouho vleče, nebo dojde i k odvolání, mohou ty náklady desateronásobně převýšit odškodnění, kterého se mu dostane."

Významné noviny, velká nakladatelství a podobné podniky jsou všechny dobře pojištěny pro případ, že by na nich mohlo být požadováno odškodnění za urážku na cti. Mohou si najmout nejlepší advokáty z West Endu a nejdražší obhájce. Když potom stanou - promiňte mi ten výraz - proti malému člověku, často ho úplně zlomí. S trochou obratnosti se dá snadno zařídit, aby případ přišel před soud až za pět let, a za tu dobu náklady sporu na obou stranách prudce stoupají. A když se pak případ opravdu dostane před soud, vybírají si své palmáře advokáti a se stoupajícím počtem zasedání vyletí náklady do nebes. K tomu si ještě advokát obvykle s sebou přivede koncipienta."

"Na kolik mohou pak náklady stoupnout?" zeptal se Chadwick.

"U delšího případu, který se připravuje i víc let, na několik desítek tisíc liber, a to i tehdy, když se žádná strana neodvolá," odpověděl mu advokát. "A tím to zdaleka nekončí."

"Co bych měl ještě vědět?" zeptal se Chadwick.

"Kdybyste vyhrál a žalovaná strana, to jest noviny, vám musela hradit odškodnění a náklady, měl byste výlohy kryté. Jenomže v případě, že by soudce výslovně nerozhodl, kdo bude náklady platit, a takové rozhodnutí dělá soud jen v nejkřiklavějších případech, nesl byste své náklady sám. Zato kdybyste prohrál, mohl by vám soudce uložit, abyste uhradil nejenom vlastní náklady, ale i náklady žalované strany. A i v případě, že byste vyhrál, by se třeba ty noviny odvolaly. Pro vás by to pak mohlo znamenat i dvojnásobné výlohy. Protože i kdybyste odvolací řízení vyhrál, mohlo by se stát, že by soud nerozhodl o úhradě nákladů, a to by vás úplně zruinovalo.

A pak se nesmí zapomínat, co bláta na vás naházejí. Za dva roky už lidé dávno zapomenou, co vlastně bylo v tom novinovém článku. Jenomže při přelíčeních se to znovu a znovu opakuje se spoustou dalších tvrzení a nepodložených obvinění. Byl byste sice žalující stranou, ale právní zástupce obžalovaných by měl za povinnost, aby v zájmu svých klientů úplně zničil vaši pověst poctivého obchodníka. Hoď po někom blátem a trochu ho vždycky ulpí. Hodně lidí, a je jich už tolik, že se ani nedají vyjmenovat, svůj spor sice vyhráli, ale vyšlo z něj s velice pošpiněnou pověstí. Veškerá obvinění vznesená před soudem se totiž smějí zveřejnit, aniž by byla doložena."

"A co bezplatná právní pomoc?" zeptal se Chadwick. Jako většina lidí už o té možnosti ledacos slyšel, ale nikdy se nepokoušel něco víc se o ní dozvědět.

"S tou to není tak jednoduché, jak si pravděpodobně myslíte," řekl advokát. "Abyste ji získal, musel byste dokázat, že nemáte žádný majetek. A tak tomu u vás není. Přicházel byste v úvahu jen tehdy, kdybyste neměl už ani dům, ani auto, ani úspory."

"Takže ať se to vezme z které chce strany, čeká mě jenom zruinování," řekl Chadwick.

"Moc mě to mrzí, opravdu velmi mrzí. Mohl bych vás sice přemlouvat, abyste se pustil do vleklého a nákladného právního sporu, ale podle svého nejlepšího přesvědčení pro vás nemohu udělat nic lepšího, než vás upozornit na všechna nebezpečí a úskalí, která tu hrozí. Až moc lidí se už horlivě pustilo do žaloby a později toho trpce litovali. Někteří z nich se ze všech těch let napětí a finančních starostí už nikdy nevzpamatovali."

Chadwick povstal. "Byl jste ke mně velmi upřímný a srdečně vám děkuji," řekl.

Ještě téhož dne zatelefonoval ze své kanceláře do SUNDAY COURIERU a žádal, aby ho spojili s šéfredaktorem. Ozvala se mu sekretářka. Na její dotaz uvedl svoje jméno.

"Co byste chtěl s panem Buxtonem projednat?" zeptal se ho.

"Rád bych se u něj ohlásil a osobně ho navštívil," řekl Chadwick.

Telefon se odmlčel a Chadwick slyšel, jak sekretářka volá vnitřní linkou. Za chvíli se mu ozvala znovu.

"O čem byste si přál s panem Buxtonem mluvit?" zeptala se.

Chadwick ji stručně vysvětlil, že by chtěl objasnit šéfredaktorovi své stanovisko k tomu, co o něm naznačuje ve svém článku otištěném před čtrnácti dny Gaylord Brent.

"Pan Buxton bohužel nemůže přijímat návštěvy osobně," řekla sekretářka. "Pokud budete tak laskav a napíšete mu, jistě váš dopis uváže."

S tím zavěsila. Druhý den ráno se Chadwick rozjel podzemní dráhou do středního Londýna a ohlásil se u informací SUNDAY COURIERU.

Před mohutným uniformovaným vrátným vyplnil formulář a uvedl své jméno, adresu, osobu, s níž chce mluvit, i záležitost, kterou miní projednat. Formulář někam odnesli a Chadwick si sedl a čekal.

Po půl hodiny se otevřely dveře výtahu a vystoupil elegantní štíhlý mladík zahalený v oblacích kolínské. Tázavě se podíval na vrátného a ten pokývl k Billu Chadwickovi. Mladý muž zamířil k Chadwickovi a Chadwick povstal.

"Jsem Adrian StClair," představil se mladík a vyslovil to spíš jako Sinclair. "Osobní asistent pana Buxtona. Co pro vás mohu udělat?"

Chadwick mu vysvětlil, že přišel kvůli článku otištěnému pod jménem Gaylorda Brenta a rád by objasnil, že všechna tvrzení, která o něm Brent ve svém článku uvádí, jsou nejen naprosto nepravdivá, ale mohla by ho jako obchodníka úplně zničit. StClair přijal jeho sdělení s politováním, ale zřejmě jím nijak zvlášť neotřásl.

"Ano, jistěže, chápu, že se vás to muselo dotknout, pane Chadwicku. Ale osobní rozhovor s panem Buxtonem nepřichází bohužel v úvahu. Chápejte, pan Buxton je nesmírně zaneprázdněný. Ano . . . a pokud vím, váš právní zástupce se již s panem šéfredaktorem spojil."

"Napsal mu dopis," řekl Chadwick. "Jenže odpověď dostal od sekretářky. Že prý by se dalo i uvažovat o uveřejnění mé námítky v rubrice dopisů. Já na něm ale teď žádám, aby si alespoň vyslechl moje stanovisko."

StClair se pousmál. "Vysvětlil jsem vám již, že je to vyloučené," řekl. "Dopis, který jsme poslali jménem šéfredaktora, je maximum, co jsme ochotni udělat."

"Mohl bych si promluvit přímo s panem Gaylordem Brentem?" zeptal se Chadwick.

"Zřejmě by to nebylo příliš platné," mnil StClair. "Pokud byste si ovšem vy nebo váš právní zástupce přáli znovu nám napsat, bude se vaším dopisem, jak je to také obvyklé, určitě zabývat naše právní oddělení. Jinak vám bohužel pomoci nemohu."

Vrátný doprovodil Chadwicka otáčecími dveřmi z budovy.

Místo oběda si dal Chadwick v bistru kousek od Fleet Street obložené chleby a v zamyšlení je snědl. Brzy odpoledne už seděl v jedné té příruční knihovně, jaké se ve středním Londýně specializují na soudobé archívy a novinové výstřižky. Když prošel šanonem nedávných soudních sporů řešících urážky na cti, přesvědčil se, že jeho advokát nepřeháněl.

Chadwickem otřásl zejména jeden případ. Jistého staršího pána ošklivě očernil ve své knize známý, velice čtený spisovatel. Postižený podal žalobu, spor vyhrál a nakladatel mu měl zaplatit odškodnění ve výši třiceti tisíc liber a uhradit soudní náklady. Nakladatel se však odvolal a odvolací soud zrušil rozhodnutí o odškodnění a usnesl se, že

každá z obou stran si má hradit své vlastní náklady sama. Žalobci hrozila po soudním sporu, který už trval čtyři roky, úplná finanční zkáza a obrátil se proto k nejvyššímu soudu. Nejvyšší soud zvrátil rozhodnutí odvolacího soudu, uznal žalobci nárok na odškodnění, ale nerozhodl o placení nákladů. Žalobce svých třicet tisíc liber odškodnění vyhrál, ale po pěti letech mu účet za soudní náklady vzrostl na pětadvacet tisíc. Nakladatele čekal obdobný účet za soudní náklady a přišel celkem o pětasedmdesát tisíc liber, ale byl na téměř celou tu částku pojištěn. Žalobce proces vyhrál, ale byl nadsmrti zničen. Fotografie ho zachycovaly v prvním roce sporu jako křepkého šedesátníka. Pět let nato z něj byla pouhá troska, člověk uštváný nekonečným napětím a vzrůstajícími dluhy. Svou pověst očistil, ale zemřel úplně zbídačený.

Bill Chadwick se rozhodl, že nic takového se mu nesmí stát, a odebral se do westminsterské veřejné knihovny. Tam se usadil v čítárně s výtiskem Halsburyových Anglických zákonů.

Jak už mu řekl advokát, nepostihuje urážku na cti žádný určitý zákon, jako je třeba zákon o silniční dopravě, ale existuje doplněk zákona o urážce na cti z roku 1888, který podává obecně uznávanou definici nactiutrhání a pomluvy takto:

Nactiutrhácný výrok je takový výrok, který sniží některou osobu ve vážnosti u spravedlivě myslících členů společnosti obecně, nebo způsobí, že se jí lidé strání či vyhýbají, nebo ji vystaví nenávisti, opovržení či zesměšnění, anebo ji krivým nařčením zneváží či poškodí v postavení, zaměstnání, povolání, řemesle či obchodu.

To poslední se mně tedy týká rozhodně, pomyslel si Chadwick. Stále mu však vrtalo hlavou něco, co řekl ve svém výkladu o soudech jeho advokát. "Veškerá obvinění vznesená před soudem se smějí zveřejnit, aniž by byla doložena." To přece není možné.

Advokát však měl pravdu. Zákon z roku 1888 to potvrzoval. Cokoli je řečeno při zasedání soudu se smí zaznamenat a zveřejnit, aniž by se reportér či šéfredaktor, sazeč či vydavatel musel obávat stíhání pro urážku na cti, ovšem jediné za předpokladu, že zpráva bude "věrná, nezastaralá a přesná."

Je tomu tak jistě proto, pomyslel si Chadwick, aby se soudci, přísedící, svědci, policejní důstojníci, právní zástupci a dokonce i obžalovaní nemuseli obávat vyslovit, co podle jejich přesvědčení je pravda, ať už případ dopadne jakkoli. Takováto ochrana před reakcí kterékoliv osoby, byť třeba i oběti urážky, pomluvy, zneuctění či nactiutrhání, se jmenuje "absolutní výsada". Platí však pouze za předpokladu, že k obvinění dojde výhradně v soudní síni a při zasedání soudu, a vztahuje se i na každého, kdo přesně popíše, otiskne a uveřejní, co bylo řečeno.

V podzemní dráze cestou na předměstí začala klíčit Billu Chadwickovi v hlavě dosud nevyhraněná myšlenka.

Po čtyřech dnech pátrání Chadwick konečně zjistil, že Gaylord Brent bydlí v mondénní uličce v Hampsteadu, a tam se také za ním v neděli ráno vypravil. Usoudil, že žádný redaktor nedělních novin v neděli nepracuje, a spolehl na svou šťastnou hvězdu, že Brentova rodina neodjela na víkend na venkov. Vystoupil po schodech a zazvonil.

Za dvě minuty mu otevřela příjemně vyhlížející, asi tak pětatřicetiletá žena.

"Je pan Brent doma?" zeptal se Chadwick a rychle dodal: "Přišel jsem kvůli jeho článku v COURIERU."

Níjak tím nezalhal a paní Brentovou rázem přesvědčil, že je z redakce na Fleet Street. Usmála se, otočila, zavolala do chodby "Gaylorde" a znovu se obrátila k Chadwickovi.

"Manžel tu bude hned," řekla, nechala dveře otevřené a vrátila se do domu, kde bylo slyšet malé děti. Chadwick čekal.

Minutu nato přišel Gaylord Brent ve světlých plátěných kalhotách a růžové košili, elegantní, asi pětčtyřicetiletý muž.

"Co si přejete?" otázal se.

"Pan Gaylord Brent?" zeptal se Chadwick.

"Ano."

Chadwick rozložil výstřižek, který s sebou nosil v kapse, a ukázal mu jej.

"Přišel jsem kvůli tomu článku, co jste napsal do SUNDAY COURIERA."

Gaylord se výstřižku ani nedotkl, ale chvíli se na něj díval. Tvářil se zaraženě a dost netrpělivě.

"To už je asi měsíc stará věc," řekl. "Co s tím má být?"

"Lituji, že vás vyrušuji v neděli ráno," řekl Chadwick. "Ale to už je riziko, které musíme všichni podstoupit. Víte, v tom článku jste mě očernil, a hodně povážlivě. Velice jste mě poškodil v mé práci i společenském životě."

Brent se pořád ještě tvářil zaraženě, ale teď se do jeho výrazu vmísilo i značné podráždění.

"Kdo proboha jste?" zeptal se.

"Promiňte, jmenuji se William Chadwick."

Po vyslechnutí toho jména Gaylord Brent konečně pochopil, koho má před sebou, a rozhněval se teď doopravdy.

"Poslyšte," řekl, "takhle si přece nemůžete přijít ke mně domů a stěžovat si tady. Na to jsou patřičné cesty. Budete se muset obrátit na svého advokáta, ať napíše . . ."

"To už jsem udělal," přerušil ho Chadwick. "Ale nebylo mi to nic platné. Zkoušel jsem taky promluvit s šéfredaktorem, ale nepřijal mě. A tak jsem přišel za vámi."

"To je neslýchané," zaprotestoval Gaylord Brent a už se chystal, že zavře dveře.

"Víte, já pro vás něco mám," řekl mu Chadwick mírně. Brent se s rukou na klíce zarazil.

"A co?" zeptal se.

"Tohle," řekl mu Chadwick.

Pozvedl přítomnou pravou ruku se zaťatou pěstí a pevně, i když nijak zvlášť prudce, udeřil Gaylorda Brenta do špičky nosu. Rána nebyla dost tvrdá, aby zlomila kost nebo poškodila chrupavčitou přepážku, ale Gaylord Brent po ní krok ustoupil, hlasitě vykřikl a chytil se rukou za nos. Do očí mu vhrkly slzy a začal vdechovat první kapky řinoucí se krve. Na vteřinu se podíval na Chadwicka, jako kdyby měl před sebou šílence, a pak zabouchl dveře. Chadwick uslyšel v chodbě pádící kroky.

Na rohu Heath Street uviděl policejního konstábla, mladíka, který si docela příjemně užíval klid pěkného jasného rána, ale jinak se celkem nudil.

"Pane konstáble," řekl mu Chadwick, když k němu došel. "Měl byste jít se mnou. V jednom bytě došlo k napadení." Mladý policista viditelně ožil. "K napadení, pane?" zeptal se. "A kde?"

"Jen o dvě ulice dál," řekl Chadwick. "Dovedu vás tam."

Nečekal, až se ho policista bude ještě na něco vyptávat, kývl na něj ukazovákem, otočil se a rázně zamířil stejnou cestou, jakou sem právě přišel. Za sebou uslyšel, jak policista hlásí cosi do vysílačky, a potom rozhodné kroky policejních bot.

Ochránce zákona dohonil Chadwicka na rohu ulice, kde bydleli Brentovi. Chadwick se chtěl vyhnout dalšímu vyptávání, a tak šel pořád co nejrychleji a jenom řekl policistovi: "Tamhle to je, pane konstáble, v čísle dvaatřicet." Když došli ke dveřím, bylo pořád ještě zavřeno. Chadwick k nim ukázal.

"V tomhle domě to bylo," řekl.

Konstábl se na chvíli zarazil a podezíravě si Chadwicka změřil, ale pak vyšel po schodech a zazvonil. Chadwick vystoupil za ním až na poslední schod. Kdosi opatrně otevřel a ve dveřích se objevila paní Brentová. Když uviděla Chadwicka, užasle se na něj zahleděla. Chadwick se rychle ozval, než stačil něco říct policista.

"Paní Brentová, mohl by si tady pan konstábl promluvit s vaším manželem?"

Paní Brentová přikývla a utekla do domu. Oba návštěvníci zaslechli zevnitř tlumený rozhovor. Dobře však rozeznali slova "policie" a "ten chlap". Vzápětí se objevil ve dveřích Gaylord Brent. Levou rukou si přidržoval k nosu studenou mokrou utěrku a přerývaně dýchal.

"Co si přejete?" zeptal se.

"Tohleto je pan Gaylord Brent," řekl Chadwick.

"Jste pan Gaylord Brent?" otázal se policista.

"Ano," odpověděl Gaylord Brent.

"Před několika minutami byl pan Gaylord Brent záměrně udeřen do nosu," řekl Chadwick.

"Je to pravda?" zeptal se policista Brenta.

"Ano," přikývl Brent a vražedně se díval přes utěrku na Chadwicka.

"Chápu," řekl policista, který očividně nechápal vůbec nic. "A kdo to udělal?"

"Já," ozval se vedle něj Chadwick.

Policista se k němu nevěřičně obrátil. "Co prosím?" zeptal se.

"Já to udělal. Vrazil jsem mu jednu do nosu. A to je přece napadení, ne?"

"Opravdu to tak bylo?" zeptal se policista Brenta.

Ten jenom kývl za mokrou utěrkou.

"A smím se vás zeptat, proč jste to udělal?" otázal se policista Chadwicka.

"To jsem ochoten vysvětlit jediné ve své výpovědi na policejní stanici," odpověděl Chadwick.

Policista z toho byl úplně popletený. Po chvíli řekl: "Dobrá, pane, musím vás tedy požádat, abyste mne následoval na stanici."

Na rohu Heath Street stál policejní vůz přivolaný před pěti minutami konstáblem. Konstábl krátce pohovořil s dvěma uniformovanými policisty ve voze a potom si oba s Chadwickem nasedli do zadu. Ve dvou minutách dojeli na místní policejní stanici a tam odvedli policisté Chadwicka k seržantovi, který měl právě službu. Chadwick tam mlčky stál a mladý konstábl vysvětloval seržantovi, co se přihodilo. Seržant, starší už člověk, léty vycvičený k trpělivosti, se s jistým zájmem zadíval na Chadwicka.

"Koho jste to praštil?" zeptal se potom.

"Pana Gaylorda Brenta," odpověděl mu Chadwick.

"Asi vám není moc sympatický, co?" zeptal se seržant.

"Moc ne," řekl Chadwick.

"A proč jste přišel k tomuhle policistovi a ohlásil mu to?" zeptal se seržant.

Chadwick pokrčil rameny. "To se přece má, ne? Byl porušen zákon, a tak by o tom měla být policie informovaná."

"To není špatný nápad," uznal seržant. Pak se obrátil ke konstáblu. "Je pan Brent hodně poraněný?"

"Ani se mi nezdálo," odpověděl mladík. "Vypadalo to spíš jako menší rána do frňáku."

Seržant si povzdychl. "A adresa?" řekl. Konstábl mu ohlásil adresu. "Počkejte tady," nařídil seržant.

Odešel do zadní místnosti. Gaylord Brent nebyl uveden v telefonním seznamu, ale seržant si jeho číslo zjistil na dotazech. Pak na ně zavolal. Za chvíli se vrátil.

"Tak se mi zdá, že pan Gaylord Brent ani moc netrvá na obvinění," řekl.

"O to přece nejde," namítl Chadwick. "Pan Brent mě nemá co obviňovat. Nejsme v Americe. Jednou je jasné, že byl spáchán trestný čin v rozporu s anglickým zákonem, a je teď na policii, jestli vůči mně vznesou obvinění, anebo ne." Seržant se na něj znechuceně podíval.

"Vy se dost vyznáte v zákonech, vidíte?"

"Trochu jsem si je přečetl," přiznal Chadwick.

"V těch si dneska čte kdekdo," povzdychl si seržant. "A co když se policie rozhodne, že proti vám vůbec žádné obvinění nevznese?"

"Tak mi nezbyde nic jiného, než vám oznámit, že jestli proti mně to obvinění nevznesete, vrátím se do toho domu a udělám to zas," řekl Chadwick.

Seržant si pomalu přitáhl desky s formuláři, na kterých podával hlášení o obvinění z trestného činu.

"Tím je to tedy jasné," řekl. "Vaše jméno?"

Bill Chadwick uvedl jméno a adresu a byl odveden k výslechu. Odmítl však učinit jakoukoli výpověď až na to, že by chtěl svoje počínání objasnit v patřičné době soudu. Takto byla jeho výpověď sepsána na stroji a Chadwick ji podepsal. Obvinění bylo tedy podle všech regulí podáno a pak byl propuštěn na kauci, určenou podle seržantova osobního odhadu na sto liber s tím, že se má druhý den ráno dostavit k obvodnímu soudu v severním Londýně. Nato ho pustili domů.

Druhý den přišel k soudu. Jednání trvalo jen dvě minuty. Chadwick se odmítl k obvinění vyjádřit, protože dobře věděl, že soudci si jeho odmítnutí vyloží v jediném smyslu. Usoudí, že Chadwick miní později trvat na tom, že je nevinný. Příklad byl odročen o čtrnáct dní a kauce znovu určena na sto liber. Protože šlo jen o předběžné jednání, nebyl pan Gaylord u soudu přítomen. Chadwick byl obviněn z fyzického napadení a v místních novinách otiskli o jeho případu sotva třicetimetrovou zprávičku. Na Chadwickově předměstí se však tyhle noviny ani nečetly, a tak si zprávy nikdo nevšiml.

Týden předtím, než případ přišel k soudu, telefonoval kdosi anonymně vedoucím zpravodajských oddělení všech hlavních deníků, večerníků a nedělních listů vydávaných na Fleet Street a v jejím okolí.

Hlas v telefonu pokaždé upozornil vedoucího zpravodajského oddělení, že příští pondělí s u obvodního soudu v severním Londýně objeví v souvislosti s případem fyzického napadení ve věci Policie versus Chadwick proslulý reportér COURIERU Gaylord Brent, který se specializuje na vyhledávání dramatických situací v hospodářské a finanční oblasti, a že by se redakci jistě vyplatilo, kdyby na přelíčení vyslala někoho ze svých pracovníků a nespolehla se jenom na zprávy ze soudních síní, jak je dodává tisková agentura.

Většina vedoucích redaktorů nahlédla do pořadu soudních přelíčení toho dne, ověřila si, že tam skutečně figuruje Chadwickovo jméno, a určila, kdo z redakce k soudu zajde. Nikdo netušil, co se bude dít, ale všichni doufali v nejlepší. Obdobně jako v mnoha odborových svazech ustupuje často i na Fleet Street solidarita praktickému prospěchu.

Bill Chadwick se dostavil na přelíčení úderem desáté a byl požádán, aby počkal, až budou vyvolávat jeho jméno. Příklad přišel na pořad ve čtvrt na dvanáct. Chadwick zasedl venku na lavici obžalovaných, krátce pohlédl k místům, vyhrazeným pro tisk a zjistil, že je tam přeplněno. Ještě než vešel, si však povšiml, že Gaylord Brent, povolaný jako svědek, sedí na lavici v hlavní hale. Podle anglického práva nesmí žádný svědek vstoupit do soudní síně, dokud není předvolán, aby podal svědectví. Teprve když své svědectví podá, smí zasednout vzadu v soudní síni a sledovat přelíčení. To vyvedlo na chvíli Chadwicka z míry. Vyřešil své dilema vyjádřením, že se cítí nevinný.

Odmítl soudcovu nabídku, že případ by mohl být znovu odročen, dokud si Chadwick neopatří právního zástupce, a vysvětlil, že se chce obhajovat sám. Soudce pokrčil rameny, ale souhlasil.

Zástupce obžaloby shrnul fakta případu, alespoň pokud mu byla známa, a vyvolal nemálo údivu zmínkou, že toho rána, kdy došlo k napadení, se Chadwick přihlásil sám u policejního konstabla Clarka. Bez dalších komentářů pak zavolal konstabla Clarka.

Mladý policista složil přísahu a dosvědčil, jak došlo k zadržení. Soudce se otázel Chadwicka, zda miní položit svědkovi nějaké otázky, ale Chadwick odmítl. Soudce ho vybídl znovu, ale Chadwick se veškerých otázek vzdal. A tak soud policejnímu konstablovi Clarkovi poděkoval, a ten zasedl vzadu v soudní síni. Nato byl jako svědek povolán Gaylord Brent. Vystoupil na svědecký stupínek a složil přísahu. V té chvíli povstal na lavici obžalovaných Chadwick.

"Vaše Ctihodnosti," oslovil zvučně soudce, "přemýšlel jsem o tom všem a rád bych změnil své vyjádření. Jsem vinný." Soudce se na něj vytržetěně podíval. Zástupce obžaloby již vstával, aby položil svoje otázky, a teď si zase sedl.

Gaylord Brent stál mlčky na svědeckém stupínku.

"Ach tak," pravil soudce. "Myslíte to vážně, pane Chadwicku?"

"Naprostě vážně."

"Máte nějaké námítky, pane Cargille?" zeptal se soudce zástupce obžaloby.

"Žádné námítky, pane," pravil pan Cargill. "Musím v tom případě jen předpokládat, že obžalovaný nic nenamítá proti faktům případu, tak jak jsem je nastínil."

"Nenamítám skutečně vůbec nic," odpověděl z lavice obžalovaných Chadwick. "Všechno se sběhlo přesně tak, jak tady bylo řečeno."

Soudce se obrátil ke Gaylordu Brentovi. "Mrzí mne, že jsme vás obtěžovali, pane Brente," řekl mu, "ale zřejmě vás už jako svědka potřebovat nebudeme. Můžete buď odejít, nebo se posadit vzadu v soudní síni."

Gaylord Brent přikývl a sestoupil ze svědeckého stupínku. Znovu se pozdravil pokývnutím s kolegy usazenými na novinářských lavicích a sedl si vzadu, blízko policejního konstabla, který už svědčil. Soudce se obrátil k Chadwickovi.

"Pane Chadwicku, nejprve jste tvrdil, že jste nevinný, a teď svou vinu uznáváte. Znamená to ovšem, že přiznáváte i fyzické napadení pana Brenta. Chtěl byste si snad předvolat nějaké svědky, kteří by se vyjádřili ve váš prospěch?"

"Ne, Vaše Ctihodnosti."

"Můžete si povolat svědky, kteří se sami těší dobré pověsti a mohli by se vyjádřit o vaší bezúhonnosti, anebo, pokud si přejete, promluvit za sebe v zájmu zmírnění rozsudku sám."

"Nežádám žádné svědky, pane," řekl Chadwick. "Ale v zájmu zmírnění rozsudku bych se rád hájil sám z lavice obžalovaných."

"To je také vaše výsada a právo," pravil soudce.

Chadwick povstal, aby oslovil soud, a vytáhl z kapsy složený výstřížek.

"Vaše Ctihodnosti, před šesti týdny uveřejnil pan Gaylord Brent v SUNDAY COURIERU, listu, ve kterém pracuje, tento článek. Byl bych vám, Vaše Ctihodnosti, nesmírně vděčný, kdybyste do článku nahlédli."

Soudní sluha vstal, vzal výstřížek a zašel s ním k soudcům.

"Souvisí to s případem, který právě projednáváme před tímto soudem?" zeptal se soudce.

"Ujišťuji vás, pane, že ano. Velice úzce to s ním souvisí."

"Dobrá," řekl soudce. Vzal si výstřížek, který mu podával soudní sluha, a rychle jej přečetl. Když dočetl, položil jej a řekl: "Už chápu."

"V tomto článku," řekl Chadwick, "se na mně Gaylord Brent dopustil hrubé urážky na cti, která mne nesmírně poškodila. Jak jste si jistě povšiml, pane, zabývá se články obchodní společnosti, která vyráběla jistý výrobek a posléze byla zrušena, přičemž řada osob přišla o svoje zálohy. Byl jsem naneštěstí jedním z obchodníků, kteří té firmě uvěřili, protože jsem se jako mnoho ostatních domníval, že je to spolehlivá firma se solidními výrobky. Ta chyba mě také stála dost peněz, a chyba to skutečně byla. V tomto článku jsem však byl zčistajasna obviněn z jakéhosi špatně definovaného spojení v této záležitosti, a navíc mě z něho osočil lemplovský, líný a neschopný pisálek, který se ani neobtěžuje pořádně se na svou práci připravit."

Soudní síň to zašumělo a pak se rozhostilo ticho. Vzápětí se však už v lavicích, kde seděli novináři, začaly divoce míhat tužky po blocích linkového papíru.

Zástupce obžaloby povstal. "Je skutečně nutné užívat v zájmu zmírnění rozsudku takových výrazů, pane žalovaný?" zeptal se vyčítavě.

Chadwick mu skočil do řeči. "Ujišťuji Vaši Ctihodnost, že se čistě jen snažím vyličit celé pozadí případu. Věřím, že Vaše Ctihodnost může můj poklesek lépe posoudit, když pochopí důvody, proč k němu došlo."

Soudce se chvíli na Chadwicka zamyšleně díval.

"Na tom, co říká pan žalovaný, skutečně něco je," uznal. "Pokračujte prosím."

"Děkuji vám, pane," řekl Chadwick. "Víte, kdyby se byl tehle tak zvaný reportér nového typu, který se snaží vyhledávat zajímavé případy v obchodní oblasti, obtěžoval se mnou spojit, než sepsal ten škvár, byl bych mu ukázal všechny své spisy, účty a výkazy z bankovního konta a jasně bych mu dokázal, že jsem byl stejně oklamán jako kupující. A že jsem při tom obchodu přišel o podstatné částky. Jenomže on se ani nenamáhal na mě obrátit, i když jsem v telefonním seznamu a soupisu obchodníků. Mám z toho všeho dojem, že si tehle neohrožený novinář, který se tváří, kdovíjaké nároky má na svou práci, radši vyslechne drby v hospodě, než aby si ověřoval fakta . . ."

Gaylord Brent vzadu v soudní síni zbrunátněl vztekem a vyskočil.

"No dovolte . . .," křičel.

Kus dál povstal soudní sluha a hlasitě zavola: "Ticho! Žádám o ticho v soudní síni!"

"Chápu vaše rozhořčení, pane Chadwicku," pravil vážně soudce, "ale nevím dost dobře, co to má společného s jednáním u tohoto soudu."

"Vaše Ctihodnosti," řekl Chadwick pokorně. "Dovolávám se teď jenom vašeho smyslu pro spravedlnost. Když člověk, který zatím žil mírumilovně a pokojně, najednou udeří jiného člověka, je jistě důležité pochopit, jaký motiv měl pro tak atypický čin. A to, jak si dovoluji tvrdit, může jistě i ovlivnit mínění soudce, který nad ním má vynést rozsudek."

"Dobrá," řekl soudce, "vysvětlete své motivy. Ale krot' se se laskavě ve výrazech."

"To také budu," sliboval Chadwick. "Když vyšla tahle ta snůška lží maskovaných jako seriózní novinářská práce, těžce mě obchodně poškodila. Někteří mí společníci zřejmě ani netušili, že nepodložená tvrzení pana Gaylorda Brenta pocházejí spíš ze dna dopité láhve whisky než ze seriózního studia faktů, a byli dokonce ochotni těm nactiutrhacím výrokům uvěřit."

Gaylord Brent vzadu v soudní síni vzteky div nevyletěl z kůže. Šťouchl do policisty vedle sebe.

"Tohle si přece nemůže dovolit?" sykl.

"Pst," zašeptal policista.

Brent povstal. "Vaše ctihodnosti," zavola, "rád bych prohlásil, že . . ."

"Ticho!" okřikl ho soudní sluha.

"Jestliže bude ještě někdo rušit jednání soudu, dám ho vyvést ze soudní síně," pravil soudce.

"A tak jsem o tom všem začal přemýšlet, pane," pokračoval Chadwick. "Uvažoval jsem, jakým právem se takový neinformovaný šašek, který je líný ověřit si svá tvrzení, smí schovávat za baštami právních a finančních zdrojů, jaké mu může poskytnout jen vlivný list, a zničit ze svého opevnění malého člověka, s kterým se nikdy ani neobtěžoval sejit, člověka, který celý svůj život pilně a co nejpoctivěji pracoval."

"Proti nactiutrhacému tvrzení je ovšem možné se bránit i jiným způsobem," poznamenal soudce.

"To jistě, pane," přisvědčil Chadwick, "ale jako zkušený právník sám jistě víte, že jen málokdo si může dovolit vzít na sebe tak obrovské náklady a pustit se do sporu s mocnými velkými novinami. Pokoušel jsem se proto navštívit šéfredaktora a na faktech a spisech mu dokázat, že jeho zaměstnanec se naprosto mýlil a ani se nesnažil být nějak přesný. Šéfredaktor mne však odmítl přijmout, jak v den, kdy jsem za ním přišel, tak kdykoli v budoucnu. Chtěl jsem tedy jednat přímo s Gaylordem Brentem. A protože do redakce mě za ním nepustili, vypravil jsem se k němu domů."

"Abyste ho udeřil do nosu?" zeptal se soudce. "Je sice možné, že se na vás dopustil vážné urážky na cti, ale na to se přece nesmí odpovídat násilím."

"Proboha to ne, pane," odpověděl Chadwick překvapeně. "Vůbec jsem ho nechtěl praštit. Chtěl jsem se s ním domluvit. Požádat ho, aby znovu přezkoumal doklady, které by mu podle mého přesvědčení ukázaly, že to co napsal, byla naprostá nepravda."

"Ach tak," řekl soudce zaujatě. "Tedy konečně motiv. Šel jste za ním, abyste si s ním vážně promluvil?"

"Ano, pane, tak to skutečně bylo," řekl Chadwick. Stejně jako zástupce obžaloby si byl vědom, že když nesložil přísahu a mluví z lavice obžalovaných, nemůže být podroben křížovému výslechu.

"A proč jste mu to všechno pořádně nevysvětlil?" zeptal se soudce.

Chadwick se zatvářil sklesle. "Pokoušel jsem se o to," řekl. "Ale choval se ke mně stejně přezíravě a pohrdavě jako ti lidé u něj v redakci. Věděl, že jsem jen malý nevýznamný člověk a těžko se mohu postavit proti mocnému COURIERU."

"A co se tedy stalo?" otázal se soudce.

"Přiznám se, že najednou se ve mně cosi zlomilo," řekl Chadwick. "Udělal jsem něco neomluvitelného. Praštil jsem ho do nosu. Na jedinou vteřinu v celém mém životě jsem se nedokázal ovládnout."

Po těchto slovech se posadil. Soudce se na něj zaujatě díval přes soudní síň.

Ty mi tak budeš tvrdit, že ses nedokázal ovládnout, příteli, říkal si v duchu. Vždyť ty se ovládáš jako pilot nadzvukového letadla. Jenomže mimoděk se mu vybavila vzpomínka na aféru, která se stala před lety jemu, kdy byl špiněn a vláčen novinami za rozsudek, který tehdy vynesl u jiného soudu, a dobře si pamatoval své rozhořčení, vystupňované ještě tím, když se později prokázalo, že měl pravdu. Nahlas však řekl: "Toto je velmi závažný případ. Soud musí vzít v úvahu, že jste se cítil těžce ukřivděn, nicméně jste se onoho rána nevypravil ze svého domu až do Hampsteadu se záměrem dopustit se fyzického násilí. Udeřil jste však pana Brenta, a navíc na jeho vlastním prahu. Naše společnost nemůže prostě připustit, aby se občané domnívali, že mohou mlátit po nosech přední žurnalisty. Uděluji vám pokutu sta liber plus zaplacení padesáti liber za soudní náklady."

Lavice vyhrazené tisku byly v tu chvíli prázdné, jak se novináři řítili k telefonům a taxíkům. Bill Chadwick klidně vyplnil šek. Když sešel po schodech soudní budovy, popadl ho kdosi za paži. Otočil se a spatřil před sebou Gaylorda Brenta, bledého vztekem.

"Mizero!" řekl novinář. "Nemyslete si, že to, co jste napovídal před soudem, vám projde."

"Ale projde," řekl Chadwick. "Z lavice obžalovaných si můžu prohlašovat, co chci. Říká se tomu absolutní výsada."

"Jenomže to, co jste o mně říkal, není vůbec pravda," rozčiloval se Brent. "Takhle přece o nikom mluvit nemůžete."

"A proč ne?" zeptal se Chadwick mírně. "Jen si vzpomeňte, co jste napovídal vy o mně."

Povinnost*

Motor našeho auta už dobré tři kilometry prskal, a právě když jsem vyjížděl do kopce po příkré točité silnici, začal dokonávat. Modlil jsem se ke všem irským svatým, aby mi vůz nevyprověděl zrovna na tomhle místě a nezanechal mě osudu uprostřed divoké krásy francouzské krajiny.

Bernadette se vyděšeně dívala z vedlejšího sedadla, jak se hrbím nad volantem a dupu na plyn, abych vymačkal ze skomírajícího motoru poslední záchvěv energie. Pod kapotou bylo nesporně cosi v nepořádku, a já byl poslední člověk na světě, který se v podobných technických záhadách vyznal.

Starý triumph Mayflower přece jen poslední kousek stoupání zdolal a na vrcholku kopce naposled zakašlal a zmlkl.

Vypnul jsem zapalování, zatahl ruční brzdu a vylezl z vozu. Bernadette vystoupila také a spolu jsme se dívali na druhou stranu kopce, kde se venkovská silnice svažovala k údolí.

Onoho letního večera počátkem padesátých let to tam skutečně bylo nádherné. Dordogne tentokrát ještě nikdo "neobjevil" - aspoň boháči ne. Byl to francouzský zemědělský kraj, kde se za staletí jen málo změnilo. K obloze tu netrčely tovární komíny ani stožáry elektrického vedení a svěže zelené údolí neprotínaly jizvy dálnic. Kolem úzkých cest se choulily malé vesničky a jejich obyvatelé dobývali živobytí z okolních polí a svázeli úrodu na rozvrzaných dřevěných vozech tažených páry volů. Rozhodl jsem se s Bernadette, že toho léta prozkoumáme zdejší kraj v našem obstarožním vozidle a strávíme tu svou první dovolenou v cizině, to jest mimo Irsko a Anglii.

Vyndal jsem z auta silniční mapu, podíval se do ní a ukázal k místu na severním okraji dordogneského údolí.

"Jsem asi tadydle," řekl jsem. "Aspoň myslím."

Bernadette se zahleděla na silnici před námi. "Tamhle je vesnice," řekla.

Zadíval jsem se směrem, kterým ukazovala. "Máš pravdu," řekl jsem.

Mezi stromy byla vidět kostelní věž a zahlédl jsem i střechu stodoly. Pochybovačně jsem se podíval k autu a na kopec před námi.

"Možná že tam dojedeme i bez motoru," řekl jsem, "ale dál se už nedostaneme."

"Pořád je mi to milejší, než tady uvíznout na celou noc," mínila moje lepší polovička.

Nasedli jsme znovu do auta. Zařadil jsem na neutrál, sešlápl co nejvíc spojku a povolil ruční brzdu. Mayflower začal pomalíčku sjíždět z kopce a potom nabral rychlost. V strašidelném tichu jsme setrvačností klouzali z kopce k vzdálené kostelní věži.

Síla gravitace nás přitáhla až ke kraji malé vesničky, která měla tak deset čísel, a odtud už dojelo auto vlastní vahou doprostřed venkovské silnice. Tam se zastavilo. Znovu jsme vystoupili. Začínalo se šerit.

Vesnice vypadala úplně opuštěně. U zdi veliké cihlové stodoly hrabalo ve hlině jediné kuře. Na kraji silnice stály s ojmi skloněnými do prachu dva žebříňáky na seno, které tu zřejmě někdo zanechal, a jejich majitele nebylo široko daleko vidět. Rozhodl jsem se už, že zaklepu na jeden domek se zavřenými okenicemi, a i když neumím slovo francouzsky, pokusím se nějak vysvětlit, co se nám stalo, ale vtom se před kostelem objevila osamělá postava a zamířila přímo k nám.

POZOR: POZNÁMKA POD ČAROU:

Bylo mi řečeno, že tento příběh se svým charakterem vymyká ostatním povídkám sbírky a vlastně nezapadá do žádné kategorie. Je to ode mne možná tvrdohlavost, ale i tak jsem se rozhodl, že jej zařadím. Vyprávěl mi jej jeden můj irský známý a přísahá, že je to všechno pravda a že se mu to tak skutečně přihodilo. Rozhodl jsem se proto vypovědět jej na rozdíl od všech ostatních příběhů v první osobě. F.F.

Jak se ten člověk blížil, viděl jsem, že je to vesnický kněz. Tenkrát ještě nosili kněží černou kleriku, dlouhou až na zem, šerpu kolem pasu a klobouk s širokou krempou. Snažil jsem se přijít aspoň na jedno francouzské slovo, jímž bych ho oslovil, ale marně. Když došel téměř k nám, zavolal jsem "Otče!"

Naštěstí to stačilo. Kněz se zastavil, přistoupil k nám a tázavě se usmál. Ukázal jsem na svoje auto. Usmál se ještě

srdečněji, a přikývl, jako by chtěl říct "Moc hezký vůz". Jak mu vysvětlit, že nejsem hrdý majitel auta toužící po obdivu nad svým vozidlem, ale turista, který tu nedobrovolně uvízl?

Latina, napadlo mne. Kněz byl už starší, ale jistě si ještě pamatuje za svých studentských let trochu latiny. Otázkou spíš bylo, jestli se něco vybaví mně. Usilovně jsem přemýšlel. Křesťanští bratři se léta pokoušeli vtlouct mi do hlavy trochu latiny, ale až na to, že jsem odříkával mši, jsem od té doby latinu nepotřeboval, a v misálech stejně nebývá mnoho zmínek, které by se mohly jen trochu vztahovat k problémům porouchaného triumphu.

Ukázal jsem na kapotu auta.

"Currus meus fractus est," řekl jsem knězi. Znamená to vlastně "Můj kočár je zlomený", ale i tak to zřejmě zabralo.

Kněz se rozlil po kulaté tváři úsměv plný pochopení.

"Ah, est fractus currus meus, filius meus?" pravil otec.

"In veritae, pater meus," přisvědčil jsem. Kněz se na chvíli zamyslel a pak mi posunky naznačil, abych na něho počkal.

Rychlejším krokem zamířil zpátky po silnici a vešel do budovy, kde, jak jsem si později všiml, byl vesnická hospoda a zřejmě i střed veškerého zdejšího dění. Taký mě mohlo napadnout, abych zašel do hospody, řekl jsem si.

Za chvíli kněz vyšel spolu s mohutným mužským v modrých plátěných kalhotách a modré košili, jaké tehdy nosili francouzští venkované. Plátěnky s provázkovými podrážkami mu vířily prach, když k nám těžce šlapal vedle svižně si vykračujícího kněze.

Když došli až k nám, spustil abbé rychlou franštinou a ukazoval k autu a oběma směry k silnici. Dělal to na mne dojem, jako by vysvětloval svému farníkovi, že auto tu nesmí celou noc překážet. Venkovan beze slova přikývl a znovu odešel po silnici. Zůstali jsme u vozu jen s knězem a Bernadette. Bernadette mlčky pooděšla a sedla si u příkopu. Komu se někdy stalo, že musel čekat a nevěděl na co, a navíc s někým, s kým se nemůže jediným slovem domluvit, si jistě umí představit tu situaci. Kněz pokývl a usmál se. My oba také pokývli a usmáli jsme se na něj. Po chvíli přerušil kněz mlčení.

"Anglais?" zeptal se a ukázal na Bernadette a na mne. Trpělivě jsem zavrtěl hlavou. Jedním z břemen, která musejí Irové vláčet dějinami, je to, že si je kdekdo plete s Angličany.

"Irlandais" odpověděl jsem a jenom jsem doufal, že jsem to řekl správně. Kněz se rozzářil.

"Ah, Hollandais." Znovu jsem zavrtěl hlavou, vzal ho za paži, odvedl ho a ukázal dozadu na auto. Po straně tam byla nálepka a na ní v černé na bílém podkladu velká písmena IRL. Usmál se na mne jako na nějaké neústupné děcko.

"Irlandais?" Přikývl jsem a usmál jsem se. "Irlande?" Znovu jsem s úsměvem přikyvoval. "Partie d'Angleterre," řekl. Povzdechl jsem si. Jsou bitvy, v kterých se zvítězit nedá, a teď nebyla vhodná chvíle ani místo, abych tomuto dobrému otci vysvětloval, že Irsko již není, mimo jiné i díky obětem Bernadettina otce a strýce, součástí Anglie.

Vtom se vynořil z úzké cesty mezi dvěma cihlovými stodolami s bočními stěnami z prken na staříčkém nářikajícím traktoru náš venkovan. V kraji, kde všichni jezdili na vozech s koňským anebo volským spřežením, to dost možná byl jediný traktor ve vsi a motor mu vrčel jenom o něco málo lépe než našemu autu ve chvíli, než vypovědělo docela. Ale přece jenom si to přihřel po silnici a zastavil těsně před mým triumphem.

Hospodář v modrých kalhotách a košili připoutal pevným lanem vůz k vlečnému háku traktoru a kněz nám ukázal, abychom nasedli do auta. Kráčel pak vedle nás a my, vlečení traktorem, pomalu dojeli po silnici a za zatáčkou do dvora. Stála tam bouda, která vypadala jen jako další cihlová stodola, a na ní jsem v houstnoucím šeru rozeznal na oprýskané ceduli nápis "Garage". Zřejmě tam bylo zavřeno a zamčeno. Venkovan odvázal auto z háku a začal stáčet lano. Kněz ukázal na hodinky a pak na zavřenou opravnu a naznačil mi, že se tu otvírá v sedm a že mechanik, který už odešel, poránu zjistí, co je s mým autem v nepořádku.

"Ale co si do té doby počneme?" zašeptala mi Bernadette.

Obrátil jsem se ke knězi, sepal si obě dlaně pod jednou tvář a položil na ně tvář v gestu, jímž se snad všude na světě vyjadřuje touha po spánku. Kněz pochopil.

Znovu se pustil do rychlého rozhovoru s venkovánem. Ničemu jsem nerozuměl, ale venkovan najednou zvedl jednu ruku a kamsi ukázal. Zachytil jsem slovo "Preece", které mi vůbec nic neříkalo, ale viděl jsem, že kněz souhlasně přikývl. Pak se ke mně otočil a naznačil mi, abychom si vyndali za auta kufr a vylezli si na zadní schůdek traktoru a pevně se tam drželi rukama.

Zařídili jsme se podle jeho rady a traktor vyjel ze dvora na silnici. Laskavý kněz nám zamával na rozloučenou a od té doby jsme ho už neviděli. Připadali jsem si jako úplní blázni, jak jsme tam tak stáli vedle sebe na zadním schůdku traktoru a já třímal v jedné ruce cestovní tašku s našimi věcmi na noc a druhou se přidržoval. Náš mlčenlivý řidič se rozjel nahoru po silnici k druhému konci vesnice a pak přes potůček na další kopec. Když byl skoro až nahoře, zabočil do dvora jakéhosi hospodářství, kde zemi pokrývala směsice letního prachu a kravinců. Zastavil nedaleko dveří a ukázal nám, že máme vstoupit. Motor běžel dál a dělal rámus na celé kolo.

Venkovan přistoupil ke dveřím a zaklepal. Vzápětí stanula na prahu pomenší starší žena v zástěře, orámovaná světlem petrolejové lampy v místnosti. Řidič traktoru s ní chvíli rozmlouval a přitom na nás ukazoval. Žena přikývla. Řidič se spokojeně vrátil k traktoru a ukázal nám otevřené dveře. Pak odjel.

Zatímco se ti dva dohadovali, rozhlédl jsem se v tom posledním zbytku denního světla po dvoře hospodářství. Byl to typický dvůr, jakých jsem kolem viděl zatím už mnoho, dvůr malého hospodářství, kde se dělá od všeho trochu. Měli tu chlév pro krávy, stáj pro koně a vola, dřevěné koryto vedle ruční pumpy a velikou hromadu hnoje, kde si hledalo živobytí hejno hnědých slepic. Všechno tu měli otlučené a sluncem vyrudlé, nic moderního, nic důmyslného, bylo to prostě tradiční malé francouzské hospodářstvíčko, jedno z těch statisíců, jež tvoří páteř zdejšího zemědělství.

Odkudsi, kam jsem neviděl, se ozývalo rytmičné svištění a údery sekery, prudké rány, když se sekera zeseke do dřeva, a praskání rozštípnutých polen, když je ostří rve na kusy. Kdosi tam štípal polínka na topení, chystal je už na zimu, která byla ještě dost daleko. Paní ve dveřích na nás kývla, abychom šli dál.

Možná že ve stavení měli obývací pokoj, parádní světnici či salón, ať už tomu říkali, jak chtěli, ale hospodyně nás zavedla do kuchyně, kde se zřejmě soustředil veškerý život v domě, do místnosti s kamennou podlahou, dřezem, jídelním stolem a dvěma ošuntělými křesly u krbu. Další ruční pumpa u kamenného dřezu prozrazovala, že vodu tu čerpají ze studně, a svítilo se petrolejovými lampami. Položil jsem brašnu.

Ukázalo se, že naše hostitelka je moc pěkná. Měla kulatý obličej s tvářemi jako jablíčka, šedé vlasy stažené do drdolu, upracované ruce, dlouhé šedivé šaty s bílou zástěrou a ve tváři veselý přívětivý úsměv. Představila se jako madame Preeceová a my jí zas řekli svoje jména, která jí připadala naprosto nevyslovitelná. Bylo jasné, že náš rozhovor se omezi jenom na další pokyvyování a úsměvy, ale když jsem si uvědomil, jak zoufale jsme na tom byli ještě před hodinou, děkoval jsem osudu, že vůbec máme kde hlavu složit.

Madame Preeceová nám naznačila, že Bernadette by se možná ráda podívala na náš pokoj a trochu se umyla. Já na takových jemnůstkách netrval, a tak obě ženy zmizely nahoře s brašnou. Přistoupil jsem k oknu, otevřenému do vlahého večerního vzduchu. Pod ním se prostíral další dvůr vzadu za domem, a tam stál nedaleko dřevěné kůlny uprostřed plevele vůz. Od kůlny vedl krátký, necelé dva metry vysoký plot z vybledlého dřeva. Nad plotem se co chvíli objevila a zase klesla velká sekera a dál bylo slyšet to štípání dřeva.

Bernadette se vrátila za deset minut a vypadla osvěženě, umyla se prý v porcelánovém umyvadle studenou vodou z kameninového džbánu. Před chvílí jsem zaslechl podivné šplíchnutí a teď jsem pochopil, že Bernadette zřejmě vylila vodu z horního okna na dvůr. Tázavě jsem se po ní podíval.

"Je to moc hezký pokojík," řekla. Madame Preeceová, která nás oba pozorovala, se radostně zatvářila a maličko se uklonila. Ne že by něčemu rozuměla, ale pochopila ten souhlasný tón. "Doufám jen, že se to tam nebude hemžit hmyzem," řekla se stejně zářivým úsměvem moje žena.

Obával jsem se, že hmyzu tam nejspíš bude habaděj. Bernadette si vždycky vytrpí své od blech a komárů, kteří jí nadělají na bílé keltské kůži obrovské puchýře. Madame Preeceová nám ukázala, abychom si sedli do těch otlučených křesel, a když jsme se usadili a jen tak si vykládali, točila se kolem černého litinového sporáku na druhém konci kuchyně. Vařila cosi, co velmi lákavě vonělo, a já si najednou uvědomil, jaký mám hlad.

Za deset minut nás pozvala ke stolu, prostřela před nás porcelánové misky a polévkové lžice a každému nám předložila veku výtečného nadýchaného bílého chleba. Nakonec postavila doprostřed stolu velkou polévkovou mísu, z které trčela kovová naběračka, a pohybem nás vyzvala, abychom si posloužili.

Nalil jsem Bernadette pěknou porci polévky, jak se ukázalo velmi husté, vydatné, chutné zeleninové polévky, většinou z brambor a hodně syté, což nám jen přišlo vhod. Byla to vlastně celá večeře, ale chutnala tak skvěle, že jsme si nakonec oba vzali třikrát. Nabídl jsem paní Preeceové, že jí naservíruji také, ale rozhorleně se bránila. Zřejmě to tady nebylo zvykem.

"Servez-vous, monsieur, servez-vous," opakovala, a tak jsem si nalil až po okraj své misky a s chutí jsme jedli dál.

Neuplynulo snad ani pět minut a štípání dřeva ustalo. Za pár vteřin nato se prudce rozlétly zadní dveře a k večeři přišel hospodář. Povstal jsem, abych se s ním pozdravil, a madame mu začala švitořivě vysvětlovat, jak jsme se tu octlí. Nedal však na sobě ani v nejmenším znát, že by ho přítomnost dvou cizích lidí u stolu zajímala. A tak jsem se zase posadil.

Byl to dlouhán, který narážel vrškem hlavy až do stropu. Spíš se přiklátil, než že by přišel, a jen se objevil, vyvolal ve mně dojem - jak se později ukázalo naprosto přesný -, že má obrovskou sílu, ale úplně tupé myšlení.

Bylo mu asi šedesát, možná že o něco víc anebo méně, a šedivé vlasy měl docela nakrátko ostříhané. Všiml jsem si, že má uši maličké jako knoflíky a oči, jimiž se na nás teď díval bez sebemenšího náznaku přivítání, bezelstné, úplně bez výrazu a dětsky modré.

Obr se beze slova usadil na židli, na které byl zřejmě zvyklý sedět, a žena mu ihned nalila až po okraj misky polévku.

Ruce měl černé od hlíny a možná že ještě i od kdovíčeho jiného, ale nikterak se neměl k tomu, aby si je umyl. Madame Preeceová se znovu posadila, opět se na nás zářivě usmála a pokývla drobnou hlavou a my jedli dál. Koutkem oka jsem viděl, že hospodář se láduje plnými lžicemi polévky a velkými kusy chleba, které utrhuje bez skrupulí z veku.

Manželé spolu ani nepromluvili, ale neušlo mi, že paní Preeceová co chvíli na muže láskyplně a shovívavě pohlédne a on si toho vůbec nevšímá.

My s Bernadette jsme se pokoušeli trochu rozmlouvat, alespoň mezi sebou, spíš abychom prolomili to ticho, než si něco určitého sdělili.

"Doufám jen, že ráno bude to auto opravené," řekl jsem. "Jestli má vážnější poruchu, budu se možná muset rozjet do nejbližšího města a přivést součástky nebo zavolat opravářský vůz."

Otřásl jsem se hrůzou při pomýšlení, jak nám takové výdaje zasáhnou do našeho skromného poválečného rozpočtu.

"Které je tady nejbližší větší město?" zeptala se Bernadette mezi dvěma sousty.

Snažil jsem se rozpomenout na mapu, která zůstala ve voze.

"Nejspíš Bergerac."

"Jak je to asi daleko?" zeptala se Bernadette.

"Asi šedesát kilometrů," odpověděl jsem.

Víc jsme si toho neměli co říct, a tak se najednou rozhostilo ticho. Trvalo dobrou minutu, když tu se najednou jakoby odnikud ozvalo anglicky: "Čtyřicet čtyři."

Oba jsme se v té chvíli skláněli nad polévkou a Bernadette ke mně udiveně vzhledla. Tvářil jsem se stejně překvapeně jako ona. Podíval jsem se na madame Preeceovou. Blaženě se usmívala a jedla dál. Bernadette nenápadně ukázala hlavou k hospodáři. Otočil jsem se k němu. Pořád se ještě cpal tou polévkou a chlebem.

"Co prosím?" řekl jsem mu.

Nedal najevo, že by mě slyšel, a naházal do sebe ještě pár lžic polévky a další kusance chleba. Pak, asi dvacet vteřin po tom, co jsem se ho zeptal, odpověděl naprosto zřetelnou angličtinou: "Čtyřicet čtyři. Do Bergeracu. Kilometrů. Čtyřicet

čtyři."

Ani se na nás nepodíval a ládoval se dál. Pohlédl jsem přes stůl na madame Preeceovou. Šťastně se pousmála, jako by chtěla říct: "Ano, manžel je nadaný na řeči." Oba jsme s Bernadette v úžasu odložili lžíce.

"Vy umíte anglicky?" zeptal jsem se hospodáře.

Ubíhaly vteřiny. Konečně mlčky přikývl.

"Narodil jste se snad v Anglii?" ptal jsem se.

Ticho se protahovalo a opět žádná odpověď. Konečně se dostavila, plných padesát vteřin po mé otázce.

"Ve Walesu," řekl hospodář a nacpal si do pusy další kus chleba. Měl bych teď vysvětlit, že kdybych při vyprávění tohoto příběhu trochu neuspíšil náš dialog, umřel by čtenář nudou. Tenkrát však vypadal rozhovor trochu jinak.

Vyvíjel se pomalíčku a táhl se donekonečna kvůli těm neúměrně dlouhým odmlkám mezi mými otázkami a jeho odpověďmi.

Zprvu jsem si myslel, že ten člověk snad špatně slyší. Tím to však nebylo. Slyšel docela dobře. Pak mě napadlo, že je třeba krajně opatrný a mazaný a vždycky si rozmýšlí, jaké by pro něj mohla mít jeho odpověď následky, stejně jako si šachista zvažuje důsledky svého tahu. Ale kdepak. Bylo to prostě tím, že tomu člověku to vůbec nezapalovalo a přemýšlel tak pomalu, že než vyslechl mou otázku, domyslel si, co obnáší, uvažil, co na ni odpovědět, a pak svou odpověď vyslovil, uběhlo mnoho vteřin, ne-li celá minuta.

Nemusel mě možná tolik zajímat, abych se protřpěl únavným rozhovorem, který se vlekl dvě hodiny, ale byl jsem zvědavý, proč tady tenhle Velšan hospodaří v hloubi francouzského venkova. Pomalu, po útržkovitých sděleních, jsem se konečně toho důvodu vypátral, a byl to důvod tak jímavý, že nás oba s Bernadette nadchl.

Ten muž se nejmenoval Preece, ale Price, Preece mu říkali Francouzi. Evan Price. Pocházel z Rhondda Valley v jižním Walesu. Téměř před čtyřiceti lety byl za první světové války vojínem velšského pluku.

Se svým plukem bojoval nedlouho před koncem války v druhé veliké bitvě na Marň. Byl těžce raněn a proležel týdný v britské vojenské nemocnici. Mezitím bylo vyhlášeno příměří. Když se britská armáda vracela domů, byl na tom Price ještě tak zle, že ho nemohli transportovat, a tak byl převezen do francouzské nemocnice.

Tam o něj pečovala mladá ošetřovatelka, a jak tam tak ležel v bolestech, zamilovala se do něj. Vzali se a odjeli na jih do Dordogne na hospodářstvíčko jejich rodičů. Price se již do Walesu nikdy nevrátil. Když rodiče zemřeli, jeho žena jako jediná dcera hospodářství zdědila, a tam jsme teď také všichni seděli.

Madame Preeceová mlčky sledovala to pomalé vyprávění propletené výkřiky jako "Ach tak!" a "Skutečně?", a vždycky když zachytila trochu jí známé slovo, zářivě se usmála. Pokoušel jsem se ji představit, jak asi vypadala v roce 1918. Jistě byla tehdy štíhlá jako čilá vlaštovka v letu, s tmavými očima, pěkně upravená a veselá i při práci.

I Bernadette dojala představa, jak droboučká francouzská ošetřovatelka pečuje ve flanderském lazaretu o obrovité, bezmocné, prostomyslné přerostlé dítě. Naklonila se nad stolem a dotkla se Priceovy paže.

"To je ale krásný příběh, pane Prici," řekla.

Price tam však seděl úplně netečně.

"My jsme z Irska," podotkl jsem, abych mu také na oplátku něco prozradil.

Mlčky seděl dál a žena mu nalila třetí porci polévky.

"Byl jste někdy v Irsku?" zeptala se ho Bernadette.

Uplynulo dalších pár vteřin. Hromotluk cosi zamručel a přikývl. V rozradostněném překvapení jsme se po sobě s Bernadette podívali.

"Pracoval jste tam snad?"

"Ne."

"Jak dlouho jste tam byl?"

"Dva roky."

"A kdy to bylo?" ptala se Bernadette.

"Od roku 1915 - do roku 1917."

"Co jste tam dělal?" Další odmlka.

"Sloužil jsem v armádě."

Samozřejmě, také jsem si to mohl domyslet. Určitě přece nerukoval až v roce 1917. Vstoupil do armády už dřív a v roce 1917 ho odveleli do Flander. Předtím byl u britské posádky v Irsku.

Bernadette se začala chovat o poznání chladněji. Je ze zanícené republikánské rodiny. Měl jsem snad v té chvíli vyptávání nechat, raději ji již po ničem nepátrat. Jenže novinářská profese mi nedala, abych se nedotazoval dál.

"Kde jste sloužil?"

"V Dublinu."

"Skutečně? My jsme náhodou také z Dublinu. Líbilo se vám tam?"

"Ne."

"To mě moc mrzí."

My Dublinané jsme na své město dost hrdí a rádi bychom na ně slyšeli od cizinců chválu, třeba i od cizinců z posádek. I dřívější životní dráha bývalého vojína Price se vyjevovala jen velmi, velmi pomalu. Narodil se v Rhonddě v roce 1897, ve velice chudé rodině. Život byl tehdy těžký a bezútěšný. V roce 1914 se jako sedmnáctiletý přihlásil do armády, spíš aby si zajistil jídlo, ošacení a střechu nad hlavou než z nějakého vlasteneckého nadšení. Nikdy nebyl povýšen, zůstal pořád jen vojínem.

Ostatní odjížděli na frontu do Flander, ale on strávil dvanáct měsíců ve výcvikových táborech a v armádních skladech ve Walesu. Koncem roku 1915 byl odvelen k posádce v Irsku a poslán do studených kasáren v Islandbridge na jižním břehu řeky Liffey v Dublinu.

Zřejmě tam žili hrozně nudně a nemohli jsme se ani moc divit, když nám řekl, že se mu v Dublinu nelíbilo. Stísněné kasárenské ložnice, nízký žold, malý i na tu dobu, a k tomu nekonečný bezduchý kolotoč věčného mytí chodeb a uklízení, leštění knoflíků a bot a stlání postelí, vystávání na strážích za mrazivých nocí a hlídek v prudkém dešti. A zábavy si při tak ubožáckém žoldu asi také moc neužili. Občas trochu piva v kantýně a jen nepatrný anebo žádný styk s katolickým obyvatelstvem. Nejspíš byl rád, když ho po dvou letech odveleli. Ale měl tenhle těžkopádný hromotluk vůbec kdy z něčeho radost, nebo ho něco dokázalo zarmoutit?

"To se tam za celou tu dobu nestalo nic zajímavého?" zeptal jsem se ho po chvíli už téměř zoufale.

"Jen jednou" odpověděl po dlouhé odmlce.

"A co?"

"Poprava," řekl a soustředěně se dál ládoval polévkou.

Bernadette odložila lžici a seděla ztuhlá zděšením. Kuchyní jako by zavanul mráz. Jenom manželé Priceovi netušili, že se něco stalo; madame stejně nerozuměla ani slovu a on byl naprosto necitelný. V té chvíli jsem toho opravdu měl raději nechat.

Vždyť byla popravena spousta lidí. V mountjoyské věznici věšeli prachšproště vrahy. Jenže ty věšeli. A dělali to vězení strážci. Potřebovali by na něco takového vojáky? I britští vojáci byli někdy popraveni, za vraždu nebo znásilnění, podle vojenských zákonů a po polním soudu. Byli oběšeni, nebo zastřeleni? Nevěděl jsem to.

"Pamatujete si, kdy to bylo, ta poprava?" zeptal jsem se.

Bernadette strnule seděla u stolu.

Pan Price ke mně pozvedl průzračné modré oči. Potom zavrtěl hlavou. "Už je to dávno," řekl. Myslel jsem si, že třeba lže, ale nelhal. Prostě to zapomněl.

"Byl jste v popravčí čtětě?" zeptal jsem se ho.

Jako obvykle chvíli mlčel a přemýšlel. Potom přikývl.

Napadlo mne, jaký to asi je pocit být jedním z popravčí čety, přimhouřenýma očima se dívat podél hlavně na jinou lidskou bytost připoutanou ke kůlu o necelých dvacet metrů dál, zamířit jí na bílou skvrnu nad srdcem a upřeně se dívat na toho ještě živého člověka, na povel stisknout spoušť, uslyšet výstřel, ucítit zpětný náraz a vidět, jak sebou připoutaná postava pod křídově bílým obličejem škube a sesouvá se v lanech. A potom se vrátit do kasáren, vyčistit pušku a nasnídat se. Zaplat' pánbůh, že jsem to nikdy nezažil ani nezažiji.

"Snažte se rozpomenout, kdy to bylo," naléhal jsem na Price.

Snažil se. Opravdu se snažil. Málem na něm bylo to úsilí znát. Po chvíli řekl: "V roce 1916. Nejspíš v létě."

Naklonil jsem se a dotkl se jeho paže. Pozvedl ke mně oči. Neskrývaly se v nich však žádné úhybné myšlenky, jenom trpělivá otázka.

"Pamatujete se . . . pokuste se upamatovat . . . , koho jste to zastřelil?"

To však na něho bylo moc. Ať se snažil sebevíc, nedokázal si vzpomenout. Nakonec zavrtěl hlavou.

"Už je to dávno," řekl znovu.

Bernadette prudce vstala. Stísněně a zdvořile se usmála.

"Jdu si lehnout," řekla mi. "Přijď brzy."

Šel jsem nahoru až za dvacet minut. Pan Price seděl dál v křesle u krbu, nekouřil, ani nečetl. Jenom se netečně díval do plamenů. A byl docela spokojený.

V pokoji byla tma a mně se vůbec nechtělo zápolit s petrolejkou. Svlékl jsem se ve světle měsíce, které pronikalo oknem do pokoje, a vlezl jsem do postele.

Bernadette tiše ležela, ale věděl jsem, že je vzhůru. A věděl jsem také, nač myslí. Na totéž, nač jsem myslel i já. Na ono jasné jaro roku 1916, kdy skupina mužů, oddaných tehdy velmi nepopulárnímu názoru, že Irsko by se mělo odtrhnout od Británie, pronikla na Boží hod velikonoční do hlavní pošty a jiných velkých budov.

Na stovky vojáků, dovezených, aby vzbouřence potřeš palbou z pušek a ranami z děl, i když mezi nimi jistě nebyl voják Price, který se tak nudil v islandbridgeských kasárnách, protože jinak by se byl o té události zmínil. Na kouř a hluk, na sutiny v ulicích, na mrtvé a umírající, Iry i Brity. A na to, jak vzbouřence nakonec vyvedli z pošty poražené a všemi odvržené. Na zvláštní zelenooranžovobílou trikolóru, kterou vztyčili na střeše pošty a kterou pak jejich přemožitelé pohrdavě strhli a místo ní znovu vyvěsili britskou vlajku.

Ve škole se to samozřejmě dnes neučí, protože to nepatří k nezbytným mýtům, ale přece jen je to pravda - když rebely vedli v řetězech do dublinského přístavu, aby je poslali přes vodu do vězení v Liverpoolu, Dublinané, většinou chudí katolíci, jim spílali a proklínali je, že uvrhli na Dublin tolik neštěstí.

Pravděpodobně by to tím bylo skončilo, nebýt nesmyslně šíleného rozhodnutí britských úřadů, aby šestnáct vůdců tohoto povstání bylo mezi třetím a dvanáctým květnem popraveno v kilmainhamské trestnici. Do roka se pak všechno změnilo, ve volbách roku 1918 na sebe strhla vliv zemi strana bojující o nezávislost. Po dvou letech partyzánské války dostalo konečně Irsko samostatnost.

Bernadette se vedle mne pohnula. Byla strnulá, zabraná do svých myšlenek. Věděl jsem, o čem asi přemýšlí. O těch studených květnových jitrech, kdy ještě za tmy před úsvitem dusaly městem okované boty popravčích čet, pochodujících z kasáren do vězení. O vojácích, kteří trpělivě čekali na rozlehlém kasárenském dvoře, až strážci vyvedou vězně a připoutají ho ke kůlu u zadní zdi.

A o svém strýci. Jistě té vláhé noci myslela hlavně na něho. Na tatínkova staršího bratra, všemi zbožňovaného, ale mrtvého dřív, než se narodila. Se svými žalárníky odmítal mluvit anglicky, před válečným soudem odpovídal jen irsky a hlavu vzhůru, bradu vztyčenou hleděl do hlavní, když se slunce přehouplo přes obzor. A myslela také na ostatní . . . na O'Connella, Clarka, MacDonougha a Padraiga Pearse. Ano, samozřejmě, na Pearse.

Zoufale jsem si povzdychl nad svou pošetilostí. Vždyť je to všechno nesmysl. Co bylo tehdy popraveno lidí - za

znásilnění, loupeže, vraždy i za dezerci z britské armády, ti byli také zastřeleni po válečných soudech. Tehdy už to tak chodilo. Existovala celá škála zločinů postihovaných trestem smrti. A bylo to za války, která přinášela jen další tresty smrti.

"Nejspíš v létě," řekl mi před chvílí v kuchyni Price. A to je dlouhé časové rozpětí. Od května do pozdního září. Byly to velké události v dějinách malého národa tehdy na jaře roku 1916. A přihlouplí vojín by se neměli do velkých událostí plést. Zahnal jsem všechny ty znepokojivé myšlenky a za chvíli nato jsem usnul.

Probudili jsme se brzy, protože hned po svítání začalo do pokoje proudit oknem slunce a drůbež na dvoře dělala takový rámus, že by probudila mrtvého. Oba jsme se umyli a já se jakžtakž oholil vodou ze džberu a zbytek vyliil oknem do dvora. Alespoň trochu svlaží vyprahlou zem. Vzali jsme si na sebe oblečení ze včerejška a sešli jsme do kuchyně.

Madame Priceová už pro nás pro oba měla na kuchyňském stole přichystané šálky horké kávy se spoustou mléka, chleby a bílé máslo, které nám výtečně chutnalo. Po jejím manželovi nebylo nikde ani potuchy. Málem jsem ještě nestačil dopít kávu a už mi paní Priceová ukazovala k předním dveřím stavení. Na dvoře plném kravinců stál kousek od silnice můj triumph a vedle něj jakýsi člověk, jak se posléze ukázalo, majitel autoopravny. Doufal jsem, že mi pan Price pomůže s překládáním, ale nikde ho nebylo vidět.

Mechanik mi začal cosi mnohomyšlně vysvětlovat, ale já z toho všeho rozuměl jedinému slovu. Carburateur, opakoval několikrát a pak mi předváděl, jak profoukl hadičku a odstranil z ní trochu nečistoty. Tak to byla tedy ta závada, něco tak jednoduchého! Sliboval jsem si, že vstoupím do kursu základní automobilové údržby. Mechanik si řekl o tisíc franků, což obnášelo v dobách, než de Gaulle zavedl nový frank, asi jednu libru šterlinků. Podal mi klíče od auta a rozloučil se.

Pak jsem se vyrovnal s paní Priceovou, zaplatil jsem jí dalších tisíc franků (tehdy se skutečně dala dovolená v cizině pořídít lacino) a zavolal Bernadette. naložili jsme do vozu brašnu a nastoupili si. Motor naskočil hned napoprvé.

Madame nám ještě jednou zamávala a zmizela v domě. Zacouval jsem kousek s autem a otočil je k silnici vedoucí kolem vrat.

Právě jsem vjížděl na silnici, když tu mne najednou zarazil strašlivý řev. Otevřeným oknem u svého sedadla jsem viděl, jak se k nám přes dvůr řítí pan Price a jako párátkem na zuby mává nad hlavou obrovskou sekerou.

Úplně jsem strnul, protože jsem si v té chvíli myslel, že nás chce napadnout. Kdyby si zamluvl, dokázal by roztřískat auto na kousky. A vtom jsem uviděl, že září radostí. Tím křikem a mávajícím sekyrou nás na sebe chtěl upozornit, než mu odjedeme.

Celý udýchaný přiběhl k autu a vstrčil do okna obrovský, jako měsíc široký obličej.

"Už jsem si vzpomněl," říkal, "už jsem si vzpomněl!" Úplně mě to zmátlo. Tvářil se radostně jako dítě, které udělalo něco, čím se mu zvlášť podaří potěšit rodiče.

"Na něco jste si vzpomněl?" zeptal jsem se ho.

Přikývl. "Vzpomněl," opakoval po mně. "Už vím, koho jsem to tehdy zastřelil. Byl to nějaký básník a jmenoval se Pearse."

Seděli jsme s Bernadette jako omráčení, bez hnutí a bez sebemenšího výrazu, a beze slova se na něj dívali. Radost mu vyprchala z obličeje. Tolik se snažil nás potěšit a nepovedlo se mu to. Vzal mou otázku vážně a celou noc si lámal ten svůj ubohý mozek, aby z něj vyždímal aspoň nějakou odpověď, i když pro něj stejně žádný smysl neměla. A po všem tom úsilí se mu zrovna před deseti minutami ta odpověď vybavila. Ještě v poslední chvíli nás chytil, a my se tu teď na něj díváme, mlčky a bezvýrazně.

Smutně se nahnul, ale pak se narovnal, obrátil se a šel zas štípat ta svoje polínka za kůlnu. Brzy jsem uslyšel pravidelně se opakující údery.

Bernadette seděla vedle mne a upřeně se dívala předním sklem. Byla bílá jako plátno a rty měla pevně sevřené. V duchu jsem před sebou viděl mladého hromotluka z Rhondda Valley, jak se před těmi dávnými lety přiklátil do islandbridgeských kasáren a vyzvedl si od zásobovacího důstojníka pušku a sadu ostrých nábojů.

Konečně Bernadette promluvila. "Je to zrůda," řekla.

Pohlédl jsem přes dvůr, kde se zvedala a dopadala sekyra v ruce člověka, který jediným výstřelem započal válku a vyslal celý národ na jeho cestu za nezávislost.

"Ne, děvče," namítl jsem, "není to zrůda. Zas jenom voják, který konal svou povinnost."

Sešlápl jsem spojku a vyjeli jsme po silnici dolů do Bergeracu.

Pečlivý člověk

Timothy Hanson přistupoval k životním problémům vždycky klidně a uměřeně. Pyšnil se tím, že právě tento přístup, s nímž si navykl nejprve klidně rozebrat situaci, pak zvolit nejpriznivější alternativu a nakonec se vši rozhodností sledovat zvolený cíl, mu ve středních letech, kdy byl na samém vrcholu života, zajistil bohatství a postavení, jemuž se teď těšil.

Když se za ním onoho jasného dubnového rána uctivě zavřely lesklé černé dveře, zůstal stát na nejhořejším schodu před domem v Devonshire Street, v ulici, kde se soustředí lékařská elita, a uvažoval, co si dál se sebou počít.

Vynikající doktor, starý známý, který byl už léta jeho soukromým lékařem, by se byl zachoval s vrcholnou ohleduplností a soucitem i k docela cizímu člověku. Když však měl před sebou přítele, mluvilo se mu mnohem hůř. Bylo vidět, že je zdrcenější než jeho pacient.

"Timothy, jen třikrát za léta své doktorské praxe jsem musel někomu něco podobného sdělit," řekl s rukama naplocho položenýma na desce s rentgenovými snímky a lékařskými zprávami. "Věř mi, prosím tě, že je to to nejhorší, co může lékaře v jeho práci potkat."

Hanson naznačil, že mu to vskutku věří.

"Kdybys byl jen trochu jiný, než jak tě znám, snad bych i byl v pokušení ti zalhat," pokračoval lékař.

Hanson mu poděkoval za poklonu i za důvěru.

Lékař ho osobně doprovodil na práh ordinace. "Kdybys snad něco potřeboval . . . vím, že to zní nesmírně banálně . . . , ale chápeš mě jistě . . . cokoliv . . ."

Hanson uchopil přítele za paži a usmál se na něj. V té chvíli to úplně stačilo a nic víc se od něho ani nedalo žádat.

Sestra v bílém plášti ho zavedla ke dveřím a otevřela mu. A teď stál Hanson venku na schodech a zhluboka se nadechl.

Vzduch byl chladný a čistý. V noci pročistil město severovýchodní vítr. Hanson se zahleděl shora ze schodů na ulici nenápadných elegantních domů, v kterých teď většinou sídlily firmy finančních poradců, kanceláře drahých advokátů a ordinace soukromých lékařů.

Po chodníku rychle kráčela směrem k Marylebone High Street mladá žena na vysokých podpatcích. Vypadala pěkně a svěže, oči jí svítily a tváře měla zružověle chladem. Pohlédla na Hansona a ten se na ni usmál a pokývl šedivou hlavou. Překvapeně se zatvářila, ale potom si uvědomila, že ho nezná a on ji také ne. To nebyl žádný pozdrav, ale flirt. Mile se na něho usmála a svižně šla dál, jenom teď o poznání víc pohupovala boky. Hansonův šofér Richard dělal, že si ničeho nevšiml, ale neušlo mu to a bylo na něm vidět, že jenom souhlasí. Stál vzadu u rollsroyce a čekal.

Hanson sešel ze schodů a Richards mu otevřel dveře. Hanson nastoupil a v teplé vozu se hned cítil mnohem uvolněněji. Sundal si plášť, pečlivě jej přehnul, položil si jej na sedadlo vedle sebe a odložil na něj černý klobouk.

Richards zasedl k volant.

"Do kanceláře, pane Hansone?" zeptal se.

"Do Kentu," odpověděl Hanson.

Stříbrný rollsroyce zahrnul k jihu na Great Portland Street a tu se teprve Richards odvážil zeptat: "Se srdíčkem není nic zlého, pane?"

"Ne," odpověděl Hanson. "Pořád si klidně pumpuje dál."

Se srdcem skutečně neměl nic v nepořádku. V tom ohledu byl silný jako býk. Teď tu však nebyla rozhodně vhodná chvíle ani místo, aby se rozpovídal se svým šoférem o nenasytných buňkách, které mu prorůstají útroby. Rollsroyce se přehnal kolem sochy Eróta na Picadilly Circus a zařadil se do proudu vozidel směřujících dolů po Haymarket.

Hanson se opřel dozadu a zadíval se na čalounění na stropě. Šest měsíců jistě kdekomu připadá jako nekonečně dlouhá doba, uvažoval, třeba člověku, kterého právě odsoudili do vězení anebo převezli do nemocnice se zlomeninami obou nohou. Když jsou to však poslední měsíce, které mu zbývají, zdaleka mu tak dlouhé nepřipadají. Není to vůbec moc času.

Poslední měsíc bude samozřejmě muset strávit v nemocnici, na to ho lékař upozornil. Samozřejmě, až to s ním bude hodně zlé. A to určitě bude. I když teď existují anodyny, nové a velmi účinné léky . . .

Limuzína zabočila doleva na Westminster Bridge Road a potom na samotný most. Cestou přes Temži se Hanson díval, jak se k nim přibližuje vysoká krémová budova County Hall.

Připomínal si, že přes všechny daňové postihy, které zavedla labouristická vláda, nemá tak docela malé jmění.

Především je tu ta firma v City, kde obchoduje vzácnými a cennými mincemi, výborně zavedený podnik s dobrou obchodní pověstí, ke kterému patří i část budovy, kde je umístěn. A vše patří jen jemu, nemá tam žádné společníky ani podílíky.

Rollsroyce projel přes křižovatku Elephant and Castle a zamířil směrem k Old Kent Road. Dávno už měli za sebou povznesenou eleganci Marylebonu, obchodní bohatství Oxford Street i ta dvě místa, kde sídlí moc - vládní čtvrt' Whitehall a radnici County Hall stojící proti sobě na obou stranách westminsterského mostu. Za křižovatkou Elephant and Castle už byly ulice chudší, zchátralé; projížděli tu jednou z oblastí vnitřního města, které začíná být problémem, uvízlým mezi bohatstvím a mocí centra a učenou samolibostí vilových předměstí, odkud dojíždějí do zaměstnání lidé z lepších vrstev.

Pohodlně usazen ve svém voze za padesát tisíc liber, cestou po hlavní trase, jejíž každá míle přišla na milión, pozoroval Hanson, jak se kolem míhají sešlé staré domy. S potěšením pomyslel na své překrásné kentské sídlo, kam právě měl namířeno, položené uprostřed dokonale pěstěného parku, osázeného duby, buky a lipami. Uvažoval, co se teď asi s tím sídlem stane. A pak je tu ještě ten velký byt v Mayfair, kde občas v týdnu přespí, když se mu nechce jet až do Kentu, a kde může hostit své zákazníky z ciziny mnohem neformálněji než někde v hotelu, protože uvolněnější atmosféra přispívá i k výhodnějšímu obchodnímu jednání.

Kromě obchodu v City, sídla a bytu měl ještě soukromou sbírku mincí, kterou s láskyplnou péčí budoval řadu let, a slohu cenných papírů a akcií, nemluvě již o účtech v různých bankách a nakonec i o voze, v kterém teď právě seděl.

Zmíněný vůz se náhle zastavil před přechodem v jedné z chudších oblastí na Old Kent Road. Richards podrážděně sykl. Hanson pohlédl z okna. Ulici přecházela šňůra malých dětí, na které dohlížely čtyři jeptišky. Dvě jeptišky ten zástup vedly, druhé dvě jej uzavíraly vzadu. Poslední ve šňůře šel malý kluk, a ten se uprostřed přechodu zastavil a s neskrývaným zájmem se na rollsroyce zadíval.

Měl kulatý bojovný obličej s tupým nosem a na rozčuchaných vlasech nakřivo posazenou čepici s iniciálami St. B. Jedna punčocha mu spadla v krabatých záhybech až ke kotníku - gumový podvazek zřejmě teď plnil mnohem významnější službu jinde, coby důležitá součást praku. Kluk vzhlédl a uviděl, jak se na něj matovým oknem dívá vznešený pán se stříbrnými vlasy. Bez zaváhání se zašklebil, přiložil si k obličejí palec pravé ruky a posměšně udělal na toho pána dlouhý nos.

Timothy Hanson ani nemrkl, přiložil si rovněž palec pravé ruky ke špičce nosu a oplatil uličníkovi stejným gestem.

Richards pravděpodobně zahlédl ten výjev zpětným zrcátkem, ale jen trochu nakrčil jedno obočí a zase se upřeně díval před sebe předním sklem. Chlapec zůstal stát na přechodu v němém úžasu. Pak spustil ruku a usmál se od ucha k uchu.

Vzápětí už ho energicky odtáhla z vozovky rozčilená mladá jeptiška. Zástup se zase vyrovnal a uspořádaně zamířil k veliké šedé budově oddělené od ulice železnými mřížemi. Tím se rollsroyce zbavil té plebejské překážky a tiše si to předal cestou do Kentu.

Za půl hodiny za sebou nechali poslední roztahaná předměstí a ujížděli po dálnici M20 přes křídové pahorkatiny do povlnových kopců a údolí zahrady Anglie. Hanson se vrátil ve vzpomínkách k manželce, teď už deset let mrtvé. Prožili spolu šťastné manželství, opravdu velmi šťastné, ale neměli děti. Možná že měli nějaké adoptovat, pomýšleli na to mnohokrát. Jeho žena neměla sourozence a rodiče jí také již dávno zemřeli. Z jeho strany zbyla v rodině jen sestra, která mu byla z duše protivná, stejně jako mu byl protivný i její příšerný manžel a nesympatický syn.

Jižně od Maidstonu dálnice končila a za pár kilometrů nato sjel Richards u Herrietshamu z hlavní silnice a zamířil ke klenotnici nezkažených sadů, luk, lesů a chmelnic, která se jmenuje Weald. V tomto nádherném kraji měl Timothy Hanson své venkovské sídlo.

A také nesmím zapomenout na ministra financí, pomyslel si teď, na toho strážce anglického peněžnictví. Ten bude také chtít svůj díl, a bude to díl dost podstatný. Neboť jedno už bylo jasné. Po letech odkladů musí Timothy Hanson udělat poslední vůli.

* * *

"Pan Pound vás teď přijme, prosím," řekla sekretářka.

Timothy Hanson vstal a vstoupil do kanceláře Martina Pounda, staršího společníka advokátní firmy Pound a Gogarty. Advokát povstal u stolu, aby ho uvítal. "Timothy, příteli, to jsem rád, že tě zas jednou vidím."

Jako mnoho zámožných starších pánů byl i Hanson dávno v přátelském vztahu se čtyřmi svými nejcennějšími poradci, se svým advokátem, makléřem, daňovým poradcem a lékařem, a se všemi si také tykal. Oba muži se teď posadili.

"Co bys ode mne potřeboval?" zeptal se Pound.

"Delší dobu mi už radíš, Martine, abych udělal poslední vůli," řekl Hanson.

"Jistě," řekl advokát. "Je to velmi důležitý krok a dávno už ho odkládáš."

Hanson sáhl do kufříkové aktovky a vyndal silnou žlutou obálku zapečetěnou velkou kapkou červeného vosku. Podal ji přes stůl překvapenému advokátovi.

"Tady je," řekl.

Pound přijal obálku se zmateným zamračeným výrazem na obvykle zcela hladké tváři. "Timothy, pevně doufám . . . v případě takového jmění, jako je tvoje . . ."

"Nedělej si starosti," řekl mu Hanson. "Skutečně ji připravil právník. A také je patřičně podepsaná a doložená svědky. Nejsou v ní žádné nejasnosti, nic, co by mohlo být napadeno."

"Chápu," řekl Pound.

"Neměj mi to za zlé, starý kamaráde. Víš, že je ti divné, proč jsem nepožádal o sepsání závěti tebe, a obrátil se na provinční firmu. Měl jsem k tomu své důvody. Důvěřuj mi, prosím tě."

"Ovšem," řekl Pound spěšně. "To je přece samozřejmé. Přeješ si, abych uložil závěť do sejfů?"

"Ano, to bych si přál. A ještě jedno bych ti chtěl říct. V té závěti jsem tě požádal, abys byl jejím jediným vykonavatelem. Jistě bys ji byl nejprve rád viděl. Ale dávám ti svoje slovo, že v povinnostech vykonavatele není nic, co by se mohlo přičít tvému svědomí, ať právníckému nebo osobnímu. Přijmeš to?"

Pound potřásl v ruce silnou obálku.

"Ano," odověděl. "Slibuji ti to. Každopádně jsem však přesvědčen, že mluvíme o daleké budoucnosti. Vypadáš báječně. Nejspíš mě stejně přežiješ. A co si pak asi počneš?"

Hanson přijal ta slova se stejnou lehkostí, s jakou byla pronesena. Za deset minut již vycházel do jasného slunečného počasí prvních květnových dnů na Gray's Inn Road.

* * *

Až do poloviny září měl Timothy Hanson tolik co dělat jako už řadu let ne. Několikrát se vypravil do Evropy a ještě častěji zajížděl do londýnské City. Jen málo lidí, kteří předčasně zemřou, má možnost uvést své záležitosti do pořádku, zvláště když je těch záležitostí tolik a jsou více než složité, ale Hanson byl pevně odhodlán zařídít všechno přesně podle svých představ.

Patnáctého září požádal Richardse, aby za ním přišel do domu. Šofér a současně domovník, který spolu s manželkou pečoval o Hansona už přes deset let, našel svého zaměstnance v knihovně.

"Mám pro vás novinky," řekl mu Hanson. "Koncem roku hodlám odejít na odpočinek."

Richardse to překvapilo, ale nedal na sobě nic znát. Předpokládal, že se dozví ještě něco víc.

"Chci se rovněž odstěhovat z Anglie," pokračoval Hanson, "a trávit léta odpočinku někde v menším místě, kde je dost slunce."

Tak je to tedy, pomyslel si Richards. Ale stejně je od starého pána hezké, že ho na to upozorňuje čtvrt roku předem. I když teď se nenabízí zrovna moc míst a měl by se začít rovnou rozhlížet. A nejde jen o zaměstnání, ale i o ten hezký domek, co má k dispozici.

Hanson vzal z řimsy nad krbem silnou obálku. Podal ji Richardsovi, který ji dost zaraženě přijal; nevěděl, co to má všechno znamenat.

"Pokud vás budoucí obyvatelé sídla nebudou chtít nadále zaměstnávat, budete se asi bohužel muset i s paní Richardsovou podívat po jiném zaměstnání," řekl Hanson.

"Ano, pane," přisvědčil Richards.

"Než odjedu, dám vám samozřejmě nejlepší dobrozdání," řekl Hanson. "Ale z obchodních důvodů bych vám byl velmi vděčný, kdybyste se o mých plánech ve vesnici nikomu nezmiňoval, a vlastně o nich zatím, dokud to nebude nutné, neříkal vůbec nikomu. Byl bych také rád, kdybyste se neohlížel po jiném zaměstnání řekneme tak do prvního listopadu."

Krátce řečeno, nepřeji si ještě, aby se rozneslo, že hodlám odjet."

"Jak si přejete, pane," řekl Richards. Pořád ještě držel v ruce tu silnou obálku.

"A tím se dostávám k poslední záležitosti," řekl Hanson. "K té obálce. Byli jste ke mně s vaší paní těch dvanáct let velmi hodní a loajální. Chtěl bych, abyste si byl vědom, že si toho vážím. Vždycky jsem si toho velice považoval."

"Děkuji vám, pane."

"Byl bych vám velmi vděčen, kdybyste stejně ctili mou památku, až odsud odjedu. Jsem si vědom, že vám patrně působím značné komplikace, když po vás žádám, abyste si šest týdnů nehledali jiné zaměstnání. A kromě toho bych vám rád nějak pomohl do budoucího života. V té obálce je deset tisíc liber v použitých dvacetilibrových bankovkách, které se nedají nikterak vypátrat."

To už se Richards přestal ovládat. Užasle se na Hansona zadíval.

"Děkuji vám, pane," vypravil ze sebe.

"Jenom mi, prosím vás, neděkujte," řekl Hanson. "Je to sice dost neobvyklé, ale dávám vám raději tu částku v hotovosti, a to proto, že jako většina z nás jen velmi nerad přenechávám podstatný díl svých vydělaných peněz lidem z finanční správy."

"Svatá pravda, pane," řekl procítěně Richards. I papírem obálky teď nahmatat silné svazky bankovek.

"A protože by taková suma podléhala značné darovací dani, kterou byste musel hradit vy, doporučoval bych vám, abyste ji neukládal do banky, ale schoval někde na bezpečném místě. A abyste ji utratil po menších částkách, protože jinak byste na sebe jen upozornil. Ty peníze vám mají za pár měsíců pomoci do budoucího života."

"Nemějte strach, pane," řekl Richards. "Vím dobře, jak to chodí. Dneska už si tyhle věci dovede každý šikovně zařídit. A mockrát vám děkuju za nás za oba."

V blaženém rozpoložení přešel Richards přes štěrkový dvůr a leštil dál rollsroyce. Léta už bral od pana Hansona slušný plat, a protože měl navíc zadarmo i bydlení, dokázal si trochu našetřit. A s penězi, co mu tak nečekaně spadly do klína, se už nebude muset doprošovat o místo, zvlášť teď, když je příležitostí čím dál tím méně. Třeba by si mohli s Megan i koupit ten malý penzionek v Porthcawlu v jeho rodném Walesu, který objevili zrovna letos v létě . . .

Ráno prvního října, ještě než slunce úplně vystouplo na oblohu, sešel Timothy Hanson po schodech ze své ložnice. Bylo to celou hodinu předtím, než mu obvykle paní Richardsová přicházela uvařit snídani a potom začala uklízet.

Hanson měl za sebou příšernou noc a prášky, schované v zamčené zásuvce nočního stolku, už nedokázaly přemáhat nápor prudké bolesti, která mu pronikala dolní polovinou břicha. V obličeji byl šedivý a vyčerpaný a vůbec teď vypadal na svá léta velmi staře. Uvědomil si, že víc už udělat nemůže. Jeho čas nastal.

Deset minut psal krátký dopis Richardsovi - omluvil se mu za tu dobře miněnou lež před čtrnácti dny a požádal ho, aby bez prodlení zatelefonoval domů Martinu Poundovi. Psaní položil na nápadné místo na práh knihovny, kde se jasně odráželo od temného dřeva. Pak Richardsovi zavolaal, a když se mu šofér ospale ozval do telefonu, požádal ho, aby přišel za půl hodiny do knihovny a vyřídil paní Richardsové, že ji dnes potřebovat nebude a že mu poránu nemusí vařit snídani.

Když dopis dopsal, vyndal ze zavřené přihrádky revolver, na kterém již před časem upiloval z hlavně pětadvacet centimetrů kovu, aby se zbraň dala snadněji ovládat. Do zásobníku vložil dva náboje těžkého kalibru a odešel do knihovny.

Úzkostlivě pořádný až do poslední chvíle přikryl těžkou koňskou dekou svůj oblíbený kožený ušák, který teď vlastně už nebyl jeho. Chvilu seděl v křesle a v dlani držel revolver. Naposled se ještě rozhlédl po řadách svých milovaných knih a po skřínkách ještě před časem skrývajících sbírku vzácných mincí, na které si tolik zakládal. Pak si otočil hlaveň k hrudi, sáhl po spoušti, zhluboka se nadechl a prostřelil si srdce.

* * *

Martin Pound zavřel dveře konferenční místnosti sousedící s jeho kanceláří a zasedl v čele dlouhého stolu. Asi v polovině stolu po jeho pravici seděla paní Armitageová, sestra jeho klienta a přítele, o níž už ledacos slyšel. Vedle ní seděl její manžel. Oba byli ve smutečním oblečení. Naproti usedl s dost znuděným a drzým výrazem jejich syn Tarquin, mladík něco víc než dvacetiletý, zaujatý teď zřejmě především obsahem svého velikánského nosu. Pan Pound si narovnal brýle a oslovil tuto trojici.

"Chtěl bych vám sdělit, že zesnulý pan Timothy Hanson mne požádal, abych jednal jako jediný vykonavatel jeho poslední vůle. Za normálních okolností bych byl z takového pověření závěť otevřel, jakmile jsem se dozvěděl o jeho smrti, abych zjistil, zda v ní nejsou nějaké pokyny naléhavého významu, například k přípravě pohřbu."

"Copak vy jste tu závěť nepsal?" zeptal se Armitage starší.

"Ne, nepsal jsem ji," odpověděl mu Pound.

"Takže taky nevíte, co v ní je?" ptal se Armitage mladší.

"Ne, nevím," řekl Pound. "Pan Hanson mi dokonce v otevření závěti sám zabránil, neboť mi nechal v pokoji, kde zemřel, na křové římse osobní dopis. V tom vyjasnil několik věcí, které vám nyní sdělím."

"Radši se rovnou koukneme do té závěti," ozval se Armitage mladší.

Pan Pound neřekl ani slovo, jenom se po něm chladně podíval.

"Bud' zticha, Tarquine," mírně napomenula syna paní Armitageová.

Pound se znovu ujal slova. "Tak především si Timothy Hanson nevzal život z nějakého rozrušení mysli. Skutečnost se má tak, že byl v poslední fázi nevyléčitelné rakoviny, a věděl o tom již od dubna."

"Chudák," řekl Armitage starší.

"Předložil jsem později tento dopis koronerovi a posléze mu jej potvrdil i osobní lékař pana Hansona a pitva. To nám umožnilo zařídit v pouhých dvou týdnech formality kolem úmrtního oznámení, soudní ohledání a povolení k pohřbu. Za druhé projevil pan Hanson přání, aby závěť nebyla otevřena a přečtena, dokud se nevyřídí tyto formality. A za třetí

v dopise jasně vyžaduje, aby závěť nebyla vyřizována písemně, poštou, ale přečtena se vši obřadností za přítomnosti jedině jeho žijící příbuzné, jeho sestry paní Armitageové, a jejího manžela a syna."

Po těchto slovech se všichni tři spíš překvapeně než zdrceni zármutkem rozhlédli.

"Ale vždyť jsme jenom my tři," namítl Armitage mladší.

"Přesně tak," odpověděl pan Pound.

"Pak musíme být taky jediní dědicové, ne?" řekl jeho otec.

"Tak docela jasně to není," odpověděl mu Pound. "Dnes jsme se tu takto sešli výhradně na přání vyjádřené v dopise mého zesnulého klienta."

"Jestli si v nás chce vystřelit . . ." řekla paní Armitageová zlostně. Ústa se jí sevřela do tenké rovné čárky, jak se jí stávalo zřejmě velice často.

"Přistoupíme tedy k závěti?" navrhl Pound.

"Jasně," ozval se Armitage mladší.

Martin Pound sáhl po tenkém noži na papíry a opatrně rozřízl konec tlusté obálky, kterou držel v rukou. Z té vytáhl další objemnou obálku a třístránkový dokument, slepený po levém okraji úzkou zelenou páskou. Obálku odložil stranou a rozevřel složené archy papíru. Dal se do čtení.

"Toto je poslední vůle, jak jsem ji napsal já Timothy John Hanson . . ."

"To už všichni známe," řekl Armitage starší.

"Čtěte rychle dál," netrpělivě se ozvala paní Armitageová.

Pound na oba znechuceně pohlédl přes obroučky svých brýlí. Pokračoval: "Prohlašuji za prvé, že toto je moje poslední vůle, sepsaná podle pravoplatného anglického práva. Za druhé, ruším tímto všechny své předchozí závěti a odkazy . . ."

Armitage mladší si zhluboka vzdechl, jako by někdo už příliš dlouho pokoušel jeho trpělivost.

"Za třetí, jmenuji vykonavatelem své závěti právníka pana Martina Pounda od firmy Pound a Gogarty a pověřuji ho, aby se ujal správy mého majetku, zaplatil daně, které bude třeba uhradit, a vykonal jednotlivá ustanovení této mé závěti. Za čtvrté, žádám vykonavatele, aby ve chvíli, kdy dočte závěť až k tomuto bodu, otevřel přiloženou obálku, ve které najde peníze na uhrazení výdajů za můj pohřeb, na vyrovnání odměny za svoje právní zastupování a na jakékoli další náklady, které mohou vzniknout s plněním mých přání. V případě, že z přiložené částky něco zbyde, pověřuji ho, aby tento přebytek daroval některé dobročinné organizaci podle vlastního uvážení."

Pan Pound odložil závěť a pozvedl znovu nůž na dopisy. Z další obálky, kterou rozřízl, vyndal pět svazku dvacetilibrových bankovek; všechny byly zbrusu nové a spojené hnědou papírovou páskou, prozrazující, že v každém svazku je po tisíci librách.

V místnosti zavládlo ticho. Armitage mladší přestal bádat v hlubinách svého nosu a zahleděl se na hromadu peněz s lhotejností erotomana pozorujícího pannu. Martin Pound znovu zvedl závěť.

"Za páté, žádám svého jediného vykonavatele, aby se z úcty k našemu dlouhodobému přátelství ujal svých vykonavatelských povinností den po mém pohřbu."

Pan Pound se znovu podíval přes obroučky svých brýlí. "Za normálních okolností bych již byl zašel do podniku pana Hansona v City a zkontroloval i další jeho majetek, o kterém vím, abych se přesvědčil, že je dobře a správně veden a udržován a dědicům nevznikne případným zanedbáním nějaká finanční škoda," řekl. "Teprve dnes jsem se však oficiálně dozvěděl, že jsem jediným vykonavatelem, takže zatím jsem se o nic postarat nemohl. A jak situace nyní vypadá, mohu začít až den po pohřbu."

"Poslyšte," ozval se Armitage starší, "a co když se opravdu něco zanedbá? Nesníží to pak hodnotu toho majetku?"

"Těžko říct," odpověděl mu Pound. "Ale pochybuji. Pan Hanson měl u své firmy v City výborné pracovníky a jistě spoléhal, že se svědomitě postarají, aby podnik prosperoval."

"Ale neměli byste to tam přece jen trochu omrknout?" zeptal se Armitage.

"Až den po pohřbu," odpověděl mu Pound.

"Dobrá, tak odbydeme ten pohřeb co nejdřív," prohlásila paní Armitageová.

"Jak si přejete," řekl jí Pound. "Jste přece jeho nejbližší příbuzní."

Pak četl dále: "Za šesté, odkazuji . . ."

Tady se Martin Pound odmlčel a zamrkal, jako by ani nemohl věřit svým očím. "Odkazuji své drahé, tolik mne milující sestře veškerý svůj ostatní majetek v pevné víře, že se podělí o své bohatství se svým roztomilým manželem Normanem a jejich okouzlejícím synem Tarquinem. To platí ovšem pouze za předpokladu, že budou splněna všechna ustanovení článku sedm."

Všichni ohromeně zmlkli. Paní Armitageová si jemně přejela oči batistovým kapesníčkem, ne snad že by chtěla setřít slzu, ale spíš aby zakryla úsměv, který jí cukal koutkem úst. Pak kapesníček odložila a pohlédla na manžela a na syna s výrazem přestarlé slepice, která právě nazvedla půlku zadku a našla pod ním pěkné zlaté vejce. Oba Armitageové seděli s otevřenými ústy.

"Kolik vlastně měl?" zeptal se po chvíli Armitage starší.

"To se dá opravdu těžko říct," odpověděl mu Pound.

"Jen se nedělejte, přece to musíte vědět," naléhal na něj syn. "Vždyť jste ho ve všem právně zastupoval."

Pound pomyslel na neznámého advokáta, který tuto závěť sepsal.

"Téměř ve všem," řekl.

"Tak kolik?"

Poundovi nezbyvalo, než kousnout do kyselého jablka. Ať mu byli Armitageovi sebeprotivnější, jmenoval je jeho zesnulý přítel svými univerzálními dědici. "Řekl bych, že kdyby se jeho veškerý majetek při dnešních tržních cenách

zpeněžil, vynesl by asi dva a půl miliónu až tři milióny liber."

"Tedy to je gól!" řekl Armitage starší. Před duševním zrakem se mu začaly vyjevovat nebývalé možnosti. "A kolik spolknou dědické daně?"

"Bohužel značnou částku."

"Kolik?"

"Při tak velkém majetku musíme počítat s nejvyšší daňovou sazbou, pětasedmdesát procent. Ale možná že by se to dalo sjednat na něco kolem pětasedesáti procent."

"Takže by zůstal čistý milión?" zeptal se syn.

"Je to jen velmi hrubý odhad, chápejte," bezmocně odpověděl Pound. Rozpomněl se na svého přítele Hansona, jaký to byl člověk, kultivovaný, zábavný, jemný. Proboha, Timothy, proč zrovna tohle? "Ještě je tu článek sedm," upozornil.

"A co se v něm říká?" zeptala se paní Armitageová, když se probírala ze snů o svém společenském vzestupu.

Pound začal znovu číst. "Celý život mne děsila představa, že se jednou stanu pod zemí potravou červů a vůbec nejruznějších parazitů. Dal jsem si proto udělat olovem pobitou rakev, která nyní čeká v pohřebním salónu firmy Bennet a Gaines v Ashfordu. Do té si přeji být uložen k svému poslednímu odpočinku. Za druhé jsem nikdy nechtěl, aby mne jednou vyhrabal nějaký exkavátor či jiný stroj. Žádám si proto, abych byl pochován v moři, a to přesně dvacet mil jižně od devonského pobřeží, kde jsem kdysi sloužil jako námořní důstojník. A konečně si přeji, již z úcty k té lásce, kterou mi po celý život projevovala má sestra se svým manželem, aby právě oni spustili mou rakev do oceánu. A svému vykonavateli příkazují, že kdyby některé z mých přání nebylo splněno nebo kdyby dědicové jakkoli zbraňovali jejich vyplnění, předchozí ustanovení se ruší a pozbývají platnosti a veškerý můj majetek připadne ministerstvu financí."

Martin Pound vzhledl. V hloubi duše ho udivilo, jaké měl jeho přítel obavy a představy, ale nedal na sobě nic znát.

"A teď se vás musím se vši vážností zeptat, paní Armitageová, zda máte nějaké námítky vůči přáním svého zesnulého bratra, jak jsou vyjádřena v článku sedm?"

"Je to všechno pitomost," odpověděla dáma. "Koho by vůbec nepadlo dát se pohřbít na moři! Ani jsem nevěděla, že je to dovolené."

"Je to velice vzácné, ale rozhodně ne nezákonné," odvětil Pound. "Slyšel jsem již o jednom takovém případě."

"Přijde to draho," řekl syn. "Určitě mnohem draž než pohřeb na hřbitově. To by nestačila kremace?"

"Náklady na pohřeb dědictví neovlivní," řekl dost znechuceně Pound. "Budou se hradit z těchto peněz." Poklepal na pět tisíc liber u svého lokte. "Máte tedy nějaké námítky?"

"Já vážně nevím. . ."

"Musím vás upozornit, že jestliže budete něco namítat, pozbývá testament platnosti."

"Co to má znamenat?" zeptala se paní Armitageová.

"Že všechno shrábne stát," vysvětlil jí manžel.

"Přesně tak," potvrdil mu Pound.

"Tak radši nenamítám nic," prohlásila paní Armitageová. "I když si myslím, že je to nesmysl."

"Takže mne jako nejbližší příbuzní pověřujete přípravou pohřbu?" zeptal se Pound.

Paní Armitageová rychle přikývla.

"A čím dřív, tím líp," řekl její manžel. "Ať už máme v kapse soudní ověření závěti a to dědictví."

Martin Pound rychle vstal. Už toho měl až dost.

"Tím jsme dospěli k poslednímu článku závěti. Závěť je na každé straně patřičně podepsaná a doložená dvěma svědky. Zařídím všechno potřebné a v příhodnou dobu se s vámi na příhodném místě spojím. Poroučím se vám."

* * *

Octnout se v polovině října uprostřed lamanšského průlivu není žádný med, zvláště pro toho, kdo nehoruje pro moře. Manželé Armitageovi dokázali dát ještě před vyplutím jasně najevo, že mořem nikterak nadšení nejsou.

Pan Pound zůstal stát ve větru na zadní palubě, aby za nimi nemusel zajít do kajuty, a jak se tak zamyslel, zhluboka si povzdychl. Týden mu trvalo, než všechno zařídil a vyhledal vhodnou loď, která by vyplula z devonského Brixhamu. Přesvědčil tři rybáře, kteří tu měli na pobřeží pěkný pevný člun, že když jej dají k dispozici, dostanou slušně zaplacen a v ničem neporuší zákon, a ti pak neobvyklou práci ochotně přijali. Stejně toho v tu roční dobu ulovili v průlivu jen pramálo.

Půltunovou rakev muselo vyzvednout několik mužů ze dvora kentského pohřebního ústavu kladkostrojem na jednotunku, a tento vůz se hned po ránu následován černou limuzínou rozjel na dlouhou cestu až k jihozápadnímu pobřeží. Armitageovi si celou tu dobu na něco stěžovali. V Brixhamu zabočil nákladní vůz na přístavní hráz a na loď už naložily rakev člunové jeřáby. Spočívala teď na dvou dřevěných trámech na zadní palubě a pod podzimní oblohou svítilo její navoskované dřevo a naleštěná mosaz.

Tarquin Armitage zajel s ostatními limuzínou až do Brixhamu, ale sotva pohlédl jedinkrát na moře, rozhodl se, že raději zůstane v nějaké teplé hospůdce ve městě. Stejně ho při pohřbu na moři ani nepotřebovali. Poundovi se podařilo vypátrat s pomocí admirality jistého kaplana, který kdysi působil u vojenského námořnictva a byl již ve výslužbě, a ten nadšeně přijal velkorysý honorář za svoje služby. Seděl teď rovněž v malé kajutě a přes kleriku měl přehozen silný plášť.

Kapitán člunu zamířil houpavým krokem k místu, kde stál Pound. Vytáhl námořní mapu, která se zatřepetala ve větru, a ukazováčkem namířil k bodu dvacet mil jižně od pobřeží, odkud vyplula. Tázavě se na Pounda zadíval a ten přikývl.

"Je tam hloubka," řekl kapitán. Pak pohlédl na rakev. "Znal jste ho?" zeptal se.

"Velmi dobře," odpověděl mu Pound.

Kapitán něco zamručel. Rybařil na tomhle malém člunu se svým bratrem a bratrancem; jako většina ostatních zdejších rybářů si byli všichni na lodi příbuzní. Tihle tři drsní Devoňané, s rukama a tvářemi hnědými jako ořech, chlapi, jejichž

předkové lovili v těchto nebezpečných vodách už v dobách, kdy Drake se teprve učil, jaký je rozdíl mezi hlavní plachtou a vratiplachtou.

Když dopluli na místo, kapitán zadržel loď s přídí natočenou k návětrné straně a motor nechal běžet naprázdno, aby zůstali stát. Jeho bratranec vzal dlouhý kus dřeva, tři prkna spojená na spodní straně příčnými prkénky a asi metr široká, a položil je přes lodní zábradlí hladkou stranou nahoru. Prkna dosedla na otlučené dřevěné zábradlí téměř přesně ve svém středu, jako osa houpačky. Jedna jejich polovina se skláněla k palubě, druhá čněla do výšky nad vzdouvajícím se mořem. Kapitánův bratr se postavil k motoru člunových jeřábů a bratranec zasunul háky pod čtyři mosazná držadla rakev.

Motor nabral otáčky a jeřáby se chopily nákladu. Veliká rakev se zvedla z paluby. Muž u rumpálu podržel tu velkou dubovou truhlu ve výšce asi jednoho metru a bratranec ji pečlivě posadil na prkna. Natočil ji čelem k moři a kývl. Muž u rumpálu ji začal opatrně spouštět, až se zarazila přímo nad podpěrným prknem. Ještě trošičku povolil, a rakev skřípavě dosedla, napůl na loď a napůl nad vodu. Bratranec ji přidržoval a bratr sestoupil od rumpálu, uklidil kovové háky a pomohl nazvednout konec prkna skloněný k palubě do vodorovné polohy. Prkno nebylo ani příliš zatížené, protože se jim podařilo rakev přesně vyvážit. Jeden z členů posádky se tázvavě podíval po Poundovi, a ten došel pro kaplana a Armitageovy, kteří se pořád ještě skrývali v kajutě.

Šest lidí mlčky stálo pod nízkými mraky. Co chvíli je poprášila mlžná sprška, jak vítr zčeřil valící se vlnu, a usilovně se snažili jakžtakž udržet rovnováhu na kymácející se palubě. Kaplanovi se muselo přiznat, že se snažil být nejstručnější, jak mu to jen slušnost dovolovala, a nebylo ani divu, protože v prudkém větru mu povlávaly bílé vlasy i klerika.

Norman Armitage také neměl nic na hlavě, vypadal jako nemocný papoušek a zmrzlý byl až na kost. Co si myslel o svém zesnulém příbuzném, který teď ležel kousek od něj pod vrstvami kafru, olova a dubu, se dalo jenom odhadovat. Paní Armitageová trčel z kožichu, kožešinové čepice a vlněné šály jenom špičatý prochladlý nos.

Zatímco kněz si vedl svou, díval se Martin Pound k obloze. Ve větru tam plul jediný racek, nedotčený vlhkem, zimou a pocitý nevolnosti, pranic netušící o daních, posledních vůlich a příbuzných, soběstačný ve své aerodynamické dokonalosti, nezávislý a svobodný. Advokát se ohlédl na rakev a za ni na oceán. Není to špatné, řekl si, aspoň pro toho, kdo bere tyto věci citově. Samotnému mu nikdy nesešlo na tom, co se s ním stane po smrti, a ani netušil, že Hansonovi to tolik leží na srdci. Ale když na tom někomu tak záleží, není špatné být pochován na moři. Viděl dubovou rakev skropenou kapkami vodní tříště, jež do ní nemohla proniknout. Tady tě rušit nebudou, Timothy, příteli starý, pomyslel si.

"... a nyní svěřujeme našeho bratra Timothyho Johna Hansona Tvé věčné péči, skrze Ježíše Krista, Pána našeho, amen."

Pound si s úlekem uvědomil, že je po všem. Kaplan se po něm vyčkávavě díval. Pound pokynul Armitageovým. Každý z nich přistoupil za jednoho z rybářů, kteří udržovali prkno v rovnováze, a položil ruku dozadu na rakev. Pound mužům pokynul. Pomalu zdvíhali svůj konec prkna a druhý se teď skláněl k moři. Rakev se konečně pohnula. Oba Armitageovi ji trochu popostrčili. Jedinkrát se maličko zarazila a potom sklouzla z druhého konce prkna. Loď se zakymácela. Rakev narazila z boku do jedné vlny, spíš s těžkým úderem než se zašplíchnutím. A vzápětí zmizela. Pound si uvědomil, že shora z kormidelny se na něj dívá kapitán. Kapitán pozvedl ruku a ukázal zpátky, odkud připluli. Pound opět přikývl. Motor se rozvrčel silněji. Rybáři mezitím vytáhli na loď velké prkno a uklidili je. Manželé Armitageovi se i s kaplanem běželi schovat do kajuty. Na moři se zvedal čím dál tím prudší vítr.

Stmívalo se už, když zabočili kolem brixhamského mola, a v domech za přístavní hrází blikala první světylka. Kaplan měl poblíž zaparkované své malé autíčko a za chvíli odjel. Pound se vyrovnal s kapitánem, který byl celý šťastný, že za jediné odpoledne vydělal tolik, co při lovu makrel za celý týden. Zaměstnanci pohřebního ústavu čekali opodál s limuzínou a Tarquinem Armitagem, který vypadal dost zřízeně. Pound se rozhodl, že jim auto přenechá. Rozhodně bude mnohem příjemnější, když pojedou do Londýna vlakem a konečně bude sám.

"Ten majetek koukejte mít rychle spočítaný," naléhala paní Armitageová výbojně. "A závěť soudně ověřenou. Už máme všeho toho divadýlka až dost."

"Můžete se spolehnout, že si pospíším," odpověděl jí Pound chladně. "Dám vám vědět." Smekl a zamířil k nádraží. Zřejmě ho ani moc práce nečeká, uvažoval. Znal rozsah i veškeré podrobnosti Hansonova majetku. A byl přesvědčen, že všechno bude v dokonalém pořádku. Timothy Hanson byl přece velmi pečlivý člověk.

* * *

Teprve v polovině listopadu usoudil pan Pound, že nastala chvíle, kdy by se konečně mohl s Armitageovými znovu spojit. Pozval sice do své kanceláře u Gray's Inn Road jako jedinou dědičku jen paní Armitageovou, ale stejně se dostavila s manželem a se synem.

"Jsem v poněkud obtížné situaci," řekl jí pan Pound.

"A kvůli čemu?"

"Kvůli majetku vašeho zesnulého bratra, paní Armitageová. Dovolte, abych vám všechno vysvětlil. Jako právní zástupce pana Hansona jsem dobře věděl, jaký movitý a nemovitý majetek pan Hanson vlastní a kde ho hledat, takže jsem nelenil a rychle ho všechno obhlédl."

"A co to vůbec je za majetek?" zeptala se paní Armitageová stroze.

Pound se však nemínil nechat upospíchat ani sekýrovat. "V podstatě sestával majetek ze sedmi hlavních kategorií. Dohromady to dělá asi devětadevadesát procent všeho, co panu Hansonovi patřilo. Za prvé to byla ta jedinečná a neobyčejně cenná firma v City, která obchodovala starými a vzácnými mincemi. Víte snad, že pan Hanson byl jediným vlastníkem toho podniku. Sám jej založil a vybudoval. Jako majiteli firmy mu patřila i budova, v níž se firma nachází. Koupil ji na úvěr brzy po válce, kdy byly ještě nízké ceny. Hypotéku mezitím dávno splatil, nemovitost patřila k podniku a podnik panu Hansonovi."

"Jakou to všechno může mít asi hodnotu?" zeptal se Armitage starší.

"V tom žádný problém není," odpověděl mu Pound. "Budova, obchod i se zbožím, včetně dobré pověsti, které se podnik těšil v numismatických kruzích, a nájemného od tří dalších společností sídlících v budově i s ještě nevypršenými smlouvami, dělá přesně jeden a čtvrt miliónu liber."

Armitage mladší si hvízdal a spokojeně se zašklebil.

"Jak to, že to víte tak přesně?" zeptal se Armitage starší.

"Protože pan Hanson to všechno přesně za tuto částku prodal."

"Cože . . .?"

"Tři měsíce před smrtí prodal po krátkém vyjednávání celou firmu se vším všudy jistému zámožnému holandskému obchodníkovi, který o ni měl léta zájem. A ten mu za ni zaplatil sumu, o níž jsem se již zmínil."

"Ale vždyť tam pracoval skoro do smrti," namítla paní Armitageová. "To o tom nikdo jiný nevěděl?"

"Nikdo," řekl Pound. "Ani zaměstnanci. Převod budovy právně provedl prodejní smlouvou jistý venkovský advokát a ten se o tom zcela správně nezmiňoval nikomu ani slovem. Ostatní prodej byl už na základě soukromé dohody mezi panem Hansonem a oním holandským kupujícím. Pan Hanson měl své podmínky. Trval na tom, aby pět jeho zaměstnanců zůstalo na svých místech a on sám jako jediný ředitel do konce tohoto roku anebo do své smrti, podle toho, co přijde dříve. Kupující se samozřejmě domníval, že jde o pouhou formalitu."

"Mluvil jste s tím člověkem?" zeptala se paní Armitageová.

"S panem de Jongem? Ano, je to proslulý amsterdamský obchodník s mincemi. A viděl jsem také doklady. Všechno je v úplném pořádku, v naprostém souladu se zákonem."

"A co udělal s těmi penězi?" zeptal se Armitage starší.

"Uložil je do banky."

"Potom to není problém," usoudil syn.

"Dalším vlastnictvím pana Hansona bylo sídlo v Kentu, překrásný dům obklopený dvacetiakrovým parkem. V červnu zatížil pan Hanson tuto nemovitost pětadevadesátiprocentní hypotékou. Než zemřel, stačil uhradit jen jednu čtvrtletní splátku. Po jeho smrti se stala hlavním věřitelem stavební firma. A té také přišly po jeho smrti do vlastnictví listiny opravňující k držbě. Opět je to všechno naprosto legální a v pořádku."

"Kolik vlastně za to své sídlo dostal?" zeptala se paní Armitageová.

"Dvě stě deset tisíc liber," odpověděl jí Pound.

"A ty taky uložil?"

"Ano. A pak měl byt v Mayfair. Ten prodal asi ve stejnou dobu na základě soukromé dohody a prodejní smlouvou pověřil zase jiného advokáta. Dostal za něj sto padesát tisíc a ty rovněž uložil do banky."

"Tak to dělá tři kusy majetku. Co měl ještě?" ptal se syn.

"Kromě oněch třech vlastnictví, o kterých jsem se již zmínil, měl ještě velice cennou soukromou sbírku mincí. Tu rozprodal během několika měsíců po jednotlivých kusech prostřednictvím své firmy za něco přes půl miliónu liber. Doklady si však v kanceláři neponechával, byly nalezeny v jeho sejfu v kentském sídle. Bylo to všechno naprosto legální a každý prodej se pečlivě zaznamenával. Jakmile k prodeji došlo, uložil pan Hanson peníze vždycky do banky. Pokud jde o akcie a podíly, ty zpeněžil na osobní příkaz pana Hansona jeho makléř, a to před prvním srpnem tohoto roku. Předposledním jeho vlastnictvím byl rollsroyce. Pan Hanson jej prodal za čtyřicet osm tisíc a najal si místo něj vůz, který byl od původního k nerozeznání. Ten opět převzala firma, která mu jej pronajala. Nakonec měl vklady v nejrozličnějších bankách. Jeho celkový majetek, jak se mi podařilo jej vysledovat, a jsem přesvědčen, že nic nechybí, činí něco přes tři milióny liber."

"Chcete říct, že před svou smrtí proměnil v hotové peníze veškerý svůj movitý i nemovitý majetek, peníze uložil do banky, a přitom neřekl nikomu ani slovo a nevzbudil nejmenší podezření u lidí, co ho znali nebo u něho pracovali?" zeptal se Armitage starší.

"Lépe bych to sám ani vyjádřit nemohl," připustil Pound.

"Stejně jsme o všechny ty krámy ani nestáli," ozval se Armitage mladší. "Taky jsme je chtěli rozprodat. A tak za vás vlastně za těch posledních pár měsíců udělal spoustu práce. A vy to teďka sečtěte, srovnejte dluhy, zaplaťte daně a dejte nám prachy."

"To bohužel nejde," řekl pan Pound.

"Jak to, že ne?" ostře a rozzlobeně vyjela paní Armitageová.

"Protože on všechny ty peníze stržené za veškerý majetek, které uložil . . ."

"No co je s ním?"

"Zase je vyzvedl."

"Cože . . .?"

"Nejprve je uložil. A pak je všechny zase vybral. Vybíral je postupně, po mnoho týdnů. Ale vyzvedl je všechny. V hotovosti."

"Nikdo si přece nemůže vyzvednout tři milióny liber v hotovosti," namítl nevěřicně Armitage starší.

"I může," odpověděl mu pan Pound mírně. "Samozřejmě že ne všechny najednou, ale u větších bank na předběžné upozornění v částkách do padesáti tisíc liber klidně. Hodně podniků dneska pracuje s velkými sumami hotových peněz. Například kasína nebo sázkařské kanceláře. Anebo obchodníci s nejrozličnějším použitým zbožím . . ."

V té chvíli byl umlčen, protože v místnosti se strhl nepředstavitelný poprask. Paní Armitageová tloukla do stolu buclatou pěstí, její syn vstal a rozmachoval se ukazováčkem nad stolem a manžel se všemožně pokoušel zaujmout pózu soudce, který se právě chystá vynést zvlášť přísný rozsudek. Všichni tři křičeli jeden přes druhého.

"To by mu přece neprošlo . . . někam to schovat musel . . . koukejte to rychle najít . . . stejně jste v tomhle jeli oba dva . . ."

."

Po té poslední poznámce už Martina Pounda úplně přešla trpělivost.

"Ticho!" zařval advokát tak nečekaně, až všichni tři rázem zmlkli. Pak namířil prstem přímo na mladého Armitagea.

"Poslední poznámku ihned odvoláte, pane. Řekl jsem to dost jasně?"

Armitage mladší nejistě poposedl na židli. Pohlédl po rodičích, kteří si ho rozezleně měřili. "Tak pardon," ucedil.

"Mohu vám prozradit, že tento trik byl použit již mnohokrát, obvykle za účelem daňového úniku," řekl Pound. "Ale od Timothyho Hansona mne to překvapuje. Skoro nikdy to totiž nevyjde. Je možné vyzvednout velkou peněžní částku, ale docela jiný problém už je, jak s ní naložit. Hanson si ji mohl i deponovat do některé zahraniční banky, ale proč by to dělal, když věděl, že brzy zemře? Nepřál si přece obohacovat už tak dost bohaté bankéře. Ne, musel ty peníze někde uložit nebo za ně něco koupit. Možná že se to nějaký čas potáhne, ale nakonec to vždycky dopadá stejně. Jestli ty peníze uložil, přijde se na ně. A jestli za ně něco zakoupil, dá se to také vypátrat. Při každém prodeji se přece musí platit dávka z majetku a na to si dává bedlivý pozor finanční správa."

"Co můžete vy osobně udělat?" zeptal se po chvíli Armitage starší.

"Zatím jsem se spojil se všemi většími bankami a peněžními ústavy ve Spojeném království, jak mne k tomu opravňují podmínky Hansonovy poslední vůle. Všechno je dneska na počítačích. Ale nikde se neobjevil jediný vklad na Hansonovo jméno. Uveřejnil jsem rovněž výzvu ve všech významnějších listech a požádal v ní o informaci, ale nedostal jsem jedinou odpověď. Zajel jsem za Hansonovým řidičem a sluhou panem Richardsem, který teď žije na odpočinku v jižním Walesu, ale ten mi také nemohl nikterak pomoci. Nikde prý neviděl větší množství bankovek - a věřte mi, že by jich musely být pěkná kvanta a svazky. A tak se vás teď ptám - co byste si ještě přáli, abych pro vás udělal?"

V místnosti se rozhostilo ticho, jak se tři Armitageovi zamysleli nad jeho otázkou.

V hloubi duše Martina Pounda skličovalo, oč se to jeho přítel pokoušel. Jak sis mohl myslet, že ti to projde? ptal se nebožtíka. Tos měl tak malou úctu k finanční správě? Těchhle chamtivých hloupých lidiček ses přece bát nemusel, Timothy. Strach jde vždycky jenom z těch, co pasou po daních. Ti jsou neúprosní a neúnavní. Nikdy nepřestanou pátrat. Nikdy jim nedojdou prostředky. Ať jsou ty peníze sebelépe schované, začnou je usilovně hledat, až my toho už necháme a nastane jejich chvíle. Dokud se nedozví, kde jsou, poženou se za nimi, a než si to zjistí, nikdy nepřestanou. Teprve až se to dovědí, uzavrou spis, i kdyby ty peníze byly mimo Británii a mimo jejich pravomoc.

"Nemohl byste hledat dál?" zeptal se Armitage starší s mnohem větší zdvořilostí, než projevoval doposud.

"Nějaký čas ano," souhlasil Pound. "Ale udělal jsem, co jsem mohl. A musím se starat o svou praxi. Nemohu věnovat všechnen čas pátrání."

"Co byste nám radil?" zeptal se Armitage.

"Ještě je tady vždycky finanční správa," odpověděl Pound mírně.

"Dříve či později, a pravděpodobně raději dříve, tam budu muset oznámit, co se stalo."

"A myslíte, že ty peníze vypátrají?" zeptala se paní Armitageová dychtivě. "Nakonec z toho budou mít v jistém smyslu taky prospěch."

"Určitě se do toho pustí," ujistil ji Pound. "Budou chtít také svůj díl. A mají k dispozici všechny prostředky, které jim skýtá stát."

"Jak dlouho jim to může trvat?" ptal se Armitage.

"To už je něco jiného," odpověděl mu Pound. "Tyhle úřady podle mých zkušeností obvykle s ničím nespěchají. Jako ty boží mlýny melou pomalu."

"Měsíce?" zeptal se Armitage mladší.

"Spíš roky. Nikdy honby nezanechají, ale nespíchají s ní."

"Tak dlouho čekat nemůžeme," zabědovala ječivě paní Armitageová. Naděje na společenský vzestup se jí začaly rozplývat před očima. "Přece to musí jít i rychleji."

"Poslyšte, co takhle najmout soukromého detektiva?" navrhl Armitage mladší.

"Obstaral byste soukromého detektiva?" zeptala se paní Armitageová.

"Raději bych mu říkal soukromý vyšetřovatel," poznamenal Pound. "Těm pánům takové označení také spíš vyhovuje. Ano, dalo by se to zařídit. Měl jsem již párkrát příležitost, kdy jsem se obracel na jednoho takového velmi váženého soukromého vyšetřovatele, aby mi vypátral ztracené dědice. Ted' to však vypadá, že dědice bychom měli, ale ztratilo se nám dědictví. Ale přece jen . . ."

"Tak ho sežeňte," vyštěkla paní Armitageová. "Nařídte mu, ať zjistí, kam ten ztracený chlap zašantročil všechny ty prachy."

To je ale chamtivost, pomyslel si Pound. Kdyby jenom byl Hanson tuší, jak chamtivě se ti lidé zachovají.

"Jak si přejete. Je tu ovšem problém jeho honoráře. Musím vás upozornit, že z pěti tisíců liber vyhrazených na všechny výdaje, zbývá už dosti málo. Náklady byly tentokrát vyšší než obvykle . . . A jeho služby nejsou právě laciné. I když na druhou stranu je ze všech nejlepších . . ."

Paní Armitageová pohlédla na manžela. "Normane!"

Armitage starší naprázdno polkl. V duchu už viděl, jak musí rušit objednávku na auto a zamýšlenou letní dovolenou. Přikývl. "Až se zbytek těch pěti tisíc liber vyčerpá, tak já . . . ehmm . . . uhradím jeho honorář."

"Dobrá," řekl Pound a povstal. "Požádám o služby jedině pana Eustace Millera. Ten jistě přijde na to, kam se jmění podělo. Ještě nikdy mne nezklamal."

Nato je rychle vyprovodil z místnosti a zašel do své kanceláře zatelefonovat soukromému vyšetřovateli Eustaci Millerovi.

* * *

Čtyři týdny se pan Miller ani neozval, ale zato se co chvíli ozvali Armitageovi a bombardovali Martina Pounda ustavičným naléháním, ať už konečně najde ztracené jmění, na které mají plné právo. Konečně se Miller Martinu Poundovi ohlásil a oznámil mu, že už pro něj má dost informací a že by mu mohl podat zprávu, co všechno zajím zjistil. Pound byl teď stejně zvědavý jako Armitageovi a tak sezval schůzku do své kanceláře.

Jestli Armitageovi doufali, že se setkají s postavou ražby Phila Marlowa nebo jiného obdobného známého typu drsného soukromého detektiva, čekalo je jen zklamání. Eustace Miller byl pomešší pán, kulatoučký a vlídný, s chumáči bílých vlasů na jinak holé hlavě a půlměsícovitými brýlemi. Na sobě měl střízlivý oblek se zlatým řetězem od hodinek přes vestu a vztyčil se teď do své nevelké výšky, aby jim podal zprávu.

"Když jsem se ujal tohoto šetření, vycházel jsem ze tří předpokladů," řekl a prohlédl si je jednoho po druhém přes vršíčky svých půlměsícovitých brýlí. "Především že zesnulý pan Hanson podnikl v měsících před svou smrtí celou tu podivuhodnou akci naprosto záměrně a cílevědomě. Za druhé jsem byl přesvědčen a stále ještě tomu pevně věřím, že pan Hanson to všechno podnikl za jediným účelem - zabránit svým pravděpodobným dědicům i finanční správě, aby se po jeho smrti jakkoli zmocnili jeho majetku . . ."

"Parchant stará," zavrčel Armitage mladší.

"Nebyl přece povinen vám něco odkazovat," napomenul ho mírně Pound. "Pokračujte prosím, pane Millere."

"Děkuji. Za třetí jsem předpokládal, že pan Hanson peníze ani nespálil ani nepodstoupil to značné riziko, že by se pokusil propašovat je do ciziny, protože jistě věděl, že taková velká částka v hotovosti by představovala i velký objem. Stručně řečeno, dospěl jsem k závěru, že za ty peníze něco koupil."

"Zlato? Diamanty?" ptal se Armitage starší.

"Ne. Prozkoumal jsem všechny tyto možnosti a po intenzivním šetření jsem je vyloučil. Pak jsem začal uvažovat o jiném nerostu, který je nesmírně vzácný, ale má poměrně malý objem. Poradil jsem se s firmou Johnsona Mattheyho, obchodníka se vzácnými kovy. A už to mám."

"Ty peníze?" zvolali všichni Armitageovi současně.

"Ne, odpověď," řekl pan Miller. Plně vychutnáváje svou chvíli vytáhl z kufříkové aktovky svazek papírů. "Toto jsou doklady, že pan Hanson koupil od firmy Johnson Matthey dvě stě padesát padesátuncových ingotů ryzí 99,95procentní platiny."

U stolu zavládlo ohromené ticho.

"Upřímně řečeno, nebyl to moc chytrý tah," řekl pan Miller s jistým politováním. "I když kupující všechny doklady o svých nákupech třeba i zničí, je přece naprosto jasné, že ten, kdo prodává, si doklady zaručeně ponechá. A tady jsou."

"Ale proč zrovna platinu?" zeptal se Pound chabě.

"Je to skutečně zajímavé. Podle dnešní labouristické vlády musí mít každý, kdo si chce koupit nebo ponechat v držení zlato, zvláštní povolení. Diamanty se zase dají na trhu snadno vypátrat a zdaleka není tak snadné se jich zbavit, jak se nám snaží namluvit některé špatně informované detektivky. Na platinu se žádné povolení nevztahuje, má dneska téměř stejnou hodnotu jako zlato a kromě rhodia je to jeden z nejvzácnějších kovů na světě. Když ji pan Hanson kupoval, zaplatil za ni cenu volného trhu - pět set amerických dolarů za čistou uncí."

"Kolik za ni vlastně dal?" zeptala se paní Armitageová.

"Téměř celé ty tři milióny liber, které získal za veškerý svůj majetek," odpověděl jí pan Miller. "V amerických dolarech - a pan Hanson vždycky obchodoval v amerických dolarech - šest a čtvrt miliónu dolarů za celkem dvanáct a půl tisíce uncí. Anebo, jak jsem již řekl, dvě stě padesát ingotů, každý po padesáti uncích čisté váhy."

"Kam všechny ty ingoty odvezl?" zeptal se Armitage starší.

"Do svého sídla v Kentu," odpověděl mu Miller. Vychutnával tu chvíli a s radostným očekáváním si uvědomoval, že těmhle lidem ještě ledacos odhalí.

"Ale vždyť já tam byl," namítl Pound.

"Jenomže jste se tam rozhlédl jako advokát. A já se dovedu dívat zrakem detektiva," řekl mu Miller. "A také jsem věděl, co hledám. Nezačal jsem proto v domě, ale v hospodářských budovách. Věděl jste, že pan Hanson měl v původní stodole za stájemi dokonale vybavenou truhlářskou dílnu?"

"Jistěže," odvětil Pound. "Truhlářství bylo jeho koníčkem."

"Přesně tak," potvrdil mu Miller. "A na tu dílnu jsem se také soustředil. Byla totiž dokonale uklizená, dokonce vyluxovaná."

"Možná, že tam tak uklidil šofér a zároveň sluha pana Hansona Richards," nadhodil Pound.

"Dost možná, ale moc pravděpodobné to není. Ačkoliv tam bylo tak uklizeno, povšiml jsem si, že na podlaze zůstaly jakési skvrny, a dal jsem si udělat rozbor několika třisek. Skvrny byly od motorové nafty. To už jsem něco tušil a pomyslel jsem si, že pan Hanson tam asi měl nějaký stroj. Takovými věcmi obchoduje jen nemnoho firem a do týdne jsem věděl své. Pan Hanson si koupil v květnu silný naftou poháněný elektrický generátor a instaloval jej ve své dílně. Těsně před smrtí jej prodal do starého železa."

"Zřejmě ho potřeboval na ty své truhlářské stroje," napadlo Pounda.

"Ne, na ty by byl přívod moc silný. Pan Hanson potřeboval generátor na něco zcela jiného. Na něco, co vyžadovalo obrovskou energii. Další týden jsem vypátral i to. Malou moderní a velmi výkonnou tavicí pec. Ta už je také dávno pryč a jsem přesvědčen, že lící pánve, asbestové rukavice a kleště teď leží někde na dně jezera nebo řeky. Přesto však myslím mohu říci, že jsem byl o něco důkladnější než pan Hanson. Mezi dvěma podlahovými prkny, zatlačené, že to vůbec nebylo vidět, a přikryté ušlapanými pilinami, zřejmě na místě, kam mu to spadlo při práci, jsem objevil toto." Byla to jeho vrcholná chvíle a pan Miller si ji plně vychutnal. Vyndal z aktovky bílý ubrousek a pomalu jej rozbálil. Pak vytáhl tenounkou jehličku ztuhlého kovu, který na světle zářil, kovu, který zřejmě ještě v kapalném stavu stekl z okraje pánve, ztuhl a spadl dolů. Miller chvíli vyčkával a všichni ostatní se vytřeštěně na ten kousíček kovu dívali.

"Samozřejmě že jsem si dal udělat rozbor. Je to vysoce kvalitní na 99,95 procent ryzí platina."

"Zbytek jste vypátral taky?" šeptla paní Armitageová.

"Ještě ne, madam, ale určitě se mi to podaří. Nemusíte se bát. Víte, tím že se pan Hanson rozhodl pro platinu, dopustil se přece jen jedné velké chyby. Platina má totiž jednu vlastnost, kterou nejspíše podcenil, ale která je naprosto jedinečná. Svou váhu. Teď alespoň víme, co hledáme. Nějakou dřevěnou truhlu, napohled zcela nevinnou, ale - a to je důležité - vážící bezmála půl tuny . . ."

Paní Armitageová sebou trhla, se zvláštním divokým skřekem, jako když zavýje zraněné zvíře. Miller polekaně poskočil. Pan Armitage spustil hlavu do dlaní. Tarquin Armitage vstal, uhrovitý obličej cihlově červený vztekem, a křičel: "Ten dědek jeden mizerná!"

Martin Pound se nevěřícně díval na vylekaného pana Millera. "Propána!" řekl. "Pro boha svatého! Tak on si to vlastně vzal s sebou!"

Za dva dny sdělil pan Pound všechny podrobnosti případu finanční správě. Tam si fakta ověřili, a byť jen neradi a nevrle upustili od dalšího pátrání.

* * *

Barney Smee zamířil šťastně a svižně ke své bance, v plné důvěře, že tam dorazí těsně předtím, než zavřou před vánočními svátky. Radostnou náladu v něm vyvolával kousek papíru, pečlivě uložený v náprsní kapse, šek na vysokou částku, poslední z celé řady takových šeků, které mu minulých pár měsíců zajišťovaly mnohem vyšší příjem, než měl kdy za dvacet let svého obchodování starými kovy pro klenotnický průmysl.

Blahopřál si, jak dobře udělal, když na sebe vzal to riziko, a nesporně to bylo riziko nemalé. Dneska se ale každý pokouší vyhnout daním, a kdo by zatratil zdroj takového bohatství jenom proto, že jeho partner si přeje obchodovat výhradně v hotových penězích? Barney Smee celkem snadno prohlédl toho starého pána se stříbrnými vlasy, který si říkal Richards a měl u sebe na potvrzení té totožnosti řidičský průkaz. Zřejmě si koupil své padesátuncové ingoty ještě před lety, kdy byly levné. Kdyby je prodal na normálním trhu prostřednictvím Johnsona Mattheyho, jistě by za ně dostal víc, jenomže kolik by potom musel zaplatit na dávkách z majetku? To mohl ovšem vědět jenom ten starý pán, a Barney nepatřil k lidem, kteří by na někom vyzvídali.

Obchodování v hotovosti se teď stejně dost rozbujelo. A ingoty byly pravé, dokonce na nich ještě zůstal původní punc Johnsona Mattheyho, u kterého byly kdysi zřejmě koupené. Jen číslo série bylo vymazané. To přišlo starého pána draho, protože za ingoty bez čísla série mu Smee nemohl nabídnout zdaleka takovou cenu, jaká se teď za platinu platila. Bez označení ryzosti mu mohl dát jediné velkoobchodní cenu za nižší jakost, asi 440 dolarů za unci. Jenže je zase pravda, že podle čísla série by si finanční správa mohla snadno zjistit, kdo ty ingoty prodal, takže starý pán asi přece jen věděl, co dělá.

Barney Smee se všech padesáti ingotů na trhu postupně zbavil a vydělal na každé unci čistých deset dolarů. Šek, který teď měl v kapse, byl z posledního prodeje, za poslední dva ingoty. Barney Smee naštěstí ani netušil, že i jinde v Británii se čtyři obchodníci obdobného zaměření usilovně po celý podzim snažili profiltrovat na trh použitého zboží padesátuncových ingotů, rovněž zakoupených za hotové peníze od onoho stříbrovlasého pána. Smee energicky zahnul z boční uličky na Old Kent Road a srazil se přitom s jakýmsi pánem, který vystupoval z taxíku. Oba muži se omluvili a popřáli si navzájem hezké vánoce. Barney Smee si šel dál spokojeně po svém.

Druhý muž, advokát z Guernsey, pohlédl nahoru k budově, před níž ho taxík vysadil, narovnal si klobouk a zamířil ke vchodu. Za deset minut už seděl v malé místnosti s poněkud překvapenou matkou představenou.

"Smím se vás zeptat, matko představená, jestli je sirotčinec svatého Benedikta považován podle zákona o sociální péči za dobročinný ústav?"

"Ano," odpověděla matka představená. "Je."

"Výborně," řekl advokát. "Pak nebyl ničím porušen zákon a nikdo po vás nemůže žádat daň z převodu majetku."

"Jakou daň?" otázala se matka představená.

"Daň známou spíše jako ‚darovací‘," odpověděl jí advokát s úsměvem. "S radostí vám oznamuji, že jistý dárcce, jehož totožnost vám nesmím prozradit, jelikož jsem vázán předpisy o zachování tajemství mezi klientem a jeho zástupcem, se rozhodl věnovat vašemu ústavu velkou peněžní částku."

Čekal, co na to matka představená řekne, ale šedovlasá stará jeptiška se na něj dívala zcela zmateně.

"Můj klient, jehož jméno se nikdy nedovíte, mne výslovně požádal, abych vás navštívil v tento den, ve Štědrý den, a předal vám tuto obálku."

Vyndal z aktovky obálku ze silného tuhého papíru a předal ji matce představené. Vzala ji do ruky, ale vůbec se nevzchopila k tomu, aby ji otevřela.

"Pokud vím, je v obálce ověřený šek solidního peněžního ústavu v Guernsey, vystavený na řád vašeho sirotčince svatého Benedikta. Sám jsem obsah obálky neviděl, ale dostal jsem tyto pokyny."

"A žádná darovací daň se neplatí?" zeptala se matka představená, když nerozhodně držela obálku v ruce. Sirotčinec se dočkal dobročinných darů jen málokdy a s velkými časovými odstupy, a vždycky se o ně muselo tvrdě bojovat.

"Na ostrovech v průlivu La Mance máme jiný daňový systém než na pevnině Spojeného království," vysvětloval jí advokát trpělivě. "Nemáme žádnou daň z převodu majetku. A dodržujeme bankovní tajemství. Dar poskytnutý na Guernsey anebo ostatních ostrovech nepodléhá žádnému zdanění. Pokud má příjemce trvalé anebo třeba jen přechodné bydliště na pevnině Spojeného království, vztahují se na něj ovšem tamní daňové zákony. Ledaže by byl daní zproštěn. Jako například zákonem o sociální péči. A nyní, když mi laskavě podepíšete potvrzení na tuto jedinou obálku, jejíž obsah mi není znám, splnil jsem svoji povinnost. Honorář jsem již obdržel a rád bych se vrátil domů ke své rodině."

Za dvě minuty nato matka představená osaměla. Pomalu rozřízla nožem na dopisy obálku a vyndala z ní jakýsi papír.

Byl to jediný ověřený šek. Matka představená pohlédla na cifru, která na něm byla vypsána, a pak sáhla rozechvělou rukou po růženci a rychle ho začala odříkávat. Konečně se trochu uklidnila, přešla ke klekátku u zdi a půl hodiny se tam modlila.

Když se vrátila ke stolu, pořád ještě zesláblá tím otřesem, znovu se zadívala na šek vystavený na dva a půl miliónu liber. Kdo vůbec kdy mohl mít tolik peněz? Snažila se přemýšlet, co by měla s takovým množstvím peněz udělat. Nejspíš založit nadaci, pomyslela si. Třeba takový sirotčí fond. Vždyť těch peněz je tolik, že by dokázaly zaopatřit sirotčinec navěky. Rozhodně dost, aby jí splnily její životní touhu - odstěhovat sirotčinec z londýnských slumů a usadit se s ním někde na čerstvém vzduchu v pěkné krajině. Mohla by potom přijmout i dvojnásob dětí. Mohla by . . . Tolik nápadů se jí teď rojilo v hlavě a jedna myšlenka se pořád snažila proniknout na povrch. Co to jen bylo? Ano, ty nedělní noviny z minulého týdne. Něco, co ji tam zaujalo, po čem zatoužila, až ji to bolestně bodlo. Ano, to je ono, tam se přestěhují. A ona má teď v rukou dost peněz, aby to mohla koupit a navždy finančně zajistit. Sen se jí splnil. Byl to přece ten inzerát ve sloupci nabízených nemovitostí. Prodává se sídlo v Kentu s dvaceti akry parku . . .

Profici

Soudce Comyn se pohodlně uvelebil v koutě kupé první třídy, rozevřel čerstvé vydání IRISH TIMES, zběžně přelétl titulky a zase si položil noviny na klín.

Na čtení bude mít spoustu času, až se vlak povleče celé ty čtyři hodiny do Tralee. Netečně se díval z okna na všechen ruch na nádraží Kingsbridge posledních pár minut před odjezdem vlaku, který ho poklidně dopraví z Dublinu do Tralee, k jeho povinnostem v hlavním městě hrabství Kerry. Neurčitě zadoufal, že bude mít kupé pro sebe, aby si mohl v klidu projít nějaké spisy.

Nic takového mu však nebylo dopřáno. Jen mu ta myšlenka prolétla hlavou, otevřely se dveře a někdo vstoupil.

Soudce na něho raději ani nepohlédl. Dveře se zavřely a příchozí hodil na horní polici příruční kabelu. Pak se posadil proti soudci za stolek z leštěného ořechového dřeva.

Soudce Comyn se po něm letmo podíval. Jeho společník byl drobný rozježený chlapík s kšticí pískově světlých vlasů, která mu šibalsky trčela nad čelem a zpod níž vyhlížely neuvěřitelně smutné, hluboce omluvné hnědé oči. Oblek měl z drsného tvídu a k němu vestu ze stejné látky a pletenou vázanku. Soudce ho odhadl na nějakého koňského handlíře anebo možná nižšího úředníka a zase se zahleděl z okna.

Zaslechl, jak venku volá výpravčí na strojvedoucího stařícké parní lokomotivy, která supěla kus před ním na trati, a pak už se ostře ozvala píšťalka výpravčího. Lokomotiva poprvé mocně zabafala a vagón se dal s trhnutím do pohybu, když tu se za oknem najednou mihla běžící vysoká postava, celá oděná v černém. Soudce zaslechl, jak asi o tři metry dál někdo hlučně rozrazil dveře vagónu a do chodbičky dopadlo s žuchnutím nějaké tělo. Za pár vteřin se ta černá postava s náramným supěním a funěním zjevila ve dveřích kupé a ulehčeně sklesla do zadního kouta.

Soudce Comyn znovu vzhlédl. Nový příchozí byl kněz s různolícím obličejem. Soudce se opět zadíval z okna - měl anglické vychování a rozhodně si nepřál pouštět se s kdekým do hovoru.

"U všech svatých, otče, vždyť vy jste ten vlak málem zmeškal," zaslechl rozježeného chlapíka.

Muž v kněžském oděvu ještě chvilíčku popadal dech. "Musím přiznat, že jsem jej vskutku stihl v poslední chvíli, můj synu," odpověděl.

Nato se naštěstí oba odmlčeli. Soudce Comyn se díval, jak mu Kingsbridgeské nádraží pomalu mizí z dohledu a místo něho se objevují neutěšené řady začazených domků, jaké tehdy tvořily západní předměstí Dublinu. Lokomotiva Velké jižní železniční společnosti zabrala větší silou a klapající kola ujížděla po kolejnicích čím dál rychleji. Soudce Comyn vzal zase do ruky noviny.

Hlavní titulek a nejnápadněji umístěný článek byl věnován ministerskému předsedovi Eamonovi de Valerovi, který včerejšího dne plně podpořil v Dailu svého ministra zemědělství v záležitosti ceny brambor. Až kdesi dole na téže stránce se asi pětirádkovou zprávou oznamovalo, že jistý pan Hitler obsadil Rakousko. Vydavatel nesporně ví, co je důležité a co ne, pomyslel si soudce Comyn. Pak už nenašel v novinách nic, co by ho zaujalo, a tak je po pěti minutách zase složil, vyndal si z aktovky svazek právnických spisů a začal je pročítat. Před chvílí vyjeli z Dublinu, a už se jim za okny vozu mihala zelená pole Kildare.

"Promiňte, pane," ozval se proti němu mírný hlas. Propána, ten člověk se snad se mnou chce bavit, pomyslel si soudce. Vzhlédl a zadíval se do očí svého spolucestujícího, který se na něj díval prosebně jako kokršpaněl.

"Nevadilo by vám, kdybych si zabral kousek stolku?" zeptal se chlapík.

"Naprosto ne," ujistil ho soudce.

"Mockrát děkuju, pane," řekl chlapík se snadno rozeznatelným přízvukem z jihozápadních končin.

Soudce se znovu začel do aktů týkajících se složitého soukromého sporu, který bude muset rozsoudit po svém návratu z Tralee do Dublinu. Zato tato cesta do hrabství Kerry, kam jel na výjezd coby krajský soudce, aby předsedal hlavnímu líčení před porotou, mu jistě žádné podobné komplikace nepřinese. Dávno už věděl ze zkušenosti, že tyhle okresní soudy předkládají místním porotám jen zcela jednoduché případy, a že venkovské poroty k nim obvykle vynesou výrok naprosto odporující zdravému rozumu.

Ani se neobtěžoval vzhlednout, když drobný mužiček vytáhl z kapsy balíček ušmudlaných karet a seřadil si některé z nich do řádek, aby si vyložil pasiáns. Teprve za pár vteřin upoutalo soudce nějaké mlasknutí. Znovu vzhlédl.

Chlapík proti němu se zřejmě všemožně snažil soustředit, jazyk měl vystrčený mezi zuby, a jak vtáhl vzduch, hlasitě mlaskl. Bezradně si prohlížel otočené karty na dolním konci sloupců. Soudce Comyn postřehl jediným pohledem, že červená devítka není přiložena pod černou desítku, i když obě karty jsou jasně vidět. Ježatému chlápčovi však tahle možnost nejspíš unikla a začal pokládat další tři karty. Soudce Comyn ovládl svoje podráždění a znovu se vrátil ke

spisům. Co je mi do jeho karet, řekl si.

Jenomže na člověku, který si vykládá pasiáns, je cosi až magneticky přitažlivého, zvláště když hraje tak mizerně. Po pěti minutách se soudce nedokázal na tu soukromou žalobu vůbec soustředit a zadíval se na vyložené karty. A nakonec to už nevydržel. Tamhle napravo se přece dá načít nový sloupec, a přitom ve třetím leží otočený král, který by se dal na volné místo položit. Soudce zakašlal. Chlapík vyděšeně vzhlédl.

"Ten král přece patří sem nahoru," upozornil ho soudce jemně.

Hráč pohlédl na karty, dovítí se, jaká možnost se mu naskytá, a přesunul krále. Teď mohl obrátit další kartu, a vida, byla to dáma, kterou hned přiložil pod krále. Než skončil, mohl podle všech pravidel přiložit sedmkrát. Sloupec začínající králem byl teď ukončen desítkou.

"A co ta červená devítka," řekl soudce. "Tu přece teď můžete také přiložit."

Červená devítka a s ní dalších šest karet v sestupném pořadí putovalo pod desítku. Teď se směla obrátit další karta; bylo to eso, a to položil chlapík nahoru.

"Pevně teď věřím, že vám to přece jen vyjde," řekl mu soudce.

"Kdepak, mně aby vyšla pasiáns!" povzdechl si jeho spolucestující a zavrtěl hlavou s těma smutnými očima kokršpaněla. "Mně se ještě v životě žádná hra nepovedla."

"Tak pokračujte, pokračujte," pobízel ho soudce Comyn, stále zaujatější kartami. S jeho pomocí pasiáns nakonec opravdu vyšla. Rozcuchaný mužíček s úžasem zíral na vyřešenou záhadu.

"Tak vidíte, přece jen jste to dokázal," řekl mu soudce.

"Jistě, ale jen proto, že mi pomohla Vaše Ctihodnost," řekl muž se smutným pohledem. "Vy máte ale na karty opravdu hlavu, pane."

Soudce Comyna napadlo, jestli se o něm hráč nějak nedozvěděl, že je soudcem, ale potom si řekl, že ho prostě oslovuje se vši zdvořilostí, jaká tehdy bývala v Irsku vůči váženějším lidem běžná.

Dokonce i kněz už odložil sbírku kázání zesnulého slavného kardinála Newmana a zahleděl se na karty.

"Ani bych neřekl," odporoval soudce, který si občas se svými přáteli v klubu na Kildare Street rozdával partii bridže nebo pokeru.

V hloubi duše byl však hrdý na svoji teorii, že člověk s přesným právníkým uvažováním, vycvičený pozorovacími schopnostmi a logickým úsudkem spolu s bystrou pamětí dokáže vždycky úspěšně sehrát jakoukoli karetní hru.

Ježatý chlapík přestal vykládat pasiáns a začal bezděčně rozdávat po pěti kartách; potom si vždycky list prohlédl a karty zas vrátil do balíčku. Nakonec je odložil na stolek. Zhluboka si povzdechl.

"Do Tralee je cesta dlouhá," pronesl zamyšleně.

Když na to soudce Comyn později vzpomínal, nedovedl se upamatovat, do se vlastně první zmínil o pokeru, měl však nejasné tušení, že to patrně učinil sám. Každopádně si balíček půjčil a párkrát rozdával sám sobě po pěti kartách. S potěšením si povšiml, že jednou měl skvělý list, full hand - tři kluky a dvě desítky.

Jeho společník se maličko usmál, jako by žasl nad vlastní odvahou, zvedl jeden list a držel jej v ruce.

"Vsadím se s vámi o jeden pomyslný penny, pane, že si nerozdáte lepší kartu, než mám já."

"Platí," řekl soudce, rozdával si dalších pět karet a podržel je v ruce. Full hand sice neměl, ale zato dvě devítky.

"Nebudete měnit?" zeptal se soudce Comyn. Ježatý chlapík zavrtěl hlavou. Oba položili karty na stůl. Mužik měl tři pětky.

"Podívejme se," řekl soudce, "jenomže já neměnil žádné další karty, i když jsem na to měl právo. Ještě jednou, příteli."

Rozdali znovu. Tentokrát si rozježený chlapík vyměnil tři karty a soudce dvě. Soudce měl lepší list.

"Takže jsem ten pomyslný penny vyhrál," řekl.

"Svatá pravda, pane," přisvědčil chlapík. "Měl jste náramně dobrý list. Zřejmě jdete na karty s fortelem. Hned jsem to na vás poznal, i když sám moc fištrónu nemám. Ano, pane, určitě máte ten správný fortel."

"Nejde o nic víc než o logickou úvahu a dobře propočtený odhad," opravil ho soudce Comyn.

To už se také představili, i když jen příjmeními, jak bylo tehdy zvykem. Soudce se raději nezmínil, čím je, a představil se prostě jako Comyn a jeho spoluhráč na sebe prozradil, že se jmenuje O'Connor. Pět minut nato, mezi Sallins a Kildare, si rozdali partičku pokeru. Nejvýhodnější jim připadala hra s pěti kartami, a na té se také bez řeči shodli. O peníze pochopitelně nehráli.

"Smůla, že já si vůbec nepamatuju, kolik kdo vsadil," řekl O'Connor po třetím rozdání. "Vaše Ctihodnost na tom je líp, má dobrou paměť."

"Už to vím, jak na to!" řekl soudce vítězoslavně a vylovil z aktovky velkou krabici zápalek. Rád si po snídani i po večeři pochutnal na doutníku, a jakživ by mu ani na mysl nepřišlo, aby si zkazil výtečné havana za čtyři penny benzinovým zapalovačem.

"To je přece nápad!" zvolal obdivně O'Connor, když soudce dal sobě i jemu po dvaceti sirkách.

Docela s chutí sehráli asi tucet partií - jednou měl lepší kartu soudce a jindy zas jeho soupeř. Jenomže hrát poker ve dvou je těžké, protože když má jeden hráč špatný list a odloží karty, druhému nezbyvá, než aby učinil totéž. Když vyjeli z města Kildare, zeptal se O'Connor velebníčka: "Nechcete se k nám připojit, otče?"

"To bohužel nepůjde," odporoval růžolící kněz s úsměvem. "Vždyť já ani karty hrát neumím. Ovšem v semináři jsem si občas partičku whistu rozdával," přiznal po chvíli.

"Vidíte, a pravidla této hry jsou podobná," domlouval mu soudce. "Jakmile je jednou pochopíte, nikdy je už nezapomenete. Dostanete prostě pět karet, a pokud se vám nebudou zamlouvat, můžete si všechny vyměnit za pět nových. Pak si odhadnete, jestli máte v ruce dobrý list anebo špatný. Když máte dobrý, vsadíte se, že je lepší než náš, a když se vám list nezdá, karty odložíte."

"Já snad ani sázet neumím," řekl kněz pochybovačně.

"Vždyť hrajeme jen o sirky otče," přesvědčoval ho O'Connor.

"A může se trochu fixlovat?" zeptal se kněz.

O'Connor pozvedl obočí. Soudce Comyn se shovívavě zasmál.

"Ani nápad, otče," pravil. "Kombinace, kterou držíte v ruce, se hodnotí podle přesných pravidel. Podívejte se. . ." Hledal chvíli v aktovce a nakonec vyndal čistý arch linkovaného papíru. Z náprsní kapsy vytáhl zlatou šroubovací tužku a začal psát na papír. Kněz mu nahlížel přes rameno.

"Nejvyšší je royal flush," řekl soudce. "To znamená pět karet v jedné a téže barvě v nepřerušovaném sledu začínajícím esem. A protože musí tvořit sekvenci, další karty jsou samozřejmě král, dáma, kluk a desítka."

"Snad máte pravdu," řekl kněz obezřetně.

"Druhá nejlepší kombinace je poker, čili čtyři karty stejné hodnoty," řekl soudce a napsal to slovo o řádek níž. "Čtyři esa nebo čtyři králové, čtyři dámy a tak dále až po čtyři dvojky. Na páté kartě nezáleží. A mít čtyři esa je ovšem lepší než mít čtyři krále nebo jinou čtveřici. Rozumíte tomu?"

Kněz přikývl.

"A potom přijde full hand," vyhrkl O'Connor.

"Ne, ještě ne," opravil ho soudce Comyn. "Pak přijde flush, milý příteli."

O'Connor si zařukal na čelo, jako by uznával, že je popleta. "Samozřejmě, máte úplně pravdu," řekl. "Víte, otče, flush je něco jako royal flush, jenomže není zakončená esem. Ale všech pět karet musí být stejné barvy a jít za sebou."

Soudce napsal flush na arch pod slovo poker.

"A teď přichází full hand pana O'Connora, totiž kombinace z jedné dvojice a jedné trojice, dohromady pět karet. Ku příkladu tři desítka a dvě dámy se hlásí jako full hand, desítky s dámami."

Velebníček znovu přikývl.

Soudce dál psal a vysvětloval pořadí hodnot, postupka, barva, trojice, dva páry a pár.

"Je zřejmé," dodal, když skončil s vysvětlováním, "že jeden pár anebo karta, jaké se říká každý pes jiná ves, má tak nízkou hodnotu, že hráč s takovým listem se raději vzdá hry."

Kněz se díval na seznam. "Mohl bych do toho občas nahlédnout?" zeptal se.

"Samozřejmě," ujistil ho soudce Comyn, "klidně si ten papír ponechte u sebe, otče."

"Nu, když se hraje jen o sirky. . ." řekl kněz a dostal také pět karet. Zahrát si karty s přáteli není přece žádný hřích, zvláště když se hraje jen o zápalky. Rozdělili dřívka na tři stejné hromádky a začali hrát.

Ve dvou prvních kolech se kněz pokaždé vzdal brzy hry a díval se, jak spoluhráči zvyšují nabídku.

Soudce vytáhl čtyři zápalky. Po třetím rozdání se velebníčková tvář rozzářila.

"Není to skvělý list?" zeptal se a ukázal karty svým spoluhráčům. Měl skutečně skvělou kombinaci - full hand, kluki s králi. Soudce rozmrzele odložil karty.

"Jistě, máte moc dobrou kartu, otče," řekl O'Connor trpělivě, "ale nesmíte nám ji ukazovat, chápete? Protože jak jednou víme, co držíte v ruce, nedáme nic do banku, pokud nemáme tak dobrou kartu jako vy. Co máte v ruce, musí zůstat - jak bych to jenom řekl, asi jako zpovědní tajemství."

To velebníček pochopil. "Jako zpovědní tajemství," opakoval. "Aha, už tomu rozumím. Nikomu ani slovo, že?"

Omluvil se a začali hrát znovu. Těch šedesát minut až do Thurles hráli patnáctkrát a soudcova hromádka sirek utěšeně rostla. Kněz už byl skoro na dně a smutnému panu O'Connorovi zbyla jen polovina hromádky. Dělal chybu za chybou a dobrý otec si zřejmě zase nevěděl s kartami vůbec rady, jen soudce hrál tvrdý vypočítavý poker a svou právnický cvičenou myslí odhadoval všechny šance. Hra potvrdzovala jeho teorii, že úvaha vždycky vítězí nad náhodou. Když vyjeli z Thurles, O'Connor se zřejmě nad něčím zahloubal. Soudce ho musel dvakrát vybízet, když byl na řadě.

"Víte, hrát jenom o sirky není moc zajímavé," světil se mu O'Connor, když byl podruhé přistižen při nepozornosti.

"Nenecháme toho radši?"

"Ale já přiznávám, že mě to docela baví," řekl soudce. Když člověk vyhrává, většinou ho hra baví.

"Anebo si to můžeme trochu zpestřit," navrhoval O'Connor omluvně. "Nepotrpím si zrovna na hazard, ale pár šilinků by jistě nikoho nezabilo."

"Jestli si přejete," řekl soudce, "ale všiml jsem si, že jste dneska dost zápalek prohrál."

"Však uvidíte, Ctihodnosti, že se na mě štěstí přece jen brzy usměje," tvrdil O'Connor s rozverným úsměvem.

"V tom případě musím hry zanechat," pravil rozhodně kněz. "Mám totiž bohužel v peněžence jenom tři libry, a s těmi musím vystačit po celou dovolenou u maminky v Dinglu."

"Ale otče," naléhal O'Connor, "bez vás by to nebyla žádná hra. A co to vůbec je takových pár šilinků..."

"I pár šilinků pro mne znamená mnoho, můj synu," pravil kněz. "Do církve svaté se právě nehrnou lidé, kteří chtějí, aby jim v kapse cinkaly peníze."

"Počkejte," řekl soudce. "Povím vám, jak to uděláme. My dva, pane O'Connore, si rozdělíme zápalky mezi sebe. A pak důstojnému otci každý z nás zapůjčí stejné množství sirek, které budou představovat určitou hodnotu. Když prohraje, nebudeme po něm zaplacení dluhu vyžadovat. Když vyhraje, zaplatí nám sirkami, které jsme mu půjčili, a zůstatek bude mít k dobru."

"Vy jste génius, Ctihodnosti," řekl mu O'Connor s obdivem.

"Já ale nesmím hrát o peníze," namítl kněz.

V kupé se na chvíli rozhostilo ponuré ticho.

"Co kdyby výhra připadla na církevní dobročinné účely?" navrhl O'Connor. "Proti tomu by přece nemohl nic mít ani pánbůh."

"Zato biskup ano," řekl kněz, "a s ním se asi uvidím dříve. . . Ale vlastně. . . v Dinglu je sirotčinec. Maminka tam vaří v kuchyni a děti chudinky jsou v zimě celé zkrhlé, když je teď rašelina tak drahá..."

"Berme to jako dar!" zvolal vítězoslavně soudce. Obrátil se ke svým zaraženým společníkům. "Všechno, co velebný otec vyhraje, totiž co bude přesahovat základní vklad, který mu půjčme, bude naším společným darem tomu sirotčinci. Co tomu říkáte?"

"Myslím, že ani náš biskup nemůže nic namítat proti daru určenému sirotčinci," pravil kněz.

"A tím darem se vám odměníme za to, že jste se s námi uvolil hrát," prohlásil O'Connor. "To je perfektní."

Kněz souhlasil a znovu se pustili do hry. Soudce s O'Connorem rozdělili zápalky na dvě hromádky. O'Connor podotkl, že mají necelých padesát sirek, takže by jim ty hrací známky mohly brzy dojít. Soudce Comyn vyřešil i tuto nesnáz.

Přelámali zápalky napůl - a půlky dřívek se sírovou hlavičkou měly dvojnásobnou hodnotu než dřívka bez hlavičky.

O'Connor prohlásil, že má u sebe něco přes třicet liber, které si ušetřil na dovolenou, a víc že nemůže vsadit. Nikoho ani nenapadlo, aby odmítl Comynův šek, neboť oběma hráčům bylo jasné, že mají co dělat s lepším pánem.

Když to bylo vyřízeno, půjčili Comyn s O'Connorem knězi deset dřívek s hlavičkami a čtyři bez hlaviček, a každý z nich mu jich poskytl polovinu.

"Na kolik vlastně ohodnotíme ta dřívka?" zeptal se soudce Comyn, jak míchá karty.

O'Connor zvedl polovinu zápalky bez hlavičky.

"Na deset šilinků?" zeptal se. Soudcem to poněkud otřásl. Ze čtyřiceti zápalek, které vysypal z krabičky, tu leželo osmdesát polovin a představovalo šedesát liber šterlinků, což byla v roce 1938 značná částka. Kněz měl před sebou hrací známky za dvanáct liber a druží dva za čtyřadvacet. Soudce zaslechl, jak si kněz vzdychl.

"Kdo se bojí, nesmí do lesa," řekl kněz. "Bůh mi pomáhej."

Soudce honem přikývl. Proč si vlastně dělá starosti? První dvě rozdání vyhrál a s nimi skoro deset liber. Při třetí hře se O'Connor záhy vzdal a prohrál vklad deset šilinků. Velebníček zvýšil nabídku a položil na stůl čtyři ze svých dřívek, z nichž každé mělo hodnotu jedné libry. Soudce Comyn pohlédl na svůj list: měl full hand, kluky a sedmičky. Určitě má lepší kombinaci. Velebníčkovi zbývalo už jenom sedm liber.

"Dorovnáвам, otče," řekl mu soudce a přistrčil dřívka v hodnotě čtyř liber do banku, "a zvyšuji o pět liber."

"Propáníčka," bědoval důstojný pán, "jsem skoro na dně. Co si jen počnu?"

"Jedno jediné," řekl mu O'Connor. "Jestli nechcete, aby pan Comyn zvýšil bank na částku, kterou nemůžete zaplatit, dejte do hry ještě pět liber a požádejte ho, aby ukázal karty."

Kněz posunul dopředu pět dřívek s hlavičkami a řekl, jako by něco slavnostně odříkával: "Chci vidět karty." Soudce ukázal svůj full hand a čekal. Důstojný pán ukázal čtyři desítky. Dostal nazpátek svých devět liber, dalších devět liber od soudce a třicet šilinků základního vkladu. S dvěma librami, které mu zbyly, měl nyní jednadvacet liber a deset šilinků. A takto dorazili k Limerické křižovatce, která, jak je pro irské železnice typické, neleží u Limericku, ale v těsné blízkosti Tipperary. Vlak projel kolem hlavního nástupiště a potom k němu přicouval, protože jinak by se byl k perónu nedostal. Pár cestujících vystoupilo a několik zase přistoupilo, ale do kupé, kde seděli hráči, nikdo nevešel.

Než dojeli k Charleville, vyhrál kněz deset liber na O'Connorovi.

Ten už se začínal tvářit dost ustaraně a hra se trochu zpomalila. O'Connor stále častěji odkládal karty a přicházel jen o základní vklad a jeho příkladu hned následoval další hráč. Těsně před Mallowem se dohodli, že vyřadí všechny nízké karty, nechají si je jen od sedmičky výše a budou hrát s dvaatřiceti kartami. Nato dostala hra zase trochu spád.

Před Headfordem dlužil už chudák O'Connor dvanáct liber a soudce dvacet, oba velebníčkovi.

"Neměl bych snad vrátit těch dvanáct liber, co jsem měl do začátku?" zeptal se kněz.

Oba jeho spoluhráči s tím nápadem souhlasili. Dostali zpátky po šesti librách, které velebníčkovi půjčili. Kněz měl pořád ještě své zápalky v hodnotě dvaatřiceti liber. O'Connor hrál stále co nejopatrněji, držel nabídku, jen když měl kvalitní list, a vyhrál deset liber za full hand, jímž hladce přebil dva páry a flush svých spoluhráčů. Za okny se objevila a opět zmizela jezera Killarney, ale nikdo z té trojice jim nevěnoval pozornost.

Když vyjeli z Farranfora, viděl soudce, že konečně dostal list, na který tak dlouho čekal. Koupil si tři karty z talónu a s nadšením se zadíval na čtyři dámy a křížovou sedmičku, které držel v ruce. O'Connor byl zřejmě se svým listem také spokojen, protože když soudce držel nabídku - knězův vklad pěti liber - a zvýšil jej o dalších pět, přidal se k němu a zaplatil také deset liber do banku.

Kněz odpověděl tím, že dal pět liber a o deset liber zvedl vklad, ale to už O'Connor ztratil kuráž a dál nehrál. Znovu měl o dvanáct liber méně, než když začínal.

Soudce si hryzl nehet od palce. Pak dal do banku deset liber, aby držel nabídku důstojného pána, a zvýšil vklad o dalších deset liber.

"Máme pět minut do Tralee," řekl průvodčí, když k nim nahlédl do kupé. Velebníček se bezradně zadíval na dřívka uprostřed stolku a na svou hromádku představující dvanáct liber.

"Když já nevím, co dělat," řekl. "Ach Bože můj milý, když já si vůbec nevím rady."

"Víc už zvyšovat nemůžete, otče," řekl mu O'Connor, "budete muset držet nabídku a říct, že chcete vidět karty."

"Máte nejspíš pravdu," souhlasil kněz smutně a posunul deset liber v hracích známkách doprostřed stolku, takže mu zůstaly pouhé dvě libry. "A zrovna když mi to tak dobře šlo! Těch dvaatřicet liber jsem měl věnovat sirotčinci, dokud jsem je ještě měl. A teď mi pro ta ubožátka zbyly jenom dvě libry."

"Doplním je na pět liber, důstojný otče," pravil soudce Comyn. "Tady to máte. Čtyři dámy."

O'Connor hvízdal. Velebníček se zadíval na vyložené dámy a pak pohlédl na svůj list.

"Neplatí náhodou králové víc než dámy?" zeptal se zmateně.

"Ovšem, jenže to byste musel mít čtyři," odpověděl soudce.

Kněz položil karty na stůl.

"Ale já je mám," řekl. A opravdu je měl. "Pán Bůh nás chraň," vydechl, "a já už myslel, že je všechno ztraceno. Byl jsem přesvědčen, že určitě máte tu royal, no však víte co."

Pomalou vjížděli do Tralee a společně uklízeli karty a zápalky. O'Connor dostal zpátky svůj balíček karet. Soudce nasypal do popelníku rozlámané sirky. O'Connor odpočítal z peněz, které měl v kapse, dvanáct librových bankovek a podal je velebníčkovi.

"Bůh vám žehnej, můj synu," řekl mu kněz.

Soudce Comyn vytáhl lítostivě šekovou knížku. "Myslím, že to dělá přesně padesát liber, velebný otče," řekl.

"Sám to jistě víte nejlépe," odpověděl mu kněz, "vždyť já úplně zapomněl, s čím jsme začínali."

"Ujišťuji vás, že tomu sirotčinci dlužím padesát liber," pravil soudce. Chystal se vyplnit šek.

"Říkal jste, že to je sirotčinec v Dinglu? Jak přesně se jmenuje?"

Velebníček se zatvářil dost zaraženě. "Víte, ten sirotčinec nejspíš ani nemá konto v bance. Je to úplně malý ústav," řekl.

"Pak bych měl nejspíš vystavit šek na vás osobně," pravil soudce a čekal, až mu kněz nadiktuje své jméno.

"Ale já také nemám bankovní konto," řekl zmateně kněz. "Jakživ jsem neměl s penězi co dělat."

"Však ono se to dá nějak zařídít," pravil uhlazeně soudce. Rychle psal, vytrhl šek z knížky a podal jej knězi. "Je to splatné doručiteli. Pobočka Irské banky v Tralee vám šek hotově proplatí, a jak vidím, můžete to ještě stihnout. Za třicet minut tam končí úřední hodiny."

"To mi opravdu dají za tenhle papírek peníze?" zeptal se kněz a opatrně držel šek.

"Ovšemže," odpověděl mu soudce, "ale musíte si dát pozor, abyste jej neztratil. Je splatný doručiteli, takže si na něj může vyzvednout peníze kdokoli, kdo jej předloží. Nuže, pane O'Connore a důstojný otče, byla to pro mne velmi zajímavá, byť nákladná cesta. A nyní se s vámi musím s přáním všeho dobrého rozloučit."

"Mně přišla ta cesta taky hezky draho," řekl O'Connor smutně. "Vám jistě namíchal karty sám pámbůh, důstojný pane. Málokdy jsem viděl tak kvalitní list. Ale aspoň jsem dostal za vyučenou. Jakživ už nebudu hrát karty ve vlaku, hlavně ne s velebníčkem."

"A já se postarám, aby se peníze dostaly ještě před západem slunce do toho nejpotřebnějšího sirotčince," řekl kněz. Rozešli se na nástupišti traaleeského nádraží a soudce Comyn zamířil rovnou do hotelu. Chtěl se dostat včas do postele, aby se dobře vyspal, než začne ráno zasedání soudu.

První dva případy toho dopoledne nebyly zvlášť zajímavé. Obvinění se přiznali, že se dopustili přestupků, a soudce Comyn je oba potrestal pokutou. Členové poroty z Tralee seděli v nucené nečinnosti.

Když byl předvolán třetí obviněný, měl zrovna soudce Comyn hlavu skloněnou nad papíry. Ze soudní síně mu byl vidět jen vršek soudcovské paruky.

"Přiveďte Ronana Quirka O'Connora," zavolal soudní úředník. Ozvaly se šouravé kroky. Soudce si dál něco psal.

"Jmenujete se Ronan Quirk O'Connor?" zeptal se soudní úředník obviněného.

"Ano," ozvalo se v odpověď.

"Ronane Quirku O'Connore," pravil úředník, "jste obviněn, že jste podvodně hrál v karty a porušil tak paragraf 17 zákona o hazardních hrách z roku 1845. Dne 13. května tohoto roku jste vy, Ronan Quirk O'Connor, podvodem vyhrál při hře v karty na jistém Lurganu Keanovi vyšší peněžní částku. To jest, získal jste tyto peníze lstivým předstíráním na zmíněném již Lurganu Keaneovi a tak se obohatil ke škodě jeho majetku. Co můžete říci k tomuto obvinění? Cítíte se vinen nebo nevinen?"

Zatímco soudní úředník odříkával tuto litanii, soudce Comyn pečlivě odložil pero a chvíli ještě hleděl do svých spisů, jako by tímto způsobem nejráději vedl celé soudní jednání. Nakonec pozvedl oči.

Ze soudní síně na něj v němém úžasu zíral rozježený mužíček s očima smutnými jako kokršpaněl. Soudce Comyn se stejně vyděšeně díval na obviněného.

"Nevinen," zašeptal O'Connor.

"Okamžik," ozval se soudce. V sále všichni ztichli a zaraženě se na něj dívali, jak tu tak seděl s nehnutým obličejem na soudcovské stoličce. Za tou poklidnou maskou však vířilo soudci v hlavě tisíce myšlenek. Mohl v tu chvíli stání přerušit z důvodu, že se s obviněným osobně zná.

Pak ho však napadlo, že by to znamenalo obnovu řízení, protože na obviněného byla již podána žaloba, a náklady nového hlavního líčení by nesli poplatníci. Jde vlastně jenom o to, jestli si může natolik věřit, že povede líčení objektivně a nezaujatě a že po skončení průvodního řízení stručně a jasně shrne skutková zjištění pro porotu. Nakonec si řekl, že to určitě dokáže.

"Porota bude vzata do přísahy," řekl.

Když se tak stalo, otázal se soudce O'Connora, zda si přivedl právního zástupce. O'Connor odpověděl, že žádného advokáta nemá a že se raději bude hájit sám. Soudce Comyn v duchu zaklel. Nestrannost nyní vyžadovala, aby se obviněného ujal a sám ho vlastně hájil proti zástupci obžaloby.

Zástupce obžaloby nyní povstal, aby přednesl všechny zjištěné skutečnosti tohoto případu, které, jak prohlásil, jsou zcela prosté. Třináctého května letošního roku nastoupil obchodník smíšeným zbožím z Tralee, jistý Lurgan Keane, v Dublinu do vlaku na Tralee, aby se vrátil domů. Náhodou při sobě měl větší peněžní částku, přesně řečeno sedmdesát jedna liber.

Během cesty se dal s obviněným a ještě s další osobou do hazardní hry, přičemž bylo použito balíčku karet, které vyndal obviněný. Lurgan Keane prohrával tak nápadně, že mu to bylo až podezřelé. Jednu stanici před Tralee vystoupil pod jakousi záminkou z vlaku, obrátil se na zaměstnance železniční společnosti a požádal ho, aby přivolal na nástupiště v Tralee policii.

Prvním svědkem obžaloby byl seržant traaleeské policie, mohutný energický člověk, který vypověděl, jak došlo k zadržení. Odpřísáhl, že na základě došlého oznámení čekal třináctého května letošního roku na traaleeském nádraží ve chvíli, kdy přijel vlak z Dublinu. Tam ho vyhledal muž, o němž se později dozvěděl, že se jmenuje pan Lurgan Keane, a ten mu ukázal obviněného.

Seržant požádal obviněného, aby ho doprovodil na traleeskou policejní stanici, což dotyčný učinil. Na strážnici byl obviněný vyzván, aby vyprázdnil obsah svých kapes. Mezi jinými věcmi měl u sebe i balíček karet, v kterých pan Keane bezpečně poznal karty, s nimiž hráli ve vlaku poker.

Tyto karty, vypověděl seržant, odeslala policie do Dublinu, a když došel výsledek šetření, bylo proti O'Connorovi vzneseno obvinění.

Až potud bylo všechno jasné. Jako další svědek vystoupil pracovník oddělení pro stíhání podvodů z dublinské policie. Jistě také přijel včerejším vlakem, pomyslel si soudce, ale nejspíš třetí třídou.

Detektiv z Dublinu vypověděl pod přísahou, že jak se zevrubnou prohlídkou prokázalo, byl celý balíček karet značený. Zástupce obžaloby zvedl balíček do výše a detektiv jej identifikoval podle označení, které na něm sám udělal. Pak mu zástupce obžaloby balíček podal a optal se, jakým způsobem bývají karty označeny.

"Dvojím způsobem, pane," odpověděl mu detektiv. "Jednak takzvaným 'líznutím' anebo 'oříznutím'. Podle toho, o jakou barvu jde, je každá karta 'oříznutá', a to jak nahoře, tak dole, takže nezáleží na tom, jak hráč kartu drží. Oříznutím se poněkud zmenší bílý lem mezi ozdobným vzorem na rubu karty a jejím okrajem. Je to sice rozdíl zcela nepatrný, ale falešný hráč podle něj rozezná i přes stůl, které karty drží jeho soupeř v ruce. Je to dost jasné?"

"Názorněji se to ani říci nedá," odpověděl soudce Comyn a upřeně se zadíval na O'Connora.

"Vyšší karty od desítek po esa se odlišují 'líznutím', to znamená, že se ve vzorku na jejich rubu pomocí chemického přípravku vytvoří drobné světlejší či tmavší plošky. Takto poznačená místa bývají zcela nepatrná, někdy ne větší než hrot šípovitého vzorování nebo konečku obloučku anebo smyčky na vzorku. Falešnému hráči to však docela stačí, protože přesně ví, kde hledat."

"Musí falešný hráč podvádět už při rozdávání?" zeptal se zástupce obžaloby. Uvědomoval si, že porota celé jednání uchváceně sleduje. Tohle je mnohem zajímavější než třeba krádež koní.

"Může rozdávát falešně," připustil detektiv z oddělení pro stíhání podvodů, "ale nutné to není."

"Dá se vůbec proti takovému podvodnému hráči vyhrát?" otázal se zástupce obžaloby.

"Je to zcela vyloučeno, pane," odpověděl svědek. "Když falešný hráč vidí, že jeho soupeř má lepší list, prostě zanechá hry, a naopak, když má sám kvalitní kartu, zvyšuje nabídku i bank."

"Nemám další otázky," řekl zástupce obžaloby. O'Connor už podruhé nevyužil svého práva, aby svědkovi položil kontrolní otázky.

"Máte právo svědkovi položit jakoukoli otázku, která se vztahuje k jeho výpovědi," upozornil soudce Comyn obviněného.

"Mockrát děkuju, Vaše Ctihodnosti," řekl O'Connor, ale mlčel dál.

Třetím a posledním, vlastně korunním svědkem obžaloby byl obchodník Lurgan Keane z Tralee. Vtrhl na svědecký stupínek jako býk do arény a hněvivě se zadíval na O'Connora.

Vyzván zástupcem obžaloby vypověděl, co ho potkalo. Uzavřel ten den v Dublinu dobrý obchod, a proto také měl u sebe tolik peněz. Ve vlaku se dal zlákat k tomu, aby si zahrál poker, který podle svého mínění ovládá opravdu dobře, jenže než dojezdi do Farranfora, byl o dvašedesát liber lehčí. Vzbudilo to v něm podezření, protože ať měl sebeslibnější kartu, jeho soupeř měl vždycky lepší list, a klidně ho obehrál.

Ve Farranforu vystoupil z vlaku, neboť byl přesvědčen, že se stal obětí podvodníka, a požádal, aby na nádraží v Tralee čekala policie.

"A taky že jsem měl pravdu!" křičel na porotu. "Ten chlap hrál se značenými kartami."

Dvanáct poctivých, pravdě oddaných mužů mu vážně přikyvovalo.

Tentokrát využil O'Connor svého práva kontrolního výslechu. Povstal a vypadal v té chvíli tak smutně, že by se nad ním kámen ustrnul, a nevinně jako to telátko v chlévě. Pan Keane na něj nasupeně pohlížel.

"Říkáte, že jsem vyndal balíček karet?" zeptal se ho O'Connor lítostivě.

"Taky že jo," odpověděl mu Keane.

"Odkud?" zeptal se ho O'Connor.

Keane se zatvářil zaraženě. "Z kapsy," řekl. "Ano," souhlasil O'Connor. "Ze své kapsy. Ale co jsem s těmi kartami dělal?"

Keane se na chvíli zamyslel. "Začal jste si přece vykládat pasíáns," řekl.

Soudce Comyn, který už málem začínal věřit na zvláštní shodu náhod, znovu pocítil, jak se mu sevřel žaludek.

"A oslovil jsem já vás anebo vy mě?" zeptal se obviněný.

Tělnatý obchodník se zatvářil schlíple. "Já jsem oslovil vás," přiznal, a pak se obrátil k porotě a dodal: "Jenomže ten chlap si vykládal pasíáns tak mizerně, že jsem se na to nemohl dívat. Vůbec si nevšímá, že mu tam leží černé karty, které by mohl přiložit k červeným, a červené, co by patřily pod černé, a tak jsem mu pár těch karet ukázal."

"Ale když pak došlo na poker," ptal se O'Connor dál, "navrhl jsem tu přátelskou partii já vám anebo vy mně?"

"Vy mně," odpověděl Keane dopáleně, "a taky jste mi navrhl, že si tu hru můžeme zpestřit, když si trochu přisadíme. To bylo teda sázení. Dvašedesát liber je přece fůra peněz!"

Porotci znovu přikývli. Byla to opravdu fůra peněz. Dělníkovi by stačily na celý rok.

"Já vám ale tvrdím," řekl O'Connor Keanovi, "že ten poker jste navrhl vy a taky jste přišel s tím, abychom do hry dali peníze. Předtím jsme přece hráli o sirky, ne?"

Kupec se usilovně zamyslel. Z obličejů mu svítila poctivost. A najednou se rozpomněl. Nechtěl lhát.

"Třeba jsem to navrhl opravdu já," připustil, ale pak ho napadlo ještě něco. Obrátil se k porotě. "A není v tom zrovna celý ten kumšt? O tohle přece falešným hráčům jde. Aby oběť zlákali ke hře."

Zřejmě se mu to slovo zlákat moc zamlouvalo, a soudce měl dojem, že svědek je zatím moc často nepoužíval. Porotci přikývli. Také by se jim bylo nelíbilo, kdyby je někdo chtěl k něčemu zlákat.

"A ještě poslední otázka," řekl O'Connor smutně. "Kolikpak jste mi zaplatil, když se to všechno vyrovnalo?"

"Dvašedesát liber," řekl Keane rozzlobeně, "svý těžce vydělaný peníze."

"Ne," řekl O'Connor z lavice obžalovaných. "O kolik jsem vás obehrál osobně já?"

Kupec z Tralee se vážně zamyslel. Pak se mu protáhl obličej. "Vy jste mě vlastně neobehrál o nic," řekl. "Všechno přece vyhrál ten sedlák."

"A vyhrál jsem něco já na něm?" zeptal se O'Connor, který teď vypadal, jako by se měl co chvíli rozplakat.

"Ne," odpověděl svědek. "Prohrál jste asi osm liber."

"Další otázku nemám," řekl O'Connor.

Pan Keane se už chystal sestoupit ze svědeckého stupínku, ale soudcův hlas ho zarazil.

"Okamžik, pane Keane. Říkáte, že všechno vyhrál nějaký sedlák. Co to vlastně bylo za sedláka?"

"Člověk, co s námi seděl v kupé, Vaše Ctihodnosti. Někáký sedlák z Wexfordu. Valně hrát neuměl, ale měl z pekla štěstí."

"Zapamatoval jste si jeho jméno?" tázal se soudce Comyn.

Pan Keane se zatvářil bezradně. "Nezapamatoval," řekl. "Ale karty přinesl tady obžalovaný. A taky se snažil mě ošidit."

Po přednesení žaloby a vyjádření poškozeného se sám za sebe vyslovil O'Connor. Složil přísahu a pak vypověděl svůj prostý žalostný příběh. Aby si uhlíjil skromné živobytí, handluje s koňmi, a na tom snad není nic špatného. Občas si rád hodí přátelskou partičku, ale moc dobře hrát karty neumí. Týden před tou cestou vlakem, třináctého května, si zašel na sklenici piva do jedné dublinské hospody, a jak tak seděl na dřevěné lavici, ucítil najednou, že ho něco tlačí do stehna.

Byl to balíček karet, které tam nejspíš zapomněl nějaký host před ním, a vůbec to nebyly zánovní karty. Nejdřív je chtěl vrátit výčepnímu, ale pak si uvědomil, že takový ohmataný paklík stejně asi nemá valnou cenu. A tak si je nechal a pro zábavu si vykládá pasíans na dlouhých cestách vlakem, když shání pro zákazníky hřebce nebo klisnu.

Neměl ani ponětí, že jsou ty karty značené. O nějakém líznutí a oříznutí, jak tady prve o tom mluvil pan detektiv, jaktěživ neslyšel. Stejně by ani nevěděl, co má hledat na rubu těch karet, které našel na hospodské lavici.

A když už se tady mluví o falešné hře, copak falešný hráč vždýcky nevyhraje? dotazoval se poroty. Vždyť on sám prohrál v tom vlaku osm liber deset šilinků, o které ho připravil nějaký neznámý chlap. Taky si připadal jako hlupák, protože ten sedlák měl pořád dobrou kartu. Jestli pan Keane víc sázel a prohrál ještě víc než on, tak to holt bude nejspíš tím, že si pan Keane počínal unáhleněji. On sám by se k žádnému fixování nepropůjčil, a i kdyby, tak by nemohl prohrát tolik svých těžce vydělaných peněz.

Při kontrolním výsledku se zástupce obžaloby pokusil obhajobu obviněného vyvrátit. Ale rozježený mužiček trval s omluvnou litostivou tvrdošíjností na svém, a zástupci obžaloby nezbylo, než aby se nakonec zase posadil.

O'Connor se vrátil na lavici obžalovaných a čekal na soudcovu závěrečnou řeč. Soudce Comyn se na něj zadíval přes soudní síň. Jsi ty ale ubožák, O'Connore, pomyslel si. Buď mluvíš pravdu a máš skutečně smůlu v kartách, anebo lžeš, a pak jsi nejnešikovnější falešný hráč pod sluncem. Každopádně jsi se svými vlastními kartami dvakrát prohrál a nechal se obrát ve vlaku od úplně cizích lidí.

Ve svém shrnutí se však o těchto eventualitách zmínit nemohl. Upozornil porotu, že obviněný podle své výpovědi nalezl karty v dublinském hostinci a nebyl si vědom toho, že jsou značené. Porotci tomu mohou věřit, anebo ne, faktem však zůstává, že obžaloba svědkův údaj nevyvrátila, a podle irského zákona je teď na porotě, aby rozhodla o vině. Za druhé obžalovaný prohlásil, že hru poker a navíc o peníze nenavrhoval, ale pan Keane, a pan Keane přiznává, že tomu zřejmě tak bylo.

Mnohem významnější však je, že obžaloba klade obviněnému za vinu, že obehrál Lurgana Keana pod falešnou záminkou o větší peněžní částku.

Ať už byla ta záminka jakákoli, svědek Keane však vypověděl pod přísahou, že obviněný na něm žádné peníze nevyhrál. Peníze prohrál svědek i obviněný, i když každý přišel o značně rozdílnou částku, a tudíž skutek, který je předmětem žaloby, nebyl prokázán. Je proto jeho povinností coby soudce doporučit porotě, aby obžalovaného zprostila viny. A protože soudce Comyn byl dobře obeznámen s místními poměry, dodal ještě, že za čtvrt hodiny začíná polední přestávka.

Jen velice závažný právní problém by dokázal porotce z hrabství Kerry zdržet od oběda, a tak se v deseti minutách dvanáct spravedlivých mužů poradilo, a rozsudek zněl nevinný. O'Connor byl propuštěn z vazby a opustil soudní síň. Soudce Comyn vysvlékl v kanceláři talár, pověsil paruku na háček a vyšel z budovy, aby se také poohlédl po nějakém obědě. Bez taláru, nabíraného límce a paruky prošel nepoznán zástupem lidí na chodníku před soudní budovou.

Chystal se právě přejít přes ulici na druhou stranu k největšímu hotelu města, kde, jak věděl, ho očekává výtečný losos ulovený v řece Shannon, když tu uviděl, jak z parkoviště před hotelem vyjíždí krásná nablýskaná limuzína vyhlášené značky. Za volantem seděl O'Connor.

"Vidíte toho chlapa," zeptal se vedle něho kdosi užasle. Soudce Comyn pohlédl doprava a zjistil, že na chodníku se s ním zastavil onen kupec z Tralee.

"Ano," odpověděl mu.

Limuzína plavně vyjela z hotelového parkoviště. Vedle O'Connora seděl spolujezdec, celý oblečený v černém.

"Vidíte toho chlapa, co sedí vedle něj?" zeptal se Keane udiveně.

Auto už rychle ujíždělo směrem k nim. Kněz, kterému tolik leželo na srdci, aby pomohl sirotkům v Dingleu, se blahovolně usmíval a pozvedl k mužům stojícím na chodníku dva vztyčené prsty. To už se auto vzdalovalo ulici.

"To mělo být křesťanské požehnání?" zeptal se obchodník.

"Možná," připustil soudce Comyn, "i když o tom dost pochybuji."

"A proč měl na sobě vůbec ten chlap kleriku?" zeptal se Lurgan Keane.

"Protože je knězem církve svaté," odpověděl mu soudce.

"To teda není," namítl obchodník dopáleně. "Je to přece ten sedlák z Wexfordu."

Obsah

Žádné stopy

V Irsku přece nejsou hadi

Císař

Někdy přijdou dny

Peníze pod pohružkou

Jako důkazu proti vám

Výsada

Povinnost

Pečlivý člověk

Profici

NO COMEBACKS

Copyright (c) Frederick Forsyth, 1972, 1973, 1979, 1982

Copyright of the Czech edition (c) Euromedia Group k. s., 2004

Translation (c) Zora Wolfová, 1988

ISBN 80-242-1150-5

Frederick Forsyth

Žádné stopy

Z anglického originálu No Comebacks,
vydaného roku 1982 nakladatelstvím Hutchinson & Co. v Londýně,
přeložila Zora Wolfová

Obálku navrhl...

Vydala Euromedia Group k. s. - Knižní klub v Praze roku 2004

jako svou ... publikaci

Odpovědný redaktor Jakub Sedláček

Technický redaktor David Dvořák

Vydání druhé, v Knižním klubu první